

BURMESE
CLASSIC

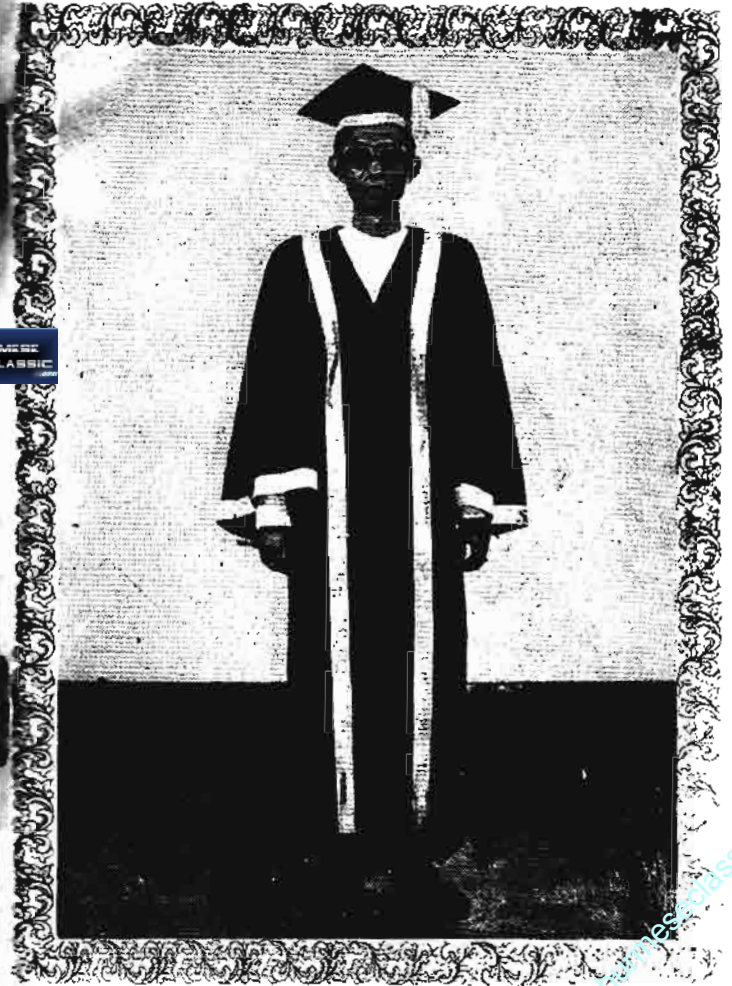

မုတုပဒေမိတ်လင်္ကာ

ဒေါက်တာတင်အောင်အေး

| ပါမောက္ခချုပ် |
ရန်ကင်းတက္ကသိုလ်

BURMESE
CLASSIC

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်
ဂျီအီးစီ(ပညာရေး) သမဝါယမလီမိတက်
ဒါရိုက်တာ အတွင်းရေးမှူး ဦးအောင်ဇော်(၂၉၀)က
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ဝါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာတင်အောင်အေး
B.Sc, B.L, Dipl. Jura (LL.M), Dr.Jura.(LL.D)

www.burmeseclassic.com

ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ

ဒေါက်တာတင်အောင်အေးသည် ၁၉၃၈-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ
ရက်နေ့တွင် ဘုတလင်မြို့၌ အဘ ဦးအေး(မြင်းခြံ)နှင့် အမိ
လှရွှေ(ဘုတလင်) တို့မှ ဖွားမြင်သည့် တစ်ဦးတည်းသောသား
သည်။

ပယ်စဉ်က ဘုတလင်မြို့၊ လွှဲတဲရွာ ဆရာတော် ဦးအာသာနှင့်
ပဲမြို့၊ မဟာလယ်တီတိုက် စတုတ္ထမြောက်ဆရာတော် ဦးဇေနတို့ထံမှ
ပေကျမ်းဂန်များကို သင်ယူဆည်းပူးခဲ့သည်။ ၁၉၅၃-၅၄ ပညာသင်
တွင် မုံရွာမြို့၊ အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်း အမှတ်(၂)၌
ဘာကဓာတ်ပညာ သင်ကြား၍ ၁၉၅၄-ခုနှစ် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း
မေးပွဲ ဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့သည်။

မန္တလေးကောလိပ်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ ဂျာမန်ဒီမိုကရက်တစ်
ဗဟိုတိုင်း မာတင်လူသား တက္ကသိုလ်တို့တွင် ပညာသင်ကြား၍
ဥပဒေဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ မဟာဥပဒေဘွဲ့၊ ဥပဒေပါရဂူဘွဲ့များကို
ရခဲ့သည်။ ၁၉၅၉-၆၀ မှ ၁၉၆၉-၇၀ ခုနှစ်အတွင်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်
ဗေဒဌာန၌ သရုပ်ပြဆရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံဆေးဝါးလုပ်ငန်းစက်ရုံ၌
ဇာတုဗေဒအရာရှိ) တာဝန်များ ထမ်းဆောင်
သည်။ ၁၉၆၆-ခုနှစ်တွင် ကျွဲမင်းမြို့၊ အဖ ဦးကြီးစိန်၊ အမိ
သိန်းလှတို့၏ သမီးကြီး မခင်ဝင်း (ဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ ပညာရေးဝိဇ္ဇာဘွဲ့)နှင့်
ထောင်ဖက်ကာ အာကာအောင်၊ ဇေယျာအောင် အမည်ရှိ သားနှစ်ဦး
နီးကားသည်။

သုတဥပဒေမိတ်လင်စုံတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၏ ဆောင်းပါးများ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင်၊ ဂျာနယ်များစာရင်း

စဉ်	ဆောင်းပါးအမည်	မဂ္ဂဇင်းအမည်	ခုနှစ်၊လ
၁	နိုင်ငံနှင့် ဥပဒေ ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေပြုကောင်စီနှင့် ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များ	ပဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ် တက္ကသိုလ်ဥပဒေဂျာနယ်	၁၄၅၇နှစ်လည် အတွဲ-၁ ၁၉၈၀ ခုနှစ်
၂	ခေတ်သုံးခေတ် ပြောင်းခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေစနစ်	ဥပဒေမဂ္ဂဇင်း ဥပဒေပညာဌာန ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တက္ကသိုလ်ဥပဒေ ဂျာနယ်	၁၉၇၇/၇၈ အတွဲ ၂၊ အမှတ်-၁ ၁၉၈၁ ခုနှစ်
၃	ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ်တွင် စီရင်ထုံး၏ အခန်းကဏ္ဍ ထိမ်းမြားခြင်းနှင့်စပ်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက် နှင့် မြန်မာ	ရွှေတိဂုံမြို့တော် ဌာန	၁၉၉၁ ဇန်နဝါရီလ

၁၉၇၀-ပြည့်နှစ်မှစ၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေပညာဌာန၌ လက်ထောက်ကထိက၊ ကထိက၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ ပါမောက္ခ တာဝန် အဆင့်ဆင့်ကို ထမ်းဆောင်ရင်း ဥပဒေရေးရာ ပညာပေးဆောင်းပါးများနှင့် စာပေဆောင်းပါးပေါင်း (၇၀)ကျော်ကို စာနယ်ဇင်းများတွင် ရေးသား ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းပြည်ပ (နိုင်ငံတကာ) သုတေသနစာတမ်း ဖတ်ပွဲများတွင် သုတေသနစာတမ်းပေါင်း (၂၆)စောင်ကို တင်သွင်း ဖတ်ကြားခဲ့သည်။

ဥပဒေတွဲ သင်ရိုးအထောက်အကူပြု ပို့ချပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်များ ဖြစ်သော နိုင်ငံနှင့်ဥပဒေသမိုင်း၊ အလုပ်သမားဥပဒေ၊ မြန်မာ့လေ့ ထုံးတမ်းဥပဒေ၊ နိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် အများဆိုင် နှိုင်းယှဉ် ဥပဒေတို့ကို ရေးသားပြုစု ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် စီမံခန့်ခွဲရေး ဥပဒေနှင့် ဥပဒေပညာအခြေခံစသော ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်များကိုလည်း တည်းဖြတ်ပြင်ဆင်ပြုစုပြီး ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၉၅-ခုနှစ်တွင် ဒဂုံတက္ကသိုလ် ဒုတိယပါမောက္ခချုပ်နှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒုတိယပါမောက္ခချုပ် တာဝန်များ အပ်နှင်းခြင်းခံရပြီး ၁၆-၂-၉၆ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၏ ပါမောက္ခချုပ်တာဝန်ကို ပေးအပ်ခြင်းခံရသည်။ နိုင်ငံတော်၏ ပညာရေးတာဝန်များကို ထမ်းဆောင် ရင်း နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် ကျင်းပလျက်ရှိသော အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ အဖွဲ့ဝင် တာဝန်ကိုလည်း ထမ်းဆောင်နေသူဖြစ်သည်။ စာပေရေးရာ ပညာပေးဆောင်းပါးများကိုလည်း ဆက်လက်ရေးသားနေသူဖြစ်သည်။

စဉ်	ဆောင်းပါးအမည်	မဂ္ဂဇင်းအမည်	ခုနှစ်၊ လ
၁၃	ဇိဝနည်းပညာနှင့်လူသားပြဿနာ (၂)	ရွှေတော်မှုန်	၁၉၉၀ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ
၁၄	ဇိဝနည်းပညာနှင့်လူသားပြဿနာ (၃)	ရွှေတော်မှုန်	၁၉၉၀ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ
၁၅	ဇိဝနည်းပညာနှင့် ဥပဒေပြဿနာ	သုတပဒေသာ	၁၉၉၁ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ
၁၆	လိင်ပြောင်းလဲသူတို့၏ လက်ထပ်ခွင့်	ရွှေတော်မှုန်	၁၉၉၁ ခု၊ စက်တင်ဘာလ
၁၇	သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ရေး	သုတပဒေသာ	၁၉၈၈ ခု၊ ဇူလိုင်လ
၁၈	တရုတ်ပြည်၏ သေဒဏ် ပယ်ဖျက်ရေးရှေ့ပြေးလှုပ်ငန်း	သုတပဒေသာ	၁၉၈၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ
၁၉	ပိုလန်ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် သေဒဏ်ပြဿနာ	သုတပဒေသာ	၁၉၈၉ ခုနှစ်

စဉ်	ဆောင်းပါးအမည်	မဂ္ဂဇင်းအမည်	ခုနှစ်၊ လ
၆	လက်ထပ်မိန်းမများ၏ နိုင်ငံသားနှင့် စပ်ဆိုင်သော ဥပဒေပြဿနာ လက်ထပ်မိန်းမများ၏ ပစ္စည်းခန်း	ရွှေတော်မှုန်	၁၉၉၁ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ
၇	ပစ္စည်းခန်း	ကလျာ	၁၉၉၂ ခု၊ ဇွန်လ
၈	မိန်းမများ၏ အမွေဆက်ခံရေး	ကလျာ	၁၉၉၂ ခု၊ စက်တင်ဘာလ
၉	သားသမီးထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အုပ်ထိန်းရေး	ကလျာ	၁၉၉၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ
၁၀	အမွေ	အင်းစိန်မဂ္ဂဇင်း	၁၉၉၂-၉၃
၁၁	ဇိဝနည်းပညာနှင့်လူသားပြဿနာ ဆိုင်ရာ ဥပဒေ	ရွှေတော်မှုန်	၁၉၉၀ ခု၊ ဇူလိုင်လ
၁၂	ဇိဝနည်းပညာနှင့်လူသားပြဿနာ (၁)	ရွှေတော်မှုန်	၁၉၉၀ ခု၊ အောက်တိုဘာလ

သုတဥပဒေမိတ်လင်စုံ
အမှားပြင်ဆင်ချက်

စာမျက်နှာ	ပြောင်းရေး	အမှား	အမှန်
၆	၁၉	သို့.တံဆိပ်တော်ရသူ ဓမ္မာဆရာတော်	သို့.တံဆိပ်တော်ရ သုဓမ္မာဆရာတော်
၇၆	၁၂	on the Stus	on the Status
၉၅	၁၀	Adogtion Act	Adoption Act
၁၀၆	၁၈	ဘက်ထရီဇွက်	ပက်ထရီဇွက်
၁၂၀	၉	Legal	Legal
၁၃၉	၁၄	Contact	Contract
၁၃၉	၁၆	Rebeatson	Robertson
၁၄၂	၁၄	Humanitariam	Humanitarian
၁၄၅	၁၅	တစ်ချပ်စီ	တစ်ခြမ်းစီ
၁၄၆	၁၃	Capitsl	Capital
၁၅၅	၁၉	Prist	Priest
၂၃၇	၁၀	International	International
၂၄၂	၁၀	၁၉၀၁ ခုနှစ်	၁၉၀၁ ခုနှစ်

စဉ်	ဆောင်းပါးအမည်	မူရင်းအမည်	ခုနှစ်၊လ
၂၀	အရက်သောက်ခြင်းနှင့် ပြစ်မှုဗေဒ အမြင် ၁၉၅၄-ခုနှစ် လူမှုဗေဒလုံခြုံရေးဥပဒေပါ အကျိုးခံစားခွင့်များ လျော်ကြေးပေးရန် အလုပ်ရှင်၏ တာဝန် နိုင်ငံဝန်ထမ်းများနှင့်ရက်သတ္တ တစ်ပတ်နားရက်နှစ်ရက်ခံစားခွင့် အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ၏အလုပ်ချိန် ပိတ်ရက်နားရက်နှင့် အပန်းဖြေ ရက်များ ဆိုင်အယ်လ်ဆိုပြဋ္ဌာန်းချက်နိပါတ် ၁၃၈နှင့် နိုင်ငံများ၏ အကောင် အထည်ဖော်မှု	သုတပဒေသာ လုပ်သားဂျာနယ် တက္ကသိုလ်ဥပဒေ ဂျာနယ် တက္ကသိုလ်ဥပဒေ ဂျာနယ် တက္ကသိုလ်ဥပဒေ ဂျာနယ်	၁၉၈၈ ခုနှစ် ၁၉၈၄ ခုနှစ် ၁၉၈၁ ခုနှစ် ၁၉၈၁ ခုနှစ် ၁၉၈၃ ခုနှစ် အတွဲ-၁၊ အမှတ်-၁ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်
၂၅	တက္ကသိုလ်ဥပဒေ ဂျာနယ်	အတွဲ-၅၊ အမှတ်-၁ ၁၉၈၅ ခုနှစ်	

သုတဥပဒေမိတ်လင်စုံ
မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	စာရေးသူ၏အမှာစာ	၁
	(က) နိုင်ငံနှင့် ဥပဒေသမိုင်းရေးရာ	
၁။	နိုင်ငံနှင့်ဥပဒေ	၃
၂။	ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေပြုကောင်စီနှင့် ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များ	၂၀
၃။	ခေတ်သုံးခေတ်ပြောင်းခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေစနစ်	၂၅
၄။	ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ်တွင် စီရင်ထုံး၏အခန်းကဏ္ဍ	၃၆
	(ခ) မိတ်လင်စုံ မိသားစုဥပဒေရေးရာ	၄၀
၅။	ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် မြန်မာ	၄၁
၆။	လက်ထပ်မိန်းမများ၏ နိုင်ငံသားနှင့်စပ်ဆိုင်သော ဥပဒေပြဿနာ	၅၂
၇။	လက်ထပ်မိန်းမများ၏ ပစ္စည်းခန်း	၆၀
၈။	မိန်းမများ၏ အမွေဆက်ခံရေး	၇၁
၉။	သားသမီးထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အုပ်ထိန်းရေး	၇၇
၁၀။	အမွေ	၈၄

(ဂ) ဇီဝသိပ္ပံနှင့် ဥပဒေရေးရာ

၁၁။	ဇီဝနည်းပညာနှင့် လူသားပြဿနာဆိုင်ရာဥပဒေ	၉၀
၁၂။	ဇီဝနည်းပညာနှင့် လူသားပြဿနာ(၁)	၁၀၁
၁၃။	ဇီဝနည်းပညာနှင့် လူသားပြဿနာ(၂)	၁၀၉
၁၄။	ဇီဝနည်းပညာနှင့် လူသားပြဿနာ(၃)	၁၁၇
၁၅။	ဇီဝနည်းပညာနှင့် ဥပဒေပြဿနာ	၁၂၄
၁၆။	လိင်ပြောင်းလဲသူတို့၏ လက်ထပ်ခွင့်	၁၄၁

(ဃ) ပြစ်မှုဥပဒေပညာနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာ

၁၇။	သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ရေး	၁၅၁
၁၈။	တရုတ်ပြည်၏သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ရေး ရှေ့ပြေးလုပ်ငန်း	၁၆၄
၁၉။	ပိုလန်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် သေဒဏ်ပြဿနာ	၁၇၂
၂၀။	အရက်သောက်ခြင်းနှင့် ပြစ်မှုဗေဒအမြင်။	၁၈၄

(င) အလုပ်သမားဥပဒေရေးရာ

၂၁။	၁၉၅၄ ခုနှစ် လူမှုမှုလုံခြုံရေးဥပဒေပါ၊ အကျိုးခံစားခွင့်များ	၁၉၂
၂၂။	လျော်ကြေးပေးရန် အလုပ်ရှင်၏တာဝန်	၂၀၄
၂၃။	နိုင်ငံဝန်ထမ်းများနှင့် ရက်သတ္တတစ်ပတ် နားရက်နှစ်ရက် ခံစားခွင့်	၂၀၉
၂၄။	အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ၏အလုပ်ချိန်၊ ပိတ်ရက် နားရက်နှင့် အပန်းဖြေရက်များ	၂၁၉

၂၅။	အိုင်-အယ်လ်-အို ပြဋ္ဌာန်းချက်နံပါတ် ၁၃၈နှင့် နိုင်ငံများ၏ အကောင်အထည်ဖော်မှု	၂၂၉
-----	--	-----

(စ) ရည်ညွှန်းစာအုပ်-ဥပဒေများနှင့် စီရင်ထုံးများ

(က)	နိုင်ငံနှင့် ဥပဒေသမိုင်းရေးရာ	၂၄၂
(ခ)	မိတ်လင်စုံမိသားစု ဥပဒေရေးရာ	၂၄၃
(ဂ)	ဇီဝသိပ္ပံနှင့် ဥပဒေ	၂၄၆
(ဃ)	ပြစ်မှုဗေဒပညာနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာ	၂၄၈
(င)	အလုပ်သမားဥပဒေရေးရာ	၂၄၉

စာရေးသူအမှာ

သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင်အမျိုးမျိုးတွင် ကျွန်တော် ရေးသားခဲ့သော ဥပဒေရေးရာ ပညာပေးဆောင်းပါး (၇၀)ကျော် အနက်မှ ကောင်းနိုးရာရာ သင့်လျော်မည့် ဥပဒေဆောင်းပါးများကို စိစစ်ရွေးချယ်ပြီး စာအုပ်အဖြစ်ထုတ်ဝေရန် ဆရာကောင်းသမားကောင်း၊ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း တပည့်အပေါင်းက တိုက်တွန်းကြသဖြင့် “သုတဥပဒေမိတ်လင်စုံ” ဟူသော အမည်ကိုပေး၍ ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဂျာနယ်များတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် ကျွန်တော်၏ ဥပဒေဆောင်းပါး အများစုသည် သုတေသနဆန်သော ရေးနည်းရေးဟန်ဖြင့် တင်ပြရေးသားခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မဂ္ဂဇင်းစာစောင်များတွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဥပဒေဆောင်းပါးများသည် ဥပဒေပညာဗဟုသုတ ပွားများတတ်သိ နားလည်လိုသူ ပြည်သူပြည်သား လူအများအတွက် ရိုးရှင်းသော မြန်မာစကားပြေ အရေးအသားဖြင့် တင်ပြခဲ့ပါသည်။

ထိုထိုဤဤ အလီလီသော ပြည်တွင်းရေးရာ၊ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်၊ ရှင်းလင်းချက်၊ ဆွေးနွေးချက်နှင့်ပါ တွဲဖက်လျက် အတွဲအဖက် နှလင်စွာဖြင့် ရေးသားခဲ့သည့် ကျွန်တော်၏ ရွေးကောက်ဥပဒေ ဆောင်းပါးများကို စုစည်းပေါင်းချုပ် ထုတ်ဝေ လိုက်သော “သုတဥပဒေမိတ်လင်စုံ” က စာဖတ်သူများနှင့် ဥပဒေပညာ သင်ယူသူ၊ ဥပဒေပညာဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု ပြုနေသူတို့အား တစ်စုံတစ်ရာသော ဥပဒေအသိပညာ ဗဟုသုတများ တိုးပွားစေနိုင် လိမ့်မည်ဟု ဆွတ်လင့်ယုံကြည်ပါသည်။

ဓမ္မောဟဝေရက္ခတိ- ဓမ္မစာရီ
ပါမောက္ခ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး
B.Sc; B.L; Dipl. Jur. (LL.M); Dr. Jur (LL.D)
ပါမောက္ခချုပ်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်
၂၄-၂-၆၇

၁

○ ဝါခနာကွ- ဒေါက်တာတင်အောင်အေး

(က)

မိုင်း နှင့် ဥပဒေစီမံရေးရာ

(၁)

နိုင်ငံနှင့် ဥပဒေ

“နိုင်ငံ”နှင့် “ဥပဒေ”အကြောင်းကို လေ့လာကြရာ၌ “နိုင်ငံပေါ်ပေါက်ပြီးမှ ဥပဒေပေါ်ပေါက်သည်၊ ဥပဒေပေါ်ပေါက်ပြီးမှ နိုင်ငံပေါ်ပေါက်သည်။” ဟူသော အတွေးအရေးနှင့် လေ့လာချက်တို့သည် ဥပဒေပညာရပ်နယ်ပယ်တွင် ရလဒ်တစ်ခုစီ ရရှိခဲ့သည်။

သို့သော် ကျွန်ုပ်၏အတွေးအရေးနှင့် လေ့လာချက်အရ၊ လူတစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး သို့မဟုတ် လူမျိုးများ၏ နိုင်ငံများတွင် ထိုလူမျိုးတို့၏ ဘာသာ စကား၊ စာပေ ယဉ်ကျေးမှု ဖွံ့ဖြိုးချိန်မှစ၍ “နိုင်ငံနှင့်ဥပဒေသည် ဒွန်တွဲတည်ရှိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်”ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ “နိုင်ငံဟူသည် ဥပဒေနှင့်လွတ်ကင်း၍ မတည်ရှိနိုင်။ ဥပဒေမရှိက နိုင်ငံသည်လည်း ရပ်တည်နိုင်မည်မဟုတ်”ဟု အခိုင်အမာ ယုံကြည်မိပေသည်။

ကျွန်ုပ်၏ အတွေးအရေးနှင့် လေ့လာချက်အရဟု ဆိုရာ၌ ယဉ်ကျေးမှုစာပေ အမွေအနှစ်အချို့ကို အဓိကထား ဖော်ထုတ်တင်ပြ မည်သာဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော်သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာရောက်ပြီး၍ မကြာမီ အေဒီ ၇-ရာစုခန့်တွင် “ပျူ” တို့ ပါဠိစာပေကို ကောင်းစွာသိကျွမ်းလျက် ရှိပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ပုဂံပြည်၏ တန်ခိုးရှိန်ဝါထွန်းပချိန် “မြန်မာ” တို့ ပါဠိစာပေကို စတင်ပြုစုနိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ ပုဂံခေတ်သည်ကား မြန်မာ အက္ခရာ၊ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာပြည်ပါဠိစာပေတို့ကို တစ်ပြိုင်တည်း စတင်ပေါ်ထွန်းခဲ့ကြောင်း မန္တလေး၊ ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ပါဠိဌာန ဆရာဦးကိုက “မြန်မာပြည် ပါဠိစာပေခေတ်ဦး” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရှေးဟောင်းသုတေသန အထောက်အထားများနှင့် ကျမ်းကိုး(၆၁) ခုကို ကိုးထောက်၍ သုတေသနစာတမ်း တင်သွင်းထားခဲ့သည်။^(၁)

ရှေးဟောင်းသုတေသနပညာရှင် ဆရာကြီးဦးအောင်သော် ကလည်း “နောက်တွေ့ ပျူယဉ်ကျေးမှု အထောက်အထားများ” ဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပျူတို့၏ မြို့များဖြစ်ခဲ့သော ဝိသနိုး၊ ဟန်လင်းနှင့် သရေခေတ္တရာမြို့ဟောင်းနေရာတို့မှ တူးဖော်တွေ့ရှိချက်များအရ ပျူနှင့်ပါဠိစာ ရေးထိုးထားခဲ့ကြောင်း၊ ပျူယဉ်ကျေးမှုသည် ခရစ်နှစ် ၁-ရာစုမှပင် ထွန်းကားခဲ့ကြောင်း ရှေးဟောင်းသုတေသန အထောက်အထားများနှင့် ကျမ်းကိုး(၂၁)ခုဖြင့် တင်ပြခဲ့သည်။^(၂)

အလားတူပင် မြန်မာသမိုင်းပညာရှင်များ၊ ဘာသာဗေဒ ပညာရှင်များ၏ စာအုပ်စာပေစာတမ်းများလည်း အများအပြားရှိခဲ့သည်။

ရှေးရှေးသော လောကီလောကုတ် ကျမ်းပြုဆရာ အဋ္ဌကထာ ဆရာများ၏ ကျမ်းအဖွင့်များ ပိဋကတ်-ပါဠိစာပေ၊ ပါဠိစာပေမှ မြန်မာပြန်စာပေများကို ဤကဏ္ဍအတွက် အနှစ်ချုပ်အားဖြင့် စုစည်းတင်ပြလိုပေသည်။

နိုင်ငံ၏ ပကတိငါးပါး (တစ်နည်း) ခုနစ်ပါး

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် နိုင်ငံ၏ ပကတိငါးပါး (တစ်နည်း) ခုနစ်ပါးရှိသည်ကို ကာမန္တ ကိနိတိ အစရှိသော နိတိကျမ်းတို့ကို ထုတ်နုတ်၍ ၎င်းစီရင်ရေးသားခဲ့သော ရာဇမေဗ္ဗသင်္ဂဟကျမ်းတွင်-

- အမစူရဋ္ဌဒုဂ္ဂါနိ၊ ကောသောဒဏ္ဍောစပဉ္စမော၊
- ဧတာပကတယောတည။ ဝိဇီကိသသုဒါဟတာ။
- ဧတာပဉ္စတထာမိတ္တံ၊ သတ္တမောပထဝီပတိ၊
- သတ္တပကတိကံရန္တံ၊ ဣစ္စုဝါစာဗြဟပတိ။
- (၃)ပါးဟူ၍ ပြဆိုထားသည်။ အဓိပ္ပာယ်ကား-
- ၁။ အမစူ- မျိုးမတ်အပေါင်း တို့သည်လည်းကောင်း
- ၂။ ရဋ္ဌ-ဧနပုဒ်တိုင်း (တိုင်း/ခရိုင်၊ မြို့၊ ကျေးရွာ) တို့သည်လည်းကောင်း
- ၃။ ဒုဂ္ဂါနိ- ခံမြို့ (ခံတပ်မြို့) တို့သည်လည်းကောင်း
- ၄။ ကောသော- ရွှေငွေရတနာ စပါးဆန်တို့ဖြင့်ပြည့်သော တိုက်၊ ကျိုကြ တို့သည်လည်းကောင်း
- ၅။ ဒဏ္ဍောစ - အပြစ်အားလျော်စွာပေးသော ဒဏ်သည်လည်းကောင်း
- ၆။ မိတ္တံ- ကိစ္စကြီးငယ်ရှိလျှင် ကူညီထောက်ပံ့နိုင်သော မဟာမိတ်မင်းလည်းကောင်း
- ၇။ ပထဝီပတိ- နိုင်ငံကိုအုပ်စိုးသော နိုင်ငံရှင်မင်းလည်းကောင်း
- ရန္တုဣတိ- “နိုင်ငံ”ဟူ၍ ဥဝါစာ- ဆိုအပ်ကုန်၏ ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ထိုနိုင်ငံ၏ ပကတိအင်္ဂါများကို လေ့လာခြင်းဖြင့်သည်ပင်လျှင် မင်းနိုင်ငံတို့တွင် “နိုင်ငံတော်ကြီးအား မည်သို့ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်မည်၊ မည်သို့သော စည်းကမ်းချက်ဥပဒေ အမိန့်တော်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးစေရမည်၊ မလိုက်နာ ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်က မည်သည့်ပြစ်ဒဏ်ပေးမည်” ဟူသည်ကို ပြဆိုသည့်ဥပဒေ ရှိရမည်ဆိုသည်မှာ ထင်ရှားနေပြီဖြစ်သည်။

“နိုင်ငံ” ဟူသည် “မင်း” မရှိက (တစ်နည်း) အစိုးရမင်းမရှိက (တစ်နည်း) အုပ်ချုပ်သူမင်းမရှိက “နိုင်ငံ” ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့ခြင်းမရှိ။ နိုင်ငံအရှင်မင်းသည်လည်း အခြားနိုင်ငံမင်းတို့နှင့် သံရေး၊ တမန်ရေး၊ သံတမန်ဆက်ဆံရေးရှိရန် လိုအပ်ကြောင်းကိုဆိုခဲ့သည်။ နိုင်ငံ၏ ပကတိခုနစ်ပါးတွင် “မဟာမိတ်မင်း” ရှိမှ နိုင်ငံဟုခေါ်နိုင်ကြောင်း ပြဆိုပါရှိပြီးဖြစ်သည်။ သံတမန်ရေးရာများကို “ရာဇနီတိ” ကျမ်းတွင် အကျယ်ပြဆိုထားသည်မှာ စံယူစရာများလှ၏။

နိုင်ငံအရှင်မင်းတို့၏ ဘိသိက်မင်္ဂလာ

“မုဒ္ဒါဘိသိတ္တမင်း၊ သာမညမင်းဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ကျမ်းဂန်ထုံးစံနှင့်အညီ ဦးထိပ်နှိုက်(၌) သွန်းအပ်သော အဘိသိက်ရှိသော မင်းသည်သာ မုဒ္ဒါဘိသိတ္တမင်း မည်၏” ဟူသည်ကို မောင်းထောင်ရွာ ဇာတိဖြစ်သော ပညာသာမိသိရီ ကဝိဓမ္မမဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ ရာဇဂုရုဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရသူ ဓမ္မာဆရာတော်ကြီးသည် လောကတ္ထစရိယံ အကျိုးငှာ စီရင်ရေးသားတော်မူအပ်သော “ရာဇသေဝကဒိပဏီ(နိ) ကျမ်း” တွင် သီလကွန်အဋ္ဌကထာ၊ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာများ၊ ဇာတ်နိဝါတ်တော်များမှ ကောက်နုတ်ပြဆိုခဲ့သည်။

မင်း၏ဦးထိပ်နှိုက်(၌) အဘိသိက်ရေကို သွန်းလောင်းရာ ဆိုရသောစကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍-

တွံဒေဝသဗ္ဗေပိ ဂဟပတိဂဏာအတ္တာနမာ
ရက္ခကတ္တံ ဣမိနာအဘိသေကေန အဘိသေကိကံ
မဟာရာဇံ ကရောန္တိ။

တွံရာဇဓမ္မေသု ဌိတော ဓမ္မေနသမေန
ရန္တံကာရေဟိ။ ဧတေသုတွံ ပုတ္တသိန္ဓေ
ဟာနကမ္မာယဟိတ စိတ္တောဟိ၊
တသမမေတ္တစိတ္တောစဘဝရက္ခာ
ဝရဏဂုတ္တိယာ တေသံရက္ခိတောစ ဘဝါဟိ။

ဟူ၍ ပြဆိုသည်။(၆)

ပါဠိတော်ပထမပိုင်း အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းကား-

“ဣမိနာအဘိသေကေန- ဤအဘိသိက်ဖြင့်၊ အဘိသေကိကံ- အဘိသိက်သွန်းလောင်းခြင်းရှိသော၊ မဟာရာဇံ- မင်းမြတ်ကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏။ တွံ- အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ ရာဇဓမ္မေသု- မင်းကျင့်တရားတို့၌၊ ဌိတော- တည်တော်မူလျက်၊ ဓမ္မေန- တရားနှင့်၊ သမေန- ညီညွတ်သဖြင့်၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေဟိ- ပြုတော်မူပါလော့ဟူသတည်း။

ထိုပါဠိတော်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်၏ ပြန်ဆိုချက်အနှစ်ချုပ်မှာ-

“အရှင်မင်းမြတ် တရားနှင့်အညီ မင်းပြုတော်မူလော့။ မင်းပုဏ္ဏား၊ သူဌေးသူကြွယ်မျိုး အပေါင်းတို့၌ ချစ်ခင်သနားတော်မူသဖြင့် စီးပွားစေလိုသောစိတ် ရှိတော်မူလော့။ အမျိုး၌ စောင့်ရှောက်တော်မူလော့” (၁) ဟူ၍ပြဆိုသည်။

ဤ “မင်းတို့၏ ဘိသိက်မင်္ဂလာ”ကို လေ့လာခြင်းဖြင့်လည်း မင်းတို့မည်သည် မင်းအဖြစ်ရောက်စေသော ဘိသိက်မင်္ဂလာခံယူခြင်း၌-

“တွံရာစေမေသု ဌိတော
စမ္မေနသမေန ရစ္ဆကာရေဟိ”

ဟူသော ပါဠိတော်လာ စကားသည် များစွာအရေးပါ၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ-

“အရှင်မင်းမြတ်သည် မင်းကျင့်တရားတို့၌ တည်တော်မူလျက် တရားနှင့်အညီ မင်းပြုတော်မူလော့၊ တရားနှင့်အညီ အုပ်ချုပ်တော်မူလော့” ဟူ၍ပြဆိုရာ-

တိုင်းပြည်နိုင်ငံ အုပ်ချုပ်ရသော ဘုရင်မင်းမြတ်တို့မည်သည် မင်းနှင့်ပြည်သူ ထားခဲ့ကြသော ကတိကဝတ်ကို အခြေပြု၍ နိုင်ငံတော်အကျိုး၊ ပြည်သူပြည်သားတို့၏အကျိုး၊ သာသနာတော်၏အကျိုးကို ရှေးစွဲပြီး သင်္ဂဟတရားလေးပါး၊ အပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါး၊ မင်းကျင့်တရား(၁၀)ပါးနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်အေးချမ်း သာယာဝပြောရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တည်တံ့ခိုင်မြဲ ကြီးပွားချမ်းသာရေး လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ကြရပေသည်။

ဘိသိက်မင်္ဂလာခံယူပြီးသော “မင်း”သည် “မင်းကျင့်တရားတို့၌တည်၍ တရားနှင့်အညီ မင်းပြုပါမည်” ဟူသော ကတိကို ကောင်းစွာပြုပြီးသူဖြစ်သည်။ ထိုမင်းသည် မင်းအဖြစ်ရောက်ရှိပြီးသည်မှစ၍ အပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါးနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်ကြီးကို အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်ရကြောင်းကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လိစ္ဆဝီမင်းသားတို့အား အကြောင်းပြု၍ ဟောကြားခဲ့သော သုတ်မဟာဝါပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ကို ဟောကြားခဲ့သည်က အထင်အရှား ပြဆိုထားခဲ့ပေသည်။

အပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် ၎င်း၏ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းတွင် ပါဠိတော်မှ ကောက်နုတ်၍ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးသားခဲ့သည်မှာ-

အပရိဟာနိယတရားတို့ကား-

- (၁) စည်းဝေးတိုင်ပင်ခြင်း
- (၂) အညီအညွတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း
- (၃) ဥပဒေအတိုင်း ကျင့်ခြင်း
- (၄) လူကြီးသူမတို့၏ အဆုံးအမ၌တည်ခြင်း
- (၅) အမျိုးသမီးအား မနှိပ်စက်ခြင်း
- (၆) မြို့စောင့် ရွာစောင့်နတ်တို့အား ပူဇော်ခြင်း
- (၇) ရဟန္တာတို့အား စောင့်ရှောက်ခြင်း (၈) ဟူ၍ ပြဆိုခဲ့

သည်။

အပရိဟာတရား၏ အနှစ်ချုပ်ကား

တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်သူသည် အဆုံးအစ အကန့်အသတ်မရှိသော အာဏာကို ပိုင်ဆိုင်ကျင့်သုံးနိုင်သူ ဖြစ်သည်မှာ မှန်ပေ၏။ သို့သော် နိုင်ငံတော်၏အကျိုး၊ ပြည်သူပြည်သားများ၏ အကျိုး၊ သာသနာတော်၏အကျိုးငှာ ဘုရင်မင်းမြတ်သည် နိုင်ငံတော်ကို စီမံအုပ်ချုပ်ရာတွင် ပညာရှိသူခမိန် များကြီးမတ်ကြီးတို့နှင့် စည်းဝေးတိုင်ပင်ခြင်း (သန္နိပါတ်)၊ စည်းဝေးတိုင်ပင် ညှိနှိုင်းပြီးသည်တို့ကို ချမှတ်ထားသည့် စည်းကမ်းချက်ဥပဒေများ (ပညတ္တ)နှင့်အညီ အညီအညွတ် အားထုတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း (သမဂ္ဂ) နည်းလမ်းတို့ကို ဖော်ညွှန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသည်ကိုထောက်လျှင် “နိုင်ငံ” အုပ်ချုပ်သော “မင်း” နှင့် “ဥပဒေ” သည် တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိခဲ့သည်က ငြင်းဖွယ် မရှိဟု မှတ်ယူရပေမည်။

ရာဇဂုဏ်ရှစ်ပါး

တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်သော ပြည့်ရှင်မင်းတို့ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးအပ်သော ရာဇဂုဏ်ရှစ်ပါးရှိသည်ကို ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည် ရာဇနိတိကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ကာ ၎င်း၏ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းတွင်-

“ဣန္ဒြေဿတ္တဿ ဝါယုဿ၊
ယမဿ သမုဒ္ဒဿစ။

စန္ဒဘူ ပစ္စုန္နာနံ၊
ရညောအဋ္ဌဂုဏောဘဝေ။^(၇)

ဟူ၍ ပြဆိုသည်။
အဓိပ္ပာယ်ကား-

“သိကြားမင်း” ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ “နေမင်း” ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ “လေ” ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ “ယမမင်း” ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ “သမုဒ္ဒရာ” ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ “လ” ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ “မိုး” ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ “မြေကြီး” ကဲ့သို့လည်းကောင်း မင်းတို့၏အစွမ်းရည်သည် ဂုဏ်ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

“ရာဇဂုဏ်ရှစ်ပါး” ကို အနှစ်စု၍ ဆိုရပြန်သော်- မင်းတို့မည်သည် “သမုဒ္ဒဿစ၊ စန္ဒဘူပစ္စုန္နာနံ” ဟူသော သမုဒ္ဒရာကဲ့သို့၊ လကဲ့သို့၊ မြေကြီးကဲ့သို့၊ မိုးကဲ့သို့ ကျင့်နိုင်စွမ်းရှိရမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ “ဣန္ဒြေဿယမဿ” ဟူသော သိကြားမင်းကဲ့သို့၊ ယမမင်းကဲ့သို့ မကောင်းသူကိုနှိပ်၍ ကောင်းသူကိုချီးမြှောက်ကာ ချစ်သူမှန်းသူဟူ၍ မျက်နှာမငဲ့၊ ပညတ်ချက်ဥပဒေနှင့်အညီ အမှုနှင့်လျော်စွာ စီရင်နိုင်စွမ်းရှိရမည်ဖြစ်သည်။

မင်းတို့ ရန်အောင်ကြောင်း ဥပါယ်ခုနစ်ပါး

ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစွာ ကျင့်သုံးရသော ဥပါယ်ခုနစ်ပါးအကြောင်းကို ကာမန္တကိနိတိကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ထားသည့် ယောမင်းကြီး၏ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းတွင်-

(၁)

“သာမံ ဒါနဉ္စ ဒဏ္ဍောစ၊
ဘောဒါစေတိ စတုတ္ထကံ၊
မာယော ပေက္ခိန္ဒ ဇာလဉ္စ၊
သတ္တောပါယာ ပကိတ္တိကာ” ဟူ၍လာသည်။

အဓိပ္ပာယ်ကား-

- (၁) သာမဥပါယ်
- (၂) ဒါနဥပါယ်
- (၃) ဒဏ္ဍဥပါယ်
- (၄) ဘောဒဥပါယ်
- (၅) မာယာဥပါယ်
- (၆) ဥပေက္ခာဥပါယ်
- (၇) ဣန္ဒဇာလဥပါယ် - ခုနစ်ပါးတည်း။

ဤ ဥပါယ်ခုနစ်ပါးတွင် ဒဏ္ဍဥပါယ်သည် ဥပဒေ(တစ်နည်း) တရားစီရင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသော ဥပါယ်ဖြစ်ပေသည်။ မင်းတို့မည်သည် ဥပဒေချိုးဖောက်သူ၊ အပြစ်ရှိသူအား အပြစ်နှင့်လျော်စွာ ကြိမ်ဒဏ်၊ ငွေဒဏ်၊ ထောင်ဒဏ်၊ သေဒဏ်ပေး စီရင်စေရသည်။

ဒဏ္ဍဥပါယ်သုံးပါး အပြားရှိကြောင်းကိုလည်း သောမင်းကြီးသည် ကာမန္တ ကိနီတိကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်လျက် ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းတွင်-

“ဝဇောတ္ထ ဂဟဏံ စေဝ၊
ပရိက္ခေ သော ကထေဝစ၊
ဣတိ ဒဏ္ဍ ဝိညေဟိ”

ဒဏ္ဍောပိ တိဝိဇော မတော” (၈) ဟူ၍ ပြဆိုပါသည်။
အဓိပ္ပာယ်အချုပ်ကား- ဒဏ်ပေးခြင်း ဒဏ္ဍဥပါယ်သုံးပါး

ဟူသည်-

- (၁) ဝဇော- သတ်ဖြတ်ခြင်း (သေဒဏ်)
- (၂) အတ္တဂဟဏ- ပစ္စည်းသိမ်းယူခြင်း (ပြစ်ဒဏ်)
- (၃) ပရိက္ခေသော- ရိုက်နှက်ခြင်း၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း (ကြိမ်ဒဏ်၊ ထောင်ဒဏ်)တို့ ဖြစ်သည်ဟု ပြဆိုခဲ့သည်။

ဒဏ်တစ်ရပ်ရပ် ချမှတ်စီရင်ခြင်းကို အပြစ်အားလျော်စွာသာ ချမှတ်စီရင်ရကြောင်းနှင့် ဒဏ်မပေးထိုက်သူကို ဒဏ်ပေးမိပါက ဒဏ်ပေးသူတို့ ဒဏ်(၁၀)ပါး ပြန်၍ရောက်တတ်ကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်းသည် ဥပဒေနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပဒေ၏ ပဓာနကျမှုတရားကို ထင်ရှားစွာပြဆိုထားသည်က ငြင်းဖွယ် မရှိပေ။

တရားဥပဒေ၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်း

မနုဿာရဓမ္မသတ်တွင် ဓမ္မသတ်၏အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းလင်းရာ၌ “လောကာနံ ဗဟုသတ္တကဓမ္မသတ္တံ” ဟူ၍ပြဆိုသည်။ အနက်ကား- “လူအပေါင်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို များစွာပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဓမ္မသတ္တံ- ဓမ္မသတ်မည်၏” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ဓမ္မသတ် = ဓမ္မသတ္တ (ပါဠိ)
(ဓမ္မ- တရား၊ သတ္တ- ကျမ်း)
- တရားဥပဒေကျမ်း (၉)

- ရှေးရိုးမြန်မာလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဖြစ်ပွားသည့် တရားမှု၊ အငြင်းပွားများမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သို့မည်ပုံ ဆုံးဖြတ်ရမည်ကို လမ်းညွှန်ထားသည့် ဥပဒေကျမ်း^(၁၁)
- လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ ကွာရှင်းခြင်း၊ အမွေခွဲဝေခြင်း၊ အမွေဆက်ခံခြင်း၊ သားသမီး မွေးစားခြင်းဆိုင်ရာ မြန်မာမိသားစု ဥပဒေကျမ်း (ယနေ့ခေတ်)။

ဝိနိစ္ဆယ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၏ ရှေးဦးအစ

မောင်းထောင်ရွာဇာတိဖြစ်သော ပညာသာမိ သိရိကဝိဇေမဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရုဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ သုဓမ္မာဆရာတော် စီရင်ရေးသားအပ်သော ရာဇသေဝကဒိပဏီ(နိ) ကျမ်းတွင် ဆရာတော်ကြီးသည် “ရှေးသားထားသော ဓမ္မသတ်ကျမ်းဦးအစ” တည်ရှိကျင့်သုံးခဲ့ပုံကို မဟာတုဏ္ဍိလ၊ စူဠတုဏ္ဍိလ ဇာတ်တော်နှင့် တေသကုဏဇာတ်တော်တို့မှ ကိုးထောက်လျက်-

“ရှေးရှေးမင်းတို့ထုံး ပဝဇဏီအစဉ်ကိုလွန်၍ ပြုကျင့်သောမင်း၊ မိမိလင်ကိုလွန်၍ ပြုကျင့်သောမိန်းမ၊ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကိုလွန်၍ ပြုကျင့်သောရဟန်း၊ ဝိနိစ္ဆယဓမ္မသတ်ကျမ်းကိုလွန်၍ စီရင်သော ဝိနိစ္ဆယအမတ်တို့သည် ကဲ့ရဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်ရာသည် ဟူ၍” အစချီကာ ဘုရားလောင်း ဝက်မင်း မဟာတုဏ္ဍိလဇာတ်တော်လာ အဋ္ဌကထာ၌ ပါရှိသည်ကို ဖော်ညွှန်းပြဆိုခဲ့သည်။ ဖော်ညွှန်းထားသည်ကား-

“ဝိနိစ္ဆယာနိပေါတ္တကေလိခါပေတွာ”

ဣမံပေါတ္တကံ သြလောကေတွာ အံ့ကရေယျာထ- ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

အနက်ကား- ဝိနိစ္ဆယာနိ၊ အဆုံးအဖြတ်နည်းတို့ကို၊ ပေါတ္တကေ- ပေ၌ “လိခါပေတွာ- ရေးစေ၍” ဣမံပေါတ္တကံ- ဤအဆုံးအဖြတ်စာရေးသောပေကို၊ သြလောကေတွာ- ကြည့်ရှု၍၊ “အံ့-တရားကို၊ ကရေယျာထ- ဆုံးဖြတ်ကြကုန်လော့”^(၁၂) ဟူသတည်း။

တေသကုဏဇာတ်တော်၌လည်း ဓမ္မကကျေးမင်းသည် ဗြဟ္မဒတ်-င်း နတ်ရွာလားလေလျှင် မျူးကြီးမတ်ကြီးတို့အား-

“ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယံပဝိတ္တေယျထာတိ

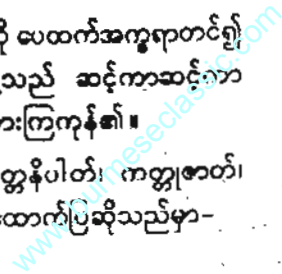
ဝိနိစ္ဆယဓမ္မံ၊ သုဝဏ္ဏံပဋေလိခါ ပေတွာ

အရညံပါဝိသိ” ဟူ၍ ဟောကြားမိန့်မှာခဲ့သည်။

ဆိုလိုရင်းကား- “ငါဆုံးဖြတ်သောနည်းအတိုင်း ဓမ္မသတ်ဖြတ်ထုံးပုံစံများကို ရွှေပြား၌ အကူရာတင်စေ၍ တရားစကား အငြင်းပွားမှုများကို အဆုံးအဖြတ် ဖြစ်ရစ်ကြကုန်လော့ဟူ၍ တောသို့ဝင်ခဲ့လေသတည်း” ဟူလို။

ထိုမှနောက်၌ကား ဓမ္မသတ်ကျမ်းဂန်ကို ပေထက်အကူရာတင်၍ ထားကြပြီး တရားစောင့်ကုန်သော မင်းတို့သည် ဆင့်ကာဆင့်ကာ ဓမ္မသတ်ကျမ်းကို ပေထက်အကူရာ တင်ထားကြကုန်၏။

ဆက်လက်ပြီး ဆရာတော်သည် သတ္တနိပါတ်၊ ကတ္တုဇာတ်၊ အဋ္ဌကထာ၌လာရှိသော ပါဠိတော်ကို ကိုးထောက်ပြဆိုသည်မှာ-

“ဝေါဟာရ သုစိန္တိ၊ ပေါရာဏကေဟိ၊ ဓမ္မိကရာဇူဟိ လိခါပေတွာ ဌပိတဝိနိစ္ဆယ ဝေါဟာရေ သုစိ အဂတိဂမနံ ပဟာယ ဓမ္မေနဝိနိစ္ဆယ ကရန္တိ အတ္ထော” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

အနက်ကား- “ဝေါဟာရသုစိန္တိ၊ ဝေါဟာရသုစိ ဟူသည် ပေါရာဏကေဟိ- ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မိကရာဇူဟိ- တရားစောင့်ကုန်သော မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့သည်၊ လိခါပေတွာ- ရေးကျားစေကုန်၍၊ “ဌပိတဝိနိစ္ဆယ ဝေါဟာရေ- ထားအပ်သော စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ဓမ္မ၌၊ သုစိ- စင်ကြယ်သော၊ အဂတိဂမနံ- လေးပါးသော အဂတိသို့လားခြင်းကို၊ ပဟာယ- စွန့်၍၊ ဓမ္မေန- ကောင်းမွန်သဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယကရံ- စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။ ဣတိအတ္ထော- ဤကား အနက်တည်း။”

ဤသို့လျှင် ဇာတ်နိပါတ် ဝတ္ထုသက်သေ ထုံးစံလာသည်ကို ထောက်၍ တရားစောင့်ကုန်သော ရှေးရှေး မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့သည် ဓမ္မသတ်ဝိနိစ္ဆယကျမ်းများကို ရေးကျား၍ အပါးတော်တွင် ထားပြီးလျှင် အဘန်ဘန်(အပန်ပန်) သုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြ၏။ ထိုသို့ မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့ ပြုမှုခြင်းကား တရားစောင့်ကုန်သော ရှေးရှေး မင်းမြတ်တို့ထုံးစံ ပထေက်သာတည်းဟု သိအပ်၏။^(၁) ဟူ၍ ရာဇသေဝကဒီပဏီ(နိ) ကျမ်းတွင် နိုင်ခဲ့စွာ ပြဆိုခဲ့ပေသည်။

ဤပါဠိတော်လာ ညွှန်ပြချက်တို့ကို ထောက်ရှု၍လည်း နိုင်ငံ၊ မင်း၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ တရားဥပဒေ၊ တရားစီရင်ခြင်းတို့သည် တစ်ပေါင်းတည်း တည်ရှိခဲ့သည်မှာ ငြင်းဖွယ်မရှိပေ။

ယနေ့ကမ္ဘာတွင်လည်း နိုင်ငံနှင့်ဥပဒေသည် ဒွန်တွဲတည်ရှိနေပေသည်။ ခေတ်သစ်နိုင်ငံတော်တို့သည် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာသော လူမှုအဆောက်အအုံနှင့် လျော်ညီစွာ တိုးပွားလာသည့် ဥပဒေများဖြင့် ဘက်ပေါင်းစုံမှ အားဖြည့်ပြဋ္ဌာန်း ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြသည်။

နိုင်ငံနှင့်ဥပဒေသည် ဒဂါးတစ်ပြားတည်းပမာ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အမှီသဟဲပြု ပေါင်းစည်းဖြစ်ပေါ် တည်ရှိနေသည်။ နိုင်ငံတော် အခွန်ရှည်ရှင်သန်ကြီးထွားနေခြင်းသည် ဥပဒေရေးရာကဏ္ဍ ရှင်သန်တိုးပွားနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။^၂ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်၌ ဥပဒေရေးရာကဏ္ဍ ရှင်သန်ကြီးထွား တိုးတက်နေစေရန် အစဉ်အားထုတ်ကြိုးပမ်းနေကြရမည်ဖြစ်သည်။

ဥပဒေကဏ္ဍဟု ဆိုရာတွင် ပြည်တွင်း ဥပဒေရေးရာကဏ္ဍ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကဏ္ဍ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီးပွားရေး ဥပဒေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုန်စည်ရောင်းဝယ်ရေး ဥပဒေ၊ အာကာသနှင့် ပင်လယ်ပြင်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ သံတမန်ရေးရာ ဥပဒေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်စာတမ်းများဥပဒေ စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ထိုကဏ္ဍအစုံစုံတွင် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော ဥပဒေပညာရှင်များကို ပြုစုပျိုးထောင် လေ့ကျင့်မွေးထုတ်ပေးရန် အထူးလိုအပ်လှပေသည်။ ဥပဒေပညာ ပြန့်ပွားတိုးတက်ရေးသည် နိုင်ငံတော်နှင့် ဥပဒေပညာ ဆင်ကြားပေးရာ တက္ကသိုလ်၏ တာဝန်များပင်ဖြစ်သည်။ “ဥပဒေပညာ” တိုးပွားလာသည်နှင့်အမျှ နိုင်ငံတော်လည်း ကြီးထွားတိုးတက်လာမည် ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားရပေသည်။

ရည်ညွှန်းကျမ်းကိုးစာရင်း အောက်ခြေမှတ်စု

- (၁) “မြန်မာပြည် ပါဠိစာပေခေတ်ဦး” (ဦးကို)
စာပေနှင့် လူမှုရေးသိပ္ပံကျမ်း၊ စာ- ၂၀- ၃၇ မှ ကောက်နုတ်
နှိုင်းယှဉ်။
၁၉၆၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ။
သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီ။
- (၂) “နောက်တွေ့ ပျူယဉ်ကျေးမှု အထောက်အထားများ”
(ဦးအောင်သော်) စာပေနှင့်လူမှုရေးသိပ္ပံကျမ်း၊
စာ-၃၉- ၄၉ မှ ကောက်နုတ်နှိုင်းယှဉ်။
၁၉၆၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ။
- (၃) ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊
စာ- ၃၈၄။ (မောင်ထင်)
- (၄) ရာဇသေဝက ဒီပဏီ(နီ)ကျမ်း၊ စာ- ၂၆- ၂၇ ရှင်ပညာသာမီ၊
ဟံသာဝတီသတင်းစာတိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။ ၁၉၀၁-ခုနှစ်။
- (၅) ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊
စာ- ၁၂၂။ (မောင်ထင်)
- (၆) ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊
စာ- ၁၇၄။
- (၇) ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊
စာ- ၃၇၉။

- (၈) ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊
စာ- ၃၅၀။
- (၉) ပါဠိသင်္ဂဟဝေါဟာရ အဘိဓာန်၊ စာ- ၃၆။ (ဦးထွန်းမြင့်)
- (၁၀) ကဝိလက္ခဏာ ဥပဒေရေးရာအဖွဲ့၊ စာ- ၁၆၁။ စာပေဗိမာန်၊
ထုတ် ပြည်သူ့လက်စွဲစာစဉ်။ ၁၉၈၉-ခုနှစ်
(ဒေါက်တာတင်အောင်အေး)
- (၁၁) ရာဇသေဝကဒီပဏီ(နီ)ကျမ်း၊ စာ- ၁၆၄- ၁၆၅။
ရှင်ပညာသာမီ။
- (၁၂) ရာဇသေဝကဒီပဏီ(နီ)ကျမ်း၊ စာ- ၁၆၅- ၁၆၇ မှ ကောက်နုတ်
နှိုင်းယှဉ်။

(၂)

ခြံတီသျှကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေပြုကောင်စီနှင့် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်များ

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၈၂၄-၂၆၊ ၁၈၅၂-၅၃၊ ၁၈၈၅-၈၆ ခုနှစ်များတွင် ခြံတီသျှတို့၏ နယ်ချဲ့ကျူးကျော်ရေးစစ်ပွဲများနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရပြီးနောက် မြန်မာ့မြေများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့၏ လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီဘဝကျရောက်ခဲ့ရသည်နှင့်အတူ အိန္ဒိယ၏ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် သွတ်သွင်းခြင်းခံခဲ့ရသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ၁၈၅၃-ခုနှစ်၊ ချာတာအက်ဥပဒေအရ ပထမဆုံးသော ဥပဒေပြုကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုမှ ခြံတီသျှအစိုးရသည် ၁၈၉၇-ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအရ မြန်မာပြည်နယ်အတွက် ဥပဒေပြုကောင်စီတွင် အရာရှိ (၄) ဦး၊ အရာရှိမဟုတ်သူ(၅)ဦး၊ စုစုပေါင်း (၉)ဦးကို ခန့်ထားခဲ့သည်။

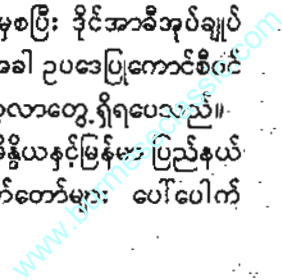
မော်လေး၊ မင်တို ပူးတွဲအစီရင်ခံစာအပေါ် အခြေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သော ခြံတီသျှပါလီမန်၏ ၁၉၀၉-ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယအက်ဥပဒေအရ အုပ်ချုပ်ရေးပုံစံ ပြောင်းလဲခဲ့ရာ မြန်မာပြည်နယ် ဥပဒေပြုကောင်စီတွင် အစိုးရဝန်ထမ်း ဥပဒေပြုကောင်စီဝင် မျက်နှာဖြူ(၆)ဦး၊ မြန်မာ(၄)ဦး၊ ကုလား (၂)ဦး၊ ဥရောပတိုက်သား (၂)ဦး၊ တရုတ်(၁)ဦး၊ စုစုပေါင်း (၁၅)ဦး ရှိခဲ့သည်။

၁၉၁၅-ခုနှစ် ရောက်လာသောအခါ ဥပဒေပြုကောင်စီဝင် အရေအတွက်သည် (၃၀)ဦးရှိလာခဲ့သည်။ ထို(၃၀)ဦးတွင် (၂၆)ဦးကို ဘုရင်ခံကခန့်၍ (၂)ဦးကို ကျွမ်းကျင်သူအဖြစ် ပါဝင်စေပြီး၊ ကျန် (၂)ဦးကိုသာ ရွေးချယ်ပေးကြရသည်။

မွန်တေဂူ၊ ချမ်းစဖို့ဒ် ပူးတွဲအစီရင်ခံစာအရ ခြံတီသျှပါလီမန်သည် ၁၉၁၉-ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယအက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။ ယင်းအက်ဥပဒေအရ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ဒိုင်အာစီအုပ်ချုပ်ရေးဟု ခေါ်ဆိုကြသည့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို နာမည်ပေး အုပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ သို့သော် မြန်မာပြည်နယ်အတွက် မူရင်းအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် မထိုက်တန်သေးဟုဆိုကာ ချန်လှပ်ထားခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည်သူတို့က ယင်းကိစ္စကို မကျေနပ်၍ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသဖြင့် ၂-၁-၁၉၂၃ ရက်နေ့မှစပြီး ဒိုင်အာစီအုပ်ချုပ်ရေးကို မြန်မာပြည်နယ်၌ ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဥပဒေပြုကောင်စီဝင် (၁၀၃)ဦးအထိ တိုးတက်လာခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပေသည်။

အဆိုပါ အိန္ဒိယအက်ဥပဒေများအရ အိန္ဒိယနှင့်မြန်မာ ပြည်နယ်အတွက် ဥပဒေပြုကောင်စီ/ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်များ ပေါ်ပေါက်

လာသော်လည်း ယင်း အိန္ဒိယအက်ဥပဒေများပင် အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာ ပြည်နယ်အတွက် ဗြိတိသျှပါလီမန်က ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို မထိပါးမစွက်ဖက်စေရန် ဥပဒေပြု ကောင်စီများကို ကန့်သတ်ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်။

ဥပမာ- အဆိုပါ ဥပဒေပြုကောင်စီ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တွင်-

- အခွန်အကောက်နှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များ၊
- ဘာသာရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များ၊
- လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များ၊
- နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များ၊
- ဘုရင်ခံက ထုတ်ပြန်ထားသော တစ်ချက်လွှတ်ဥပဒေဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၊
- ရှိရင်းစွဲဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ရန်ကိစ္စရပ်များ စသည်တို့ နှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်တို့သည် ဘုရင်ခံ၏ သဘောတူညီမှု မရရှိခဲ့သော် ဥပဒေကြမ်းများ တင်သွင်းခွင့်မရှိပေ။

ထို့အပြင် ဘုရင်ခံသည် ဥပဒေပြုကောင်စီ၊ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်၏ သဘောဆန္ဒမပါရှိသော်လည်း ငွေကြေးသုံးစွဲခွင့်ရှိသည်။ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်ခံသည် ဥပဒေပြုကောင်စီ၊ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်၏ အထက်တွင်ရှိသည်။ ယင်း ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တို့သည် ဗြိတိသျှအစိုးရအလိုကျ ဆောင်ရွက်ကြရသည်။

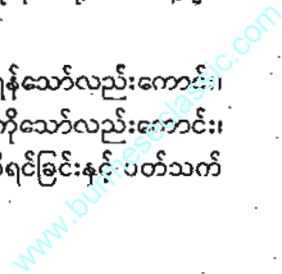
ထို့နောက် ၁၉၃၅-ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှပါလီမန်သည် အိန္ဒိယ အက်ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့၍ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သစ်တစ်ရပ် ဖြင့် ပြောင်းလဲအုပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ ထိုအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သစ်သည်

လည်း မြန်မာပြည်နယ်နှင့် မထိုက်တန်သေးဟုဆိုကာ ချန်လှပ်ထားခဲ့ပြန်သည်။ ထိုအခါ မြန်မာပြည်သူတို့က ကန့်ကွက်ကြပြန်သဖြင့် မြန်မာပြည်နယ်အား အိန္ဒိယနယ်မှ ခွဲထုတ်ခွင့်ပြုကာ သီးခြားနိုင်ငံအဖြစ် ရပ်တည်ထူထောင်စေလျက် (၉၁)ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးကို ၁၉၃၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်စုအုပ်ချုပ်မှုအက်ဥပဒေဖြင့် ၁၉၃၇-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁)ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင့်သုံးခဲ့ပေသည်။

ထို ၁၉၃၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်စုအုပ်ချုပ်မှု အက်ဥပဒေအရ ဘုရင်ခံသည် အင်္ဂလန်ဘုရင်ကိုယ်စား ဦးဆောင်လျက် အထက်လွှတ်တော်(Senate)နှင့် အောက်လွှတ်တော် (House of Representative) တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်သည်။ အထက်လွှတ်တော်တွင် (၃၆)ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းကောင်း၊ အောက်လွှတ်တော်တွင် (၁၃၂)ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းကောင်း၊ အထက်လွှတ်တော် (၃၆)ဦးကို အောက်လွှတ်တော်အမတ်များထဲမှ (၁၈)ဦးနှင့် ကျန်(၁၈)ဦးကို ဘုရင်ခံက ၎င်း၏စိတ်ကြိုက် ခန့်ထားသည်။ ဘုရင်ခံသည် လွှတ်တော်ဝင်ရပ်စလုံးကို ဦးဆောင်သည်။

အထက်ပါ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်များသည် ဘုရင်၊ ဗြိတိသျှအစိုးရအဖွဲ့ဝင် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာဝန်ကြီးနှင့် ဘုရင်ခံတို့၏ အမိန့်များကို အတည်သက်ပြီး ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့်များ မရှိပေ။

ထို့ပြင် ရှိရင်းစွဲဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေပြုပတ်သက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေပြုရေးများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် တရားစီရင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်

သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုသော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လှဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုသော်လည်းကောင်း စသည့် ဥပဒေကြမ်းများတင်သွင်းလိုလျှင် ဘုရင်ခံခွင့်ပြုမှုသာ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းနိုင်သည်။ တင်သွင်းလာသော ဥပဒေကြမ်းများကိုလည်း ဘုရင်ခံသည် သဘောတူလိုက်တူနိုင်သည်။ သဘောမတူလိုက် ငြင်းပယ်နိုင်သည်။ ဗြိတိသျှဘုရင်မနှစ်သက်သလို ဆောင်ရွက်ရန်လည်း တင်ပြနိုင်သည်။

ဘုရင်ခံ၏ လက်ဝယ်တွင်လည်း နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေး၊ တောင်တန်းဒေသအုပ်ချုပ်ရေး၊ ငွေရေးကြေးရေး၊ ငွေစက္ကူ၊ ငွေဒဂါးထုတ်လုပ်ရေး စသည့် အရေးကြီးသောလုပ်ငန်းများ ထားရှိသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် ဘုရင်ခံတွင် စိတ်တိုင်းကျ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိပေသည်။ ပြည်သူကရွေးချယ်ပေးထားသော မင်းတိုင်ပင်အမတ်များတွင် အာဏာမရှိပေ။ ဝန်ကြီးများအဖွဲ့တွင် အာဏာမရှိပေ။

ခြံ၍ ဆန်းစစ်လေ့လာရသော် ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေပြုကောင်စီ၊ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်များသည် အမည်ခံဥပဒေပြုရေးကဏ္ဍမျှသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ဤကား ကိုလိုနီဘဝ နိုင်ငံတစ်ခု၏ ဥပဒေပြုကဏ္ဍ အနေအထားတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။

(၃)

ခေတ်သုံးခေတ်ပြောင်းခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေစနစ်

မြန်မာနိုင်ငံသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ စုပေါင်းနေထိုင်ကြသည့် နိုင်ငံဖြစ်သည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ခရစ်သက္ကရာဇ်မပေါ်မီကပင်စ၍ မြန်မာ့မြေ၌ သက်နှင့် အနွယ်တူသူများက တကောင်းပြည်ကို လည်းကောင်း၊ မွန်၊ ပလောင်၊ ဝလူမျိုးစုများက သုဝဏ္ဏဘူမိ(သထုံ)ပြည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပျူလူမျိုးစုများက (ပြည်) သရေခေတ္တရာ ကိုလည်းကောင်း၊ ဗီယံနီးမြို့ကိုလည်းကောင်း စသည်ဖြင့် မြို့ပြများ တည်ထောင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာတို့သည် ၉-ရာစုမှစ၍ ပုဂံပြည်ကို ထူထောင်ခဲ့ကြရာ အေဒီ ၁၀၄၄-ခုနှစ်၊ အနော်ရထာမင်းလက်ထက်တွင် တစုတရုံးတည်းသော နိုင်ငံတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။

ပဒေသရာဇ်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသည် သက်ဦးဆုံးပိုင်စနစ်ဖြင့် ဘုရင်က အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေးကဏ္ဍတို့ကို ချုပ်ကိုင်ထားခဲ့သည်။

တိုင်းသူပြည်သားများသည် ဘုရင်မှာစား၊ ကြားစား၊ မိန့်စာများကို နှာခံလိုက်နာကြရသည်။ ဤသည်ကို “ရာဇသတ်” ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ဘုရင်နှင့် ဘုရင်ကခန့်သည့် တရားသူကြီးများ၊ ခုံတော်ပညာရှိများ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို “ဖြတ်ထုံး” ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ပြည်သူ့အချင်းချင်း ဖြစ်ပွားသည့်မှုခင်းများကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လေ့ထုံးတမ်းများအရ မည်သို့စီရင်ဆုံးဖြတ်ရသည်ကို စုပေါင်းရေးသားထားသည့် ဥပဒေကျမ်းကို “ဓမ္မသတ်” ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ထိုရာဇသတ်၊ ဓမ္မသတ်ဖြတ်ထုံးများသည် ပဒေသရာဇ်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဥပဒေများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

ပဒေသရာဇ်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍတွင်လည်း ကျေးရွာ၊ မြို့နယ်၊ ခရိုင်၊ နေပြည်တော်တို့၌ တရားရုံးများ ဖွဲ့စည်းကာ တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့များက ပြည်သူ့အချင်းချင်း ဖြစ်ပွားသည့် မှုခင်းများကို ဖျန်ဖြေပေးခဲ့ကြသည်။ တရားပြိုင်အချင်းချင်း ကျေအေးသင့်ဖြတ်စေသည့် မှုကို အခြေခံဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး လေးစားချစ်ခင်မှုကို တန်ဖိုးထားသည်။ စာနာတတ်သူများဖြစ်သည်။ မြန်မာတို့၏ ပင်ကိုဗီဇသည် ထောင်တန်း ကြောက်ရွံ့ခြင်းထက် ထောင်တန်းကျရောက်စေမည့် အဓမ္မမှုများကို စက်ဆုပ်ကြာသူများဖြစ်သည်။

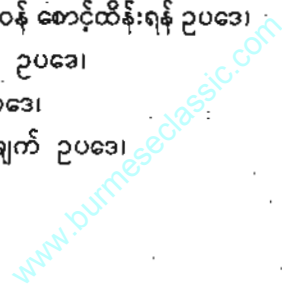
မြန်မာတို့သည် ရပ်ရွာနိုင်ငံ အေးချမ်းသာယာစေရေးအတွက် တာဝန်ရှိသူများဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့ကြသည်နှင့်အညီ ဆိုးသွမ်းသူများအား ဝိုင်းဝန်းဖမ်းဆီး၍ သက်ဆိုင်ရာသို့ ပို့ဆောင်ပေးရန်

တာဝန်ရှိသည်ဟု လက်ခံဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ဤသည်မှာ မြန်မာ့ တရားစီရင်ရေး ကဏ္ဍအတွက် ထူးခြားချက်များဖြစ်သည်။

ကုန်းဘောင်မင်းဆက်အဆုံး၊ မင်းတုန်းမင်းနှင့်သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် “ဥပဒေရုံး” ဟု ခေါ်သော ဥပဒေပြုဌာန ဖွင့်လှစ်ကာ ဥပဒေများထုတ်ပြန်၍ တရားစီရင်ရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများတွင် ကျင့်သုံးစေခဲ့သည်။

အချို့သော ဥပဒေများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ပြန်၍လည်းကောင်း၊ အချို့သော ဥပဒေများကို ပေပုရပိုက်များတွင်လည်းကောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာမင်းဆက်နောက်ဆုံး သီပေါဘုရင်လက်ထက် ဥပဒေပြုရာဌာနက ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေအချို့ကို ထုတ်နုတ်ဖော်ပြရသော် ...

- (က) အစည်းအဝေး ဥပဒေ၊
- (ခ) အကောက်ခွန်ကောက်ခံရန် ကုန်နှုန်းဥပဒေ၊
- (ဂ) ငွေတိုက်ထားရန် ဥပဒေ၊
- (ဃ) တံဆိပ်တော်စက္ကူထားရန်ဥပဒေ၊
- (င) မြို့သူကြီး၊ အဝေးမြို့ဝန်၊ ခရိုင်ဝန် စောင့်ထိန်းရန် ဥပဒေ၊
- (စ) တရားမှုပြဌာန်းပိုင်းခြားချက် ဥပဒေ၊
- (ဆ) တရားမှုတွင် လိုက်နာရန်ဥပဒေ၊
- (ဇ) ရာဇဝတ်မှု ပြဌာန်းပိုင်းခြားချက် ဥပဒေ၊
- (ဈ) ဖမ်းဆီးခေါ်ယူမှု ဥပဒေ၊
- (ည) စွပ်စွဲမှု ဥပဒေ၊

- (၄) ထောက်လှမ်းချက်ပါလူတို့ကို ချခေါ်စစ်ဆေးနည်း ဥပဒေ၊
- (၅) ထောင်နှင့်ဆိုင်သော ဥပဒေ၊
- (၃) ဥပဒေကျူးလွန်သူတို့ကို ပေါ်ရှိအောင် လျှောက်ဖ် နိုင်သူကို ဆုပေးဥပဒေ၊
- (ပ) ဥပဒေဟောင်းများကို ပြင်ဆင်ရန်ဥပဒေဟူ၍ ဥပဒေ ပေါင်းများစွာဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဤသည်ကို ဆန်းစစ်သော် ပဒေသရာဇ်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေစနစ်သည် ရာဇသတ်၊ ဓမ္မသတ်၊ ဖြတ်ထုံးများဖြင့် မိမိဥပဒေ၊ မိမိမူ၊ မိမိလေ့ထုံးစံများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်လာရာမှ အများဆိုင် ဥပဒေနှင့် ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ဥပဒေများ ခွဲခြားပြဋ္ဌာန်း ဆောင်ရွက်လာသည် ၁၉-ရာစု ဥပဒေပိုင်ခွင့်များနည်းတူ ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ၏ အခန်းသည် မြန်မာ့ဥပဒေပြုခြင်းကဏ္ဍတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ပြောင်းလဲခဲ့သည်။

ထို့နောက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၈၂၄-၂၆။ ၁၈၅၂-၅၃။ ၁၈၈၅-၈၆-ခုနှစ်များတွင် ဗြိတိသျှအင်္ဂလိပ်တို့၏ နယ်ချဲ့ကျူးကျော်ရေး စစ်ပွဲများနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရပြီးနောက် မြန်မာ့မြေများ ဆုံးရှုံး ခဲ့ရသည်။ မြန်မာ့ဥပဒေစနစ်လည်း ပြောင်းလဲခဲ့ရသည်။

ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေစနစ်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့၏ ...

- (က) ဂျူရီစနစ်၊
- (ခ) အမြင့်ဆုံးတရားရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အောက်တရားရုံး

က ဥပဒေကဲ့သို့ လေးစားလိုက်နာသည်မှ (Doctrine of binding precedent) နှင့်

(ဂ) တရားသူကြီးက ဥပဒေကို-အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပိုင်ခွင့် (Interpretation) များ ပါဝင်ကျင့်သုံးစေခဲ့သည်။

၎င်းပြင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအား ကောင်းစွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ရန် အင်္ဂလန်၌ ကျင့်သုံးနေသော ဥပဒေစနစ်ကို တိုက်ရိုက် ဖိုတိုကူးယူခြင်းမျိုး မဟုတ်မူဘဲလျက် ဥပဒေများကို ပုဒ်မစဉ်အလိုက် ရေးသားပြဋ္ဌာန်းကာ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍကို အားကူပေးခဲ့သည်။

ဥပမာ- ၁၈၅၉ ခုနှစ် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေကိုလည်းကောင်း၊ ၁၈၆၀ ပြည့်နှစ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကိုလည်းကောင်း၊ ၁၈၆၁- ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေကိုလည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်တို့က ပြဋ္ဌာန်း ဆုံးခဲ့သည်။ ယင်းဥပဒေတို့သည် အိန္ဒိယမှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ ရောက်ရှိကျင့်သုံးစေခဲ့သည်။

ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဂျူရီစနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည် ဆိုသော်ငြားလည်း ဂျူရီလူကြီးများကို အမှုတိုင်းတွင် ထည့်သွင်းပါဝင် ခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ တရားရုံးများတွင်လည်း တစ်ဦးထိုင်တရားသူကြီးဖြင့် ခန့်ထားစီရင်ဆုံးဖြတ်စေခဲ့သည်။ ထိုကာလ မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးသည် အချင်းချင်းဖြတ်ခြင်းကိုသာ ဦးတည်ခဲ့သည်။ အချင်းချင်း ကျေအေး သန့်ပြတ်စေသည့်မှုကို ကျင့်သုံးခြင်းမရှိခဲ့။ အမွေမှုကြီးများတွင် အမွေ မှီ ထုန်ခါမှ အမှုပြတ်ခဲ့ကြရသည်။ ထို့ကြောင့် တရားရုံးများသည် ပြည်သူများအတွက် မဟုတ်ခဲ့။ ပြည်သူတို့သည်သာ တရားရုံးများအတွက် ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၄)ရက်နေ့တွင် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စု

မြန်မာနိုင်ငံဟု ခေါ်တွင်စေကာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းလျက် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော် တရားဥပဒေများသည်လည်းကောင်း၊ တရားရုံးများ ဖွဲ့စည်းပုံ သည်လည်းကောင်း ကိုလိုနီဘဝမှ ကျင့်သုံးခဲ့သည်များကို အနည်းငယ် ပြင်ဆင်ပြည့်စွက်ခြင်းများဖြင့် ဆက်လက်ကျင့်သုံးခဲ့၍ တရားစီရင် ရေးစနစ်သည် ပြောင်းလဲမှုမရှိဟု ဆိုရအံ့သည်။

၁၉၄၈-ခုနှစ်၊ အခြေခံဥပဒေအရ မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေစနစ်သည် အင်္ဂလိပ်နိုင်ငံ၏ ရာ ဥပဒေမိသားစု (Common Law Family) တွင် ပါဝင်လျက်ရှိသည်ကို ထုတ်နုတ်လေ့လာဖော်ပြရန် ဖြစ်သည်။ ယင်း အခြေခံဥပဒေ အခန်း(၈) “ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး” ကဏ္ဍပါ ပုဒ်မ- ၁၃၇ တွင် “တရားဥပဒေတစ်ခုသည် အခြေခံဥပဒေရှိ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များအရ ခိုင်လုံသည်။ မခိုင်လုံသည်ဟူသော ပြဿနာပေါ်ပေါက် နေသည့် အမှုများကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ အယူခံစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာဖြင့် မစီရင်မဆုံးဖြတ်ရဟု မည်သည့်တရားဥပဒေမျိုးကိုမျှ မပြုရ”ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားချက်သည် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၆၅-ပါ “ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ၏ ဥပဒေပြုမှုအာဏာသည် ပါလီမန်တွင် တည်ရှိရမည်” ဟူသော ဥပဒေပြုခြင်းကဏ္ဍကို ထိန်းချုပ် ကန့်သတ် လွှမ်းခြုံထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ယင်းအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၀-တွင် “ဤအခြေခံဥပဒေ အရ ခန့်ထားသော တရားသူကြီးသော်လည်းကောင်း၊ တည်ထောင် ထားသော တရားရုံးသော်လည်းကောင်း မဟုတ်စေကာမူ ကန့်သတ်

ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ဝတ္တရားများကိုဖြစ်စေ၊ အာဏာများကိုဖြစ်စေ သုံးစွဲဆောင်ရွက်စေရန် တရားဥပဒေဖြင့် ကျနစွာ ဖွဲ့အုပ်ခြင်းခံရသောသူ၏ သို့တည်းမဟုတ် အဖွဲ့၏ သုံးစွဲဆောင်ရွက်မှု၌ နိုင်လှခြင်းရှိသည်ကို ဤအခြေခံဥပဒေရှိ မည်သည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်ကမျှ ဖျက်ပြယ်အောင်မပြုရ” ဟူ၍ အခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းချည်နှောင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

ပုဒ်မ ၁၅၂-ကို ဆက်လက်လေ့လာပြန်သော် “တရား လွှတ်တော်ချုပ်က ဆုံးဖြတ်ကြေညာလိုက်သော တရားဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ၏ အာဏာပိုင်နက်အတွင်းရှိ တရားရုံးအားလုံး အပေါ်တွင် သက်ဆိုင်နိုင်သမျှ သက်ဆိုင်သည်အထိ အာဏာတည်သည် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ထိုတရားရုံးများက လိုက်နာရမည် ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းကောင်း အသိအမှတ်ပြုရမည်”ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ဤသည်မှာ တရားသူကြီးက ဖန်တီးသော ဥပဒေ (Judge made Law) ဟုခေါ်သည့် အင်္ဂလိပ်ရိုးရာ ဥပဒေစနစ်တွင် ကျင့်သုံး ထားသည့် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပါလီမန် ဒီမို ကရေစီစနစ် မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေစနစ်သည် အင်္ဂလိပ်ရိုးရာ ဥပဒေ စနစ်တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသည် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံ ဖြစ်သော်လည်း အာဏာရပါတီအတွင်း၌ သော် လည်းကောင်း၊ အာဏာမဲ့ မြေပေါ်မြေအောက်ပါတီများ အတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ ထိုပါတီများက ဦးဆောင်နေသော လူထုလှုပ်ရှားမှုများ

အဖွဲ့အစည်းများ အတွင်း၌သော်လည်းကောင်း အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ ကွဲခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ နိုင်ငံရေးဦးဆောင်မှု ယိုယွင်းလာသည်နှင့်အမျှ အချုပ် အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတို့သည်လည်း ပြိုကျအံ့ဆဲဆဲအခြေသို့ ဆိုက်ရောက် ခဲ့သည်။ ထိုသို့သော အကြောင်းတရားများ ပေါင်းဆုံလာသောကြောင့် ၁၉၆၂-ခုနှစ်၊ မတ်လ(၂)ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် သမိုင်းပေးတာဝန်အရ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် တိုင်းပြည်၏ အခြေခံလူတန်းစား များဖြစ်သော တောင်သူလယ်သမား၊ အလုပ်သမားများ၏ အင်အား ဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်ပန်းတိုင်အရောက် မြန်မာဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ဖြင့် စည်းရုံးချီတက်မည်ဟု ထုတ်ပြန်ကြေညာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မျှော်မှန်းခဲ့သော ပြည်သူ့တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို စနစ်သစ် ဆိုရှယ်လစ်တရားစီရင်ရေး၏ ရှေ့ပြေးအဖြစ် ၁၉၇၂-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ(၇)ရက်နေ့မှစ၍ အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

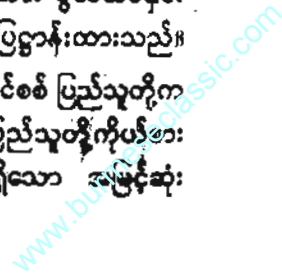
မြန်မာဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီနှင့် အစိုးရ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် ပြည်သူ့တစ်ရပ်လုံး ပါဝင်ရေးဆွဲခဲ့သော ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုလည်း ၁၉၇၄-ခု ဇန်နဝါရီလ (၃)ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ယင်း အခြေခံဥပဒေအရ ပြည်သူ့ရေးရာ ပြည်သူ့စီမံခန့်ခွဲ၍ ပြည်သူ့

ရေး ပြည်သူ့စီရင်သည့် အလုပ်လုပ်သော လုပ်သားပြည်သူတို့၏ အချုပ်အခြာအာဏာစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ၁၉၇၄-ခုနှစ်၊ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ တွင် နိုင်ငံတော်၏ ဥပဒေပြုမှုအာဏာ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုအာဏာ၊ တရားစီရင်မှု အာဏာဟူသော အချုပ်အခြာအာဏာသည် တောင်သူလယ်သမားများ နှင့် အလုပ်သမားများကို အခြေခံသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ ပါဝင်သည့် နိုင်ငံသားများ၌ တည်သည်။ ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့် အား နိုင်ငံသားတို့က ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ၌ အချုပ်အခြာအာဏာကို နိုင်ငံသားများထံမှ ခံယူ၍ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ သုံးစွဲခြင်း၊ ခွဲဝေအပ်နှင်းခြင်းပြုသည်” ဟု နည်းကောင်း၊

ပုဒ်မ ၁၃ တွင် “ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် ဥပဒေပြုမှုအာဏာကို နိုင်ငံတော်တိုင်သာ သုံးစွဲလျက် စီမံခန့်ခွဲမှုအာဏာနှင့် တရားစီရင်မှု အာဏာတို့ကို ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းထားသော ဦးဆောင်သောဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများအား ခွဲဝေအပ်နှင်း သုံးစွဲခွင့်ပြုသည်” ဟုလည်းကောင်း တိကျစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ယင်းသို့ ခွဲဝေအပ်နှင်းသော်လည်း အကယ်စင်စစ် ပြည်သူတို့က ဦးဆောင်သည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် ပြည်သူတို့ကိုယ်တော် အာဏာရပ်အားလုံးကို ကျင့်သုံးခွင့်ရှိသော အမြင့်ဆုံး ခွဲအစည်း ဖြစ်သည်။

ဤသည်မှာ အင်္ဂလိပ်ရိုးရာ ဥပဒေမိသားစုဝင် နိုင်ငံများတွင် ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံတော်အာဏာ ပိုင်းခြားထားခြင်းဆိုင်ရာ မူ (Doctrine of Separation of Power) နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဆိုရှယ်လစ် ဥပဒေရေးရာမူ (Principle of Socialist Legality) ဖြစ်သည်။

ဆိုရှယ်လစ်အခြေခံဥပဒေနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဥပဒေစနစ်သည် လုပ်သားပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွား၊ ဆိုရှယ်လစ်အကျိုးစီးပွားတို့အတွက် နိုင်ငံတော်အာဏာကို တပေါင်းတစည်းတည်း ခိုင်ခံ့စွာ ပြဋ္ဌာန်းထားရှိ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ၁၉၇၄-ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေအရ အခြေခံဥပဒေနှင့် အခြားဥပဒေများ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုရာ၌သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် အခြေခံဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီသည်။ မကိုက်ညီသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဖွင့်ဆိုဆုံးဖြတ်ရန်ရှိသည့်အခါ ပြည်သူ့ကရွေးချယ်တင်မြှောက်ထားသော ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် နိုင်ငံတော်ကောင်စီကသာ ဆောင်ရွက်သည်။ အင်္ဂလိပ်ရိုးရာ ဥပဒေမိသားစုဝင် နိုင်ငံများတွင် ကျင့်သုံးသော ယင်းကိစ္စရပ်များအတွက် ဖွင့်ဆိုဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် တရားလွှတ်တော်ချုပ် (တရားရုံးချုပ်)အား ခွင့်ပြုအပ်နှင်းထားခြင်း မရှိပေ။

၁၉၇၄-ခုနှစ်၊ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၁ တွင် “ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်များကို အခါအားလျော်စွာ ထုတ်ပြန်နိုင်သည်” ဟု လည်းကောင်း။

ပုဒ်မ ၇၃(ခ) တွင် နိုင်ငံတော်ကောင်စီသည် “အခြေခံဥပဒေမှ အခြားဥပဒေများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို တညီတညွတ်တည်း စိစစ်ရန် ဖွင့်ဆိုခြင်း” ဟုလည်းကောင်း။

ပုဒ်မ ၂၀၀ (ဂ) တွင် “နိုင်ငံတော်ကောင်စီ ဗဟိုအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိ ဆုံးဖြတ်ရန်လိုအပ်ပါက ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကသာ ဆုံးဖြတ်သည်” ဟု တိကျစွာပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ဤသည်မှာ ဆိုရှယ်လစ်ဥပဒေစနစ်၏ အခြေခံပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးများသည် ဥပဒေပြုကဏ္ဍက ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့် စီရင်ထုံးစံစနစ်နှင့် ခြားနားခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ၁၉၇၄-ခုနှစ် မှ ၁၉၈၈-ခုနှစ်ထိ ဆိုရှယ်လစ်ဥပဒေစနစ်ကို မျှော် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း ရေးသားရပေမည်။

(၄)

ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ်တွင် စီရင်ထုံး၏ စခန်းကဏ္ဍ

ယနေ့ကမ္ဘာတွင် အရင်းခံအားဖြင့် ဥပဒေစနစ်ကြီး(၃) ရှိပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- (၁) အင်္ဂလိပ်ရိုးရာ ဥပဒေစနစ် (Common Law System)
- (၂) ဆီဗီလ် ဥပဒေစနစ် (Civil Law System)
- (၃) ဆိုရှယ်လစ် ဥပဒေစနစ် (Socialist Law System)

တို့ဖြစ်ကြသည်။

ထိုဥပဒေစနစ်ကြီး (၃)ရပ်အနက်မှ ဆီဗီလ်ဥပဒေစနစ်(၂) ရောမဂျာမန် ဥပဒေစနစ်(၁)၊ ဥရောပဥပဒေစနစ် (၁)၊ ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ်ဟု အမျိုးမျိုးအမည်ပေး ခေါ်ဆိုကြသည့် ဥပဒေစနစ် “စီရင်ထုံး” သို့မဟုတ် “တရားရုံးဆုံးဖြတ်ချက်များ”၏ အကဏ္ဍကို ခြုံငုံလေ့လာ ဆန်းစစ်မည်ဖြစ်သည်။

ဆီဗီလ်ဥပဒေစနစ် (သို့မဟုတ်) ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ် တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော စီရင်ချက် ဆုံးဖြတ်ချက်များသည်

- (က) ဥပဒေ၏ မူလအရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ကြသလော
- (ခ) ဥပဒေ၏ နည်းဥပဒေအဖြစ် ပြုလုပ်ပန်တီးနိုင်ခြင်း ရှိကြသလော

ဟူသော မေးမြန်းချက်နှစ်ခုကို ကောက်ယူ၍ လေ့လာမည်ဖြစ်သည်။

ဆီဗီလ်ဥပဒေစနစ် (၁)၊ ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ်မှ တရားရုံးစီရင်ချက်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ဥပဒေ၏ အရင်းအမြစ်များအဖြစ် ခေတ်သစ် ဥပဒေပညာရှင်များက မယူဆကြပေ။ တရားရုံး တရားသူကြီးများသည် ၎င်းတို့၏ ရှေ့မှောက်ရောက်ရှိလာသော မှုခင်းများကို လက်ခံကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။ ထို့ကြောင့် တရားသူကြီးသည် ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည့် ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ မှုခင်းကို ကြားနာစစ်ဆေး၍ အမှားပြုလုပ်သူ (သို့မဟုတ်) အပြစ်ကျူးလွန်သူအား တည်ဆဲဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါအတိုင်း စီရင်ဆုံးဖြတ်ရပေသည်။

ဤသို့သော တရားရုံး၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ပြဋ္ဌာန်းပြုလုပ်ထားသော ဥပဒေအရ စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်၍ စီရင်ထုံးသည် ဥပဒေမဟုတ်ပေ။ စီရင်ထုံးသည် ဥပဒေ၏လက်အောက်ခံ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆီဗီလ်ဥပဒေစနစ်တွင် စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များ (စီရင်ထုံးများ)သည် ဥပဒေ၏ မူလအရင်းအမြစ်များမဟုတ်ဟု ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေပညာရှင်တို့က ခံယူရေးသားခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်း ဥပဒေမိသားစုဝင် နိုင်ငံများ၏ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်၊ စီရင်ချက်များ (Decided case)သည် မှုခင်းဖြစ်ပျက်သည့် အကြောင်းချင်းရာ (Facts of the case) ကို

လေ့လာစူးစမ်း စစ်ဆေးကာ ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ဆုံးဖြတ်ထားသည့် ဆက်သွယ်မှုသာလျှင်ဖြစ်သည်။ တရားသူကြီးများ၏ အဓိကဆောင်ရွက်ချက်သည် ဥပဒေပြုကဏ္ဍက ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသော ဥပဒေကို အခြေပြု ကြည့်ရှုရှာဖွေ ဆောင်ရွက်ကြရခြင်းဖြစ်သည်။

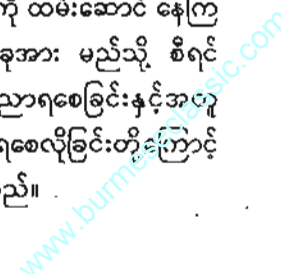
ထို့နောက် ဆီဗီလ်ဥပဒေစနစ် (၁)၊ ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ်တွင် တရားရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ စီရင်ချက်များသည် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေအဖြစ် ဖန်တီးနိုင်ခြင်း၊ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းကို မစွမ်းဆောင်နိုင်ပေ။ ဥပဒေပြုလုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းသည် ဥပဒေပြုကဏ္ဍ၏ အလုပ်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် အထက်တရားရုံး၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အောက်တရားရုံးများက ဥပဒေကဲ့သို့ လိုက်နာရမည်။ (Doctrine of Binding Precedent (or) Judicial Precedent) ဟူသော ဥပဒေမူသဘောတရားကို ဤပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ်က မကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ဆီဗီလ် ဥပဒေစနစ်(၁)၊ ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေစနစ်ကဏ္ဍမှ တရားသူကြီးတို့သည် စီရင်ထုံးပြုလုပ်၍ ဥပဒေအဖြစ် အသုံးပြုရန် ဖန်တီးခွင့်အာဏာ မရှိကြပေ။ မျက်မှောက်ကာလ၏ ပြဿနာ မှုခင်းကိစ္စကို ဖြေရှင်းရန် ဥပဒေတွင် မပါရှိသေးလျှင်လည်း ဥပဒေပြုကဏ္ဍက ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ပေးကြရပေသည်။ ဤအချက်သည် အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေစနစ်နှင့် မတူညီကွဲပြားသော အဓိက ခြားနားချက် ဖြစ်သည်။

ဆီဗီလ်ဥပဒေပညာရှင်များ၊ တရားသူကြီးများ (Civil Jurists) သည် ယခင်က ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော တရားရုံး စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ယခု တရားရုံးတော်၏ ရှေ့မှောက်သို့ ရောက်ရှိလာသော မှုခင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကိုးကားဆောင်ရွက်ရန် အားပေးခြင်း

မရှိ၊ စီရင်ထုံးများကို ကိုးကားလိုက်နာရသည်ဟူသည်မှာ သာမန်အားဖြင့်- မလိုအပ်ဟုယူဆကာ အချို့သော ဥပဒေပုဒ်မများတွင် နှိုးတော်၏ ရှေ့မှောက်ရောက်လာသော မှုခင်းတစ်ခုအတွက် ယခင်မှုခင်းများကို ကိုးကားဆောင်ရွက်ခြင်းကိုပင် တားမြစ်တတ်ကြသည်။

ထိုသို့ ကန့်သတ်စည်းခြား ဆောင်ရွက်ကြခြင်းမှာ “တရားသူကြီးသည် မှုခင်းတစ်ခုကို ကြားနာစစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ၎င်းသည် တရားရုံးမှတ်တမ်းဝင် စာရင်းတွင် ရေးသွင်းစေကာ ၎င်း၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆောင်ရွက်စေရန် အမိန့်ထုတ်ပြန် ချမှတ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤတရားရုံး ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အမှန်အားဖြင့် ထိုအမှုတွင် ပါဝင်ကြသူအပေါ်တွင်သာ တာဝန်ရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ဤသို့ဆိုသော်လည်း ရောမဂျာမန် ဥပဒေမိသားစုဝင် နိုင်ငံများဖြစ်ကြသော ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ စပိန်၊ အီတလီ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဟူရက်သို့ နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့၏ တရားရုံးများက ဆုံးဖြတ်စီရင်ခဲ့သော စီရင်ချက်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စီရင်ထုံးစာအုပ်များအဖြစ် ရွေးချယ်နှိုင်းထုတ်ဝေကြသည်ကို တွေ့ရပေရာ ဤစီရင်ထုံးစာအုပ်များကို နေရာတွင် အသုံးပြုရန် ဖြစ်သနည်းဟု မေးစရာရှိပေသည်။ ဤစီရင်ထုံးစာအုပ်များကို ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေပညာရှင်တို့က “စီရင်ထုံး စာအုပ်သည် ဥပဒေသမိုင်းဆရာများ၊ လူမှုရေးပညာရှင်များ စာပေရေးသားသူများအတွက်မဟုတ်၊ ဥပဒေတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေကြသူများအတွက် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေအရ မှုခင်းတစ်ခုအား မည်သို့ စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြ ပညာရစေခြင်းနှင့်အတူ အတူအတိုင်းနှင့် အရည်အချင်းကို နမူနာပြုရစေလိုခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်” ဟု၍ ဖြေကြားရေးသားခဲ့ကြပေသည်။

(ခ)

စိတ်လင်နဲ့ မိသားစုဥပဒေရေးရာ

(၅)

ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သော

စာပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် မြန်မာ

- (၁) ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ထိမ်းမြားခြင်း၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့၏ ထိမ်းမြားခြင်း၊ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်တို့၏ ထိမ်းမြားခြင်း၊ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့၏ ထိမ်းမြားခြင်း၊ ဘာသာခြားနှင့် ထိမ်းမြားခြင်း၊ နိုင်ငံခြားသားနှင့် ထိမ်းမြားခြင်း စသော လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲများကို သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၊ လူမျိုးများ၏ ဓလေ့၊ ထုံးစံ၊ ထုံးတမ်း၊ ဥပဒေ၊ ပညတ်ချက်များနှင့်အညီ ကျင်းပပြုလုပ်၍ သတို့သား သတို့သမီးတို့သည် အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ နေထိုင်လျက်ရှိကြသည်။
- (၂) ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ဥပဒေပညတ်ချက် တို့သည် လူမျိုးတစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး၊ ဘာသာတစ်ခုနှင့်တစ်ခု၊ ဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွဲပြားမှုအရ မတူညီ၊ မြားနားကြသည်။

- (၃) ထိမ်းမြားခြင်းသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းနှင့်ဆိုင်သော ဥပဒေ (Personal Law) သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာဥပဒေ (Private Law)၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ (Customary Law) သို့မဟုတ် မိသားစုဥပဒေ (Family Law) တွင်ပါဝင်သည့် ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းသည် ယောက်ျားကလေးနှင့် မိန်းကလေးတို့၏ တစ်ဦးချင်းနှင့်ဆိုင်သည့် လူမှုကိစ္စဖြစ်သည်။
- (၄) ထိုယောက်ျားကလေးနှင့် မိန်းကလေး၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းသည် 'တရားဝင် အကြင်လင်မယား အရာမြောက် မမြောက်' ဟူသော အချက်မှာ အဓိကနှင့် ပထမ အရေးပါသည့် ဥပဒေပြဿနာတစ်ခုဖြစ်သည်။ လက်ထပ် မိန်းမ၏ မိသားစုဆိုင်ရာရရှိခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးရှိမှု မရှိမှုသည် ဒုတိယအရေးပါသည့် ဥပဒေပြဿနာဖြစ်သည်။ ထိမ်းမြားခြင်း ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးစံဥပဒေပညတ်ချက်တို့တွင် လက်ထပ်မိန်းမ တို့အား အကျိုးမပြုသော အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည့် အချက်များ ပါဝင်ခြင်း ရှိမရှိဟူသည်မှာ တတိယဥပဒေပြဿနာဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ကုလ သမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ လူမျိုးများ၏ လက်ထပ် ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဿနာများကို ကူညီဖြေရှင်း ပေးနိုင်ရန် အမျိုးသမီးများ၏ အဆင့်အတန်းလေ့လာရေး ကော်မရှင် (Commission on Status of Women) တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေး ခဲ့သည်။
- (၅) ထိုကုလသမဂ္ဂကော်မရှင်သည် ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် သတိုးသား သတိုးသမီးတို့ ထိမ်းမြားရန် လွတ်လပ်သော သဘော ဆန္ဒ

(Free Consent to Marriage) နှင့် စပ်လျဉ်းသော ဥပဒေ အချက်အလက်များ၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခွင့်ပြုသည့် အနိမ့်ဆုံး သတ်မှတ်ချက်များ၊ ခြွင်းချက်များ (Minimum Age for Marriage) နှင့် စပ်လျဉ်းသော ဥပဒေအချက်အလက်များ၊ ထိမ်းမြားရေးနှင့် စပ်ဆိုင်သည့် မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စများ (Registration of Marriage) ကို အဓိကထား အသေးစိတ် လေ့လာခဲ့သည်။

- (၆) ကော်မရှင်သည် လေ့လာချက် အစုစုကို ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (International Convention) ဟု ခေါ်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက် (မူကြမ်း) တစ်ခုအဖြစ် ရေးဆွဲတင်ပြခဲ့သည်။ ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (မူကြမ်း) ၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်များမှာ-
  - (၇) အရွယ်မရောက်သေးသူ ကလေးများ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခြင်း အလေ့အထကို ပပျောက်စေရန်နှင့် ဖျက်သိမ်းရန် (To eliminate the practices of child marriage)
  - (၈) မင်္ဂလာကြေးများ (Brideprice) မှဆိုးမများ၏ အမွေဆက်ခံရေး ကိစ္စများနှင့် လက်ထပ်အမျိုးသမီးတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို အကာအကွယ်မပြုသော အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည့် အလေ့အထများကို ဖျက်သိမ်း ပပျောက်စေရန် (To eliminate the practices especially harmful to women.) ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်ကို လေ့လာရရှိပေသည်။

(၉) ၁၉၆၂ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံကြီး (General Assembly) တွင် အဆိုပါ ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက် (Convention) ကို ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးကြပြီးနောက် အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ထိုကွန်ဗင်းရှင်းကို (Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages, 1962) ဟူ၍ ခေါ်သည်။

(၁၀) ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ပါဝင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါတို့ ပါဝင်ကြသည်။

(၁၁) Article (1)

သတို့သား၊ သတို့သမီးတို့၏ လွတ်လပ်သော သဘော ဆန္ဒ မပါရှိဘဲလျက် ပြုလုပ်သော မင်္ဂလာပွဲသည် တရားဝင်သော လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း မဖြစ်စေရ။ လွတ်လပ်သော သဘော ဆန္ဒအရ လက်ထပ်ခြင်းဖြစ်သည်ကို အများသိစေရန် အတိအလင်း မြွက်ဟပြောဆို၍ ထုံးနည်းတကျ တရားဥပဒေအရ အာဏာလွှဲအပ်ခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ် (Competent Authority) နှင့် သက်သေများ၏ ရှေ့မှောက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေနည်းအညီ ကျင်းပပြုလုပ်ရမည်။

(၁၂) Article (2)

နိုင်ငံများ၏ ဥပဒေပြုဋ္ဌာနသည် လက်ထပ်ရန် အနိမ့်ဆုံး အသက် (Minimum Age for Marriage) သတ်မှတ်ချက်ကို ကန့်သတ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။ မည်သူမဆို လက်ထပ် နိုင်ခွင့်ရှိသော အသက်မရောက်ရှိသေးပါဘဲလျက် လက်ထပ် ပါက ထိုသို့လက်ထပ်ခြင်းသည် တရားဝင်လက်ထပ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မမှတ်ယူရ။ သို့သော် ထူးခြားသော အခြေအနေနှင့် နိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက်များရှိပါက လက်ထပ်ခြင်းဆိုင်ရာ တရားဥပဒေအရ အာဏာအပ်နှင်းခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် လက်ထပ်မည့် ကြင်ဖော်သက်လျာ၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ လက်ထပ်နိုင်သည့် အသက်သတ်မှတ်ချက်ကို လျှော့ပေါ့ စဉ်းစား ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

(၁၃) Article (3)

တရားဥပဒေအရ အာဏာလွှဲအပ်ခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ် သည် သင့်တော်သူတစ်ဦးအား လက်ထပ်ခြင်းဆိုင်ရာ မော်ကွန်းထိန်း ကို တာဝန်ပေးအပ်၍ မော်ကွန်းထိန်းရုံးတွင် လက်ထပ်ခြင်းကို မှတ်ပုံတင်ထားရှိစေရမည်။

(၁၄) ဖော်ပြပါ ထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ လက်ထပ်အမျိုးသမီးများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ပေးသော

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုသော် ထိမ်းမြားနှင့်စပ်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံတစ်ရပ်လည်းဖြစ်ပေသည်။

(၁၅) အမျိုးသမီးများနှင့် စပ်လျဉ်းသော အလားတူပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နိုင်ငံများက လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြပါရန် ၁၉၆၅ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံကြီးက တိုက်တွန်းကြောင်း အဆိုတစ်ရပ်ပြု၍ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခဲ့သည်။

(၁၆) လက်ထပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ အဓိက ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့မှာ-

- (၁) သတို့သား၊ သတို့သမီးတို့၏ ပြည့်ဝ၍ လွတ်လပ်သော သဘောဆန္ဒ (Full and Free Consent of Both Parties)ဖြင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပေးရန်
- (၂) ထိမ်းမြားရန် အနိမ့်ဆုံးအသက် သတ်မှတ်ချက် ပြဋ္ဌာန်းပေးရန် (Minimum Age for Marriage)
- (၃) ထိမ်းမြားခြင်းကို တရားဝင်သော မှတ်ပုံတင်ခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် (Registration of Marriage)

ဟူ၍ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ဦးတည်ချက်သည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ဥပဒေပြဿနာများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မိမိတို့နိုင်ငံများက ဖြတ်သန်းကျော်လွှားလာခဲ့သော သမိုင်းစဉ် ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေများကို ပြန်လှန်လေ့လာ

ဆန်းစစ် သုံးသပ်ကြပြီး ပြည်တွင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းဥပဒေတစ်ရပ်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးကြရေး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိသည်။

(၁၀) မြန်မာနိုင်ငံ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ထိမ်းမြားရေး၌ သတို့သား သတို့သမီးတို့၏ သဘောတူညီမှုမှသာ ထိမ်းမြားခြင်းပြုရသည့် ယခုခေတ် ဓလေ့ထုံးတမ်း အဆင့်ဆင့်ပေါ်ပေါက် လာသည်ကို ထင်ထင်ရှားရှား ခေတ်သုံးခေတ်ရှိကြောင်း၊ ဦးအေးမောင် စီရင်ရေးသားသော “မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရား ဥပဒေ(၁၉၃၇)” စာအုပ်တွင် သုံးသပ်ဖော်ပြ ရေးသားထားခဲ့သည်ကို ဦးမြစိန်က ၎င်း၏ မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေစာအုပ်တွင် ပြန်လည် ဖော်ပြပေးခဲ့သည်။

(၁၁) ပထမခေတ်။ ။မိဘဖြစ်သူသည် မိမိတို့၏ သားသမီးများကို ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပေးရာ၌ သမီးဖြစ်သူသည် မိဘစီမံသမျှ တစ်ခွန်းတလေမျှ ပြန်လှန်ပြောဆိုခွင့်မရှိဘဲ နာခံရသည့်ခေတ်။

(၁၂) ဒုတိယခေတ်။ ။သမီးဖြစ်သူအား ၎င်းမနှစ်သက်သူကို ငြင်းပယ်နိုင်ခွင့် ပေးသောခေတ်။

(၁၃) တတိယခေတ်။ ။သမီးအား ပိုးပန်းကြသူများထံမှ သမီးဖြစ်သူ နှစ်သက်သူအား မိဘများက အသိအမှတ်ပြုပြီး ထိမ်းမြား ပေးကြရသည့်ခေတ်။

ဟူ၍ ပြဆိုထားရာ ယနေ့ကာလသည် သတို့သား သတို့သမီး တို့၏ လွတ်လပ်သော သဘောဆန္ဒအရ ထိမ်းမြားကြသည့် ခေတ်ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

၄၈

ဝါဇာကွ ခေါက်တာတင်အောင်အောင်

(၂၂) ရှေးကာလ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ထိမ်းမြား လက်ထပ် ရေးတွင် မိဘ၏ဆန္ဒသဘောတူညီချက်သည် အဓိက အရေးပါသည့် ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရမည်။ အသက် ၂၀ အရွယ် မပြည့်သေးသူ သမီးပျိုသည် မိဘသဘောတူညီ ယောက်ျားကလေး တစ်ဦးဦးနှင့် ပေါင်းသင်းနေထိုင်၍ သား တစ်ကျိပ်(၁၀-ယောက်)ပင် မွေးဖွားခဲ့သော်လည်း မိဘက သမီးကို သိမ်းယူပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ဓမ္မသတ်ကျမ်းများတွင် ပြဆိုထားသည်။

(၂၃) မိဘတို့သည် မိမိသမီး ၁၅နှစ် ၁၆နှစ်အရွယ်ရောက်လျှင် အိမ်ထောင်ချပေးရမည်။ အကယ်၍ ထိုအရွယ်တွင် အိမ်ထောင် ချထားမပေးသောကြောင့် သားသမီးက မသင့်လျော်သည့် အမှုကို ပြုမိသော် သားသမီးတို့အား အပြစ်မဆိုသာရေး မိန်းကလေးတစ်ယောက်သည် အသက် ၂၀ကျော်လျှင် မိဘ သဘောတူညီချက်မရဘဲ မိမိနှစ်သက်သူကို ထိမ်းမြားလက်ထပ် နိုင်သည့်ဟု ကင်းဝန်မင်းကြီးဦးကောင်း စီရင်ရေးသားသော အိမ်မှုစုန်းဓမ္မသတ် ၃၄စောင်တွင် အပိုဒ်(၃၃)တွင် ဖော်ပြထား သည်။

(၂၄) အထက်ဖော်ပြပါ ဓမ္မသတ်ကျမ်းအလိုအတိုင်း ရှေးကာလက လိုက်နာခဲ့ကြသော်လည်း ၁၉၆၂ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး (တရားရုံးချုပ်) စာမျက်နှာ ၄၀၄၅ မောင်စိန်ညွန့်နှင့် မအေးကြည် အမှု မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရေး ကာယကံရှင်တို့၏ သဘောတူညီမှုမှာ အရေး အကြီးဆုံးအချက်

ဖြစ်ပေသည်။ သတို့သား သတို့သမီးတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် လွတ်လပ်စွာပေးသည့် သဘောတူညီမှု မပါလျှင် ထိမ်းမြား လက်ထပ်မှုသည် တရားဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ပေ။ တည်မြဲမှုလည်း မရှိပေ'ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ပြီး စီရင်ထုံးပြုခဲ့သည်မှာ ထိမ်းမြားခြင်း နှင့်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက် (Conven- tion)နှင့် ညီညွတ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ကတိသစ္စာပြုထိမ်းမြားလက်ထပ်မှု မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားရုံးသို့သွားပြီး ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့သည် အကြင်လင်မယားအဖြစ် နှစ်ဦးသဘောတူ ပေါင်းသင်းရန် ရည်ရွယ်၍ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြပါမည်ဆိုကာ ကတိသစ္စာပြု လက်ထပ်ကြသည့် ဓလေ့တစ်ရပ် ယခုခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ သည်။ ထိုသို့ ရုံးသွားပြီး အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ကြမည် ဖြစ်ကြောင်း ကတိသစ္စာပြုသည့် ကိစ္စကို ရုံး၌ လက်ထပ်သည်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

ဤအလေ့အထမှာ မိဘများ၏ ဆန္ဒကို ဆန့်ကျင်ပြုလုပ် ရာမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော်လည်း အစဉ်အလာ ပကာသန လက်ထပ် မှုများကို မလုပ်လိုကြသူများကပါ ငွေကုန်ကြေးကျ သက်သာ စေရန်အတွက် နှစ်ဖက်မိဘ ဆွေမျိုးများ၏ ဆန္ဒအရ တရားရုံးသို့ သွားပြီး ထိမ်းမြားလက်ထပ်လာကြပေသည်။

၁၇၆၈ ခုနှစ် တရားရုံးချုပ် တရားမ ပထမအယူခံ အမှုအမှတ် ၆၁၊ မောင်ကြည်နှင့် မအုန်းမြင့် အမှုတွင် "မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ လူမျိုးများသည် ယခုအခါ ချွေတာရေးကို ရှေးရွလျက် ပကာသန

မဖက်သော ထိမ်းမြားလက်ထပ်သည့် အခမ်းအနားကို ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ကျင်းပခြင်း မပြုတော့ဘဲ တရားသူကြီး ရှေ့တွင် အကြင်လင်မယားအဖြစ် နေထိုင်ရန် ရည်ရွယ်ကြောင်း ကတိပြုကာ ပေါင်းသင်းကြသည့် အလေ့အထကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရာတွင် မည်သို့မည်ပုံ ကတိသစ္စာ ပြုရမည်ဟု ဥပဒေအရ ပုံစံသတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိသော်လည်း အရွယ်ရောက်သည့် ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့သည် နှစ်ဦး သဘောတူ တရားရုံးသို့ သွား၍ ကျမ်းကျိန်ဆိုပြီး ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းသည် တရားဝင်သည်”ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပေသည်။

(၂၅) ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံး အကိုးအကားနှင့် တရားရုံးချုပ်၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်တို့သည် ထိမ်းမြားခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သော အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက် (Convention) ၏ ဦးတည် ရည်မှန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲခြင်း မရှိပေ။ လက်ထပ် မိန်းမတို့၏ မိသားစုဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးများ၊ အမွေဆက်ခံခွင့်များသည် မြန်မာ့လေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေအရ ပေးအပ်ရရှိထားပြီးဖြစ်ပေသည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ တစ်ရပ်ကိုလည်း ပါလီမန်(ဥပဒေပြုကဏ္ဍ) မှ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ရာ ဘာသာခြားနှစ်လက်ထပ်ခြင်းမှ ပေါ်ပေါက်ရာသည့် အမွေ ဆက်ခံခွင့် အပါအဝင် လက်ထပ်မိန်းမ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ပေးထားပြီးဖြစ်ပေသည်။

(၂၆) မြန်မာနိုင်ငံသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ စုပေါင်း နေထိုင်ကြသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်နှင့်အညီ တိုင်းရင်းသားတို့၏ လေ့ထုံးစံများကို လေးလေးနက်နက် စုပေါင်းညှိနှိုင်း စဉ်းစားကြ၍ ရိုးရာမပျက်သော မိသားစုဥပဒေတစ်ရပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးနိုင်ကြမည်ဆိုလျှင် များစွာသော မိသားစု ဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဿနာများ လျော့နည်းသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားအပ်ပေသည်။

(၆)

လက်ထပ်မိန်းမများ၏ နိုင်ငံသားနှင့်စပ်ဆိုင်သော ဥပဒေပြဿနာ

'လူမှာအမျိုး၊ ကြက်မှာအရိုး' ဟူသော ဆိုရိုးစကား 'ကုန်ရှုံးလျှင် တစ်ခေါက်၊ လင်ကုန်ရှုံးလျှင် တစ်သက်လုံး' မှောက် ဟူသော ဆိုရိုးစကား တို့သည် အကြင်အမျိုးသမီးတို့ လက်ထပ်မိ စဉ်းစားဆင်ခြင်အပ်သည့် မြန်မာ့ပညာရှိ သုခမိန်တို့၏ ရှေးထုံးအဆုံးအမ ဩဝါဒဥပဒေသတစ်ခုဟု ဆိုကာ မှားအံ့မထင်ပေ။

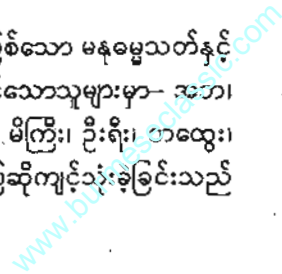
'အိမ်ထောင်မှု၊ ဘုရားတည်၊ ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုး၊ ဤသုံးချက်၊ ခုမပိုင်လျှင်၊ နောင်ပြင်နိုင်ခက်သည့် အမျိုး' ဟု ရှေးပညာရှိတို့က အိမ်ထောင်ပြုခြင်း၊ လက်ထပ်ကြခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော သတိပေး လက်တစ်ပုဒ်ကို ရေးစပ်၍ထားခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် လူယောက်ျား၊ လူမိန်းမတို့သည် အိမ်ထောင်ရေး ကိစ္စကို ပေါ့ပေါ့တန်တန် မဆင်မခြင် ပြီးကပ်မလုပ်သင့်၊ မလုပ်ထိုက်။

လုပ်အပ်ပေ။ အိမ်ထောင်ရေးသည် ဘဝအရေးဖြစ်၍ အတွေးမှား အရွေးမှားကြရန် အထူးလိုအပ်သည်။

လူသည် မွေးဖွားလာစဉ်က တစ်ဦးတည်း လာခဲ့သော်လည်း အလယ်ရောက်၍ လူလားမြောက်လာသောအခါ ဆန့်ကျင်ဘက် လိင်နှင့် ဆင်းဆုံမိကြသည်။ အိုးသစ် အိမ်သစ် ဘဝသစ်တစ်ခုကို ထူထောင် ဆာကြသည်။ ဤသည်မှာ "လူ့လောက လူ့ဘဝ၊ လူသားတို့၏ လောက ဘဝခရီးစဉ်ဖြစ်သည်" ဟူသော အချက်ကို ဆန့်ကျင်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။ သို့သော် ရှေးမြန်မာအိမ်မှုစနစ် ဓမ္မသတ်ကျမ်း အလိုအရ သားသမီးများကို ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပေးရာတွင် မိဘ သဘောမတူက ထိုထိမ်းမြားခြင်းသည် တရားဝင်သော ထိမ်းမြားမှုဟု ဆုတ်ယူလိုခဲ့ကြပေ။ သို့သော် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်းကောင်း၊ ခေတ်မီကမ္ဘာနိုင်ငံအများသည် လည်းကောင်း၊ လက်ထပ်မည့် ကာယ ဝိညာဉ်တို့၏ ပြည့်ဝ၍ လွတ်လပ်သော သဘောဆန္ဒအရ ပြုလုပ်သည့် ထိမ်းမြားခြင်း Marriage with full and free consent of both parties သည်သာ တည်မြဲသော တရားဝင်သော ထိမ်းမြားခြင်း ဖြစ် သည်ဟု လက်ခံကျင့်သုံးလာကြသဖြင့် ကမ္ဘာလူမျိုးများ၏ ရိုးရာဓလေ့ ထို့ထက် ပြောင်းလဲ၍ သွားချေပြီ။

ရှေးမြန်မာတို့၏ ထုံးတမ်းဥပဒေများဖြစ်သော ဓနဓမ္မသတ်နှင့် ဓမ္မသတ်ချုပ်အလိုအရ "သမီးကို လက်ထပ်ပိုင်သောသူများမှာ အဘ၊ အမိ၊ မောင်၊ အစ်မ၊ အဘိုး၊ အဘွား၊ အကြီး၊ မိကြီး၊ ဦးရီး၊ တထွေး၊ ဝိသွေး၊ အရီး... စသည်တို့ဖြစ်သည်" ဟု ပြဆိုကျင့်သုံးခဲ့ခြင်းသည်

မိမိမျိုးရိုးဇာတိကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရေး ဦးတည်ချက် ဖြစ်သည်ကို သတိမူသင့်ကြပေသည်။

ရှေးကာလက မိမိနိုင်ငံသားချင်း၊ လူမျိုးတူ၊ ဘာသာတူ၊ ဇာတ်တူခလေ့တူသူများနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ် နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ၁၉၊ ၂၀ရာစုတွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများမှ လူမျိုးအသီးသီးသည် ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်၊ ဆက်ဆံရေးနယ်ပယ် ကျယ်ပြန့်လာခြင်း၊ တစ်ဒေသမှ တစ်ဒေသ၊ တစ်နိုင်ငံမှ တစ်နိုင်ငံသို့ ကူးလူးဆက်ဆံ သွားလာနေထိုင် လုပ်ကိုင်စားသောက်နိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် မျိုးမတူ၊ ဇာတ်မတူ၊ ဘာသာမတူ ခလေ့စရိုက်မတူသူ နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံသားတို့ ထိမ်းမြားလက်ထပ်နေထိုင်မှု များပြား၍လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံတော်နှင့်ဆိုင်သော ဥပဒေပြဿနာတို့သည် တိုးဝင်၍လာခဲ့ပေသည်။

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတော်တို့သည် မိမိနိုင်ငံတော်နှင့် မိမိလူမျိုးများ၊ ကမ္ဘာတည်သရွေ့ တည်တံ့ခိုင်မြဲနေစေရန် နိုင်ငံသားဥပဒေ (Nationality Law) များကို ပြဋ္ဌာန်းလာကြ၍ မိမိနိုင်ငံတော်ကို မိမိ ကာကွယ် ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီးသည်ကား ၁၈၂၄-၂၆။ ၁၈၅၂-၅၃။ ၁၈၈၅-၈၆။ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် ကျူးကျော်စစ် သုံးကြိမ်ရင်ဆိုင် တိုက်ခဲ့ရပြီး၊ ကျွန်ုပ်နိုင်ငံအဖြစ်ကို ကျရှောက်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်နိုင်ငံ တော်အတွင်းသို့ နိုင်ငံခြားသား၊ လူမျိုးခြား အမျိုးစုံသည် တံခါးမရှိ ဓားမရှိ ဝင်ထွက်သွားလာနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများ

အတွက် နိုင်ငံသားဥပဒေဟူ၍လည်း မရှိခဲ့။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ တိုင်းရင်းသားတို့၏ ရဲရဲနီသော သွေးတစ်စိတ်တစ်ဒေသသည် ဖြူရော် ရော်ပန်းရောင်ဘဝသို့ ကူးပြောင်းခဲ့သည်ကို လေ့လာမိခဲ့ကြသည်။

၂၀ရာစုအလယ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားသည့် ၁၉၄၅ ခုနှစ်အထိ အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက နိုင်ငံများသည် အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ စပိန်၊ ပေါ်တူဂီ၊ ဒပ်ချ်စသော ဥရောပနိုင်ငံများ၏ တိုလိုနီကျွန်ဘဝ၌ပင် ရှိနေပေသေးသည်။ ထိုနိုင်ငံများအတွင်းတွင်လည်း ထိုအချိန်က မြန်မာတိုင်းရင်းသားများ ခံစားနေရသည့် နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံခြားသားတို့၏ ထိမ်းမြားရေး ပြဿနာရောဂါဝေဒနာကို ခံစား ခဲ့ကြရသည်။

လက်ထပ်မိန်းမများ၏ နိုင်ငံသားပြဿနာသည် ကမ္ဘာအရပ်ရပ် ၌ အရှင်သခင် နိုင်ငံအသီးသီး၏ နိုင်ငံသားဥပဒေများ အချင်းချင်း ဝဋ်ပကွဲဖြစ်မှုများ (Conflict of Nationality Laws) ကြောင့် နိုင်ငံ ခေါင်းချုပ်အသင်းကြီး (League of Nations) က တစ်စုံတစ်ရာ ဖြေရှင်းသွားနိုင်ရန် The Hague Convention on certain Questions relating to the conflict of Nationality Laws (1930)ကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ သည်။ ထို့ပြင် ၁၉၃၃ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ The Montevideo Convention on the Nationality of women (1933)ကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်း ပေးခဲ့သည်။

နိုင်ငံခေါင်းချုပ်အသင်းကြီး ဖျက်သုဉ်းသွားပြီးနောက် ကမ္ဘာ ဆုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး (United Nations) ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပေသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၏

ဒုတိယ အကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး၌ နိုင်ငံအသီးသီးက အမျိုးသမီးများ၏ အဆင့်အတန်းအခြေအနေ လေ့လာရေး ကော်မရှင် တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပြီး လက်ထပ်မိန်းမများ၏ နိုင်ငံသား ပြဿနာများကို လေ့လာ၍ အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။

လက်ထပ်မိန်းမများ၏ နိုင်ငံသားနှင့်စပ်ဆိုင်သော ကွန်ဗင်းရှင်းကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသည့် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၌ ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီး ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

“လက်ထပ်မိန်းမများ၏ နိုင်ငံသားနှင့် စပ်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း” The Convention on the Nationality of Married Women တွင် အောက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါဝင်သည်-

Article (1)

စာချုပ်ဝင် နိုင်ငံအသီးသီးက “မိမိနိုင်ငံသားတစ်ဦးနှင့် နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦးတို့ အခမ်းအနားဖြင့် ထိမ်းမြားခြင်း၊ လက်ထပ်ခြင်းကို ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ ထိမ်းမြားမှု အတည်ဖြစ်နေစဉ် လင်ယောက်ျား၏ နိုင်ငံသား ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကြောင့် ဇနီး၏ နိုင်ငံသားဖြစ်တည်မှုသည် အလိုအလျောက် မထိခိုက်စေရ” ဟူသော အချက်ကို သဘောတူကြသည်။

Article (2)

စာချုပ်ဝင် နိုင်ငံအသီးသီးက “နိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် အခြားနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို မိမိအလိုအလျောက် ရယူခြင်း၊ မိမိနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကြောင့် အဆိုပါနိုင်ငံသား၏ ဇနီးအပေါ် ၎င်း၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားခြင်းနှင့်

ပတ်သက်ပြီး ပိတ်ပင်တားဆီးမှု မဖြစ်စေရ” ဟူသော အချက်ကို သဘောတူကြသည်။

Article (3)

(၁) စာချုပ်ဝင်နိုင်ငံအသီးသီးက “နိုင်ငံသား တစ်ဦးဦး၏ နိုင်ငံခြားသူဇနီးသည် ၎င်း၏တောင်းဆိုချက်အရ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ရရှိထားသော နိုင်ငံသားကို နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အထူးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ရယူနိုင်သည်။ အဆိုပါ နိုင်ငံသားအဖြစ် အပ်နှင်းခြင်းသည် အမျိုးသားလုံခြုံရေး(သို့မဟုတ်) အများပြည်သူဆိုင်ရာ ဗူဝါဒ၏ အကျိုးအတွက် ချမှတ်ထားသော ကန့်သတ်ချက်များကို အထောက်အထား ပြုနိုင်သည်” ဟူ၍ သဘောတူကြသည်။

(၂) စာချုပ်ဝင် နိုင်ငံအသီးသီးက “ဤ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် နိုင်ငံသား ယောက်ျား၏ နိုင်ငံခြားသူဇနီးက ဇနီးသည်၏ နိုင်ငံသားကို အခွင့်အရေးတစ်ရပ်အဖြစ် ရယူလိုကြောင်း ဆင်ခြင်လာသည့်အခါ၊ နိုင်ငံ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက် ဥပဒေများနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထိပါးသက်ရောက်မှု ရှိသည်ဟု ဆိုရ” ဟူသော အချက်ကို သဘောတူကြသည်။

Article (5)

မိန်းမများသည် ယောက်ျားများကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသား ဖြစ်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခွင့်အရေးရရှိစေရမည်။ နိုင်ငံခြားသားနှင့် လက်ထပ် ဆိုင်ကြရာဝယ် သူမအား နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်သွားစေခြင်း (သို့မဟုတ်)

ခင်ပွန်း၏ နိုင်ငံသားသို့ပြောင်းရန် အတင်းအကျပ် ပြုခြင်းဖြင့် ဇနီး၏ နိုင်ငံသားဖြစ်တည်မှုကို အလိုအလျောက် မထိခိုက်စေရ” ဟူ၍ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၏ အထက်ပါ ကြေညာချက် အပိုဒ်(၅)တွင် ကြေညာခဲ့သည်။

Article (9)

(၁) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် မိန်းမများအား ယောက်ျားများကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသားရယူခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း၊ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးပေးရမည်။ နိုင်ငံခြားသားနှင့် လက်ထပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ထိမ်းမြားမှုတည်မြဲနေသည့်ကာလတွင် ခင်ပွန်းက နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ပြောင်းလဲသွားခြင်းကြောင့် ဇနီး၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုသည် အလိုအလျောက် ပြောင်းလဲသွားခြင်း၊ သူမအား နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်သွားစေခြင်းနှင့် ခင်ပွန်း၏ နိုင်ငံသားသို့ အတင်းအကျပ် ပြောင်းလဲစေခြင်း မဖြစ်စေရန် အထူးဂရုပြုရမည်။

(၂) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ကလေးများ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ယောက်ျားများနှင့်တန်းတူ မိန်းမများအား အခွင့်အရေးပေးရမည်”ဟူ၍ အထက်ပါ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက် အပိုဒ်(၉)တွင် ဖော်ပြထားပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းသည် လက်ထပ်မိန်းမများ၏ နိုင်ငံသားနှင့်စပ်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံတစ်ရပ်အဖြစ် ကျင့်သုံးနိုင်ရန် ထုတ်ပြန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

လက်ထပ် အမျိုးသမီးများနှင့် ပတ်သက်၍ “သျှောင်နောက်ဆံထုံးပါ”မူ သဘောတရားကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြရာမှ ဤ ကွန်ဗင်းရှင်း

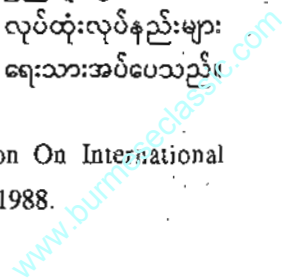
သည် လွတ်လပ်သော သဘောဆန္ဒအရ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် လက်ထပ်မိန်းမတို့၏ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားသားနှင့် လက်ထပ်ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်မသွားစေရေးကိုလည်း အားပြည့်ထားသည်။ ခင်ပွန်း၏နိုင်ငံမှ နိုင်ငံသားရရှိရေးအတွက် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အထူးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ရယူနိုင်သည်ဟုလည်း လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့သည်။

ထိုလက်ခံမည့်နိုင်ငံအတွက်လည်း မိမိနိုင်ငံသား၏ နိုင်ငံခြားသူ ဇနီးက နိုင်ငံသားရလိုကြောင်း တင်ပြလာသည့်အခါ နိုင်ငံ၏ အမျိုးသား ဆုံးရှုံးရေး (National Security) နှင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ မူဝါဒ (Public Policy) ၏ အကျိုးစီးပွားကို မထိခိုက်လျှင် နိုင်ငံသားအဖြစ် လက်ခံနိုင်သည်ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းပါရှိသဖြင့် နိုင်ငံကို အကာအကွယ်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။

အရေးအကြီးဆုံးအချက်မှာ ဤကွန်ဗင်းရှင်းသည် နိုင်ငံ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက် ဥပဒေများနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထိပါးသက်ရောက်မှု မရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ထို့မကြောင့် နိုင်ငံအသီးသီး၏ နိုင်ငံသား ဥပဒေများသည် အကြီးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၈၂ ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် “မြန်မာနိုင်ငံသား ဥပဒေ” နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည်လည်း နိုင်ငံအတွက် အရေးကြီးပါကြောင်း ရေးသားအပ်ပေသည်။

Reference: United Nations Commission On International Law Year Book Vol. XIX, 1988.

(၇)

လက်ထပ်ခိန်းမများ၏ ပစ္စည်းခန်း

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများတွင် နန်းမောင်နှံ အကြင်လင်မယားတို့အကြား ပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဥပဒေများဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အတူးစည်းမျဉ်းများဖြင့် သော်လည်းကောင်း စီမံပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုစည်းမျဉ်း အစုအပေါင်းကို ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သော (၁) လင်မယားခန်း၊ အိမ်မှုခန်းနှင့်ဆိုင်သော စီမံမှုနည်းစနစ်များ Matrimonial Regimes ဟု ကမ္ဘာ့ပညာရှင်တို့က ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ အမှန်စင်စစ် ၎င်းတို့သည် အိမ်ထောင်ရေးစီမံမှု စည်းမျဉ်းများပင်ဖြစ်သည်။

လင်မယားခန်း၊ အိမ်ထောင်ရေးစီမံမှုစည်းမျဉ်းများသည် ထိမ်းမြားမှု ကွာရှင်းပြတ်စဲ ဖြီးဆုံးသွားသည့်အခါ ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှု စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ခွဲဝေမှုများအတွက် များစွာအရေးပါလှပေသည်။ ယေဘုယျကျားသေဆုံး၍ ထိမ်းမြားမှုပြီးဆုံးသွားသည့်အခါ အမွေဆက်ခံမှု ရှိ-မရှိ ပြဿနာ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရာတွင်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်ကြရသည်။

ကမ္ဘာတွင် လင်ခန်းမယားခန်း အိမ်ထောင်ရေး စီမံမှုနည်းစနစ်များ၌ 'ပစ္စည်း' နှင့် ပတ်သက်ပြီး အများဆုံးတူညီသော ပုံစံနှစ်မျိုး ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- (၁) လင်နှင့်မယား အတူပိုင်သောပစ္စည်း
- (၂) လင်နှင့်မယား အသီးသီး ခွဲခြားထားသော 'သီးခြားပစ္စည်း' တို့ဖြစ်သည်။

'အတူပိုင်သော ပစ္စည်း' ဟူသည် လင်နှင့်မယားတို့ ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုပစ္စည်းမျိုးကို လင်ယောက်ျားက စီမံခန့်ခွဲရသည်။ ထိမ်းမြားမှု ကွာရှင်း ပြတ်စဲပြီးဆုံးသည့်အခါတွင် လင်နှင့်မယားတို့ အညီအမျှခွဲဝေယူကြရခြင်းဖြစ်သည်။

'သီးခြားပစ္စည်း' ဟူသည် လင်(သို့မဟုတ်) မယား အသီးသီးက လက်ထပ်မီကသော်လည်းကောင်း၊ လက်ထပ်ပြီးနောက်သော် လည်းကောင်း တစ်ဦးချင်းကိုယ်တိုင်က လုပ်ကိုင်၍ ရှာဖွေစုဆောင်းထားသော ပစ္စည်းပိုင်ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့အနောက်ခြမ်း၊ အရှေ့ခြမ်းနိုင်ငံအောက်များများတွင် ထိုပစ္စည်းမျိုးကို ရှာဖွေရရှိသူက တသီးတခြားပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြသည်။

အမျိုးသမီးများ၏ အဆင့်အတန်း အခြေအနေကိုလေ့လာခြင်း

ကုလသမဂ္ဂ၏ "အမျိုးသမီး အဆင့်အတန်း အခြေအနေအလားအရားကော်မရှင်" သည် ၁၉၅၄ ခုနှစ်အတွင်း ကျင်းပခဲ့သော အကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးမှဆိုခဲ့သည့် အိမ်ထောင်ရေး စီမံမှုနည်းစနစ်များဆိုင်ရာ အမေးပြဿနာများကို စိစစ်လေ့လာခဲ့ကြသည်။

လက်ထပ်မိန်းမများ၏ ပစ္စည်းခန်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် စပ်လျဉ်းသော ဆုံးဖြတ်ချက်(မူကြမ်း)ကိုလည်း ဆွေးနွေးအတည်ပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုမူကြမ်းကို ကုလသမဂ္ဂစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသည် တင်ပြခဲ့ကြသည်။ တင်ပြလာသော ဆုံးဖြတ်ချက်(မူကြမ်း)ကို ဆွေးနွေးကြပြီးနောက် လက်ထပ်မိန်းမများ၏ ပစ္စည်းခန်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး (Property Rights of Married Women) နှင့် စပ်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ၁၂-၇-၁၉၅၄ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသည် ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် Resolution No.547 I (XVIII) ဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

အဆိုပါထုတ်ပြန်ချက်တွင် ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီက အနှစ်စုအကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြထားသည်မှာ-

- (က) ကမ္ဘာ့များစွာသော နိုင်ငံများက ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် အိမ်ထောင်ရေးဆိုင်ရာ စီမံမှုစည်းမျဉ်း ဥပဒေများ (Statutory Matrimonial Regimes)သည် ကုလသမဂ္ဂကမ္ဘာ့ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်းတွင် ပါရှိသော လက်ထပ်မိန်းမများ၏ ထိမ်းမြားမှု တည်စဉ်နှင့် ထိမ်းမြားမှု ပြီးဆုံးသွားသည့်နောက် 'လင်မယားတို့၏ တူညီသော အခွင့်အရေးဆိုင်ရာမှုများနှင့် ဆီလျော်ညီညွတ်မှု မရှိကြောင်း၊
- (ခ) အချို့နိုင်ငံများတွင် လင်နှင့်မယားတို့၏ ထိမ်းမြားတည်မြဲစဉ် လက်ထပ်မိန်းမများလည်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည့် 'အတူပိုင်သောပစ္စည်း' အပေါ်က ရရှိရမည့် အခွင့်အရေးများကိုလည်းကောင်း၊

အရေးများကိုလည်းကောင်း၊ သူမသာလျှင် ပိုင်ဆိုင်ရမည့် ဆိုသော သူမ၏ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများအပေါ်က ရရှိရမည့် အခွင့်အရေးများကိုလည်းကောင်း လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးကြရလျက် လက်မဲ့ဘဝရောက်ခဲ့ကြကြောင်း၊

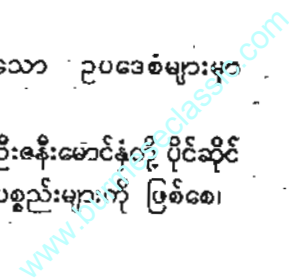
(ဂ) အိမ်ထောင်သည်ဘဝတွင် အတူတွဲ၍နေထိုင်ခဲ့ကြစဉ်က တိုက်ရိုက် သော်လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်း သူမပါဝင်လုပ်ကိုင်ရှာဖွေ စုဆောင်းရရှိထားသည့် ပစ္စည်းများမှ အစုရှယ်ယာများကိုလည်း ထိမ်းမြားမှု ကွာရှင်းပြတ်စဲ ပြီးဆုံးသည့်အခါ လက်လွှတ်ခဲ့ကြရ၍ လက်မဲ့ဘဝရောက်ကြကြောင်း... ဟူ၍ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြရေးသားခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသည် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စီမံမှုစည်းမျဉ်းဥပဒေများကို ဖျက်သိမ်းကြရန်နှင့် ညီမျှသည့် အခွင့်အလမ်းများပါရှိသော နှစ်လိဖွယ်ကောင်းသည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် အစားထိုး ပြင်ဆင်ကြရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။

တိုက်တွန်းချက်ဥပဒေစံ

တိုက်တွန်းချက်တွင် ဖော်ပြထားသော ဥပဒေစံများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

- ၁။ (က) လက်ထပ်ချိန်၌ ကြင်စဉ်းဇနီးမောင်နှံတို့ ပိုင်ဆိုင်ပါလာသော သီးခြားပစ္စည်းများကို ဖြစ်စေ၊

(ခ) အိမ်ထောင်သည်ဘဝတွင် ထိမ်းမြားမှု တည်မြဲစဉ် အကြင်ဇနီးမောင်နှံတို့ ရှာဖွေလုပ်ကိုင်၍ စုတောင်းရရှိသော သီးခြားပစ္စည်းကို ဖြစ်စေ၊ အတူပိုင်ခွင့်ရှိသော ပစ္စည်းများကိုဖြစ်စေ လင်နှင့် မယားတို့ ပူးတွဲ စီမံခန့်ခွဲခွင့် ရရှိစေရန်။

၂။ ထိမ်းမြားမှု ကွာရှင်း၊ ပြတ်စဲပြီးဆုံးသည့်အခါ အိမ်ထောင်သည်ဘဝတွင် ထိမ်းမြားမှု တည်မြဲစဉ်က ရရှိ ထားသော ပစ္စည်းများကို-

(က) လင်နှင့်မယားတို့ အညီအမျှ ခွဲဝေခံစားခွင့် ရရှိစေရန်၊

(ခ) လင်နှင့်မယားတို့၏ အမွေခံများ (Heirs) ကိုလည်း အညီအမျှခွဲဝေခံစားခွင့် ရရှိစေရန်တို့ ဖြစ်သည်။

အပီရင်ခံစားနှင့် တိုက်တွန်းချက်များကို ဆန်းစစ်ခြင်း

ဖော်ပြပါကော်မရှင်၏ အစီရင်ခံစာနှင့် ကုလသမဂ္ဂ၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်၊ တိုက်တွန်းချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ဆန်းစစ်ကြည့်ရာတွင်-

အနောက်၊ အရှေ့နှင့် အလယ်ကမ္ဘာမှ လက်ထပ်မိန်းမတို့၏ ပစ္စည်းခန်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသော အိမ်ထောင်ရေးဘဝသည် လင်နှင့်မယားတို့ တစ်မိုးတည်းအောက် တစ်အိမ်တည်းတွင် အတူတကွပေါင်းဖက်နေထိုင်စားသောက်ကြသော်လည်း မိမိတို့ရှာဖွေ

လုပ်ကိုင်ရရှိသည့် ပစ္စည်းဥစ္စာကို အတူပိုင်ဆိုင်ခွဲဝေသုံးစွဲခွင့် မရှိသော အိမ်ထောင်ရေးစနစ်ဖြစ်သည်ကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့မြင်ရသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာ့လောထုံးတမ်း ဥပဒေအရ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဩနိမာ အမျိုးသမီးများ ခံစားရရှိသည့် အခွင့်အရေးမျိုးကို ၎င်းတို့မှာ မရရှိ မခံစားကြရရှာ။

ထိုကမ္ဘာ၊ ထိုလူမျိုးတို့၏ အိမ်ထောင်ရေးဘဝသည် တစ်အိုးအည်းစားသော စီးပွားခွဲများဖြစ်နေကြသည်။ လူချင်းသာ ပေါင်းကြသည်။ ငွေချင်း ပစ္စည်းချင်း မပေါင်းကြ။ လူချင်းသာ ပေါင်းကြသည်။ အခွင့်အရေးနှင့် ခံစားခွင့်များ မပေးကြ။

ထို့ကြောင့် ထိုနိုင်ငံများမှ အိုးသစ်အိမ်သစ် ဘဝသစ် ထူထောင်သူတို့သည် တစ်စိတ် တစ်ဝမ်း တစ်ဘာသာတည်း ရှိအပ်သော 'သားစုစိတ်ဓာတ်'သည် မှေးမှိန်အားပျောက်ပေမည်။ 'မရှိအတူတူ၊ ဆင်းရဲအတူ၊ ချမ်းသာအမျှ ရာသက်ပန် ရိုးမြေကျ၊ အတူတကွပေါင်းဖက်နေထိုင်သွားကြပါမည်' ဟူသော မင်္ဂလာဦး ကတိသစ္စာများဖြင့် စတင်ခဲ့သည့် ၎င်းတို့၏ အိမ်ထောင်ရေးသည် အပီရင်ခံစားခွင့်ရှိခြင်း၊ ခံစားခွင့်မရှိခြင်း သဘောကို ထင်ရှားစေပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသည် လက်ထပ်မိန်းမများ၏ ပစ္စည်းခန်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ဥပဒေစံများကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

လူသားဝါဒကို အခြေခံသော မြန်မာ့အိမ်ထောင်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေစံများ၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်းများနှင့်အညီ ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည့် လင်နှင့်

မယားတို့၏ ပစ္စည်းခန်းပါ အကျိုးခံစားခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးတို့သည် နှစ်ဦးနှစ်ဖက်၊ လေးဖက်လေးတန် မျှတညီညွတ်သော အခွင့်အရေးများကို မြန်မာတို့ ရရှိခံစားခဲ့ကြသည်မှာ နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်ခန့်ပင် ကျော်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

မြန်မာတို့၏ အိမ်ထောင်ရေးစနစ်သည် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ အကြင်နာ၊ ဇာတနာတရားတို့ဖြင့် အားဖြည့်စည်းနှောင်ထားသော လူမှုဘဝဖြစ်သည်။ 'မယားကိုလင်ကပိုင်သည်။ လင်ကို မယားကပိုင်သည်။ လင်နှင့်မယားတို့သည် စီးပွားကိုလည်း အတူပိုင်သူများ ဖြစ်ကြသည်။'

မြန်မာ့အိမ်ထောင်ရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းခန်း

မြန်မာလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကို လိုက်နာကျင့်သုံးကြသည့် မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လင်နှင့်မယားတို့သည် ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ 'အတူပိုင်သူများ' (TENANTS-IN-COMMON) ဖြစ်သည်။ 'ပူးတွဲပိုင်သူများ' (JOINT-TENANTS) မဟုတ်ကြပေ။

'အတူပိုင်သူ' ဆိုသည်မှာ အမွေဆိုင်တစ်ယောက် သေဆုံးသွားသည့်အခါ အခြားသူများမရဘဲ သေသူ၏ အမွေစားအမွေခံများကသာ ရရှိကြသည်။ ဆက်ခံကြရသည်။

လင်နှင့်မယားတို့၏ ပစ္စည်းများ

မြန်မာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လင်နှင့်မယားတို့ အကျိုးခံစားခွင့် ရှိသော ပစ္စည်း(၇)မျိုးပြဆိုရာ ယခုအခါ ပစ္စည်း(၅)မျိုးကိုသာ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

(၁) ပါရင်းပစ္စည်း - လင်ဖြစ်စေ၊ မယားဖြစ်စေ ထိမ်းမြားခြင်း မပြုမီက ပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်း။

(၂) အထက်ပါပစ္စည်း - အိမ်ထောင်ကျမှူးသူ အိမ်ထောင်ကြီးချင်း ထိမ်းမြားကြသောအခါ အိမ်ထောင်သစ်သို့ ပါလာသော ပစ္စည်း။

(၃) ခန်းဝင်ပစ္စည်း - မင်္ဂလာဆောင်ချိန်၌ မိဘ၊ ဆွေမျိုး၊ မိတ်သင်္ဂဟများက ပေးကြသော ပစ္စည်း၊ သတို့သမီး သတို့သားတို့နှစ်ဦး အကျိုးအတွက် ပေးသောပစ္စည်း။

(၄) လက်ထက်ပွား - ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပြီးချိန်မှ စတင်ပွားများပစ္စည်း သော ပစ္စည်း။

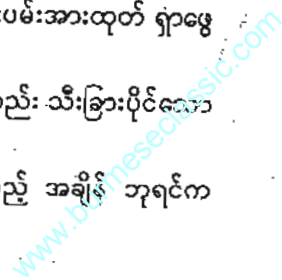
(က) လင်-သို့မဟုတ်-မယားတစ်ဦးတည်း၏ ကြီးပမ်းအားထုတ်မှုဖြင့် ရရှိသောပစ္စည်း၊

(ခ) လင်-သို့မဟုတ်-မယားတစ်ဦးတည်း အမွေရရှိသော ပစ္စည်း၊

(၅) နှစ်ပါးစုံပစ္စည်း - လင်မယားနှစ်ဦး ကြီးပမ်းအားထုတ် ရှာဖွေရရှိသောပစ္စည်း။

(၆) သင်းသီးပစ္စည်း - တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း သီးခြားပိုင်သော ပစ္စည်း။

(၇) မင်းပေးပစ္စည်း - ထိမ်းမြားလက်ထပ်သည့် အချိန် ဘုရင်က ပေးသော ပစ္စည်း။

(မှတ်ချက်- အမှတ်စဉ်(၆)နှင့်(၇)တို့ကို ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှ စတင်ပြီး တရားရုံးချုပ် စီရင်ထုံးများတွင် မတွေ့ရတော့ပေ။)

မြန်မာတို့၏ ပစ္စည်းခန်း၊ လင်နှင့်မယားခွဲဝေခံစားခွင့်များ

(၁) 'ပါရင်းပစ္စည်း' နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာ့လေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေအရ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တစ်ဦး၏ပါရင်းပစ္စည်းတွင် တစ်ဦးက သုံးပုံတစ်ပုံ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသည်။

('ပါရင်းပစ္စည်း'သည် မူလလက္ခဏာ အခြေအနေပြောင်းလဲသွားလျှင် ထိုပစ္စည်း၏အမျိုးအစားလည်း ပြောင်းလဲသွားနိုင်ရာ ခံစားခွင့်လည်း ပြောင်းလဲသွားတတ်သည်။ ပြောင်းလဲသွားတတ်သည်မှာ 'ပါရင်း'မှ 'လက်ထက်ပွား'ပစ္စည်းသို့ ကူးပြောင်းသွားတတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။)

(၂) 'အထက်ပါပစ္စည်း' နှင့် စပ်လျဉ်း၍ 'မည်သည့်အခါမှ လင်မယားနှစ်ဦးပိုင် ပစ္စည်းမဖြစ်ပေ။ အိမ်ထောင်ကြီးချင်း (မှဆိုးဖို၊ မှဆိုးမချင်း) ထိမ်းမြားကြလျှင် တစ်ဦး၏ အထက်ပါပစ္စည်းအခြားတစ်ဦးက အကျိုးခံစားခွင့် မရှိ။

(ယခင်အိမ်ထောင်ဟောင်းမှ သားသမီးများ၏ အကျိုးပေးကာကွယ်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။)

(၃) 'ခန်းဝင်ပစ္စည်း' နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လင်နှင့်မယားတို့၏ နှစ်ဦးအတွက်ပေးသော ပစ္စည်းဖြစ်၍ အညီအမျှ ခွဲဝေခံစားခွင့်ရှိသည်။

(၄) 'လက်ထက်ပွား' ပစ္စည်း' နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လင်...သို့မဟုတ် မယားတစ်ဦးတည်း၏ ကြီးပမ်းမှုဖြင့် ရရှိသော သာမန်လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းဖြစ်၍ အညီ အမျှ ခွဲဝေခံစားခွင့်ရှိသည်။

(၅) 'နှစ်ပါးစုံပစ္စည်း' နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လင်နှင့်မယားတို့ အညီအမျှ ခံစားခွင့်ရှိသည်။

မည်သို့ဆိုစေ ခန်းဝင်ပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း၊ လက်ထက်ပွား ပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း၊ နှစ်ပါးစုံပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း လင်နှင့်မယားတို့ အတူပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းများဖြစ်၍ တူညီသော အခွင့်အရေးနှင့် ခံစားခွင့်များရှိသည်။ ထို့ပြင် အမွေကိုလည်း အမွေစားအမွေခံများက ဆက်ခံခွင့်ရှိကြသည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာ့လေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေတွင် ပါရှိသော လင်နှင့်မယားတို့၏ ပစ္စည်းခန်း ခွဲဝေခံစားပိုင်ခွင့်တို့သည် ကမ္ဘာ့ဥပဒေစံများနှင့် ဆီလျော်ညီညွတ်ကြောင်း သာနာညီမျှမှုတရားနှင့် စိတ်ကပ်ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားအပ်ပေသည်။

ကိုးကားကျမ်းများ

- ၁။ အညွှန်ပေပေဝတ္ထုနာကျမ်း
ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်း
- ၂။ မြန်မာ့ခေတ်စားတမ်းဥပဒေ
ဥပဒေပညာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်
- ၃။ UN, Economic & Social Council
Resolution No. 547 I (XVIII)
dated 12-7-54
- ၄။ U Pe Vs. U Maung Maung Kha
10 Ran. 261 P.C. (1933)
- ၅။ Ma Aye Tin Vs. Daw Than
1940, RLR P. 831
- ၆။ C.T.P.V. Chetty Firm Vs.
Maung Tha Hlaing & others.
3 RAN. 322 F.B
- ၇။ U San Yi Vs. U Pe Yi
1940, RLR. 534.
- ၈။ Maung Khin Vs. Mg Po Sein
6 RAN. 1

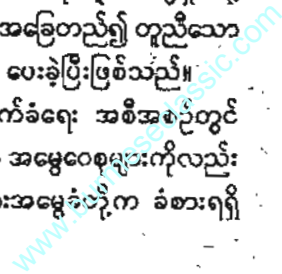
(၈)

စိန်မများ၏ အမွေဆက်ခံရေး

မြန်မာတို့၏ အမွေဆက်ခံရေး

ရှေးနှစ်ရာပေါင်းများစွာကပင် မြန်မာတို့ လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့ကြသော အမွေခန်း ဓမ္မသတ်ကျမ်းများတွင်လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာ့ အမွေခန်း တရားစီရင်ရေး၏ တရားရုံးဆုံးဖြတ်ချက်စီရင်ချက်များတွင်လည်းကောင်း အမွေဆက်ခံခြင်း၌ ယောက်ျားနှင့် မိန်းမ၊ လင်နှင့်မယား၊ မုဆိုးပိုနှင့် မုဆိုးမ၊ သားနှင့်သမီး၊ မြေးယောက်ျားနှင့် မြေးမိန်းမဟူ၍ ခွဲခြားမှုမရှိ။ သေဆုံးသူ အမွေရှင်သို့ မွေးဖွားတော်စပ်မှု ဒီကရီ တူညီခြင်းအပေါ်တွင် အခြေတည်၍ တူညီသော အခွင့်အရေးများနှင့် အကျိုးခံစားခွင့်များကို ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

မြန်မာ့ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အမွေဆက်ခံရေး အစီအစဉ်တွင် တူညီသော အဆင့်အတန်းအလိုက် ညီမျှသော အမွေဝေစုရေးကိုလည်း ဆိုင်ကွဲပြားမှုကြောင့် ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ အမွေစားအမွေခံဟူ၍ ခံစားရရှိခဲ့ကြလေသည်။

မြန်မာတို့၏ အိမ်မှုခန်းနှင့် အမွေခန်းခမ္မသတ်ကျမ်းလာ မိသားစု ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံ သတ်မှတ်ချက်တို့သည် လူသားဝါဒကို အခြေခံသည့် တရားမျှတမှု၊ သာနာညီမျှမှု တရားများနှင့် လူကိုလူကဲ့သို့ ရှုမြင်တတ်သော လောကအမြင် 'သမစိတ္တ' တရားတို့ဖြင့် စီစဉ်ဖော်ထုတ် ကျင့်သုံးခဲ့သော ကမ္ဘာကံယူလောက်သည့် မိသားစု ဥပဒေစည်းမျဉ်းများ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်က ဖော်ထုတ်တင်ပြလိုသည်။

မြန်မာစလေ့ ထုံးတမ်း ဥပဒေအရ မြန်မာတို့၏ အမွေဆက်ခံခွင့်သည် ဘိုးဘွား၊ မိဘ၏ အမွေကို သားသမီး၊ မြေးမြစ်တို့က မျိုးစဉ်နွယ်ဆက်၊ သားစဉ်မြေးဆက် ခံစားရသော အပြီးအပိုင်ရသည့် အကျိုးခံစားခွင့် (Vested Right) မွေးရာပါ အခွင့်အရေးဖြစ်သည်။

ဤသည်မှာ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုးသမီးများနှင့် အခြားနိုင်ငံများ၏ အမျိုးသမီးများ အမွေဆက်ခံရေးတွင် မတူညီသော အဓိကခြားနားချက်ဖြစ်သည်။

အခြားနိုင်ငံအမျိုးသမီးတို့၏ အမွေဆက်ခံရေး

ကမ္ဘာတစ်ခွင် များစွာသော နိုင်ငံများ၏ ဥပဒေစနစ်များတွင် မိန်းမများ၏ အမွေဆက်ခံခွင့်သည် သေတမ်းစာဖြင့် အမွေခွဲဝေ ပေးထားသည်ဖြစ်စေ၊ ပေးမထားခဲ့သည်ဖြစ်စေ ယောက်ျားများနှင့် တန်းတူအညီအမျှ မရခဲ့ကြကြောင်း...

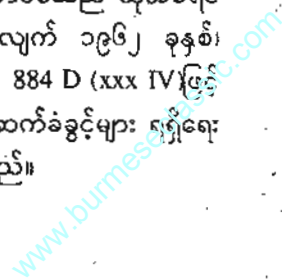
ကမ္ဘာ့ဥပဒေစနစ်များတွင် ဥပဒေက အမွေဆက်ခံခွင့် အားလုံးကို မိန်းမများအား မခံစားနိုင်အောင် ပိတ်ပင်ထားကြကြောင်း ဆွေမျိုးတော်စပ်မှု ဒီဂရီ (Degree of Relationship) ချင်း တူညီပါလျက်

အမွေခံအမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ အမွေဝေစုသည် အမွေခံယောက်ျားတစ်ဦး၏ အမွေဝေစု၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုမျှသာ ခံစားရရှိကြကြောင်း...

အချို့သော နိုင်ငံများ၏ ဥပဒေစနစ်တွင် အမွေဆက်ခံခြင်း အစဉ် (Order of Succession) ၌ အမွေခံ ယောက်ျားသည် အမွေခံ မိန်းမထက် ဦးစားပေးမှုများရှိနေကြောင်း၊ ၎င်းပြင် အမွေပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မုဆိုးမ၏ အကျိုးစီးပွားသည် မုဆိုးဖို၏ အကျိုးစီးပွားထက် လျော့နည်းခံစားစေရန် အထူးကန့်သတ်ချက်၊ တားမြစ်ချက်များဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခဲ့ကြကြောင်း...

အချို့သော ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများတွင် သေတမ်းစာတစ်ခုပြုလုပ်ရန်၊ အမွေကို လက်ခံရန် သို့မဟုတ် ငြင်းဆန်ရန် အမွေပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရသူများ သို့မဟုတ် သေတမ်းစာ အတည်ပြုရသူများအဖြစ် တင်ရွက်ရန်တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမွေဆက်ခံခွင့်နှင့် မိန်းမများ၏ အရေး ပိုင်ခွင့်သည် လင်နှင့်မယားတို့၏ ညီမျှသော အခွင့်အရေးပိုင်ဆိုင်ခွင့် ဥပဒေများနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိကြောင်း ကုလသမဂ္ဂ၏ အမျိုးသမီးအဆင့်အတန်း လေ့လာရေးကော်မရှင်က လေ့လာတင်ပြ အစီရင်ခံစာသည်။

ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသည် ထိုအစီရင်ခံစာအပေါ် ထပ်ဆင့်လေ့လာ သုံးသပ်ကြည့်လျက် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ(၆)ရက်နေ့က ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် 884 D (xxx IV) ဖြင့် ယောက်ျားနှင့် မိန်းမများ၏ ညီမျှသော အမွေဆက်ခံခွင့်များ ရရှိရေးအတွက် ဥပဒေပုံစံများထုတ်၍ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ထိုထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ဥပဒေပုံစံနှင့် ဥပဒေစံတို့မှာ...

- ၁။ ယောက်ျားနှင့် မိန်းမသည် သေဆုံးသူသို့ ဆွေမျိုးတော်စပ်မှု ဒီဂရီ တူညီမှုအပေါ်တွင် အခြေတည်ရှိသည့် ညီမျှသော အမွေဆက်ခံခွင့်များ ရရှိစေရန်၊
- ၂။ အမွေဆက်ခံခြင်း အစီအစဉ်တွင် တူညီသော အဆင့်အတန်းနှင့် အမွေခွဲဝေရာတွင် ညီမျှသည့် အမွေဝေစုများ ရရှိခွင့်၊ ရထိုက်ခွင့် ရှိစေရန်၊
- ၃။ သေတမ်းစာ ပြုလုပ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ အမွေကလက်ခံရန် သို့မဟုတ် ငြင်းဆန်ရန်လည်းကောင်း အမွေကို အုပ်ထိန်းရသူ သို့မဟုတ် သေတမ်းစာအတည်ပြုရသူအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း မိန်းမများ၏ ပိုင်ရေးပိုင်ခွင့်ကို မထိခိုက်စေရန်၊
- ၄။ အမွေပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မုဆိုးမ၏ ခံစားခွင့်သည် မုဆိုးဖို၏ ခံစားခွင့်နှင့်ညီမျှစေရန်တို့ဖြစ်သည်။

ဤသည်ကို ဆန်းစစ်ကြည့်သော် ကမ္ဘာ့အမျိုးသမီးများအဖွဲ့အစည်းများသည် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်နေသည်။ အတိုအရှည် အပိန်အဝ၊ အဖြူအမည်းကို ယှဉ်ကြည့်မှ မြင်နိုင်ကြမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အမွေဆက်ခံရေးနှင့် ခွဲဝေရေး

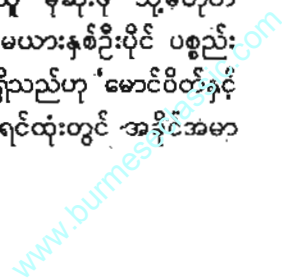
မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအဖို့ အမွေခွဲဝေပေးရန် (Will)ခေါ်သော 'သေတမ်းစာ' ရေးသားခွင့်လည်းမရှိ။ သေတမ်းစာ ရေးသားထားခဲ့ရလည်း မလိုပေ။ မြန်မာ့လေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေအရ အမွေရှင်တစ်ဦး သေဆုံးလျှင် ၎င်း၏ အမွေပစ္စည်းကို အမွေဆက်ခံခြင်း အစီအစဉ်အ

စည်သူမည်ဝါတို့သည် အမွေခံ၊ အမွေစားများ ဖြစ်ရမည်။ ၎င်းတို့၏ အမွေဝေစုသည် ယောက်ျား၊ မိန်းမ မခွဲခြားဘဲ မည်ရွှေမည်မျှ ဖြစ်ရမည် စသည်ဖြင့် တိတိကျကျ သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာတို့၏ အမွေဆက်ခံခြင်းနှင့် ခွဲဝေခြင်းတွင် သေတမ်းစာ (Will)မရေးဘဲ သေသူ၏ အမွေပစ္စည်းကို အမွေခံတို့က ဆက်ခံစေခြင်းမှာ သဘာဝကျသော အခြေခံသဘောတရားတစ်ခု ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့ ဓမ္မသတ်ကျမ်းလာ အမွေခွဲဝေပုံသည် ပြောင်းလဲနေသော အောက်နှင့်အညီ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်က မြန်မာ့တရားစီရင်ရေး သမိုင်းတွင် သားသမီးများအား အမွေအညီအမျှ ခွဲဝေပေးခဲ့သည့် ထေမဦးဆုံးသော စီရင်ထုံးမှာ ၁၈၉၇ ခုနှစ်တွင် ဆုံးဖြတ်စီရင်ခဲ့သည့် 'မပိုးဥနှင့် မဆွေမိ ၂-ယူဘီအာ (၁၈၉၇-၀၁) ၇၉' စီရင်ထုံး ဖြစ်သည်။ ထိုစီရင်ထုံးက သာဓကတစ်ရပ်အဖြစ် ပြဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

မြန်မာလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေအရ လင်နှင့်မယားတို့၏ အမွေဆက်ခံရေးတွင် 'လင်သေ မယားရ၊ မယားသေ လင်ရ'ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်၏ ဥပဒေသဘောအရ လင်မယားနှစ်ဦး အနက် တစ်ဦးဦး သေဆုံးသော် ကျန်ရစ်သူ မုဆိုးဖို သို့မဟုတ် မုဆိုးမသည် သားသမီး မကျန်ရစ်လျှင် လင်မယားနှစ်ဦးပိုင် ပစ္စည်း အရပ်ရပ်သည် တစ်ဦးတည်း အမွေဆက်ခံခွင့်ရှိသည်ဟု 'မောင်ပိတ်နှင့် မောင်ငြိမ်း-၂-ယူဘီအာ(၁၈၉၇-၁၁) ၁၄၆' စီရင်ထုံးတွင် အနှိုင်းအမာ ဖြဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

သို့သော် ကျန်ရစ်သူ မုဆိုးဖို သို့မဟုတ် မုဆိုးမသည် နောက် အိမ်ထောင်ပြုလျှင် သားသမီးအားလုံးက အမွေခွဲဝေပေးရန် တောင်း ဆိုခွင့်ရှိသည်ဟု 'မောင်ဖိုးခင်နှင့်မောင်ထွန်းရင် ၄ ရန်ကုန်- ၂၀၇' စီရင် ထုံးတွင် စီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားသည့် သာဓကတစ်ရပ်ဖြစ် သည်။

(မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင် အမျိုးသမီးများသည် ကျွန်ခေတ်က ဘာသာခြားနှင့် လက်ထပ် ကြသည့်အခါ အမွေဆက်ခံခွင့်များ ဆုံးရှုံးကြရ၍ မြန်မာနိုင်ငံ ပါလီမန် သည် ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် 'ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားခြင်းနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ'ကို ပြဋ္ဌာန်းပေးသည်။ ထိုအက်ဥပဒေအရ လက်ထပ်မိန်းမများ အမွေ ဆက်ခံခွင့်ရခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း(၃၈)နှစ်ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။)

ဖော်ပြပါ မြန်မာတို့၏ အမွေဆက်ခံရေး၊ ခွဲဝေရေးသည် ရှေးနှစ် ရာပေါင်းများစွာကပင် မိန်းမများ၏ အမွေဆက်ခံရေးကို လင်နှင့်မယား၊ မုဆိုးဖိုနှင့် မုဆိုးမ၊ သားနှင့်သမီးဟူ၍ လိင်ကွဲပြား မှုကြောင့် ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ ညီမျှသော အခွင့်အရေးကို တန်းတူပေးခဲ့ကြောင်း သာဓကများဖြင့် ဖော်ပြ၍ ကုလသမဂ္ဂစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ချက် 884 D (xxx IV) တွင် ပါရှိသော ဥပဒေစံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ထုတ်ရေးသားအပ်ပေသည်။

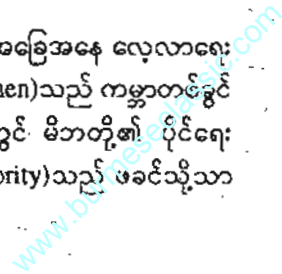
(၉)

သားသမီး ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဇာပိုင်ထိန်းရေး

လွန်ခဲ့သောနှစ်လေးထောင်ကျော်က ထင်ရှားခဲ့သည့် ဟာမူရာဘီ ဥပဒေကြီးအရ မိသားစုအိမ်ထောင်ရေးကိစ္စများအတွက် မိခင်တို့၏ ဆုံးပိုင်ခွင့်သည့် ဖခင်ထက်သာလွန်သဖြင့် မိခင်အုပ်ထိန်းသောခေတ် ဆိုစမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။

ခေတ်စနစ်တို့သည် ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝှင်ရှိ နိုင်ငံတော် များသည် မိခင်အုပ်ထိန်းသောစနစ်မှ ဖခင်အုပ်ထိန်းသောစနစ်သို့ ပြောင်းလဲတည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။ မိသားစုအဖွဲ့အစည်းများတွင် ဖခင်အား မိသားစု အကြီးအကဲအိမ်ဦးနတ်အဖြစ် လက်ခံခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဖခင်သည် မိသားစုရေးရာများကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသူ အဖြစ်အနေဖြင့် ဖခင်အုပ်ထိန်းခြင်းဖြစ်ခဲ့သည်။

ကုလသမဂ္ဂအမျိုးသမီးများ၏ အဆင့်အခြေအနေ လေ့လာရေး ကော်မရှင် (Commission On the Stus of Women)သည် ကမ္ဘာတစ်ဝှင် အလွယ်တကူ "အချို့သော ဥပဒေစနစ်များတွင် မိဘတို့၏ ပိုင်ရေး အခွင့်အာဏာ (Parental authority)သည် ဖခင်သို့သာ

၇၈ ○

○ ဝါဇာကု ဒေါက်တာတင်အောင်

ခြင်းချက်မရှိ အပြည့်အဝ အပ်နှင်းထားကြကြောင်း ... အချို့သော နိုင်ငံများတွင် ထိုသို့သော အခွင့်အာဏာကို ဖခင်မရှိတော့ပါဘဲလျှင် မိခင်သို့ အလိုအလျောက် မပေးအပ်ကြကြောင်း ... ထိမ်းမြား ကွာရှင်းပြတ်စဲကြသည့်အခါ သားသမီးထိန်းသိမ်းရေး (Custody Children)ကို ဖခင်သို့သာ ပေးအပ်ကြကြောင်း ...”ဟူ၍ ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသို့ အစီရင်ခံခဲ့သည်။

ထိုတင်ပြ အစီရင်ခံချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ... “အကြင် မောင်နှံတို့၏ ထိမ်းမြားမှုသည် တည်မြဲစဉ်ကာလနှင့် ကွာရှင်းပြတ်စဲ ကာလတို့၌ တည်မြဲမှုသည် အခွင့်အရေးတူ ရရှိရေးမှ လိုက်လျောညီညွတ်မှု မရှိကြောင်း... ထို့ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ ဝင်နိုင်ငံများသည် သားသမီး ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိဘတို့ အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်ကို ကျင့်သုံးကြရာတွင် လင်ရော မယား အညီအမျှ ကျင့်သုံးနိုင်ခွင့် ရရှိစေရန် စီမံဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း... ဟူ၍ ဖော်ပြလျက် ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသည် ၁၉၅၅-ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၃)ရက် နေ့တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၅၈၇-ဒီ (XX) ကို ချမှတ်တိုက်တွန်းခဲ့ပေသည်။

အမျိုးသမီးများ၏ အဆင့်အခြေအနေ လေ့လာရေးကော်မတီသည် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ တာဝန်ပေးအပ်ချက်အထပ်မံ၍ မိဘတို့၏ အခွင့်အရေး၊ တာဝန်နှင့် သားသမီးအုပ်ထိန်းခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဿနာနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးမှ မိသားစု ဥပဒေများ (Family Laws) နှင့် ကွင်းဆင်းလေ့လာချက်များကို စုစည်းလေ့လာတင်ပြရန် (၁၅)ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

အဆိုပါကော်မရှင်သည် ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် အကြိမ်(၂၀)မြောက် အစည်းအဝေး၌ ထိုဥပဒေပြဿနာ လေ့လာချက် အစီရင်ခံစာစာတမ်းကို တင်သွင်းခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီသည် လေ့လာချက်စာတမ်းအစီရင်ခံစာအပေါ် ဆွေးနွေးကြပြီးနောက် ၁၉၆၇ ခုနှစ် မေလ(၂၉) ရက်နေ့တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၁၂၀၇ (XLII)ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။

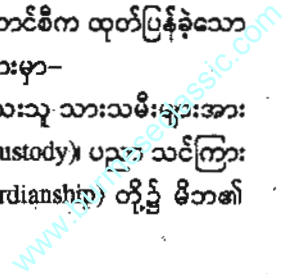
ထိုဆုံးဖြတ်ချက်တွင်... (က) ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့၏ ညီမျှသော အခြေခံမူအရ မိဘတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များကိုလည်း အညီအမျှ ခွဲဝေကျင့်သုံးနိုင်သမျှ ကျင့်သုံးကြရန်။

(ခ) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ဥပဒေပြုကဏ္ဍတို့ကလည်း ကလေး၏ အကျိုးစီးပွားကို ရည်ရွယ်၍ ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးကြရန်နှင့် “မိနှင့်ဘ”၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ကို ညီမျှစွာ ခွဲဝေခံစားစေသည့် ဥပဒေများကိုလည်း ချမှတ်ဆောင်ရွက်ကြရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့ပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံများကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

မိဘတို့၏ အခွင့်အရေး၊ တာဝန်နှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေမူ(ဥပဒေစံ)များ

ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီက ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေစံနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေမူများမှာ-

၁။ မိဘတို့က အရွယ်မရောက်သေးသူ သားသမီးများအား ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေး (care)၊ ထိန်းသိမ်းရေး (custody)၊ ပညာ သင်ကြားရေး၊ ထောက်ပံ့ရေးနှင့် အုပ်ထိန်းရေး (Guardianship) တို့၌ မိဘ၏

ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာဖြင့် ကျင့်သုံးကြရာတွင် အမျိုးသမီး
အမျိုးသမီးတူညီသော အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များရရှိစေရန်။

၂။ အမိနှင့်အဖေသည် အရွယ်မရောက်သေးသူ သားသမီးများ၏
ပစ္စည်းကို ထိန်းသိမ်းစီမံခန့်ခွဲရာတွင် တူညီသော အခွင့်အရေးနှင့်
တာဝန်များရရှိစေရန် ကလေး၏ အကျိုးစီးပွားကို အဓိကထား
စီမံခန့်ခွဲကြရန်။

၃။ လင်နှင့်မယား ကွာရှင်းပြတ်စဲခြင်းတို့ကြောင့် လင်မယား
မယားခန်း ပြတ်စဲပြီးဆုံးသည့်အခါ သားသမီး ထိန်းသိမ်းရေး၊
အုပ်ထိန်းရေးကိစ္စတို့တွင် ကလေး၏ အကျိုးစီးပွားကိုသာ အဓိကထား
ဆင်ခြင်ဆောင်ရွက်ကြရန်။

၄။ သားသမီးထိန်းသိမ်းရေး သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းရေးဆိုင်ရာ
အဆုံးအဖြတ်များ ချမှတ်ကြရာတွင် ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့အကြား
ခွဲခြားမှု မရှိစေရန်ဟူ၍ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ

မြန်မာနိုင်ငံသည် ရှေးရိုးအစဉ်အလာ ကြီးမားခဲ့သည့် နိုင်ငံ
ဖြစ်သည့်အပြင် မေတ္တာတရား ထွန်းကားရာ နယ်မြေလည်းဖြစ်သည်။
မိဘနှင့်သားသမီး ဖွဲ့စည်းထားသော မြန်မာ့မိသားစု လူမှုဘဝသည်
မေတ္တာကြီးများဖြင့်ရစ်သိုင်းထား၍ အပြန်အလှန် တာဝန်ရှိမှုနှင့် အရေး
အရေးများကို နိုင်ငံတည်ဦး ပြုကတူးကပင် မိသားစုတိုင်း လိုက်နာ
ကျင့်သုံးရမည့် ဥပဒေများအဖြစ် ချမှတ်ကျင့်သုံးခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။
ဆက်လက်ကျင့်သုံးလျက်လည်းရှိသည်။

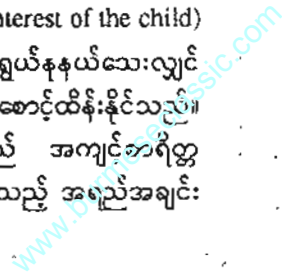
(ဥပမာ-သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်လာ မိဘဝတ္တရားငါးပါး၊ သား
ဝတ္တရားငါးပါး၊ ထို့ပြင် မင်္ဂလာသုတ်၊ မင်္ဂလာတရား၊ အပြား
မိဘနှင့် သားသမီးဆိုင်ရာ မင်္ဂလာတရားတော်များသည်
ဥပဒေများသည့် သာဓကများဖြစ်သည်။)

သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း လောကီဘုံသားများဖြစ်၍
မိမိယား ကွာရှင်းပြတ်စဲကြသည့်အခါ သားသမီးရေး ပြဿနာမှာ
အခါတည်းပေါ်ပေါက်လေ့ရှိသည်။ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ဥပဒေပြဿနာ
များကို မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးများက ဥပဒေနှင့်အညီ
ဖြတ်ခဲ့ကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

မတင်ညွှန်နှင့်ကိုအောင်သိန်း (တရားရုံးချုပ်တရားစီရင် တုံးများ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်)

မတင်ညွှန်နှင့် ကိုအောင်သိန်းတို့သည် ကလေးတစ်ယောက်
ကွယ်လွန်ပြီး ၁၀လခန့်အကြာတွင် လင်မယားခွဲနေခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက်
မတင်ညွှန်သည် ဖခင်ကိုအောင်သိန်းထံတွင်ရှိသော သားငယ်အား
မွေးမွေးစောင့်ရှောက်ခွင့်ရရန် ရုံးတော်သို့ လျှောက်ထားခဲ့သည်။

ရုံးတော်၏ ဆင်ခြင်တုံတရားသည် “ဤအမှုတွင် အလေးထား
စားရမည်မှာ ကလေး၏ အကျိုးစီးပွား (Interest of the child)
ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့်ကလေးသည် ငယ်ရွယ်နုနယ်သေးလျှင်
မိမိသည် ဖခင်ထက်ပို၍ ကျွေးမွေးပြုစုနိုင်သည်။ စောင့်ထိန်းနိုင်သည်။
ကြောင့် သာမန်အားဖြင့် မိခင်ဖြစ်သူသည် အကျင့်စားရိတ္တ
တို့ဖြင့်လည်း သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းသူဖြစ်ထိုက်သည့် အရည်အချင်း

၈၂၀

ဝါမောက္ခ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး

များနှင့် ပြည့်စုံခြင်း မရှိသူမဟုတ်လျှင် ကလေးကို မိခင်နှင့်သာ ထားရှိအပ်သည်။ ဤကား အနိုင်နိုင်ငံမှ လက်ခံကျင့်သုံးသော သဘာဝ တရားပင်ဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်၍ သားငယ်သည် မိခင် မတင်ညွှန်နှင့် အတူ နေသင့်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားခိုင်ခံ့သည့် သာဓက တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

လင်မယား ကွာရှင်းပြတ်စဲကြလျှင် များသောအားဖြင့် သားသည် အဖနှင့်လည်းကောင်း၊ သမီးသည် အမေနှင့်လည်းကောင်း လိုက်ပါ သွားတတ်ကြသည်။ ငယ်ရွယ်နုနယ်သည့် ကလေးများ အုပ်ထိန်းခွင့်ကို မိခင်ဖြစ်သူအား ပေးလေ့ရှိကြောင်း မသိန်းမယ်နှင့် မောင်ဖိုးကြွယ် (BLT, 73) စီရင်ထုံးတွင် ပြဆိုခဲ့သည်။

မသန်းကြည်နှင့် မောင်ဖိုးသူတော် (တရားရုံးချုပ် တရားစီရင်ထုံးများ ၁၉၆၇ ခု)

မသန်းကြည်နှင့် မောင်ဖိုးသူတော် အမှုတွင် “အုပ်ထိန်း များနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများ အက်ဥပဒေအရ အမှုအခင်းဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကလေး၏ အကျိုးစီးပွားကို အဓိကထား၍ စဉ်းစားရပေမည်။ ကလေး ကျန်းမာရေး၊ နေထိုင်ရေး၊ ပညာရေး၊ စာရိတ္တပြုပြင်ရေးစသော အချက်တို့တွင် မည်သူနှင့် နေထိုင်လျှင်ပို၍ ကောင်းရာကောင်းရာ ဖြစ်နိုင်သည် ဆိုသည့်အချက်ကိုမှတည်၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးရသည်” ဟု ဖော်ပြစီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်မှာလည်း သာဓကတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

“မိခင်ဖြစ်သူသည် ဥစ္စာပစ္စည်း ကုံလုံကြွယ်ဝခြင်း မရှိဟုဆို အကြောင်းတစ်ချက်ဖြင့် ၎င်း၏သားသမီးကို အုပ်ထိန်းခွင့်မရ

ဆိုနိုင်ချေ” ဟူ၍ ဒေါ်ခင်ရီနှင့် ဦးထွန်းအောင် (၁၉၆ မတစ-၂၁၅) တို့၏ စီရင်ထုံးတွင် လမ်းညွှန်ပြဆိုခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးများနှင့် တရားရုံးချုပ်သည် အားပြခဲ့သော ကုလသမဂ္ဂစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကောင်စီက ဆုံးဖြတ် ခြေတံခဲ့သော Resolution No. ၁၂၀၇ (XLII) ၂၉-၅-၁၉၆၇ “မိဘတို့၏ အခွင့်အရေး၊ တာဝန်နှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေစံများ” နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ကြရကြောင်း သုလာရေးသား ဖော်ပြအပ်ပေသည်။

“အ”သည် (၁) နာမ်ဖြစ်စေလိုသည့် ကြိယာရှေ့က ဆက်တွဲသော စကားလုံး (ဥပမာ... အပြော၊ အဆို၊ အနေ၊ အထိုင်)

(၂) အမျိုးအစားပြ စကားလုံးတို့ကို တွဲစပ်သုံးရာတွင် ရှေ့ကဆက်တွဲသော စကားလုံး (ဥပမာ... အပောက်နှစ်ဆယ်၊ အလုံးတစ်ရာ...)

(၃) နှစ်ထပ်ပြုသောနာမ် သို့မဟုတ် ကြိယာ ရှေ့ကဆက်တွဲသော စကားလုံး (ဥပမာ... အမြို့မြို့၊ အရွာရွာ၊ အထပ်ထပ်၊ အလီလီ၊ အမှားမှား အယွင်းယွင်း)ဖြစ်သည်-ဟူ၍ မြန်မာအဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ် အတွဲ(၅)တွင် ရှင်းလင်းပြဆိုထားသည်။

မြန်မာစကားလုံး အသုံးအနှုန်းတွင် “အတတ၊ နံတုံတုံ၊ ဘုတာတာ” ဟူ၍ရှိရာ အထက်ပါရှင်းလင်းပြဆိုချက်များအရ “အ”သည် အကွရာတစ်ခုတည်း မရပ်တည်နိုင်၊ တွဲဖက်သုံးစွဲရသော အခြားအကွရာတစ်ခုဖြင့်တွဲပါမှ ရပ်တည်နိုင်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။

မ္ဗေ- “မ္ဗေတော်... ဘုရား ရဟန္တာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံ ရာတွင် ဤသို့ရစ်သော အသုံးအဆောင်ဓာတ်တော်စသည်...” ဟူ၍ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ် အတွဲ(၅) စာ ၁၀၇တွင် လေ့လာရသည်။ ဤသဘောတွင်... မ္ဗေ - မ္ဗေတော်ဆက်ခံမည့်သဘော ဖြစ်သည်ဟု ဆိုဆွေးဆလိုသည်။

ဆက်လက်ပြီး ထို ‘မ္ဗေ’အကွရာ၏ သဘော အဓိပ္ပာယ်တွင် ဆက်ခံခြင်းဟု တွေးဆဖွင့်ဆိုလိုရင်းမှာ “အ”နှင့် “မ္ဗေ” ပေါင်းသော် “အမ္ဗေ”ဟူသော အသံထွက်သည်။

“အမ္ဗေ”၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ...

(၁၀)

အမ္ဗေ

ကမ္ဘာတွင် နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးအလိုက်စာပေအများအပြားရှိသည်။ သင်ကြားလေ့လာတတ်မြောက်ရန် ခက်ခဲသော ကမ္ဘာစာပေများအနက် မြန်မာစာပေနှင့် စကားလည်းတစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။

အင်းစိန်မြို့နယ် စာပေနှင့်စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့မှ ကြီးမှူးထုတ်ဝေသော “အင်းစိန်” မဂ္ဂဇင်းတွင် ဥပဒေအတွေးပါသည့် ဥပဒေရေးရာစာပေနှင့် ယှဉ်သော မြန်မာအက္ခရာ၊ မြန်မာစကားလုံး အသုံးအနှုန်းတစ်ခုကို အရင်းပြုပြီး ခက်၍ခက်သော အခက်များမှ “အ” အက္ခရာနှင့်စသော “အမ္ဗေ” ဟူသည့် မြန်မာအက္ခရာစကားလုံး အသုံးအနှုန်းတစ်ခုကို ဆန်းစစ်လေ့လာတင်ပြလိုပေသည်။

“အ” အက္ခရာသည် မြန်မာဗျည်းသုံးဆယ့်သုံးလုံးတွင် နောက်ဆုံး “ဗျည်း” ဖြစ်သည်။ မြန်မာသရ တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးတွင် ရှေ့ဆုံးတစ်လုံး “သရ” ဖြစ်သည်။

“အမွေ = (၁) မိဘ၊ ဘိုးဘွား၊ ဆွေမျိုးသားချင်းများထံမှ ဆက်ခံရရှိသော ဥစ္စာ။

(၂) ဆက်ခံရရှိသော ပညာ။

(၃) ဆက်ခံရရှိသော ရောဂါ။” ဟူ၍ အဘိဓာန်ကျမ်းပြု ဆရာကြီးများက ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသည်။

ထို့ကြောင့် “မွေ” အက္ခရာသည် ဆက်ခံစေခြင်း သဘော အဓိပ္ပာယ်ကိုဆောင်သည်ဟု ဖွင့်ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် မြန်မာ စကားတွင် “ကောင်းမွေ၊ ဆိုးမွေ” ဟူ၍ရှိသည်။ “ကောင်းမွေ၊ ဆိုးမွေ မှန်သမျှ၊ ဆက်ခံသင့်၊ ဆက်ခံထိုက်၊ ဆက်ခံရမည့်သူက၊ ဆက်ခံရမည်သာဖြစ်သည်။” ဟူ၍ သုံးစွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာစာပေတွင် အမွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဓိက၊ အမွေသုံးမျိုး ရှိသည်။

၁။ ဥစ္စာအမွေ - မိဘဘိုးဘွားထံမှ ဆက်ခံရသည်။

၂။ ပညာအမွေ - ဆရာသမားထံမှ ဆက်ခံရသည်။

၃။ ရောဂါအမွေ - မိဘထံမှ ဆက်ခံရသည်။

ထို့ကြောင့်အမွေဟူသည် မြန်မာ့စာပေနယ်တစ်ခွင်တွင် ဆက်ခံစေခြင်းသဘောဟုဆိုပါက - မှားအံ့မထင်ပေ။

အမွေဆက်ခံရခြင်းတွင် အကောင်းနှင့် အဆိုးနှစ်မျိုးရှိသည်။ မိဘနှင့် ဆရာသမားထံမှ အမွေဥစ္စာ၊ အမွေပစ္စည်းနှင့် ပညာအမွေ ရရှိပါက ကောင်း၏။ အကြွေးနှင့် ရောဂါအမွေရပါက မကောင်းပါ။ မိဘဆရာသမားများအဖို့ အမွေခံသားဆိုးသမီးဆိုး ပါလာခဲ့လျှင် မိသားစုမှာ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကြီးစွာနှင့် ကြုံတွေ့ကြရသည်။ အာစရိတ်

လူအော်ပွဲ၌ ဆရာကြီးများဆုပေးရာတွင် “ရန်သူမျိုးငါးပါးမှ ကင်းဝေးကြပါစေ” ဟု ဆုပေးကြသကဲ့သို့ အချို့ဆရာကြီးများက ရန်သူမျိုး ငါးပါးအပြင် ရန်သူမျိုးခြောက်ပါးဟူ၍ “အမွေခံသားဆိုး၊ သမီးဆိုး များနှင့် ကင်းဝေးကြပါစေ” ဟူ၍ ဖြည့်စွက်ဆုပေးကြသည်ကိုလည်း ဆက်မူမိသည်။

လောကီဘုံတွင် “အမွေသည် မွေ၏” ဟူ၍ ဆိုစမှတ်ရှိသည်။ “...သူတို့သားချင်းများ အမွေလုကြတာ အမွေမူဖြစ်လို့ အမွေပုံကုန်မှပဲ ငြိပြတ်ကြတော့တယ်... ပြတ်သမှ ဆွေပြတ်-မျိုးပြတ်...” ဟူသော အမွေစကား၊ အမွေမွေပုံကို ကြားခဲ့ရဖူးသည်။

ဥပဒေရှုထောင့်မှ “အမွေ” နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖွင့်ဆိုရသော်...

“အမွေ = (၁) ပစ္စည်းရှင်(အမွေရှင်) သေဆုံး၍ အမွေခံသားချင်း များက မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ- ဓမ္မသတ်ပါ အမွေခန်း သတ်မှတ်ဖော်ပြထားချက်များနှင့်အညီ ခွဲဝေရမည်ဖြစ်သော ရွှေ၊ ပြောင်း၊ နိုင်သည့်ပစ္စည်း၊ မရွှေ၊ ပြောင်း၊ နိုင်သည့် ပစ္စည်း။

(၂) မိဘ၊ ဘိုးဘွား၊ ဆွေမျိုးသားချင်းများထံမှ ဆက်ခံရရှိသော ပစ္စည်း” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီးအတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသော မြန်မာ ဘာသာဝင်များအဖို့- အမွေပေးရန် ‘WILL’ ခေါ်သော “လောလမ်းစာ” သားခွင့်မရှိ။ သေသည်အခါ အမွေပေးရန် “လောလမ်းစာ” ဖြင့် သားထားခဲ့ရန်လည်း မလိုပေ။ မိဘအမွေကို သားသမီးများက

ရရှိရမည့် အခွင့်အရေးသည် သားသမီးတို့၏ မွေးရာပါ အခွင့်အရေး (VESTED RIGHT) ဖြစ်သည်ဟု ကျမ်းရင်း-ကျမ်းပြုဆရာတို့က ဆိုသည်။

မြန်မာလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ အမွေရှင်တစ်ဦးသေဆုံးလျှင် ၎င်း၏ အမွေပစ္စည်းများကို အမွေခံ၊ အမွေစားတို့က အမွေဆက်ခံခြင်း အစီအစဉ်အတိုင်း မည်သူမည်ဝါတို့သည် အမွေခံ၊ အမွေစားများ ဖြစ်ရမည်။ ၎င်းတို့၏ အမွေဝေစုသည် မည်ရွှေမည်မျှဖြစ်ရမည်...ဟူ၍ တိတိကျကျ သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်သည်။

မိမိကိုယ်၊ မိမိသွေးသားနှင့်ရင်းပြီး မွေးဖွားထားသော သားရင်း သမီးရင်းများကို အလိုမတည့်သည့်အခါ အမွေပြတ်ကြော်ငြာနေခြင်း သည် ကြော်ငြာဖိုးသာကုန်မည်ဟူ၍ “အမွေ”အကြောင်း ရေးသား အပ်ပေသည်။

(၇)

ဇီဝဗျူဟာ နှင့် ဥပဒေရေးရာ

(၁၁)

ဝီဇနည်းပညာနှင့် လူသားပြဿနာဆိုင်ရာ ဥပဒေ

“လူသားတို့သည် လူသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေကြသည်” ဟူသောအချက်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် လက်ခံကြရပေမည်။ သို့သော် “ကောင်းမကောင်း ခွဲခြား သိစားသည့်စိတ်နှင့် ကင်းလွတ်ပြီး လုပ်ကိုင်ကြသည့် သိပ္ပံပညာဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်တို့သည် လူ့လောကနှင့် ဘဝကို ဖျက်ဆီးနိုင်သည် ဟူသော ဘာတီကင်ညွှန်ပြချက်ကို ကြီးစွာသတိချပ်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

လူသားကမ္ဘာကြီးတွင် သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာ တိုးတက်လာလေ လူသားဆိုင်ရာပြဿနာများ တိုးပွားလာလေဖြစ်သည်။ တိုးပွားလာသည့် လူသားဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို လူမှုသိပ္ပံပညာကဏ္ဍပုံပိုး ထောက်ကျကြရသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် လူသားဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ဥပဒေများဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက် အဆုံးအဖြတ်ငြိမ်းအေးစေရသည်။

မေထုန်မှ ‘လူသား’သားစပ်ခြင်း

ယနေ့ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်၊ သြစတြေးလျ၊ ကနေဒါနှင့် ဥရောပနိုင်ငံများတွင် မိရိုးဖလာ ပေါင်းသင်းစပ်ယှက် အိမ်ထောင်သားမွေးခြင်းမဟုတ်သော အသဘာဝနည်းဖြင့် ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် သားမျိုးယှက်တင် အောင်မြင်ခြင်းအစီအစဉ် (In Vitro Fertilization Program IVF Program)အရ ကလေးမရနိုင်သူ အိမ်ထောင်ရှင်များအတွက် တလေးရရန် ဇီဝနည်းပညာ(Biotechnology)ကဏ္ဍက ဆောင်ရွက်ပေးနေပြီ ဖြစ်သည်။

ယခုအခါ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတစ်ခုတည်းမှာပင်လျှင် အိုင်ဗွီအက်မ်(IVF Centre)ဌာနပေါင်း ၁၆၀ခန့်က ‘လူ’သားမျိုးစပ်လုပ်ငန်းကြီးကို ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိသည်။ ထိုလုပ်ငန်း (အသဘာဝနည်းဖြင့် သားမျိုးယှက်တင်အောင်စေခြင်း၊ လူသား မေထုန်မှ သားစပ်ခြင်းလုပ်ငန်း)မှ ကလေး ၃၀၀၀ ကျော်ကို အောင်မြင်စွာ မွေးဖွားပေးနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဤသည်မှာ ဇီဝ နည်းပညာနယ်ပယ်က ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့သည့် ရလဒ်များဖြစ်သည်။

လူသားအလောင်းအလျှာ (၁) တည်စပဋီသန္ဓေကလေး ဖြစ်ထွန်းရရှိရန် ယောက်ျားမှသုက်ရည်(Sperm)နှင့် မိန်းမမှ မျိုးဥ (Ovum) တို့ကို ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် အသဘာဝနည်းအရ ပေါင်းစပ်ပေးကြရသည်။ ထိုနှစ်မျိုး ပေါင်းစပ်ပေးခြင်း၏ ရလဒ်သည်ကား ဖိုမအသက်အိမ် (Zygote)ဘဝသို့ ရောက်ရှိလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖိုမအသက်အိမ်ကလေးသည် နောက်တစ်ဆင့်ကူးသော် လူသားအလောင်းအလျှာ (၁) တည်စပဋီသန္ဓေ (Human Embryo) အဆင့်သို့ ရောက်ရှိသွား

ပေသည်။ ထိုပဋိသန္ဓေကလေးကို မွေးဖွားပေးမည့် အမျိုးသမီး၏ အာရုံစိုက်မှု (Uterus) တွင်းသို့ သိပ္ပံနည်းကျ ထည့်သွင်းပေး၍ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ဖွားမြင်ပေးရသည်။

ဤသည်မှာ ဇီဝနည်းပညာ၏ အံ့ဩဖွယ်ရာ အောင်မြင်မှုရလဒ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုရလဒ်သည် 'လောကနှင့် စပ်ဆိုင်သော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာ အကျပ်အတည်း အကျပ်အတည်းတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်' (It is the Ethical, Legal Dilemma) ကမ္ဘာလူသားဆိုင်ရာ ပညာရှင်တို့က ဆွေးနွေးဝေပန်လျက် ရှိကြသည်။

ရေခဲစိမ့် ပဋိသန္ဓေသားနှင့် ဥပဒေပြဿနာ

ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား)မျိုးယုက်တင် အောင်မြင်စေခြင်းအစီအစဉ်အရ ဖြစ်ထွန်းလာသည့် သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို အမျိုးသမီးမိသားစုအဖို့ ထည့်သွင်းပြီး ကိုယ်ဝန်ဆောင်မွေးဖွားစေရန် အစီအစဉ်မလုပ်နိုင်သေးမီ ဓာတ်ခွဲခန်း၌ ရေခဲစိမ့်၍ သိမ်းဆည်းထားရပေသည်။

ရေခဲစိမ့်လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေသားစပ်လျှဉ်းပြီး ၎င်းကို အသားမျှင် (Tissue) တစ်ခုအဆင့်တွင်သာ သိမ်းဆည်းထားကြမည်လား။ သို့မဟုတ်-၎င်းမှာ လူသားစွမ်းရည်၊ လူသားစွမ်းဆောင်မှု (Human Potential) သက်ဝင်နေပြီဟု လက်ခံကြမည်လား။ ဤသည်မှာ ပါဏဗေဒဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ချက်ဖြစ်သည်။

ရေခဲစိမ့် လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေသား (Frozen Embryo) ကလေးသည်-

(က) လူသားစွမ်းရည်၊ လူသားစွမ်းဆောင်မှု အသက်ဝင်လာပြီဆိုလျှင် တရားဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သောပုဂ္ဂိုလ် (Judicial Person) အဖြစ် ခန့်မှန်းဆိုသော် ဥပဒေရေးရာ အဆင့်အတန်းရှိသူ (Legal Status) အဖြစ် မှတ်ယူဆောင်ရွက်ကြမည်လော။

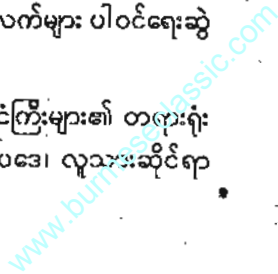
(ခ) 'ဥပဒေရေးရာ အဆင့်အတန်းရှိသူ' ဟု မှတ်ယူကြမည်ဆိုသော် ၎င်းကို မည်သို့သော မူလအခွင့်အရေးများ ပေးကြမည်နည်း။ မည်သို့သော အကာအကွယ်များ ပေးကြမည်နည်း။

(ဂ) ဓာတ်ခွဲခန်းဆရာဝန် ပညာရှင်တို့၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို မည်သို့ ကန့်သတ်ပေးကြမည်နည်း။

(ဃ) ရေခဲစိမ့် လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေသားကလေးသည် မိခင်ရင်းမဟုတ်သော ကိုယ်ပွားမိခင် (Surrogate Mother) မှ သားအိမ်တွင်းသို့ ရောက်ရှိရပြီး အမိဝမ်းမှ ကျွတ်၍ လူ့လောကသို့ ရောက်ရှိလာသည့်အခါ မိဘရင်း၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို ဆက်ခံခွင့်အမွေခံရမည်လော။ ကိုယ်ပွားမိခင်၏ ကလေးဟု သတ်မှတ်ကြမည်လော။

(င) ကလေးမရနိုင်တော့သဖြင့် ဗိုက်ငှား၍ ကလေးအလိုရှိသူ မိခင်ထောင်ရှင်တို့သည် ဗိုက်ငှားသူ-ကိုယ်ပွားမိခင်နှင့် ကိုယ်ပွားမိခင်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (Surrogacy Agreement) ကို တရားဝင်အောင်ရွက်နိုင်ရန် မည်သို့သော ဥပဒေအချက်အလက်များ ပါဝင်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဆောင်ရွက်ကြမည်နည်း။

အဆိုပါမေးခွန်းများသည် ယနေ့ ကမ္ဘာနိုင်ငံကြီးများ၏ တရားရုံးများသို့ ရောက်ရှိနေသော ခေတ်သစ် မိသားစုဥပဒေ၊ လူသားဆိုင်ရာ

ဥပဒေကဏ္ဍမှ ဥပဒေပြဿနာများ (Legal Problems Or Humanitarian Law) ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဩစတြေးလျ ရေခဲစိမ့် သန္ဓေသား ပြဿနာ

၁၉၈၈ ခုနှစ်အတွင်းက ဩစတြေးလျနိုင်ငံ သန်းကြွယ်သူဇနီးမောင်နှံတို့သည် အသဘာဝနည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား) ယုက်တင် အောင်မြင်စေခြင်းအစီအစဉ် (IVF Program)ဖြင့် လူသားအလောင်းအလျာ - ပဋိသန္ဓေသားကလေးကို ဖြစ်ထွန်းစေခဲ့သည်။ ထိုသန္ဓေသား ကလေးကို မဲလ်ဘုန်းမြို့ ဆေးရုံကြီး၏ ရေခဲသေတ္တာထဲ သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ ထိုစဉ် သန္ဓေသားကလေး၏ မိရင်းဘဝဖြစ်သော သန်းကြွယ်သူဇနီးမောင်နှံသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ လေယာဉ်ဖြင့် ခရီးထွက်ခဲ့ရာ လမ်းခရီး၌ လေယာဉ်ပျက်ကုသဆုံးခဲ့ကြရသည်။

လူ့လောက၌ ထိုသန်းကြွယ်သူဇနီးမောင်နှံ၏ မျိုးဆက် ဆက်လက်ရရှိစေလိုသော ထိုရေခဲစိမ့် သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို မိုက်ဂျားကိုယ်ပွားမိခင်တစ်ဦးကို ရှာဖွေကြရပေမည်။ ကိုယ်ပွားမိခင် ရရှိခဲ့သော ကိုယ်ပွားမိခင်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ကို နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ရေဆောင်ရွက်ကြရပေမည်။

ကိုယ်ပွားမိခင်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ကို မည်သူ လက်မှတ်ရေးထိုးမည်နည်း။

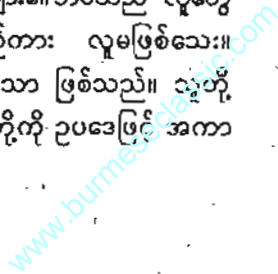
- (က) မဲလ်ဘုန်းဆေးရုံကြီးမှ ဆရာဝန်က လက်မှတ်ရေးထိုးတာဝန်ခံ ဆောင်ရွက်မည်လော။

- (ခ) သန်းကြွယ်သူဇနီးမောင်နှံဘက်မှ ဆွေမျိုးတစ်ဦး ဦးက တာဝန်ခံ လက်မှတ်ရေးထိုးမည်လော။
- (ဂ) ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ မီးဖွားခြင်း၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ဆေးဖိုးဝါးခကုန်ကျမည့် စရိတ်ကြေးငွေ ဒေါ်လာ ၂၀,၀၀၀- ၂၅,၀၀၀ ခန့်ကို မည်သူက ကျခံမည်နည်း။
- (ဃ) သန္ဓေသားကလေး ဖွားမြင်ပြီး၍ လူကလေးဖြစ်လာသည့် အခါ မျိုးဆက်မိဘ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို အမွေဆက်ခံခွင့် ရှိပါမည်လော။

ထိုသို့မဟုတ်မူဘဲ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်က “ထိုရေခဲစိမ့် သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို သားသမီးမွေးစားခြင်းဥပဒေ (Adoption Act)နှင့်အညီ မွေးစားလိုပါသည်။ တစ်နည်း ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ကိုယ်ဝန်ဆောင် မွေးဖွားရယူလိုပါသည်” ဟု အဆိုပြုခဲ့သော်-

မဲလ်ဘုန်းမြို့ ဆေးရုံကြီးမှ ဆရာဝန်က သို့မဟုတ် မိဘမဲ့ သန္ဓေသားလောင်းကလေး၏ ဦးကြီး၊ ဦးလေး၊ ဒေါ်ကြီး၊ ဒေါ်လေးတို့က ဆေးပိုင်ခွင့် ရှိကြပါသလော? ဩစတြေးလျနိုင်ငံ မိဘမဲ့ ရေခဲစိမ့် သန္ဓေသားလောင်းကလေး၏ ဘဝရှေ့ရေးကို မည်သို့ စီမံဆောင်ရွက်ကြမည်နည်း။

ရေခဲစိမ့် လူ့သန္ဓေသားလောင်းကလေးများ၏ ဘဝသည် ‘လူတွေ ဗြဲသမျှ နုကြရမည်ဖြစ်သည်’ သူတို့သည်ကား လူမဖြစ်သေး။ သူဖြစ်လာမည့် လူသားအလောင်းအလျာများသာ ဖြစ်သည်။ သူတို့ လူဖြစ်လာမည်မှာ ဧကန် ဧကဖြစ်သည်။ သူတို့ကို ဥပဒေဖြင့် အကာအကွယ် ပေးသင့်ပေသည်။

ရှော့(စ်)နှင့် ဂျူးအယ် (Yorks Vs Jone Case)
(သန္ဓေသား ပိုင်ဆိုင်မှုပြဿနာ)

ရီဇာနှင့် စတီဗင်ရှော့(စ်) ဇနီးမောင်နှံတို့သည် သဘာဝနည်းအရ ကလေးမရနိုင်သဖြင့် ၁၉၈၆-ခုနှစ် အတွင်းက ဟိုဝ(ဒ်)ဂျူးဆေးသိပ္ပံ သုတေသနဌာနသို့ သွားရောက်ပြီး အသဘာဝ နည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် သားမျိုးယုက်တင် အောင်မြင် စေခြင်း အစီအစဉ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ ရီဇာ၏သားအိမ်တွင် အောင်မြင် ပြီးသန္ဓေသားကို သုံးကြိမ်သုံးစုံ ထည့်သွင်းကြိုးစားခဲ့ကြသော်လည်း အောင်မြင်မှုမရရှိခဲ့ချေ။

၁၉၈၈ ခုနှစ်သို့ရောက်သော် ရှော့(စ်)တို့ဇနီးမောင်နှံသည် နယူးဂျာစီပြည်နယ်မှ ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်သို့ ပြောင်းနေထိုင်ရာ စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။ ဟိုဝ(ဒ်)ဂျူးဆေးသိပ္ပံတွင်ရှိသော ၎င်းတို့၏မျိုးဆက် သန္ဓေသားကလေးကိုလည်း တစ်ပါတည်းယူဆောင်သွားလိုပြီး ဝါဟောကုဒ်ပြည်နယ်ရှိ ဆမာရီတန်ဆေးရုံမှ ဒေါက်တာ မား(စ်)၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် ရီဇာ၏သားအိမ်တွင် ထည့်သွင်း၍ ကိုယ်ဝန်ဆောင် ဖွားမြင်လိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျူးဆေးသိပ္ပံမှ မိမိတို့၏ ပဋိသန္ဓေသားကလေးကို ပြုလုပ်တောင်းခံခဲ့သည်။ သို့သော် ဂျူးဆေးသိပ္ပံ ဆရာဝန်က မူလသဘာဝ တူညီချက်အရ ဂျူးဆေးသိပ္ပံအပြင်ဘက်တွင် သန္ဓေသားလောင်းရ အသုံးပြု ယူဆောင်ခွင့်မရှိကြောင်း ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ရှော့(စ်)ဇနီးမောင်နှံ တာလုပ်ကြမည်နည်း။

- (က) ဂျူးဆေးသိပ္ပံမှာပင် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရမည်လား။
- (ခ) သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို တစ်ပါးသူသို့ ပေးကမ်း လှူဒါန်းလိုက်ရမည်လား။

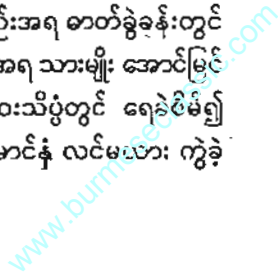
- (ဂ) ဂျူးဆေးသိပ္ပံ စမ်းသပ်ရေးအတွက် နှစ်သက်ရာ လုပ်ပါ တော့ဟု အဆိုပြု ဝ,ကွက် အပ်လိုက်ရမည်လား။
- (ဃ) သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ရမည် လားဟူသော လမ်းလေးသွယ်မှ တစ်ခုခုကို ရှော့(စ်)တို့ ရွေးချယ်ရပေတော့မည်။

ထိုသို့သောအခြေအနေကို ရှော့(စ်)ဇနီးမောင်နှံက မကျေနပ်ခဲ့ သေး။ ထို့ကြောင့် ရှော့(စ်)ဇနီးမောင်နှံသည် အမေရိကန်နိုင်ငံ ပြည်ထောင်စု တရားရုံး (Federal Court)သို့တက်၍ ဂျူးဆေးသိပ္ပံအား တရားစွဲဆိုခဲ့ သည်။ သင်သာ တရားသူကြီးဖြစ်လျှင် မည်သို့သော အဆုံးအဖြတ် ပေးမည်နည်း။

ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ် လူ့အသက်ရှင်ရေးအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဆုဆန်ကာပင်တာမက္ကမီလန်က “ဆရာဝန်ဆိုတာ လက်နက်ကိရိယာ တန်ဆာပလာ(Tools)ကိုသာ ပိုင်ဆိုင်တယ်။ သူတစ်ပါး ပစ္စည်းပစ္စယ (Materials)ကို မပိုင်ဆိုင်ပါဘူး”ဟူ၍ ဟောပြောဆွေးနွေး မှတ်ချက် ပြုခဲ့သည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းပေသည်။

ပေရီနှင့် ဒေးဗစ်အယ်

ဒေးဗစ်ဇနီးမောင်နှံသည် အသဘာဝနည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် သားမျိုးယုက်တင် အောင်မြင်စေခြင်းအစီအစဉ်အရ သားမျိုး အောင်မြင် ခဲ့သည်။ ပဋိသန္ဓေသားလောင်းကလေးကို ဆေးသိပ္ပံတွင် ရေခဲဖိမိ၍ သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ ထိုစဉ် ၎င်းတို့ ဇနီးမောင်နှံ လင်မယား ကွဲခဲ့ ကြသည်။

မေရီက သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို သူ့ကိုယ်တိုင် အလိုရှိ သည့်အခါ (သို့မဟုတ်) သူတစ်ပါးကို ပေးကမ်းလိုသည်အခါ နှစ်သက် ရာရာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဆက်လက်သိမ်းဆည်းထားလိုသည်။

ဒေးဗစ်က သူ၏ သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို ဖျက်ဆီးပစ်ရန် ဆန္ဒရှိသည်။ ဖျက်ဆီးပစ်လိုသည့် ဆန္ဒမှာ လင်မယား ကွဲပြားသည့် နောက်တွင် သန္ဓေသားလောင်းကလေး လူဖြစ်လာသည့်အခါ အဖေ မရှိသော မလိုလားအပ်သော ပြဿနာတစ်ရပ် ထပ်မံ မဖြစ်ပေါ်စေရေး အတွက် ဖြစ်သည်ဟု ဆင်ခြေထုခဲ့သည်။ သင်သာ မေရီနှင့် ဒေးဗစ် ဇနီးမောင်နှံ၏ မိတ်ဆွေကောင်းတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့လျှင် မည်သို့ အကြံပေး ဆောင်ရွက်မည်နည်း။

ရေခဲစိမ် သန္ဓေသားလောင်းများ၏ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ရန် အများဆန္ဒ တောင်းခံပါကလည်း တညီတညွတ်တည်းသောသဘော ထားကို ရရှိရန် ခက်ခဲပါလိမ့်မည်။ လောကလူသားပြဿနာတို့သည် “လွယ်မယောင်နှင့် ခက်တတ်သည်၊ တိမ်မယောင်နှင့် နက်တတ်သည်”။

ဂျူလီယာနှင့် ဒေါက်တာဟူး(ချ်)အမှု

ဂျူလီယာစကိုး(လ်)နှစ်သည် ၎င်း၏ယောက်ျား မကွယ်လွန်မီက အသဘာဝနည်းအရ သန္ဓေသားလောင်းရရှိရန် နယူးယောက်မြို့ မနု ဟတ်တန် သန္ဓေသားဘဏ်တွင် မျိုးဆက်ရယူခဲ့သည်။ မျိုးဆက်ဘဏ် က ဆရာဝန်ဒေါက်တာ ဟူး(ချ်)မဲ(လ်)နှစ်သည် မှားယွင်း၍ ဂျူလီယာ၏

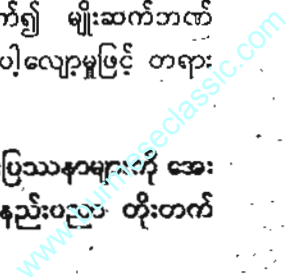
သန္ဓေသားလောင်းအစား အခြားအသားမည်းသန္ဓေသားလောင်း တစ်ခုကို ဂျူလီယာ၏သားအိမ်တွင် ထည့်သွင်းပေးခဲ့သည်။

မွေးဖွားရန် အချိန်တန်သည့်အခါ အသားမည်းမည်း ဆံပင် အောက်ကောက် သမီးကလေးတစ်ယောက် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဂျူလီယာ ၏ အသည်းတို့သည် ကွဲခဲ့ရသည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်း၏မျိုးဥနှင့် ဟူး(ချ်)မဲ(လ်)ယောက်ျားသက်ရှည်တို့မှ ရရှိသည့် သန္ဓေသားလောင်းမဟုတ်မှုဘဲ သားမည်းတို့၏ သန္ဓေသားလောင်းကို ဆရာဝန်က မှားယွင်း၍ သားအိမ်တွင် ထည့်သွင်းပေးခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဂျူလီယာသည် သားမည်းသမီးကလေးကို ၎င်း၏ယောက်ျား မျိုးဆက် မဟုတ်သော် လည်း ကိုယ်ဝန်ဆောင်မွေးဖွားခဲ့ရ၍ အချစ်ဖွားခဲ့သည်။

အသားမည်းသမီးကလေး (၃)နှစ်အရွယ် ရောက်လာသောအခါ အဖေနှင့် သမီးကိုပါ အသားရောင်ကွဲပြားမှု၊ အသားရောင် ခွဲခြားမှု ဆက်နှင့် လှောင်ပြောင် ရွတ်ချမှုဒဏ်ကို ဂျူလီယာ ကောင်းစွာ အလောရသည်။

ထို့ကြောင့် ဂျူလီယာသည် ၁၉၉၀ပြည့်နှစ်၊ မတ်လအတွင်းက နယူးယောက်မြို့တော်တရားရုံးသို့ တက်ရောက်၍ မျိုးဆက်ဘဏ် ဆရာဝန် ဒေါက်တာ ဟူး(ချ်)မဲ(လ်)နှစ်အား ပေါ့လျော့မှုဖြင့် တရား မှီခိုခဲ့ပေသည်။

စာရေးသူ၏ အတွေးအမြင်မှာ “လူသားပြဿနာများကို အေး စွာဖြေရှင်းပေးနိုင်ရေးအတွက် သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာ တိုးတက်

လာသည်နှင့်အမျှ ဥပဒေသိပ္ပံ ပညာနယ်ပယ်ကိုလည်း တိုးတက်နေစေရန် ဘက်လောင်းစုံမှ ပြင်ဆင် စီမံဆောင်ရွက်နေကြရမည် ဖြစ်သည်ဟု သတည်း။

References

- 1. International Commission of Jurist.
THE REVIEW
No. 3. Dec. 1987.
- 2. NEWSWEEK
Dec. 7, 1987.
- 3. TIME July 24th
1989.
- 4. THE JAPAN TIME
(newspaper)
10th March 1990.

(၁၂)

ဝီဝနည်းပညာနှင့် လူသားပြဿနာ(၁)
မေထုန်မဲ့သားစပ်ခြင်းမှသည်...

အနောက်တိုင်းကမ္ဘာမှ ဆေးပညာ စာရင်းအင်းဌာန၏ ထုတ်ပြန်ချက်များအရ... လက်ထပ်ပြီးနောက် ၁၀-၁၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် သားသမီး (ကလေး)မရနိုင်သော ပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြသည်။ ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။

ကြွယ်ဝချမ်းသာပြီး သားသမီးမရနိုင်သူ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မီးဖွားရမည့်ဒုက္ခကို မခံစားလိုသူ၊ မိမိမျိုးဆက် ရလိုသူတို့သည် ယေရုရှယ်ပြီးဆင်းရဲသော အမျိုးသမီးများကို ငွေကြေးပေးလျက် ဗိုက်အငှားလိုက်သည့် ကိုယ်ပွားမိခင်(Surrogate Mother)ရှာကာ ကိုယ်ပွားမိခင်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်(Surrogate Agreement)များပြုလုပ်၍ ကလေးများရယူလျက်ရှိကြသည်။

ဆေးပညာရှင်တို့သည် ဇီဝနည်းပညာသစ်(New Biotechnology) များကို စူးစမ်းရှာဖွေကြ၍ ယောက်ျားမှသုက်ရည်(Sperm)ကို ထုတ်ယူပြီး ဗိုက်ဌာားသည် အမျိုးသမီး၏ သားအိမ်(Uterus)အတွင်းသို့ ထည့်သွင်းပေးကြသည်။ ထိုနည်းကို လူသားမေထုန်မဲ့သားစပ်ခြင်း (Artificial Insemination)ဟု ခေါ်သည်။ ဤသို့ အသဘာဝနည်းအရ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ပေးမည့် မိခင်ကို ၎င်း၏မျိုးဥ(Egg)နှင့် ပေါင်းစပ်ပေးရသဖြင့် မျိုးဆက်မိခင်(Genetic Mother)ဟု ပါဏဗေဒဆိုင်ရာ ဆေးပညာဝေါဟာရတွင် မှည့်ထွင်ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

အိမ်ထောင်ရှင်ဇနီးမောင်နှံတို့၏ သုက်ရည်နှင့် မျိုးဥကို ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် အသဘာဝနည်းအရ သားမျိုးယုက်တင် အောင်မြင်စေခြင်း အစီအစဉ် (IVF Program)ဖြင့် ဖန်ပြုန်သန္ဓေသား ထုတ်လုပ်ခြင်း (Human Embryo Production in the Test-tube)နည်းအရဖြစ်စေ၊ ပက်ထရီခွတ်သန္ဓေသားထုတ်လုပ်ခြင်း (Human Embryo Production in the Petri Dish)နည်းအရဖြစ်စေ ထိုအောင်မြင်ပြီး သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို ဗိုက်ဌာားသူ အမျိုးသမီး၏ သားအိမ်တွင်းသို့ သိပ္ပံနည်းကျ ထည့်သွင်းပေးကြရသည်။ သားအိမ်၌ ဇီးကပ်စေပြီး ကိုယ်ဝန်ဆောင် မီးဖွားစေရသည်။ ထိုအမျိုးသမီးကို ဇီးကပ်မိခင် (သို့မဟုတ်) သန္ဓေတည်မိခင်(Gestational Mother)ဟူ၍ ဆေးပညာဝေါဟာရတွင် မှည့်ထွင်ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြသည်။

ကိုယ်ပွားမိခင်အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်ကြသည့် မျိုးဆက်မိခင်နှင့် ဇီးကပ်မိခင် (သို့မဟုတ်) သန္ဓေတည်မိခင်တို့က ၎င်းတို့၏ဝမ်းပိုက်

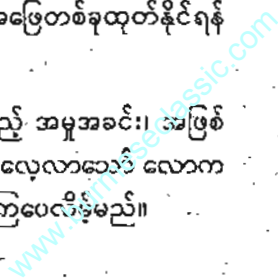
ဖြင့်လွယ်၍ မွေးဖွားပေးရသောကလေးနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး... ထိုကလေးသည်...

- မည်သူ၏ ကလေးပါနည်း။
- မည်သူ ပိုင်ဆိုင်သင့်ပါသနည်း။
- အဖေမှာမည်ကို မည်သို့ ပေးကြပါမည်နည်း။

ဟူသော အမေးပုစ္ဆာတို့သည် အနောက်ကမ္ဘာ၌ ဥပဒေရေးရာ နည်းကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပြဿနာအစိုင်အခဲကြီးတစ်ခုအဖြစ် ကြီးထွား ထွက်ရှိသည်။

အနောက်ကမ္ဘာ၏ မြို့တော်တရားရုံးများ၌လည်း “ကလေးကို ရှာရသင့်သည် ငါရသင့်သည်”ဟူသော ကလေးလုပွဲကြီးသည် ရှေ့နေများရပ် နံလင်စွာဖြင့် သူနိုင် ကိုယ်နိုင် ယှဉ်ပြိုင်လွန်ဆွဲ လျှောက်လဲ ကြသည်။ ဆေးသိပ္ပံများ၊ ဥပဒေတက္ကသိုလ်များ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ သမိုင်းအပိုင်းများ၌လည်း မိရိုးဖလာ ဖိုမဆက်ဆံရေး၏ သဘာဝလမ်းကြောင်းမှသွေဖည်၍ အသဘာဝနည်းအရ သားမျိုးယုက်တင် အောင်မြင်စေခြင်း အစီအစဉ်ဖြင့် ကိုယ်ပွားမိခင်မှ မွေးဖွားလာသော လူသား သန္ဓေသားအိုင်ရာ စကားစစ်ထိုးပွဲများသည် အဖြေတစ်ခုထုတ်နိုင်ရန် နည်းလမ်းလျက် ရှိကြပေသည်။

တရားရုံး-တရားခွင်သို့ ရောက်လာသည့် အမှုအခင်း၊ အဖြစ်ထုတ်အထွေထွေကို ချင်းနင်းဝင်ရောက်မှုဖြင့်လေ့လာသော် လောကီအဆုံး၏ ဘဝဇာတ်လမ်းစုံကို တွေ့မြင်နိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

ကမ္ဘာကျော် ဘေဘီအမ်(မ်)အမှုကြီး

Baby ' M ' Case (or) Stern

v. Whitehead

နယူးဂျာစီပြည်နယ်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ဒေါက်တာဝီလီယံ စတန်းနှင့် အဲလီဘောက်တို့ အိမ်ထောင်မှာ ဇနီးသည်၏ ချွတ်ယွင်းချက်ကြောင့် သားသမီးမထွန်းကားခဲ့ပေ။ သားသမီး ရရန်လည်း အကြောင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် စတန်းမောင်နှံစုံသည် အသဘာဝနည်းအရ လင်ယောက်ျား၏ မျိုးဆက်ကို ကိုယ်ပွားမိခင်ရှာ၍ ကလေးရယူရန် စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။

ဒေါက်တာစတန်းသည် ဗိုက်ဝှားလိုသည့်အမျိုးသမီးပေါင်း ၃၀၀ အနက်မှ ယခင်သိကျွမ်းခဲ့သူ မြူနီစီပယ်အလုပ်သမားတစ်ဦး၏ ဇနီးဖြစ်သူ ကလေးနှစ်ယောက်မိခင် မေရီဘက်ဂျီဟတ်(ဒ်)ဆိုသူ မိန်းကလေးအား ဗိုက်ဝှားခ ဒေါ်လာတစ်သောင်းနှင့် ဆေးဖိုးဝါးခ ကုန်ကျငွေများ ကျခံပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သဘောတူ ကတိစာချုပ် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

ဇီဝနည်းပညာကျွမ်းကျင်သူ ပညာရှင်တို့သည် ဒေါက်တာဝီလီယံ စတန်း(Dr. William Stern)၏ သုက်ရည်ကို ထုတ်ယူ၍ မေရီဘက်ဂျီဟတ်(ဒ်)(...Mary Beth Whitehead)၏ မျိုးဥတို့ကို သားအိမ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျ မေထုန်မဲ့သားမျိုးစပ်ခြင်းနည်းအရ ပေါင်းစပ်ပေးခဲ့ကြသည်။

မေရီ၏ဝမ်းဗိုက်တွင်းမှ သန္ဓေသားလောင်းကလေးသည် ရှင်သန်၍ တရွေ့ရွေ့ တဖြည်းဖြည်းနှင့် ကြီးထွားကာ လောကအတွင်းသို့ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်းက လူကလေးအဖြစ် ရောက်ရှိခဲ့ပေသည်။

မေရီက သမီးကလေးကို ချစ်စနိုးဖြင့် 'ဆာရာ'(Sara)ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။

'သို့သော် တရားရုံးမှတ်တမ်းများတွင် ဘေဘီအမ် (Baby ' M ') ဟု မှတ်တမ်းပြုခဲ့ကြသည်။

မေရီသည် သူ့သွေး၊ သူ့သား၊ သူ့မျိုးဥဖြင့် သူကိုယ်တိုင် သူ့ဝမ်းဗိုက်တွင်လွယ်၍ မွေးဖွားပေးခဲ့ရသည့် 'ဆာရာ'ကလေးကို အခြားသားသမီးများထက် အချစ်ပိုခဲ့သည်။ သို့သော် ကိုယ်ပွားမိခင်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်အရ 'စတန်း'ဇနီးမောင်နှံသည် မွေးဖွားပြီး သုံးရက်အကြာ ကလေးကို ယူဆောင်သွားခဲ့ကြ၍ မေရီမှာ သည်းအူပြတ်မျှ ခူးမတတ် ခံစားခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်တစ်နေ့ အာရုံတက်လျှင် တက်ချင်း 'စတန်း'အိမ်သို့သွား၍ ကလေးကို ခေတ္တပေးလိုက်ရန် ပြင်းပြင်းထန်ထန် နည်းမျိုးစုံဖြင့် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ မေရီသေမည်ကို ကြောက်ရွံ့၍ 'စတန်း'သည် ကလေးကို မေရီသို့ ခေတ္တပေးခဲ့သည်။

၁၄ ရက်လွန်မြောက်သော် 'စတန်း'သည် ကလေးကိုပြန်ခေါ်ရန် လာခဲ့သော်လည်း မေရီက ကလေးအား မပေးလိုက်နိုင်ကြောင်း ခါးသီးစွာ ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ နောက်တစ်လအကြာ... တရားရုံးအမိန့်နှင့်အတူ ပုလိပ်ငါးယောက်ကိုခေါ်၍ ကလေးပြန်ခေါ်ရန်အလာတွင် မေရီတို့မိသားစုသည် ကလေးကို ရင်ခွင်ပိုက်၍ အိပ်ခန်းပြတင်းပေါက်မှ ခုန်ဆင်းပြီး ဖလော်ရီဒါသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြသည်။

ဒေါက်တာစတန်း ဇနီးမောင်နှံသည် ပုဂ္ဂလိကစုံထောက်ဝှား၍ ကလေးရှာပုံတော် ဖွင့်ခဲ့ရသည်။ ထောက်လှမ်းချက်အရ လူကလေးအား တွေ့ရှိသဖြင့် အာဏာပိုင်များသည် နယူးဂျာစီသို့ ပြန်ပို့ခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ ခု၊ စက်တင်ဘာလအတွင်းက ပြည်နယ်တရားသူကြီး ဆိုကော့စ်

(Judge Sorokov)သည် ကလေးအား 'စတန်း' မိသားစုမှ ခေတ္တထိန်းသိမ်းထားရန်နှင့် မေရီဘက်ပိုင်ကတ်(ဒ်)သည် ကလေးများရိပ်သာ၌ တစ်ပတ်လျှင် နှစ်နာရီထက်မများ နှစ်ကြိမ်ကြည့်ရှု တွေ့ဆုံခွင့်ရှိကြောင်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

မေရီဘက်ပိုင်ကတ်(ဒ်)သည် ပြည်နယ်တရားရုံး ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မကျေနပ်၍ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်သို့ မျှော်လင့်ချက်များစွာနှင့် အယူခံတက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း တရားလွှတ်တော်သည် ကလေးကိုထိန်းသိမ်းမည့်မိခင်၏ စာရိတ္တရေးရာ၊ စီးပွားရေးရာအခြေအနေများကို သုံးသပ်၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ပွားမိခင်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်အရလည်းကောင်း၊ ဘက်ပေါင်းစုံမှ ဆင်ခြင်၍လည်း ကောင်းဒေါက်တာဝီလျံစတန်းအား ကလေးပိုင်ဆိုင်ခွင့် အနိုင်ဒီကရီ ပေးခဲ့သည်။

ဂျွန်ဆင်နှင့် ကာ(လ်)ဗတ်အမှု (Johnson Vs Calvert Case)

ကာလီဖိုးနီးယားမြို့တွင် နေထိုင်ကြသော ခရစ်နှင့် မာ့က(လ်)ဗတ် (Cris and Mark Calvert)ဇနီးမောင်နှံ လင်မယားဇနီး သည်၏ ကျန်းမာရေးကြောင့် ကလေးယူရန် အခြေအနေမပေးခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် ကာ(လ်)ဗတ်မောင်နှံသည် ၎င်းတို့၏ သက်ရည်နှင့် မျှော်လင့်ချက်ကို အသဘာဝနည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်း ဘက်ထရီခွက်တွင် သားမျိုးယူတင် အောင်မြင်စေခြင်းဖြင့် သန္ဓေသားလောင်း ရရှိခဲ့ကြသည်။ (Fertilized Embryo of Calverts in a Laboratory Patri Dish)

ထိုသန္ဓေသားလောင်းကလေးကို ဇီဝနည်းပညာ ကျွမ်းကျင်သူများသည် ဗိုက်ငှားရန် သဘောတူထားသည့် ဂျွန်ဆင်ခေါ်သော အမျိုးသမီး၏ သားအိမ်တွင်းသို့ ထည့်သွင်းပေးခဲ့ကြသည်။ အချိန်စေ့သော် ကလေးငယ်တစ်ဦးကို အောင်မြင်စွာ မွေးဖွားပေးနိုင်ခဲ့ပေသည်။

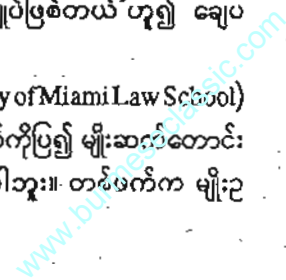
၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် သြဂုတ်လအတွင်းက ကာလီဖိုးနီးယားမြို့တော် ကောင်တီတရားရုံးတွင် ဂျွန်ဆင်နှင့် ကာ(လ်)ဗတ်တို့သည် ထိုကလေးအား ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရရန် တရားပြိုင်ခဲ့ကြသည်။

Johnson-Calvert တို့၏ တရားပြိုင်ပွဲ၏ အဓိကပြဿနာမှာ 'ကလေးမိဘဟာ ဘယ်သူလဲ' ဆိုသည့် ဥပဒေပြဿနာဖြစ်သည်။

ဂျွန်ဆင်၏ ရှေ့နေက 'တရားပြိုင်တို့ဘက်က သက်ရည်နှင့် မျိုးဥပေးရုံနဲ့ ပေးသူဟာ မိဘဖြစ်မလာပါဘူး။ အာနာဂတ်ဂျွန်ဆင်ဟာ စက်မဟုတ်ဘူး။ ဥဖောက်တဲ့ ဖောက်စက်(Incubator)လည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒီကလေးဟာ အာနာရဲ့ အသွေးတွေ၊ အသားတွေ၊ မေတ္တာရည်တွေနဲ့ လုံးထွေးရစ်ပတ် မွေးဖွားလာရသူ ဖြစ်ပါတယ်'ဟူ၍ ရုံးတော်၌ ထုချေလျှောက်လဲခဲ့သည်။

ကာ(လ်)ဗတ်၏ရှေ့နေက 'ပါဏဗေဒသဘောအရ ကလေးဟာ ခရစ်နှင့် ကာလ်ဗတ်တို့ရဲ့ ပစ္စည်းဖြစ်တယ်။ ကိုယ်ပွားမိခင်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ဟာလည်း တရားဝင်စာချုပ်ဖြစ်တယ်'ဟူ၍ ချေပလျှောက်လဲသည်။

မီယာမီ ဥပဒေတက္ကသိုလ် (University of Miami Law School) ၏ မေရီဟုန်း(မ်)က ပါဏဗေဒဆိုင်ရာအချက်ကိုပြု၍ မျိုးဆက်တောင်းခံခြင်းဟာ ဒီအမှုမှာ အဖြေတစ်ခု မပေးနိုင်ပါဘူး။ တစ်ဖက်က မျိုးဥ

ပေးတဲ့ မူလပိုင်ရှင်ဖြစ်တယ်။ အခြားတစ်ဖက်ကလည်း အသွေးအသား နဲ့ရောပြီး ကိုယ်ဝန်ဆောင် မီးဖွားပေးရသူဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် နှစ် ဖက်စလုံးမှာ ပါဏဗေဒဆိုင်ရာ တောင်းဆိုချက်များ တောင်းဆိုနိုင် ခွင့်ရှိပါတယ်' ဟူ၍လည်းကောင်း...

ဘော့စ်တွန် ဆေးတက္ကသိုလ်က ဂျော့ကလည်း 'မီးကပ်မိခင်' (၀၁) သန္ဓေတည်မိခင် (Gestational Mother) ဟာ သူ့မျိုးဥနှင့် မွေး မပေးရသော်လည်း ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ မီးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ အားလုံးသော ကိစ္စများကို ကိုယ်နှင့်ရင်းပြီး ဆောင်ရွက်ရသူဖြစ်သည့်အတွက် တရားဝင် မိခင်ဖြစ်တယ်။ ပါဏဗေဒ သဘောအရလည်း သူ့ဟာ စွန့်စားခန်း ပေါင်းစုံကို မသေ မပျောက်ရင်ဆိုင်ပြီး ကိုယ်ဝန်ဆောင် မီးဖွားပေးခြင်း ကြောင့် ဖြစ်တယ်' ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးသော ရှုထောင့်တို့မှ ဝေဖန်ချက်များ ပေးခဲ့ကြသည်။

ကာလီဖိုးနီးယားတရားရုံးတော်သည် အဆိုပါ ဂျွန်ဆင်၊ ကာ(လ်) ဗတ်တို့၏ သားလုပွဲ တရားစကား... အဆုံးအဖြတ်ကို ရှင်းလင်းတိကျ စွာ စီရင်ချက် မချမှတ်နိုင်သေးပေ။

မိခင်တို့၏ မေတ္တာရေသည် လောကသားတို့အတွက် အေးကြပါစေကုန်သတည်း။

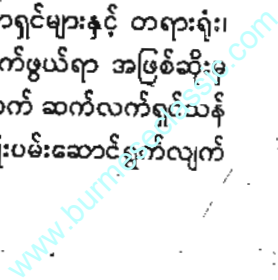
Ref: Literature
1. Whose Child is this ?
Time : 19. 1. 1987
2. And Baby Makes Four.
Time : 27. 8. 1990.

(၁၃)

ဒီဝန်ဆောင်မှုနှင့် လူသားပြုသောနာ(၂)

ယနေ့ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်၊ ကနေဒါနှင့် ဩစတေးလျနိုင်ငံ များတွင် ကိုယ်အင်္ဂါ မစုံမလင် ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ပုံပန်းပျက်၍ မွေး ဖွားလာသောကလေးငယ်များအား ဆေးရုံအမှုထမ်းများနှင့် မိဘတို့က ဆေးရုံ၌ပင် သာမန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် လုပ်ငန်းတစ်ခုကို လုပ်ကိုင်နေကြ သည့်ပမာ သုတ်သင်ရှင်းလင်းလျက် ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနိုင်ငံ များ၏ တရားရုံးများ၌ ပုံပန်းပျက်နေသည့်သနားစဖွယ် ဖွားစ ကလေး ငယ် သတ်မှုများ (Deformed or retarded Neonates Compassionate Infanticide) သည် တိုးပွားလျက် ရှိသည်။

ထိုနိုင်ငံများရှိ ပညာရပ်ပေါင်းစုံမှ ပညာရှင်များနှင့် တရားရုံး၊ ဥပဒေပညာရှင်များကလည်း စိုးရိမ်ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အဖြစ်ဆိုးမှ ဆင်းဝေးကြစေရန်နှင့် ကလေးငယ်များ၏ အသက် ဆက်လက်ရှင်သန် ဆုံးရှုံးမှုမရှိစေရန်လမ်းများကို ရှာဖွေကြံဆ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြသည်။

ကိုယ်အင်္ဂါ ယွင်းချွတ်ပျက်စီးပြီး လူစဉ်မမီ မွေးဖွားလာသူ ကလေးငယ်တို့သည် သာမန်အားဖြင့် အသက် မရှည်ကြသည်။ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်ချိန်တွင် သဘာဝအလျောက် သေဆုံးသွား ခဲ့ကြသည်သာ ဖြစ်သည်။ ရှေးကာလ မိဘတို့သည် ၎င်းတို့၏ ရင်နှစ် သည်းချာများ အသက်ရှင်ရေးအတွက် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ အကြင်နာ ဖုံးလွှမ်းခြင်းဖြင့် နောက်ဆုံးအချိန်အထိ ပြုစုကုသ အရယူခဲ့ကြသည်။ ယနေ့ကာလတွင်မူ ရှေးနှင့်မတူ ပြောင်းလဲလာသော အခြေအနေ မှာ-

- (က) နည်းပညာများ တိုးတက်လာခြင်း၊
- (ခ) လူမှုဘဝ၊ လူမှု ပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲလာခြင်း၊
- (ဂ) မိဘများကလည်း ဒုက္ခကြာရှည် မခံလိုကြခြင်း၊
- (ဃ) လူသားတစ်ဦးကဲ့သို့ နေထိုင်လုပ်ကိုင်ရှင်သန်နိုင်စွမ်း မရှိမည်မှာ သေချာစွာ တွက်ချက်နိုင်ကြခြင်း၊

တို့ကြောင့် အင်္ဂါမစုံ လူစဉ်မမီသော ပုံပျက်ပန်းပျက် ဖွားစကလေး ငယ်များအား သတ်ဖြတ်ပစ်သည့် မူခင်းများသည် များပြားထူပြား လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အမှန်မှာ ကလေးသူငယ်တို့သည် မိခင်ဘဝင်တို့၏ ကောင်းဆိုးမွေကို အပြည့်အဝ ခံယူကြရသူများ ဖြစ်သည်။ ဆေးပညာရှင်တို့ သုတေသနဆောင်ရွက်ချက်များအရ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူ အိမ်ထောင် ရှင်များနှင့် ပဋိသန္ဓေတားဆေး စားသုံးသူများမှ ပေါက်ဖွားသည့်ကလေး ငယ်တို့သည် ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ယွင်းချွတ် ပျက်စီးခြင်း၊ ကိုယ်ရ

တိုယ်သွေး စံမမီညစ်ညမ်းမှုရှိ ဦးနှောက်ပျက်စီးခြင်းစသော ဘဝဆိုး များနှင့် ရင်ဆိုင်ခံစားကြရကြောင်း မှတ်တမ်း ပြုခဲ့ကြသည်။

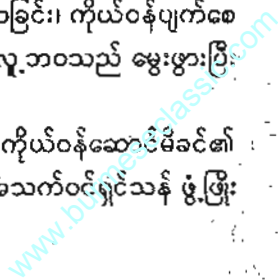
အိမ်ထောင်ရှင် အဘ၊ အမိတို့က ပြုမူခဲ့သော မကောင်းမှုဒုစရိုက် ရှေးကြောင်းသည် သားငယ်၊ သမီးငယ်၊ ရင်သွေးငယ်များထံ တိုက်ရိုက် စီးဝင်လာပြီး ကြမ္မာဆိုးအန္တရာယ်ဆိုး လှိုင်းတံပိုး၏ ရိုက်ခတ်ခြင်းဒဏ် ခံကြရသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ အိမ်ထောင်ရှင်တို့၏ မူးယစ်ဆေး သုံးစွဲမှုနှင့် မကောင်းမှုဒုစရိုက်ကျူးလွန် ပြုမူခဲ့မှုကြောင့် မွေးဖွားလာသည့်ကလေး ငယ်တို့သည် အင်္ဂါမစုံ၊ လူလုံးမလှ၊ လူညွန့်တုံးခဲ့ရသည့် ဘဝအခြေအနေ သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရရှာသည်။

ဤသည်ကိုပင် အပြစ်မဲ့ ရင်သွေးငယ်များအား ဆက်လက်ပြီး အဆုံးစီရင်ကြဦးမည်ဆိုပါက လောကုလူသားတို့၏ မူလဘူတ သဘာဝ ဥပဒေနှင့် သဘာဝတရားမျှတမှု (Natural Law and Natural Justice) သည် ဤကမ္ဘာမှ လွင့်စဉ်ကွယ်ပျောက်၍ သွားချေတော့မည်။ လောက တွင် “အဘယ်အရာသည် လူ့အသက်ထက် အဖိုးထိုက်ပါသနည်း။ ချင်ချိန်ဆင်ခြင်ကြပါကုန်လော့” ဟူ၍ အရေးတစ်ချက်ပေး၍ အတွေး တစ်ချက်ဖြင့် ဆွေးနွေးကြစေလိုသည်။

အင်္ဂလိပ်ရုံးရာ ဥပဒေတွင် “သားလျှောခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ပျက်စေ ခြင်း ဆိုင်ရာ ဥပဒေ (Abortion Law) မှအပ လူ့ဘဝသည် မွေးဖွားပြီး နိမ့်မှ စတင်သည်” ဟု ပြဆိုထားသည်။

ထိုဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့အရ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်၏ ဝမ်းဗိုက်အတွင်းမှာရှိသော သန္ဓေသားသည် အသက်ဝင်ရှင်သန် ဖွံ့ဖြိုး

နေပြီဖြစ်သဖြင့် မည်သူမဆို သန္ဓေသားအား တမင်ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ဖျက်ဆီးခွင့် မရှိပါချေ။ ဖျက်ဆီးသော် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သည်ဖြစ်၍ ပြစ်ဒဏ်ကျခံစေရပေမည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ လူဝီဇီးယားနားပြည်နယ်၏ ၁၉၈၆ ခုနှစ် တရားကျဉ်းပဒေအရ ရေခဲစိမ့်သန္ဓေသားအပါအဝင် သန္ဓေသားလောင်းများကို တရားဥပဒေနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် မှတ်ယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သန္ဓေသားလောင်းများသည် ဥပဒေရေးရာ အခွင့်အရေးရှိသူများဖြစ်၍ တရားရုံးအဆင့်ဆင့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဥပဒေအကဲဆောင်က ကိုယ်စား လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိစေရမည်ဖြစ်ကြောင်း မေထုံမဲ့သဘာဝနည်းဖြင့် ရရှိသော တည်စသန္ဓေသားလောင်း (Human Embryo) များကို လွဲမှားစွာ အသုံးပြုစမ်းသပ်ခြင်းနှင့် လွယ်လင့်တက့ ဖျက်ဆီးမပစ်ရကြောင်း လေ့လာ ရရှိပေသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် ဥပဒေ၏ ထူးခြားချက်မှာ သန္ဓေသားလောင်း (Embryo) ဘဝ မရောက်သေးမီ ဖိုမ အသက်အိမ် (Zygote) ဘဝမှာပင် ၎င်းအား တရားဥပဒေ သက်ဆိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် မှတ်ယူရမည့်အပြင် အမွေဆက်ခံခြင်း ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကိုလည်း ရရှိစေရမည်ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည် တွေ့ရှိရပေသည်။

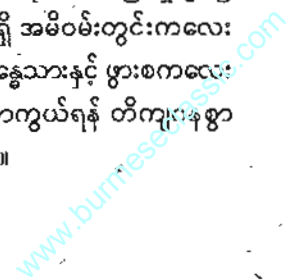
အဆိုပါ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်တို့ကို များစွာသော လောကီဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများ (Secular Experts) က ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခဲ့ကြသည့် အကြောင်းပြသည်မှာ တည်စသန္ဓေသားသည် လူရုပ်ပုံဖွဲ့ သဏ္ဍာန် မရှိသေးခြင်းကြောင့်ဟု ဆိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူသားတို့ ဦးကဲ့သို့ လူ့အခွင့်အရေးများ ပေးရန် မလိုအပ်သေးဟု ဆွေးနွေးပြောဆိုကြသည်။

သည်။ သန္ဓေသားသည် မိခင်၏ သားအိမ်ဝမ်းဗိုက်တွင်း (၆)ပတ်(၁၂)ရက် အထိသာ ကြာမှ လူ့အသက်ဝင်၍ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများ တစ်စတစ်စ ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းကြောင့်ဟု ဆိုကြသည်။

ကိုယ်ကျင့်တရား ဆိုင်ရာ ပညာရှင် (Ethicist) တို့ကမူ သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို အသားမျှင် (Tissue) တစ်ခုကဲ့သို့ သဘောထားရန် မသင့်ကြောင်း၊ လူသားစွမ်းရည်များ ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

မည်သို့ဆိုစေ ကမ္ဘာနိုင်ငံအချို့သည် မိသားစုစီမံကိန်းနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးအစီအစဉ်များကို အကြောင်းပြု၍ ကိုယ်ဝန်(၃)လ အထိရှိသော သန္ဓေသားဖျက်ဆီးခွင့်ကို ဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ပြုလျက် ရှိကြသည်။ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပညာရှင်များ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များကမူ ထိုဥပဒေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက် ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၈၆၁ ခုနှစ်၊ မေလ(၁)ရက်နေ့မှစတင်၍ အာဏာတည်ကျင့်သုံးခဲ့သော ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကိုဥပဒေ (Penal Code) ၏ "ရာဇဝတ်ကြီး" အခန်း(၁၆) လူ့အသက်ကို ထိခိုက်သောပြစ်မှုများ၌ ကိုယ်ဝန်ပျက်စေခြင်း၊ လှုပ်ရှားသောကိုယ်ဝန်ရှိ အိမ်ဝမ်းတွင်းကလေးကို သေစေခြင်းစသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ သန္ဓေသားနှင့် ဖွားစကလေးငယ်များကို ပျက်စီးစေခြင်း၊ သေစေခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် တိကျစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို လေ့လာနိုင်ကြပေသည်။

ကိုယ်ဝန်ပျက်စေခြင်း

ပုဒ်မ ၃၁၂ မည်သူမဆို ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမ၏ အသက်ကို ကယ်ဆယ်လိုသော သဘောရိုးဖြင့်မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်ကို ကိုယ်ဝန်ပျက်စေရန် မိမိအလိုအလျောက်ပြုလျှင် ထိုသူကို သုံးနှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။ မိန်းမသည် လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ဝန်နှင့် ဖြစ်လျှင် ထိုသူကို ခုနစ်နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုး ချမှတ်ရမည်ပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ မိမိ၏ကိုယ်ဝန်ကို မိမိပျက်စေသော မိန်းမသည် ဤပုဒ်မပါ အဓိပ္ပာယ်တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟူ၍ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ(၃၁၂)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ဆိုလိုရင်းမှာ မိမိကိုယ်ဝန်ကို ပျက်စေသော ကိုယ်ဝန်သည်မိန်းမသည်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ဝန်ပျက်ချပေးသူ (လက်သည်၊ ဆရာဝန်သည်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ဝန်နဲ့စဉ် ပျက်လျှင် သုံးနှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်နှင့် ငွေဒဏ်၊ ကိုယ်ဝန်ရင့်စဉ် ပျက်လျှင် ခုနစ်နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်နှင့် ငွေဒဏ် ကျခံစေရန် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

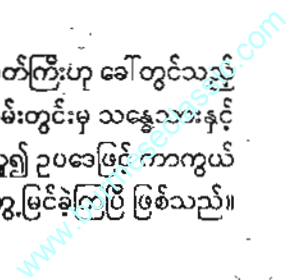
ကလေးအရှင် မွေးဖွားခြင်းကို တားဆီးရန် (သို့မဟုတ်) မွေးဖွားပြီးနောက် သေစေရန်အကြံဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း။ ပုဒ်မ(၃၁၅) မည်သူမဆို ကလေးမွေးမြင်မီ ထိုကလေးအသက်ရှင် မွေးဖွားခြင်းကို တားဆီးရန် အကြံဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဖွားမြင်ပြီးနောက် သေစေရန်

အကြံဖြင့်ဖြစ်စေ ပြုလုပ်မှုတစ်ခုခုကိုပြု၍ ထိုသို့ပြုခြင်းဖြင့် ထိုကလေးအရှင်မွေးဖွားခြင်းကို တားဆီးလျှင် သို့တည်းမဟုတ် ဖွားမြင်ပြီးနောက် သေစေလျှင် ထိုသို့ပြုခြင်းသည် အမိအသက်ကို ကယ်ဆယ်ရန် သဘောရိုးဖြင့် ပြုခြင်းမဟုတ်ခဲ့သော် ထိုသူကို ဆယ်နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်ဟူ၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ(၃၁၅)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်။

ထုပ်ရှားသော ကိုယ်ဝန်ရှိ အမိဝမ်းတွင်း ကလေးကို သေစေခြင်း ပုဒ်မ (၃၁၆)

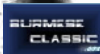
မည်သူမဆို ဥပဒေနှင့်ညီသော အပြစ်လွတ်ခွင့်မရှိဘဲ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမအား သေစေတန်ရာသည်ကိုသိလျက်နှင့် ပြုလုပ်မှုတစ်ခုခုကို ပြု၍ ထိုသို့ပြုခြင်းဖြင့် လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ဝန်ရှိ အမိဝမ်းတွင်းကလေးကို သေစေလျှင် ထိုသူကို ဆယ်နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုး ချမှတ်ရမည်ပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်”ဟူ၍ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ(၃၁၆)တွင် အမိဝမ်းတွင်းရှိကလေးငယ်အား သေစေခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ရာဇသတ်ကြီးဟု ခေါ်တွင်သည့် ဗြိတိသေ့နိုင်ငံပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကိုဥပဒေတွင် အမိဝမ်းတွင်းမှ သန္ဓေသားနှင့် စာလေးငယ်များကို လူသားတစ်ဦးကဲ့သို့ မှတ်ယူ၍ ဥပဒေဖြင့် ကာကွယ်ဆောင်ရွက်ထားကြောင်းကို အထင်အရှား တွေ့မြင်ခဲ့ကြပြီ ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပျိုပျိုအိုအို ထိုထိုသော လူသူအပေါင်းသည် လေးစားလိုက်နာ ကျင့်သုံးကြလျက် မိမိကိုယ်မိမိ သတိသမ္မဇဉ်နှင့် ယှဉ်ပြီး လောက သားငယ် သမီးငယ် ရင်သွေးငယ် တို့၏ အသက်ကလေးများ ရှည်ကြစေရန် ကြိုးစားအားထုတ်ကြရ မည် ဖြစ်ပေသည်။

မြတ်သော ကိုယ်ကျင့်တရားဖြစ်သည့် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာဟု ဆိုအပ်သောဗြဟ္မစိုရ်တရားလေးပါးသည် လောက လူသားတို့၏ နှလုံးအိမ်ဝယ် ကိန်းဝပ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

References

- 1. Boitechnology and the Law
The Review
(International Commission of Jusists)
No. 39. December 1987.
- 2. Time. 24.7.89
- 3. Penal Code (1.5.1861)
Myanmar Code Vol 8.

(၁၄)

ဒီဇင်္ဂါလလအတွင်း လူသားပြဿနာ(၃)
မျိုးစပ်သန္ဓေသားနှင့်ပတ်သက်၍

"Fetus" ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကားလုံးသည် "Foetus" ဟူသော လက်တင်စကားလုံးမှ ဆင်းသက်ရယူ သုံးစွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာ အဘိဓာန်တွင် "အမိဝမ်းတွင်းသားကောင်၊ အမိဝမ်းတွင်းရှိသား" ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားသည်။

"Fetus" ဟု ခေါ်သော ဝမ်းတွင်းသားကလေးသည် "Sperm" နှင့် "Ovary" တို့ ပေါင်းဆုံ မျိုးစပ်ကြရာမှ ဖြစ်ထွန်းလာသော ဖိုမ အသက်အိမ် (Zygote) အဆင့်မှ သန္ဓေသားလောင်း (Embryo) အဆင့်သို့ ကူးပြောင်းခဲ့ပြီး အမိဝမ်းဗိုက်အတွင်း ဆက်လက်ရှင်သန် ဖွံ့ဖြိုးလာသော သားကောင်ကလေးဘဝသို့ ရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။

(Fetus) ဟု ခေါ်သည့် ဝမ်းတွင်းသားကို လွယ်၍အားရသော စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့အစည်းကို "လှုပ်ရှားသောကိုယ်ဝန်ရှိ မိန်းမ"

(Woman Be Quick With Child) ဟု ပညာရပ်နယ်ပယ်၌ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲသည်။

ကမ္ဘာဦးလူတို့၏ ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်မှာ ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတို့သည် မိမိတို့၏ သန္ဓေသားကို ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်ကြရသည်။ ကောင်းစွာ ဖွားမြင်ပေးကြရသည်။ ဖွားမြင်လာသော သားသမီးများကိုလည်း မျိုးဆက်ရတနာများဖြစ်၍ ကောင်းစွာထိန်းသိမ်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ကျွေးမွေးပြုစုကြရသည်။ ဤသည်မှာ လောကနိယကျင့်ဝတ္တရားဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်း (United Nations Organization - UNO) ကလည်း အမျိုးသမီးတို့၏ အခွင့်အရေးများ (The Rights of the Women) ကို နိုင်ငံတကာက လက်ခံကျင့်သုံးရမည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ (International Legal Norms) များအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား ရေးရာအဖွဲ့ (International Labour Organization. I. L. O) ကလည်း ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ဆေးဝါးကုသမှု အကျိုး ခံစားခွင့်၊ မီးဖွားခွင့်၊ ငွေလက်ငင်း အကျိုးခံစားခွင့်များကို နိုင်ငံတကာ က ကျင့်သုံးရမည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားဥပဒေစံများအဖြစ် ထုတ်ပြန်ပြဋ္ဌာန်း၍ အကာအကွယ် ပေးထားလေသည်။

သို့သော်လည်း ကိုယ်ဝန်ပျက်စေခြင်း (ကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်း) နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ဥပဒေရေးရာ၊ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ၊ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးရာ မြင်ကွင်းမြင်ပုံ၊ ချွမ်းမြင်ဆောင်ရွက်ပုံတို့သည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများ၌ ပြောင်းလဲနေသည်ကို အမေရိကန်ပြည်

ထောင်စု ဥပဒေပါမောက္ခ G. F. Cole နှင့် S. J. Frankowski ရေးသားသော

- (1) International Law on the Protection of Fetus.
- (2) Abortion and Protection of Fetus.

စာအုပ်များ၊ အင်္ဂလန်မှ N. Terry အိုင်ယာလန်မှ K. Boyle ၊ ဩစတြီးယားမှ A. Dearing၊ နယ်သာလန်မှ M. de Blois၊ ဆွီဒင်မှ A. Nelson၊ ပြင်သစ်မှ J. Pradel၊ ဂျပန်မှ K. Nakatani နှင့် အရှေ့ဥရောပမှ E. Zielinska တို့၏ ဆောင်းပါးများ၊ သုတေသနစာတမ်းများတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ် လေ့လာရပေသည်။

ဩစတြီးယား၊ ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ ဆွီဒင်၊ အင်္ဂလန်၊ အိုင်ယာလန်၊ အမေရိကန်၊ ဆိုဗီယက်နှင့် အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ၏ ဥပဒေနယ်ပယ်တွင် လူမှုရေးရာ၊ နိုင်ငံရေးရာ ထုထည်ပမာဏအပေါ် အခြေခံပြီး ကိုယ်ဝန်ပျက်စေခြင်း (ကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်း) ဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။ ထိုဥပဒေအရ ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် ကိုယ်ဝန်ကို ပျက်ချပိုင်ခွင့် ရရှိခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ “ကိုယ်သန္ဓေသားကို ကိုယ့်ဆန္ဒအရ ပျက်ဆီးခွင့် ရရှိခြင်းဖြစ်သည်” ဤသို့ဆိုမှု “ကမ္ဘာမီးလောင် သားကောင်ချီနင်း နေကြသလော” “လူမှုပြဿနာများကို အခြားနည်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်းများ မရှိပြီလော” ဟူ၍ မေးခွန်းများ ထုတ်ကြည့်လိုသည်။

ကိုယ်ဝန်ပျက်စေခြင်း (ကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်း) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖော်ပြပါနိုင်ငံများမှ ဥပဒေပညာရှင် သုတေသီတို့သည် “ကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်းကိစ္စမှာ ဥပဒေအရ ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်၊

ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ရ အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်မှာ မှန်သော်လည်း လူသားတစ်ယောက်အနေဖြင့် မိမိ၏ဝမ်းတွင်းမှသားကလေး (Human Fetus)ကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ထိုဝမ်းတွင်းသားကလေးများ၏အသက်ကို ဆက်လက်ရှင်သန် မွေးဖွားပေးနိုင်ရန် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍသည် အဓိကနေရာမှ ပါဝင်နေကြောင်းနှင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကလည်း လူဦးရေစီမံကိန်းအရ ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် နိုင်ငံတွင်း လူဦးရေ ထိန်းချုပ် မတိုးပွားစေလိုသော အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် ရှာဖွေကြံဆ လုပ်ကိုင်ကြပါရန်ကိုလည်း မေတ္တာရပ်ခံ တိုက်တွန်းဖော်ပြ ရေးသားခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ တည်ဆဲဥပဒေကြီးတစ်ခုအဖြစ် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော "Penal Code" ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကိုဥပဒေဟုခေါ်သော "ရာဇသတ်ကြီး" တွင် တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ အမျိုးသမီးကိုယ်ဝန်ကို ဖျက်ချခွင့် မရှိပါချေ။ ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချပေးသူအားလည်းကောင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချခံသူကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးအားလည်းကောင်း ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ (၃၀၂)ကို ကျူးလွန်ဖောက်ဖျက်၍ ထောင်ဒဏ်ဋ္ဌေဒဏ် ကျခံစေရမည် ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားရှိ ကျင့်သုံးလျက်ရှိပေသည်။

အနောက်နှင့် အရှေ့ကမ္ဘာမှ ထိုလူမှုရေးရာ ဥပဒေပြဿနာ တစ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်း(အကူ)တစ်ခုမှာ လူသားများ၏ ဝန်းကျင်ကို ပြန်လည်ပြုပြင်ပေးရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကြီးပင် ဖြစ်သည်။

လူသားကမ္ဘာရှိ နိုင်ငံအသီးသီးကလည်း ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်း သောဝန်းကျင်၊ အကျင့်စာရိတ္တကောင်းသောဝန်းကျင်၊ အကျင့်သိက္ခာ

သောဝန်းကျင်နှင့် အကျင့်သီလရှိသောဝန်းကျင်တို့ကို ဖန်တီးပေးကြရပေမည်။

လူသားတိုင်း ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းနေပါလျှင်၊ အကျင့်စာရိတ္တကောင်းနေပါလျှင်၊ အကျင့်သိက္ခာနှင့် အကျင့်သီလ ပြည့်စုံနေပါလျှင် တရားဥပဒေနှင့် တရားရုံးများ လိုအပ်ပါသေးသလားဟူသော မေးခွန်းများကို မေးလိုသူများ ရှိကောင်း ရှိပေလိမ့်မည်။

ယခုပြဿနာမှာ

- (၁) ဇီဝ-ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဿနာ (Bioethical Legal Problem) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
- (၂) ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကျင့်ဝတ်၊ ကျင့်စဉ်၊ ကျင့်ထုံးနှင့် ဥပဒေတို့သည် တစ်ခု နှင့် တစ်ခု အမှီသဟဲပြု၍ ဆက်သွယ် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ကြရသည့် နည်းလမ်းအရ လည်းကောင်း၊
- (၃) ယနေ့ကမ္ဘာတွင် စတင်ထွန်းကားလာသည့် ဝန်းကျင်ဥပဒေ (Environmental Law) ၏ နယ်ပယ်ဦးတည်ချက် လေ့လာချက်များအရလည်းကောင်း၊

အနောက်နှင့် အရှေ့ကမ္ဘာ၌ လူ့ဝန်းကျင်ကို ပြန်လည်ပြုပြင်ကြရန် လိုအပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း အရေးတစ်ချက်ပေး၍ ဆွေးနွေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာ့လူ့ဘောင်ဘဝ၌ အနောက်ကမ္ဘာကဲ့သို့ လူမှုပြဿနာ ပြုပြင်ခြင်းမှာ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်တွင်

(က) လူ့ကျင့်ဝတ်၊ မင်းကျင့်ဝတ်၊ ရဟန်းကျင့်ဝတ်၊ သာမဏေကျင့်ဝတ်၊ မိဘကျင့်ဝတ်၊ သားသမီးကျင့်ဝတ်၊ ဆရာကျင့်ဝတ်၊ တပည့်ကျင့်ဝတ် စသော ကျင့်ဝတ်များသည် ဝန်းကျင်ကောင်းများရှင်သန်နေစေရေးအတွက် အဓိကနှင့် ပဓာနကျသော အခြေခံကောင်းများ ရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

(ခ) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း အခြေခံအားဖြင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြရသော ငါးပါးသီလကို ခံယူဆောက်တည်ကြရာတွင်

(၁) သူတစ်ပါး၏အသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

(၂) သူတစ်ပါး၏ ပစ္စည်းဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

(၃) မမှန်စကားပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

(၄) သူတစ်ပါး၏ သားမယားကို ပြစ်မှားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

(၅) သေရည်သေရက် သောက်စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

ဟူ၍ အာမခံကတိပြု၍ အထက်ပါသိက္ခာပုဒ် ၅-ခုကို မကျင့်မပေါက် မပျက်စေဘဲ စောင့်ထိန်း လိုက်နာကြရသည်။ ဤကောင်းသော၊ ဖြူစင်သော အကျင့်သီလကို ခံယူကျင့်ကြံ ဆောက်တည်ကြခြင်းဖြင့် လူယုတ်မာတို့ လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသော ဒုစရိုက်မှုများကို မကျူးလွန်မိစေဘဲ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံး စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းနိုင်သည့် ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းများ၏ ဝန်ကျင့်ကို ဖန်တီးပေးနိုင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

(ဂ) မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ကျောင်းများ၊ သိပ္ပံများ၊ ကောလိပ်များနှင့် တက္ကသိုလ်များ၌လည်း ပညာရပ်နယ်ပယ်စုံတွင် အဆင့်အတန်းအလိုက် ပညာရင်နို့ သောက်စို့နေကြသော ကျောင်းသားလူငယ်များအား စာရိတ္တပညာရေးနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်ကြရေးအတွက် ဆရာများက သွန်သင်ဆုံးမ လမ်းညွှန်သြဝါဒ ပေးနေကြခြင်းဖြင့် ကောင်းသောဝန်းကျင်ကို ဖန်တီး တည်ဆောက်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။

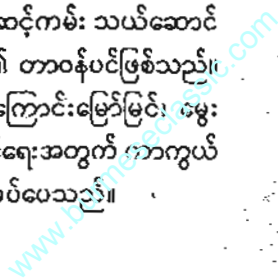
(ဃ) ကမ္ဘာတွင် မြန်မာအမျိုးသမီးတို့၏ ထူးခြားသောအရည်အချင်းနှင့် ဗီဇမှာ “ဟိရိသြတ္တပ္ပ”ဟု ဆိုအပ်သော အရှက်တရားနှင့် အကြောက်တရားနှစ်ပါးကို သတ်ကြီးစွာဖြင့် ထိန်းသိမ်းကျင့်သုံး လိုက်နာကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့ ရေမြေ၊ သဘာဝ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဓလေ့ထုံးစံတို့ကား အနောက်ကမ္ဘာနှင့် မတူညီပါချေ။ လူ့ဘောင်၊ လူ့ဘဝဟူသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်နေရုံမျှဖြင့် မပြည့်စုံနိုင်ပေ။ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြည့်စုံမှုများ ပွံ့ဖြိုးရှင်သန်နေရန်လည်း အထူးလိုအပ်လှပေသည်။

လူသားတိုင်းသည် မိမိ၏ ရုပ်ဝန်းကျင်၊ စိတ်ဝန်းကျင်နှစ်ရပ်လုံးကို တစ်ပေါင်းတည်း ကောင်းသောဝန်းကျင်တစ်ရပ်အဖြစ် ဖန်တီးထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နေကြရမည်ဖြစ်သည်။

လူသားကမ္ဘာ၏ မျိုးဆက်များကို လက်ဆင့်ကမ်း သယ်ဆောင်ပေးသွားကြရမည့်တာဝန်မှာ လောကသားတိုင်း၏ တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။

ထို အကျင့်ကောင်း၊ မူမစောင်းဘဲ၊ အကြောင်းမြော်မြင်၊ ဓမ္မအိုင်တို့ မိမိ၏ဝမ်းတွင်းသား (Fetus)အသက်ရှင်ရေးအတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြပါရန် တိုက်တွန်း ရေးသားအပ်ပေသည်။

(၁၅)

ဒီဇင်ဘာနှင့် ဥပဒေပြဿနာ

လူသားများ လက်ဖက်သောက်ခြင်းအစရှိသည်မှာ အနုစိတ်ဖြင့် ကြားခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာ (Science and Technology) ၏ တိုးတက်မှုကို ယုံမှားသံသယ မရှိပါချေ။ ဆေးပညာ၊ ဇီဝ နည်းပညာများ တစ်ရှိန်ထိုး ဖွံ့ဖြိုးလာမှုသည် အံ့ဩဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ အားကျစရာ၊ ဂုဏ်ယူစရာများလည်း ဖြစ်သည်။ “လူသားတို့သည် လူသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ကြိုးစားအားထုတ် လုပ်ထုတ် ဆောင်ရွက်နေကြ သည်” ဟူသော သဘောထားကို ယေဘုယျအားဖြင့် ခံယူရပေသည်။

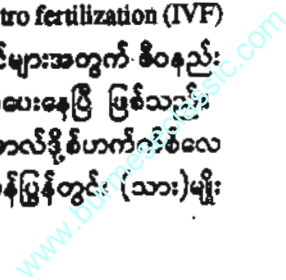
သို့သော် “ကောင်းမကောင်း သိတတ်သည့်စိတ်နှင့် လွတ်ကင်းပြီး ပြုမူလုပ်ဆောင်ကြသော သိပ္ပံပညာသည်သာ လူ့ဘဝနှင့် လောက

ကျက်ဆုံးနိုင်သည်” ဟူသော ဘာတီကင်မှ သွန်သင်ညွှန်ကြားထားသည့် အဆိုပါသတိပေးချက်ကို လူသားတိုင်းက အလေးဂရုပြုကြရန် လိုအပ်သည်ဖြစ်သည်။

လူသားကမ္ဘာကြီးတွင် သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာ တိုးတက်လာလေလေ လူသားဆိုင်ရာပြဿနာများ တိုးပွားလာလေလေဖြစ်သည်။ တိုးပွားလာသည့် လူသားဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို လူမှုသိပ္ပံပညာက ဝင်ရောက် ဖွံ့ဖြိုး ထောက်ပံ့ပေးကြရသည်။ ဤသို့ ဝင်ရောက်ထောက်ပံ့နိုင်စွမ်း မရှိက ချိန်ခွင်လျှာ ဇောက်ထိုးပမာ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေတတ်ပေသည်။ ချိန်ခွင်လျှာ ပေါင်တန်း၍ ညီမျှနေစေရန် လူသားဆိုင်ရာပြဿနာများ ဆို လူမှုသိပ္ပံပညာနယ်ပယ်၏ အဓိကနှင့် အရေးပါလှသည့် ဥပဒေ သိပ္ပံပညာမှ ဥပဒေများဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက် အဆုံးအဖြတ်ပေး နိုင်မိအေးစေရပေသည်။

ဒီဇင်ဘာနှင့် ရေခဲစိင်တင်ပ ဝါသနာများ

ယနေ့ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်၊ ဩစတြေးလျ၊ ကနေဒါနှင့် ဥရောပနိုင်ငံများတွင် မိရိုးဖလာ ဖိုမရေးရာ သဘာဝနည်း (in vivo) အရမဟုတ်သော သဘာဝနည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား) မျိုး ဆက်တင် အောင်မြင်စေခြင်းအစီအစဉ် (in vitro fertilization (IVF) program) အရ ကလေးမရနိုင်သူ အိမ်ထောင်ရှင်များအတွက် ဒီဇင်ဘာ (Biotechnology) ကဏ္ဍက ဆောင်ရွက်ပေးနေပြီ ဖြစ်သည်။ သဘာဝနည်းအရ ဒီဇင်ဘာပညာရှင် အာလ်ဒိုက်ဟက်ဂ်စ်လေ သည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်က သိပ္ပံနည်းကျ စမ်းသပ်ဖန်ဖြန့်တွင်း (သား) မျိုး

ယုက်တင် အောင်စေခြင်း သုတေသနလုပ်ငန်းကို စမ်းသပ်လုပ်ကိုင် ခဲ့ပေသည်။ သုတေသနစာတမ်းများ ထုတ်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၇၈ ခုမှ သို့ရောက်ရှိလာသည်အခါ လိုစီဘရောင်းသည် ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား မျိုးယုက်တင် အောင်စေခြင်းမှ ရရှိလာသည့် တည်စပဋိသန္ဓေ လူသား အလောင်းအလျာ (Human Embryo) ကို အမျိုးသမီး၏ သားအုံ (Uterus) တွင် ထည့်သွင်း (implant) ထားရှိလျက် အောင်မြင်စွာ ဖွားမြင် ထိုအမျိုးသမီးအား မွေးဖွားပေးနိုင်ခဲ့သည်က ကမ္ဘာ့အံ့ဩဖွယ်ရာအဖြစ် ရောက်ရှိခဲ့သည်။

ယခုအခါ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတစ်ခုတည်းမှာပင်လျှင် အိုင်ဗီအက်စ်ဗွာ (IVF center) ပေါင်း ၁၆၀ ခန့်က လူသားမျိုးစပ်လုပ်ငန်း ကြီးထိုက် အောင်မြင်စွာ ပေးလျက်ရှိသည်။ သဘာဝနည်းဖြင့် သားမျိုးယုက် တင် အောင်စေခြင်း (Artificial fertilization)၊ လူသား စေတုမဲ့ သားစပ်ခြင်း (Human Artificial insemination) လုပ်ငန်းမှ ကလေး ၃၀၀ ကျော်ကို အောင်မြင်စွာ မွေးဖွားပေးနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဤသည်မှာ ဝန် နည်းစဉာနယ်ပယ်က ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့ကြသည့် အောင်မြင် ရလဒ်များဖြစ်သည်။

လူသားအလောင်းအလျာ သို့မဟုတ် တည်စပဋိသန္ဓေကုမ္ပဏီ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိစေရန် ယောက်ျားမှသုတ်ရည် (Sperm) နှင့် မိန်းမမှ ဝဏ္ဍ (Ovum) တို့ကို ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် သဘာဝနည်းအရ ဝိပ အသက် (Zygote) ဖြစ်ထွန်း တိုးပွားလာစေရန် ဝေါင်းစပ်ပေးကြရသည်။ အသက်အိမ်မျိုးကလေးသည် မောက်တစ်ဆင့်တက်သော် ရင်သန့် သော လူသားအလောင်းအလျာ တည်စပဋိသန္ဓေ (Embryo) အဖြစ်

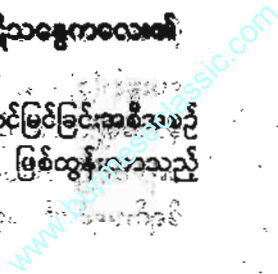
ရောက်ရှိသွားပေသည်။ ထိုပဋိသန္ဓေကလေးကို မွေးဖွားပေးမည့် မျိုးသမီး၏ သားအိမ်တွင် မထည့်သွင်းရသေးမီ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် ခြေခံထားရပေသည်။ ထိုသန္ဓေသားကလေးကို ရေခဲခဲလှသား အလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေ (Frozen Embryo) ဟု ခေါ်ဆိုကြ သည်။

ထိုသို့ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် မေထုံမဲ့ သားမျိုးစပ်ခြင်းမှ အောင်မြင် ထည့် လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေကလေးသည် မျိုးသမီး (တစ်နည်း) ကိုယ်ပွားမိခင် (Surrogate mother) ၏ သားအိမ် (Uterus) အတွင်းတွင် စနစ်တကျထည့်သွင်းခြင်း (implantation) ခံ၍ ရက်လစေ့ရောက်သည့်အခါ လူ့လောကအတွင်းသို့ တကယ့် ဖွားမြင်လာပေးအဖြစ် အမိဝမ်းမှကျွတ်၍ မွေးထွက်လာပေတော့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပျမ်းမျှ ဒေါ်လာ ၂၀,၀၀၀- ဒေါ်လာ ၂၅,၀၀၀ ခန့် နှံ့ကျပေသည်။)

ဤသည်မှာ စီဝန်နည်းပညာ၏ အံ့ဩဖွယ်ရာ ရလဒ်တစ်ခုဖြစ် သည်။ ထိုရလဒ်သည် လောကနှင့်စပ်ဆိုင်သည့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဒေရေးရာ အကျပ်အတည်း၊ အကျဉ်းအကျပ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ It is the ethical, legal DILEMMA)

ရုပ်ပုံ လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေကလေး၏ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား) မျိုးယုက်တင် အောင်မြင်ခြင်းအစီအစဉ် in vitro fertilization, (IVF) program) အရ ဖြစ်ထွန်းလာသည်

ဤသည်မှာ လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေ (Embryo) အဖြစ်

“ရေခဲစိမ်တည်စ ပဋိသန္ဓေကလေးသည် ဓာတ်ခွဲခန်းမှသည် သားဖွားဆေးရုံသို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ယခုတဖန် သားဖွားဆေးရုံမှသည် တရားရုံးရောက်ရှိနေပြီ” ဖြစ်ကြောင်း မက်ဆာချူးဆက်ပြည်နယ်မှ ကိုယ်ကျွန်ုပ်တရားပညာရှင် သောမတ်ရှန်နွန်က ဟောပြောဆွေးနွေးခဲ့သည်။

ရေခဲစိမ် လူသားအလောင်းအလျာများနှင့် ဆက်စပ်၍ ပေါ်ပေါက်လာမည့် ကမ္ဘာ့ရှေ့ရေးပြဿနာကို မဆိုထားဘိ၊ လတ်တလော တို့နှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သည့် အခွင့်အရေးနှင့် ဘဝအခြေအနေလေ့လာဆန်းစစ် ဆင်ခြင်ကြည့်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ တရားများတွင် အငြင်းပွားရာ ဥပဒေရေးရာ အဓိကမေးခွန်းများကို ထုတ်ဖော်မေးမြန်းကြည့်စရာများ ရှိနေပေသည်။

မေးခွန်း(၁)- ရေခဲစိမ်လူသား အလောင်းအလျာ တည်စပဋိသန္ဓေများ၏ မူလအခွင့်အရေးများနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး မည်သူက တာဝန်ဆောင်ရွက်မည်နည်း။ (Who should exercise primary rights of the frozen embryo ?)

မေးခွန်း(၂)- ရေခဲစိမ်လူသား အလောင်းအလျာ တည်စပဋိသန္ဓေတို့အခွင့်အရေး ရှိသည်ဆိုလျှင် ဘာအခွင့်အရေးများ ရှိသနည်း။ (What rights, if any, does the embryo have ?)

မေးခွန်း(၃)- ရေခဲစိမ်လူသား အလောင်းအလျာ တည်စပဋိသန္ဓေမှာ အမျိုးသမီး၊ ကိုယ်ပွားမိခင် ဝမ်းဗိုက်တွင်းသို့ ထည့်သွင်းကူးမြေရောက်ရှိပြီး အမိဝမ်းကကျွတ်၍ လူ့လောကသို့ ရောက်လာသည့်အမိရင်းဖရင်း၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို အမွေဆက်ခံခွင့် ရရှိမည်လော။

Does the embryo has the right to inherit property of the genetic parents?)

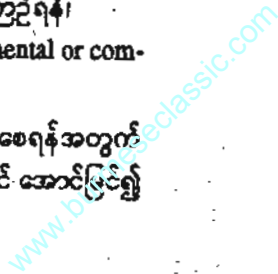
အဆိုပါမေးခွန်းများသည် တရားရုံးများတွင်လည်းကောင်း၊ တရားရုံးပြင်ပတွင်လည်းကောင်း၊ လူ၊ လူ့ဘဝ၊ လူ့အသက် မူလအစ-တည်စပဋိသန္ဓေများ၏ တည်ရှိမှုအခြေအနေ၊ အနေအထားနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး အငြင်းပွားရာ ဥပဒေပြဿနာများဖြစ်သည်။ လူရှိလျှင် ပြဿနာမည်။ ပြဿနာရှိလျှင် ဥပဒေနှင့် ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ် ပေးကြရသည်သာ ဖြစ်သည်။

“ဘာတီကင်” မှ တားမြစ်ချက်များ

လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေ (Human Embryo) များနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ၁၁-၃-၁၉၈၇ ရက်နေ့က ရောမန်ကက်သလစ်ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၊ ဘာတီကင်မှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ညွှန်ကြားချက်၊ သွန်သင်ချက်၊ တားမြစ်ချက်များမှ အချို့ကို ကောက်နုတ်လေ့လာဖော်ပြရသော် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- (က) စမ်းသပ်ရေး သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းချရေးတို့အတွက် ချည်ရွယ်၍ ရှင်သန်လျက်ရှိသော လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေများကို သိမှီသိမ်းဆည်းထားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန်၊
- (Keeping alive human embryos for experimental or commercial purposes.)

(ခ) သုတေသနပြုလုပ်ရန် သို့မဟုတ် သားဖွားစေရန်အတွက် အသဘာဝနည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား) မျိုးယုက်တင် အောင်မြင်၍

ရရှိလာသော လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေများကို သဘာဝအလျောက် ဖျက်ဆီးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန်။

(Voluntary destruction of human embryos obtained in vitro whether for research or procreation.)

(ဂ) လူသားလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေ ဆက်လက်ရှာသန်တည်ရှိနေစေရန် ရေခဲစိမ့်ထားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန်။

(Freezing an embryo even when carried out to preserve its life.)

(ဃ) အိမ်ထောင်မကျသေးသူ (အပျို/လူပျို)တို့အား အသဘာဝနည်းအရ (သား)မျိုးယုက်တင် အောင်မြင်မွေးဖွားခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန်။

(Any artificial fertilization involving persons who are not married.)

(င) ဇနီးဖြစ်သူကလေး မျိုးအောင်စေခြင်းနှင့် လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေကို အခြားအိမ်ထောင်ရှင်မ၏ သားအိမ်တွင် အစားထိုး ပြောင်းလဲထည့်သွင်း ဖွားမြင်စေခြင်းတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန် စသည်တို့ဖြစ်သည်။

(Test tube fertilization and embryo transfer involving even married couples.)

ဩစတြေးလျ-သန်းကြွယ်သူဌေး ဇနီးမောင်နှံတို့၏ ရေခဲစိမ့်တည်စ ပဋိသန္ဓေ လူသားအလောင်းအလျာပြုသဒ္ဓါ

၁၉၈၈ ခုနှစ်အတွင်းက ဩစတြေးလျနိုင်ငံ သန်းကြွယ်သူဌေး ဇနီးမောင်နှံတို့သည် သားသမီးရလို၍ အသဘာဝနည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား)မျိုးယုက်တင် အောင်မြင်စေခြင်းအစီအစဉ် (IVF Program)ဖြင့် လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေကလေးကို ဖြစ်ထွန်းစေခဲ့သည်။ ထိုသန္ဓေသားကလေးသည် မဲလ်ဘုန်းမြို့ (Melbourne) ဆေးရုံကြီး၏ ရေခဲသေတ္တာတွင် တည်ရှိနေပေသည်။ ထိုစဉ် သန္ဓေသားကလေး၏ မျိုးဆက်မိဘရင်းဖြစ်သော သန်းကြွယ် သူဌေး ဇနီးမောင်နှံသည် မြောက်အမေရိကနိုင်ငံသို့ လေယာဉ်ဖြင့် ခရီးထွက်ခဲ့ရာ လမ်းခရီး၌ လေယာဉ်ပျက်ကျ၍ သေဆုံးခဲ့ကြရသည်။

ဥပဒေပြုသဒ္ဓါ

လူ့လောကတွင် ထိုသန်းကြွယ်သူဌေး ဇနီးမောင်နှံ၏ မျိုးဆက် ရှိစေလိုသော ၎င်းတို့၏ တည်စပဋိသန္ဓေ(အသက်အိမ်)ကလေးကို ကိုယ်ပွားမိခင် (surrogate mother) အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို ရှာဖွေကာ ကိုယ်ပွား ကိုယ်ဝန်ဆောင် မီးဖွားခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (surrogacy agreement) ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ဝန်ဆောင်မီးဖွားပေးမည့် ကိုယ်ပွားမိခင် ရရှိခဲ့သော် ပြုလုပ်မည့် သဘောတူညီချက်ကို မည်သူ လက်မှတ်ရေးထိုးမည်နည်း။

(က) မဲလ်ဘုန်းဆေးရုံကြီးမှ ဆရာဝန်က လက်မှတ်ရေးထိုး တာဝန်ခံ ဆောင်ရွက်မည်လော။

- (ခ) သန်းကြွယ်သူဌေး ဇနီးမောင်နှံဘက်မှ ဆွေမျိုးတစ်ဦး ဦးက တာဝန်ခံ လက်မှတ်ရေးထိုးမည်လော။
- (ဂ) ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ မီးဖွားခြင်း၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်း ဆေးဖိုးဝါးခကုန်ကျမည့် ကုန်ကျစရိတ်ငွေ ဒေါ်လာ ၂၀,၀၀၀- ဒေါ်လာ ၂၅,၀၀၀ ခန့်ကို မည်သူက ကျခံမည်နည်း။
- (ဃ) သန္ဓေသားကလေး ဖွားမြင်ပြီး၍ လူ့လောကအတွင်း လူကလေးဖြစ်လာသည့်အခါ မျိုးဆက်မိဘ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို အမွေဆက်ခံခွင့် ရှိပါမည်လော။

ထိုသို့မဟုတ်မူဘဲ အကယ်၍ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်က အိမ်ထောင်ရှင်က “ထိုရေခဲစိမ့် လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋ် သန္ဓေ (အသက်အိမ်)ကလေးကို သားသမီးမွေးစားခြင်းဥပဒေ (Adoption Act) အရ မွေးစားလိုပါသည်။ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ကိုယ်ဝန်ဆောင် မွေးဖွားရယူလိုပါသည်” ဟု အဆိုပြုခဲ့သော်-

မဲလ်ဘုန်းဆေးရုံကြီးဆရာဝန်က သို့မဟုတ် သန္ဓေသား(အသက်အိမ်)ကလေး၏ ဦးကြီး၊ ဦးလေး၊ ဒေါ်ကြီး၊ ဒေါ်လေးတို့က ပေးပိုင်ခွင့် ရှိကြပါ၏လော။

အငြင်းပွားရာပြဿနာကို ငြိမ်းအေးပြီးပြတ်သွား စေမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ စည်းမျဉ်း၊ ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းထားရှိ လိုက်နာကျင့်သုံးကြပြီလော။

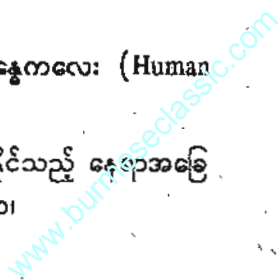
ဩစတြေးလျနိုင်ငံ မိဘမဲ့ ရေခဲစိမ့်လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋ်သန္ဓေ (အသက်အိမ်)ကလေး (Australia's frozen Orphan Embryo)၏ ရှေ့ရေးကို မည်သို့ စီမံဆောင်ရွက်ကြမည်နည်း။

“မနုဿတ္တဘာဝေါ ဒုလ္လဘော” ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားခဲ့သည်က လွန်စွာမှ မှန်လှပေ၏။ ထိုသန္ဓေသား (အသက်အိမ်)ကလေး လူဖြစ်လာရန် ပို၍ ခက်ခဲနေပါပကောလားဟု မတွေးရက်ဘဲ တွေးနေမိသည်။ “ဒီသန္ဓေသား (အသက်အိမ်)ကလေးဟာ ပြဿနာကောင်ကလေး၊ တို့ကို ဒုက္ခပေးဖို့ တို့ဇာတ်ခွဲခန်းထဲ ရောက်လာတဲ့ သတ္တဝါကလေးဆိုပြီး စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့် အကြံဉာဏ်သူများက ပျက်ဆီးပစ်လိုက်ကြမည်ကို လူသားမေတ္တာပွား၍ ပူပန်နေမိသည်။ သန္ဓေသား(အသက်အိမ်)ကလေးအတွက် မိခင်မပေါ်က ရက်၊ လ လွန်သော် ပျက်ဆီးသေဆုံးခြင်းဘဝသို့ ရောက်ချေတော့မည်။

ရေခဲစိမ့် သန္ဓေသားကလေးများ၏ဘဝသည် “လူတွေပြုသမျှ နုကြရမည်ဖြစ်သည်။ ကျားသနားမှ နွားချမ်းသာရမည့်ကိန်း ဆိုက်နေပေသည်။” သူတို့သည်ကား လူမဖြစ်သေး။ လူဖြစ်လာမည့် လူသားအလောင်းအလျာများသာ ဖြစ်သည်။ သူတို့လူဖြစ်လာမည်မှာလည်း ဧကန်ဧကဖြစ်သည်။

လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋ်သန္ဓေကလေး (Human Embryo)သည်-

- (က) တရားဝင်ဥပဒေ စကားပြောဆိုနိုင်သည့် နေရာအခြေအနေ (legal status) ရှိပါသလော။

(ခ) တရားဥပဒေဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ် (judicial person)ဖြစ်ပါသလော။

ဟူသည်ကို ကမ္ဘာ့ပညာရပ်ပေါင်းစုံမှ ပညာရှင်များ၏ စကားစစ်ထိုးပွဲများသည် ယနေ့တိုင် ဗိုလ်လုပွဲသို့ ရောက်မလာသေးပေ။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တစ်ခုတည်းမှာပင် ရေခဲစိမ့်သန္ဓေသားကလေးများ ၄,၀၀၀ ကျော် ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ သူတို့၏ ဘဝရှေ့ရှေ့ကို ဥပဒေနယ်ပယ်က လျစ်လျူရှုပစ်ပယ်၍ မထားစကောင်းချေ။

သန္ဓေသားလောင်းများ၏ ဥပဒေရေးရာအနေအထား

အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေ (Common law)တွင် သားလျှော့ခြင်းကိုယ်ဝန်ဖျက်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ (Abortion Law)မှအပ လူ့ဘဝသည် မွေးဖွားချိန်မှ စတင်သည်။

(Human life began at birth.) ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် မီးဖွားခြင်းနှင့်စပ်ဆိုင်သော ပထမအဆင့်ရှိ သန္ဓေသားလောင်းများ၏ တည်ရှိမှုအခြေအနေ ဥပဒေအရ ကာကွယ်ရန် အခက်အခဲအတားအဆီးနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။

ဩစတြေးလျမှ အချို့သောပညာရှင်တို့သည် ဘာတီကန်ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက် (Vatican moral instruction)ကို လောကီ(လူသားတို့)နှင့်ဆိုင်သောဥပဒေ (Secular Law)အဖြစ် ဘာသာပြန်ဆို ကျင့်သုံးလိုက်နာထိုက်သည်ဟု ဆွေးနွေးအကြံပြုလျက် ရှိကြသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ လူဝီဇီးယားနားပြည်နယ်သည် အင်္ဂလိပ် အမေရိကန်ဥပဒေစနစ် (Anglo-American Legal System) ကို မလိုက်နာ မကျင့်သုံး။ ဆီဗီလ်ဥပဒေစနစ် (Civil Law System) (ဝါ) ပြဋ္ဌာန်း ဥပဒေစနစ် (Code Law System)ကို ကျင့်သုံးသော ပြည်နယ် ဖြစ်သည်။

လူဝီဇီးယားနားပြည်နယ်၏ ၁၉၈၆-ခုနှစ် စတင်ကျဉ်းဥပဒေတွင် “ရေခဲစိမ့်လူသားအလောင်းအလျာ-တည်စပဋိသန္ဓေကို တရားဥပဒေနှင့်ဆိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်(ဝါ) တရားဥပဒေရေးရာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် မှတ်ယူရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ရေခဲစိမ့်သန္ဓေသားကလေးသည် ဥပဒေရေးရာအခွင့်အရေးအတွက် အခြေအနေရှိသူဖြစ်၍ တရားရုံး၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဥပဒေအရာရှိက ၎င်းကိုယ်စား လိုက်ပါဆောင်ရွက်နိုင်သူဖြစ်သည်” ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းပါရှိပေသည်။

ဆက်လက်ပြီး လူဝီဇီးယားနားပြည်နယ်၏ ဥပဒေတွင် “လူသားအလောင်းအလျာ တည်စပဋိသန္ဓေ (Embryo)များကို လွဲမှားစွာ အသုံးပြု စမ်းသပ်ခြင်း၊ လွယ်လင့်တကူ ဖျက်ဆီးခြင်းများ မပြုလုပ်ကြရန်နှင့် အသက်အိမ် (zygote)အဖြစ် ထွန်းကားလာပြီးသော် ထိုသားမျိုးကလေးသည် တရားဥပဒေဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခွင့်အရေးကို ရစေရန်နှင့် အမွေဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကိုလည်း ရစေမည်” ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားဖူးသည်။

အဆိုပါ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များကို များစွာသော လောကီဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူ (Secular experts)တို့က ဆန့်ကျင်လျက်ရှိကြသည်။ အကြောင်းပြသည်မှာ လူသားအလောင်းအလျာ တည်စပဋိသန္ဓေ

(Embryo)သည် လူရုပ်ပုံသဏ္ဍာန် မရှိသေးခြင်းကြောင့် လူသားဆိုင်ရာ ကာကွယ်ရေးမူများကို ပေးရန် မလိုအပ်။ ရေခဲစိမ့်သန္ဓေသားကလေးသည် မိခင်၏သားအိမ် (ဝမ်းဗိုက်)အတွင်းရောက်ပြီး ရက်သတ္တခြောက်ပတ်ကြာမှ လူ့အသက်ဝင်၍ ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းကြောင့်ဟုလည်း ဆွေးနွေးပြောဆိုလျက်ရှိကြသည်။

ကိုယ်ကျင့်တရားပညာရှင် (Ethicist)တို့ကမူ ရေခဲစိမ့် လူသားအလောင်းအလျာ တည်စပဋိသန္ဓေကို အသားမျှင် (Tissue)တစ်ခုကဲ့သို့ သဘောထားရန်မသင့်ကြောင်း၊ သူ့မှာ လူသားစွမ်းရည်၊ လူသားစွမ်းဆောင်မှု (Human potential)များ ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း ဟောပြောဆွေးနွေးလျက် ရှိကြပေသည်။

လူသားအလောင်းအလျာ ပိုင်ဆိုင်မှုပြဿနာများ

ရော့(ခ်)နှင့် ဂျူးအမှု ၁၉၈၆-ခုနှစ်၊ နယူးဂျာစီပြည်နယ်မှ အိမ်ထောင်ရှင် ရီဇာနှင့် စတီဗင်ရော့(ခ်) ဇနီးမောင်နှံတို့သည် မိရိုးဖလာ ဖိမရေးရာ သဘာဝနည်းအရ ကလေးမရနိုင်၍ ဟိုဝ(ဒ်)ဂျူးဆေးသိပ္ပံသုတေသနဌာနသို့ သွားရောက်ပြီး အသဘာဝနည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား)မျိုး ယုတ်တင် အောင်မြင်စေခြင်း အစီအစဉ်ဖြင့် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ရီဇာ၏သားအိမ်တွင် အောင်မြင်ပြီး သန္ဓေသားကို သုံးကြိမ်သုံးခါ ထည့်သွင်းကြိုးစားခဲ့ကြသော်လည်း အောင်မြင်မှု မရရှိခဲ့ချေ။

၁၉၈၈-ခုနှစ်အတွင်းက ရော့(ခ်)တို့ဇနီးမောင်နှံသည် နယူးဂျာစီပြည်နယ်မှ ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရန် စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။ ဟိုဝ(ဒ်)ဂျူး ဆေးသိပ္ပံတွင်ရှိသော ၎င်းတို့၏မျိုးဆက်

ရေခဲစိမ့်လူသားအလောင်းအလျာ တည်စပဋိသန္ဓေကို ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ် လော့စ်အိန်ဂျယ်လီ(စ်)သို့ ယူဆောင်သွားရန်ဖြစ်သည်။ ထိုမြို့ရှိ ဆီမာရီတန်ဆေးရုံမှ ဒေါက်တာ ရစ်ချတ်မား(စ်)၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် သားသမီး မွေးဖွားရေးကိစ္စကို ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆို၍ မျိုးဆက်သန္ဓေသားလောင်းကို တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

ရော့(ခ်)၏ တောင်းဆိုချက်ကို ဟိုဝ(ဒ်)ဂျူးက ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ အကြောင်းပြသည်မှာ သားမျိုးစပ်စဉ်ကာလက ထားခဲ့သည့်ကတိနှင့် သဘောတူညီချက်သည် ဂျူးဆေးသိပ္ပံ၏ အပြင်ဘက်တွင် ၎င်းတို့၏ သန္ဓေသားလောင်းကို အသုံးပြုယူဆောင်သွားရန် အခွင့်မရှိကြောင်း ရော့(ခ်)က လက်မှတ်ရေးထိုးထားခြင်းကြောင့်ဟု ဆိုသည်။

ဤသို့ဆိုသော် ရော့(ခ်)တို့ဇနီးမောင်နှံမှာ ၎င်းတို့၏ သန္ဓေသားလောင်းကလေးနှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားရွေးချယ်ရန်-

- (၁) ရော့(ခ်)မျိုးဆက် သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို ဟိုဝ(ဒ်)ဂျူးဆေးသိပ္ပံမှာပင် ရီဇာ၏သားအိမ်တွင် ထည့်သွင်းသားဖွားစေရမည်လား။
  - (၂) ရေခဲစိမ့်တည်စပဋိသန္ဓေကို သူတစ်ပါးသို့ ပေးကမ်းလှူဒါန်းလိုက်ရမည်လား။
  - (၃) ရေခဲစိမ့်တည်စ ပဋိသန္ဓေကလေးကို ဟိုဝ(ဒ်)ဂျူးဆေးသိပ္ပံ စမ်းသပ်ရေးအတွက် နှစ်သက်ရာ လုပ်ပါတော့လို့ အဆိုပြု ဝ,ကွက် အပီလိုက်ရမည်လား။
  - (၄) ရေခဲစိမ့်တည်စ ပဋိသန္ဓေကလေးကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ရမည်လား။
- ဟူသော လမ်းလေးသွယ်အနက် တစ်ခုခုကို ရွေးချယ်ရပေတော့မည်။

ရော(ခ)နှင့် ဂျူးအမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး တောင်ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ် လူ့အသက်ရှင်ရေးအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဆူးဆန်ကာပင်တာ မက္ကမီလန်က ဟိုဝ(ခ)ဂျူး ဆေးသိပ္ပံမှာ ဒီကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရေခဲစိမ့်သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို သိမ်းဆည်းဆုပ်ကိုင်ထားနိုင်သည့် အခွင့်အရေးမရှိ။ ဆရာဝန်သည် လက်နက်ကိရိယာတန်ဆာပလာ (Tools)ကိုသာ ပိုင်ဆိုင်သည်။ တစ်ပါး၏ ပစ္စည်းပစ္စယ (materi)ကို မပိုင်ဆိုင်ပါဟူ၍ ဟောပြောဆွေးနွေး မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

အချို့ပညာရှင် ကျွမ်းကျင်သူတို့ကမူ - ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် (သား) မျိုးယုက်တင် အောင်မြင်စေခြင်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ကြမည်ဆိုလျှင် မဆောင်ရွက်မီကပင်ကြိုတင်၍ မည်သို့သော အခြေအနေမျိုး၌ မည်သို့ပြုလုပ်ရန် သဘောတူကြသည်ဆိုသည်ကို ဥပဒေနှင့် အညီပြုလုပ်သော ပညာရှိအား မှတ်ပုံတင်ထားရှိရေးအတွက် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ကြရန် (should be codified in a legally binding contact)သင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးလျက်ရှိကြသည်။

တက္ကဆ(စ်)တက္ကသိုလ် ဥပဒေပါမောက္ခ ဂျေရောဘတ်ဆန် (prof J. Robeatson) ကမူ အငြင်းပွား အစကနဦးက ထားခဲ့သော သဘောတူညီချက် မူတည်ဆုံးဖြတ်သင့်ကြောင်း ဖွင့်ဟဖော်ထုတ်ခဲ့ပေသည်။

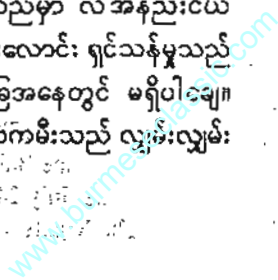
မေရီနှင့် ဒေးဗစ်အမှု (Mary & Davis Case)

မေရီနှင့် ဒေးဗစ်ဇနီးမောင်နှံသည် သဘာဝနည်းအရ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် သားမျိုးယုက်တင် အောင်မြင်စေခဲ့ကြသည်။ အောင်မြင်ပြီးသော သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို ရေခဲစိမ့်၍ ဆေးသိပ္ပံတွင် သိမ်းဆည်းထားခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ် ၎င်းတို့ဇနီးမောင်နှံ ကွဲခဲ့ကြသည်။

ထိုသို့သောအခြေအနေကို ရော(ခ)တို့ဇနီးမောင်နှံက မကျေနပ်ခဲ့ကြပေ။ ထို့ကြောင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတရားရုံး (Federal Court)သို့တက်၍ ၎င်းတို့၏ ရေခဲစိမ့်သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို လက်ရောက်ရလိုမှုဖြင့် ဂျူးဆေးသိပ္ပံအား တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။

ရော(ခ)၏ တရားစွဲဆိုလျှောက်ထားချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးသည် ပဏာမကောက်ချက်ထုတ်ပြီး တစ်ထိုင်တည်း နေချင်းပြီး စီရင်ဆုံးဖြတ်ချင်းမျိုး မဟုတ်မူဘဲ တရားရုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်အညီ ဂျူးရီလူကြီးများဖြင့် အမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးမည်ဖြစ်ကြောင်း လက်ခံကြေညာခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်က ရော(ခ)ဇွန်နာပေါ်သို့ ပြင်းထန်လှသော လက်သီးတစ်ချက် ထိုးသွင်းခြင်း ခံလိုက်ရသည့်ပမာ ခံစားရသည်။

ဤသို့ ခံစားလိုက်ရခြင်းမှာ တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ချက်မချမီ အချိန်က ဘဝတစ်ဆစ်ချိုး ကွေ့ပြောင်းသွားစေမှုကို အဆုံးအဖြတ်ဆုံးနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ (Time is Critical) ယခုအခါ ရီဇာ၏ အသက်သည်-ခုလုနှစ်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ အသက် ၄၀ ကျော် အမျိုးသမီးတို့သည် သဘာဝနည်းအရ မွေးဖွားပေးနိုင်ရန် ရာခိုင်နှုန်းမရှိသလောက်နည်းပါးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရေခဲစိမ့် သန္ဓေသားလောင်း ကလေးသည်လည်း ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် ရှင်သန်လာခဲ့သည်မှာ လအနည်းငယ်ကြာညောင်းခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ရေခဲစိမ့် သန္ဓေသားလောင်း ရှင်သန်မှုသည် (၂၈)လထက် ကျော်လွန်၍ နေနိုင်သည့်အခြေအနေတွင် မရှိပါချေ။ ရော(ခ)တို့ ဇနီးမောင်နှံ၏ နှလုံးအိမ်တွင် ဆောက်ကမီးသည် လျှမ်းလျှမ်းဆောက်တောက်လောင်လျက်ရှိပေသည်။

ထိုအခါ မေရီက ရေခဲစိမ့်သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို သူ့အဖေ
ရှိသည့်အခါ (သို့မဟုတ်) သူတစ်ပါး ပေးကမ်းလိုသည့်အခါ နှစ်သက်ရာ
ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဆက်လက်သိမ်းဆည်းထားလိုသည်။

သို့သော် ဒေးဗစ်က သူ၏ သန္ဓေသားလောင်းကလေးကို ဖျက်
ဆီးပစ်ရန် ဆန္ဒရှိရသည်မှာ လင်မယားကွဲပြီးသည့်နောက်တွင် သန္ဓေ
သားလောင်းကလေး လူဖြစ်လာသည့်အခါ အဖေမရှိသော မလိုလား
အပ်သည့် ပြဿနာတစ်ရပ် ထပ်မံ၍ မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် ဖြစ်
သည်ဟု ဆင်ခြေထုခဲ့သည်။

ရေခဲစိမ့်သန္ဓေသားလောင်းများ၏ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေး
နိုင်ရန် အများဆန္ဒတောင်းခံပါက တညီတညွတ်တည်းသော သဘော
ထားကို ရရှိရန် ခက်ခဲပါလိမ့်မည်။ လောက လူသားပြဿနာတို့သည်
“လွယ်မယောင်နှင့် ခက်တတ်သည်၊ တိမ်မယောင်နှင့်လည်း နက်
တတ်သည်”။

**‘ခက်ခဲရှိလာ၊ ပြဿနာ၊ ဥပဒေသာလိုက်နာကြ’
‘ဆုံးဖြတ်စရာ၊ ပြဿနာ၊ တုံးဖွဲ့ကာသာ ဆောင်ရွက်ကြ’**

References:...

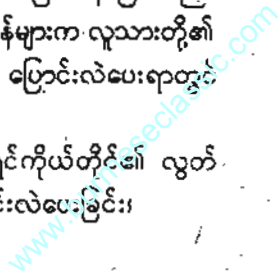
1. International Commission of Jurist
" The Review "
" Biotechnology and The law " P 46-50
No. 39. December 1987.
2. NEWSWEEK. December 7. 1987.
Test-tube Babies-Much Hope. Much Hype
3. Time, July 24 1989.
The Rights of Frozen Embryos.

(၁၆)

လိင်ပြောင်းလဲသူတို့၏ လက်ထပ်ခွင့်

လူ့ဘဝဟူသည် ယေဘုယျအားဖြင့် သဘာဝ၏ ဖြစ်စဉ်တရား
နှင့်အညီ ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိကြရသည်။ ယနေ့ ဆေးသိပ္ပံပညာရပ်၏
ဆန်းစစ်ချက်များအရ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုကြောင့် လူ့ဘဝ၏ မူလပထမ
အခြေခံသဘာဝတရားသည် ပြောင်းလဲခဲ့ပေသည်။ ထိုသို့သော ပြောင်း
လဲမှုကြောင့် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် စပ်ဆိုင်သော လူသားဆိုင်ရာ
ဥပဒေပြဿနာသည် ဥပဒေစနစ်တစ်ခု၏ နယ်ပယ်အတွင်းသို့ ဝင်
ရောက်လာကြပြီဖြစ်သည်။ ထိုပြဿနာတို့အနက် လိင် ပြောင်းလဲပေး
ခွင့်ပြဿနာ (Transsexual Problem) သည် အဓိကပြဿနာဖြစ်သည်။
ဆေးပညာရှင် ခွဲစိတ်ကုသမှုပါရာ ဆရာဝန်များက လူသားတို့၏
မူလမွေးရာပါ လိင်မှ တခြားလိင်သို့ ခွဲစိတ်ကုသ ပြောင်းလဲပေးရာတွင်
(ယေဘုယျ အားဖြင့်)-

- (က) အရွယ်ရောက်ပြီးသူ ကာယကံရှင်ကိုယ်တိုင်၏ လွတ်
လပ်သောဆန္ဒအရ လိင် ပြောင်းလဲပေးခြင်း။

(ခ) ရင်ချင်းအပ်၊ တင်ပါးဆုံချင်းကပ် ယိုးဒယားအကြီးကလေးသူငယ်၏ ကျန်းမာအသက်ရှင်ရေးအတွက် မိဘအုပ်ထိန်းသူ၏ ဆန္ဒအရ လိင်ပြောင်းလဲပေးခြင်းဖြစ်သည်။

လိင်ပြောင်းလဲပေးခြင်းခံရသူ (ယောက်ျားမှ မိန်းမဘဝ-လိင်ပြောင်းလာသူ)တစ်ဦးသည်လည်း အရွယ်ရောက်သော် အိမ်ထောင်လိုသည်။ အိမ်ထောင်ပြုပြီးသော် သားသမီးရလိုသည်။ ဤသည်မှာ လောကလူသား၏ သဘာဝလိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့် လိင်ပြောင်းလဲပေးခြင်းအပေါ် အခြေတည်အရင်းခံခဲ့သော “လိင်ပြောင်းလဲသူတို့၏ ထိမ်းမြားလက်ထပ်မှုအခွင့်အရေး (Transsexual's Right to marry)နှင့် စပ်ဆိုင်သည့် တင်ပြတောင်းခံချက်တို့သည် ဥပဒေရေးရာကောက်ချက် (Legal Issue)အဖြစ် မျက်မှောက်ကမ္ဘာ၏ လူသားဆိုင်ရာ ဥပဒေနယ်ပယ် (Field of Humanitarian Law)တွင် တောက်လျှောက်တိုးဝင်လာနေပြီဖြစ်သည်။

လိင်ပြောင်းလဲသူတို့သည်-

- (၁) လိင်တူချင်း လက်ထပ်ခွင့် ရှိပါသလား။
- (၂) လိင်တူချင်း လက်ထပ်နေထိုင်ကြရာ၌ တရားဝင် အကြွေးလင်မယားအရာ မြောက်ပါသလား။
- (၃) လိင်တူချင်း လက်ထပ်ခဲ့ရာ မူလကနဦး လက်ထပ်မှုကပင် တရားမဝင်သော လက်ထပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဆိုလျှင် ကွာရှင်းခွင့် လိုအပ်ပါသေးသလား။

(၄) လိင်ပြောင်းလဲသူတို့၏ လက်ထပ်ခွင့်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားရုံးက မည်သို့ဆုံးဖြတ်ပေးမည်နည်း။

(၅) တရားရုံးများ ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်ရန် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်များက မည်သို့သောဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပေးကြမည်နည်း။

ဒီဇယားအမြွှာ (SIAMESE TWINS)

မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း၌ ဆေးရုံ ဆေးမှတ်တမ်းအရ ဆေးပညာရှင်တို့သည် ရင်ချင်းအပ်အမြွှာများ၊ တင်ပါးဆုံချင်း၊ ခံခဲချင်းကပ် အမြွှာများကို အောင်မြင်စွာ မွေးဖွားပေးနိုင်ခဲ့သည့်အပြင် ခွဲစိတ်ပေးခဲ့ကြသည်ကိုလည်း တွေ့မြင်ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။

ဆေးသိပ္ပံပညာရပ်၏ အောင်မြင်မှုသရဖူကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် မနန်းစိုး-မနန်းစံ ရင်ချင်းအပ်၊ လိင်တူ အမြွှာညီအစ်မ၏ ဆေးရုံဆေးမှတ်တမ်းများ၊ “လင်းနှင့်ဝင်း” တင်ပါးဆုံချင်း၊ ဆီးခဲချင်းကပ် အမြွှာ(ညီအကိုမောင်နှမ)၏ ဆေးရုံဆေးမှတ်များ စသည်တို့ကို လေ့လာကြပေသည်။ အလားတူ သြစတြေးလျ၊ ကနေဒါ၊ အင်္ဂလန်၊ ဗဟိုအမေရိကန်နှင့် ဥရောပနိုင်ငံများ၏ ဆေးရုံဆေးမှတ်တမ်းများ၊ ဂျပန်မှ ဆောင်းပါးများကိုလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ် လေ့လာနိုင်ကြသည်။ မနန်းစိုး-မနန်းစံ ရင်ချင်းအပ်၊ ရင်ချင်းကပ် အမြွှာညီအစ်မတို့မှာ ခန္ဓာကိုယ်နှစ်ခု၊ ခြေနှစ်ချောင်း၊ လက်နှစ်ဖက်စီနှင့် ကိုယ်ပိုင်အင်္ဂါများ အသီးသီးပါရှိသည်။ ၎င်းတို့အား မြန်မာဆေးပညာရှင်တို့ ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး၌ အောင်မြင်စွာ ခွဲစိတ်ကုသပေးခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ မြန်မာ့ဆေးလောက၏ ပြောင်မြောက်သော အောင်ပွဲမှတ်တိုင်

တစ်ခုဖြစ်သည်။ မနန်းစိုး၊ မနန်းစံ အဖြာညီအစ်မ၏ပြဿနာမှာ ရိုး၍ ရှင်းသည်။ ဥပဒေပြဿနာ မရှိပေ။

“လင်းနှင့်ဝင်း” တင်ပါးဆုံချင်း၊ ဆီးခုံချင်းကပ် အမြွှာကလေးတို့၏ ဆေးမှတ်တမ်းအရ ၎င်းတို့မှာ ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခါး တစ်ခုစီ ပါသော်လည်း ခြေသုံးချောင်း၊ လက်လေးဖက်၊ ယောက်ျားလိင်အင်္ဂါ တစ်ခု (ကပ်ပယ်အိတ်တစ်၊ လိင်ချောင်းတစ်) သာ ပါရှိပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ထို လိင်ချောင်းကလေးသည် သူတို့ညီနောင်အတွက် မွေးရာပါ ဘုံဆိုင်ပစ္စည်းကလေးတစ်ခု ဖြစ်သည်။ အညီအမျှ ပိုင်ဆိုင်သုံးစွဲခွင့်ရှိသည်။ ထိုအမြွှာ(ညီအစ်ကို)ကို မန္တလေးမြို့ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၊ သားဖွားနှင့် မီးယပ်ပါရဂူ ဆရာဝန်ကြီး ဦးစိုးမြင့်နှင့်အဖွဲ့သည် ၁၈-၂-၈၅ နေ့က အောင်မြင်စွာ မွေးဖွားပေးခဲ့သည်မှာလည်း ဆေးပညာအောင်ပွဲဖြစ်သည်။

“လင်းနှင့်ဝင်း” အမြွှာတစ်စုံကို ရန်ကုန်မြို့ ကလေးဆေးရုံကြီး၌ ဆေးဝါးကုသမှု ဆက်လက်ခံယူရန် မန္တလေးမြို့မှ သယ်ဆောင်လာခဲ့ကြသည်။ ကနေဒါနိုင်ငံ တိုရန်တို (TORANTO) ဆေးရုံမှ ကလေးအထူးကုဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာအလန်ဒဗလျူနေးသည်လည်း ၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကလေးဆေးရုံကြီးသို့ ရောက်လာခဲ့သည်။ “လင်းနှင့်ဝင်း” အမြွှာညီနောင်အား ၎င်းဆရာဝန်ကြီးသည် ကနေဒါနိုင်ငံသို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီး ခွဲစိတ်ကုသပေးလိုသည့် ဆန္ဒသည်နှင့်အညီ ဆန္ဒကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၏ ခွင့်ပြုချက်၊ မိဘများ၏ သဘောတူညီချက်အရ “လင်းနှင့်ဝင်း” အမြွှာညီနောင်ကို တိုရန်တိုဆေးရုံကြီး၌ ၂၈-၇-၈၄ နေ့တွင် အောင်မြင်စွာ ခွဲစိတ်ပေးခဲ့သည်။

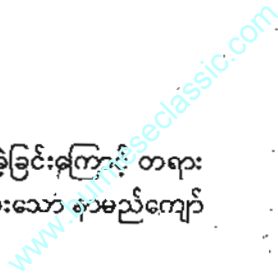
“လင်း”အား ခြေလက်စုံ၊ အင်္ဂါစုံ ညီနောင် ပိုင်ဆိုင်သည့် မွေးရာပါ ဘုံဆိုင်ပစ္စည်းကလေးကို မူရင်းအတိုင်း ထားရှိ ခွဲစိတ်ပေးခဲ့သည်။

သို့သော် “ဝင်း”အား တိုရန်တိုဆရာဝန်တို့က မူလ ခေါင်း၊ ခါး၊ ကိုယ်၊ လက်နှင့် ခြေချောင်းတစ်ချောင်းကို အမြွှာမှ သီးခြားခွဲစိတ်လိုက်ကြပြီး ခြေတုတစ်ချောင်းနှင့် မိန်းမလိင်အင်္ဂါတု (ARTIFICIAL VAGINA) တစ်ခု တပ်ဆင်ပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ “လင်းနှင့်ဝင်း” ညီနောင်သည် မောင်နှမဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားသည်ဟု ဆိုရချေတော့မည်။ “လင်းနှင့်ဝင်း” မောင်နှမကလေးနှစ်ယောက်သည် ယခုဆိုလျှင် (၉)နှစ်သားနှင့် (၉)နှစ်သမီးကလေးအရွယ် ရှိပေတော့မည်။ မူလတန်းပညာကို သင်ကြားနေရောမည်။ ထိုမောင်နှမကလေးတို့မှာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ အကြင်နာ ပွားချင်စဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

(မွေးရာပါ ဘုံဆိုင်ပစ္စည်းကလေးသည် ညီနောင်အတွက် တစ်ခုသာပါသည်။) ညီနောင်နှစ်ဦးသည် မုန့်တစ်ခုကို တစ်ချပ်စီ ခွဲဝေ၍ စားနိုင်သော်လည်း ဤကိစ္စတွင် ဆရာဝန်တို့သည် ညီနောင်အတွက် တစ်ခြမ်းစီခွဲပြီး တပ်ဆင်ပေး၍ မရနိုင်ပေ။

လိင်တူချင်း လက်ထပ်ခွင့် ရှိ မရှိပြဿနာ အပလယ်(လ်)အက်ရိုလေအမှု (April Asaley)

ဤအမှုမှာ ကမ္ဘာတွင် လိင်ပြောင်းလဲပေးခဲ့ခြင်းကြောင့် တရားရုံးသို့ ၁၉၇၁-ခုနှစ်က ရောက်ခဲ့သည့် ပထမဦးဆုံးသော နာမည်ကျော်

မှုခင်းကိစ္စဖြစ်သည်။ တရားရုံးမှတ်တမ်းတွင် ကို(ရ်)ဘက်နှင့် ကို(ရ်)ဘက်အမှု (CORBETT V CORBETT 1971) ဟူ၍ တွေ့ရှိရမည်။

မောင်အက်(ရ်)လေးသည် အမေမွေးခဲ့စဉ်က ယောက်ျားကလေး ဖြစ်သည်။ အင်္ဂါစုံသည်။ သူ၏ မွေးရာပါပစ္စည်းကလေးဖြစ်သော ကပ်ပယ်အိတ်(SCROTUM)နှင့် လိင်ချောင်း(PENIS)ကို ဆေးပညာရှင် ခွဲစိတ်ကုဆရာဝန်က ခွဲစိတ်ထုတ်ယူ ဖယ်ရှားပစ်ပြီး ထိုနေရာတွင် အမျိုးသမီးလိင်တစ်ခု တည်ဆောက်တပ်ဆင်ပေးခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မောင်အက်(ရ်)လေးသည် “မ”ဘဝရောက်ခဲ့ပြီး တကယ့် မိန်းမ စစ်စစ်အဖြစ် မှတ်ယူနေထိုင်ခဲ့သည်။

ထိုမိန်းမကလေးသည် မစ္စတာကို(ရ်)ဘက် (MR. CORBETT) ဆိုသူ ယောက်ျားပျိုတစ်ဦးနှင့် တရားဝင် လက်ထပ်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏ အိမ်ထောင်မှုဆက်ဆံရေးသည် မကြာမီ ပြိုကွဲခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် တရားသူကြီးအမ်ရော့(ဒ်) (JUDGEORMROD) ၏ တရားရုံးသို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။

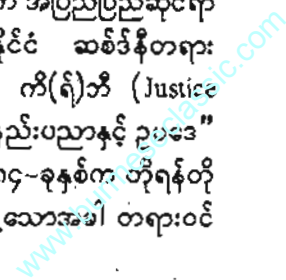
ဥပဒေပြဿနာမှာ “လက်ထပ်စဉ်ကပင် ၎င်းတို့၏ လက်ထပ် ထိမ်းမြားခြင်းသည် တရားဝင် မဝင်” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်ရန် ရုံးတော်သည် မစ္စစ်အက်(ရ်)လေးကို(ရ်)ဘက် အား ကျွမ်းကျင်သူများ၏ စမ်းသပ်ချက်ကို ခံယူစေခဲ့သည်။ ကျွမ်းကျင်သူတို့သည် ခရိုမိုဆုန်း(ခ)စမ်းသပ်ချက်၊ သားမျိုးဥပေါက်ဖွားရာ သားအိမ်ရှိ၊ မရှိ စမ်းသပ်ချက်၊ ယောက်ျားအင်္ဂါ (သို့) မိန်းမအင်္ဂါ လိင်ဆိုင်ရာ စမ်းသပ်ချက်များ (Chromosal, Gonadal and Genital Test) ကို သိပ္ပံနည်းကျ စမ်းသပ်ပေးခဲ့သည်။

ကျွမ်းကျင်သူတို့၏ စမ်းသပ်ချက် ရလဒ်သည်ကား-
“အက်(ရ်)လေးသည် မိန်းမမဟုတ်” ဟု သတည်း။ ထို့ကြောင့် ရုံးတော်၏စီရင်ချက်မှာ “အက်(ရ်)လေးသည် လိင်တူချင်း လက်ထပ်ခွင့် မရှိ” ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။

ဩစတြေးလျနိုင်ငံ တရားရုံးများ၌လည်း အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အက်(ရ်)လေးအမှုနှင့် အလားတူမှုခင်းများ ၁၉၇၉-ခုနှစ်က စတင်၍ ရောက်ရှိခဲ့ကြသည်။ ၁၉၇၉-ခုနှစ်ထုတ် ဩစတြေးလျ ဥပဒေဂျာနယ် (1977- 53-ALI-659)ကို လေ့လာနိုင်ပေသည်။

လိင်ပြောင်းလဲလိုသူများနှင့် တရားဝင်လက်ထပ်ခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး

ကနေဒါနိုင်ငံ တိုရန်တိုဆေးရုံကြီး၌ ၁၉၈၄-ခုနှစ်တွင် ယောက်ျားလိင်(အင်္ဂါ)တစ်ခုတည်းသာပါသော တင်ပါးဆုံချင်းကပ် အမြှာညီနောင်တို့ ဆေးပညာရှင်တို့က ခွဲစိတ်ကုသပေးခဲ့ကြသည်။ တစ်ဦးက ယောက်ျားအင်္ဂါစုံ ရရှိသည်။ အခြားတစ်ဦးမှာ ယောက်ျားလိင်(အင်္ဂါ) မရနိုင်သဖြင့် မိန်းမလိင်(အင်္ဂါ) အတူတစ်ခုကို ခွဲစိတ်တပ်ဆင်ပေးခဲ့ရသည်။ ထိုကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၁-၄-၈၇ ရက်နေ့က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး၊ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ ဆစ်ဒနီတရားလွှတ်တော်ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ တရားဝန်ကြီး ကို(ရ်)ဘီ (Justice Kirby)သည် ဗစ်တိုးရီးယားတက္ကသိုလ်၌ “ဖီဝနည်းပညာနှင့် ဥပဒေ” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဟောပြောရာတွင် “၁၉၈၄-ခုနှစ်က တိုရန်တိုဆေးရုံကြီး၌ လိင်ပြောင်းလဲခဲ့ရသူသည် တစ်နေ့သောအခါ တရားဝင်

လက်ထပ်ခွင့် ရရှိရေးအတွက် ရုံးတော်သို့ လျှောက်ထားလာသော် အက်ရှီလေအမှုနှင့် သြစတြေးလျနိုင်ငံအမှုများကို ကိုးကား၍ ကျွမ်းကျင်သူများထံ ယောက်ျားလော၊ မိန်းမလောဟူသော ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရေးအတွက် ဆေးစစ်ဆေးခြင်းခံယူရန် စေလွှတ်ကြရပေဦးမည်။ ထိုပြဿနာပြေလည်စေရေးအတွက် ယနေ့ ဆေးသိပ္ပံပညာရှင်များသည် ယောက်ျားမှ မိန်းမအင်္ဂါ(လိင်)သို့ ပြောင်းလဲခြင်းခံရသူတို့အား သားမျိုးဥများပေါက်ပွားရာ သားအိမ်တပ်ဆင်ပေးနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလျက်ကြောင်း” ဟူ၍ ပါရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေနယ်ပယ်တွင် (Homosexuals, Transsexuals & Sex Discrimination Act) ကို ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးနေကြပြီဖြစ်သည်။

ဘယ်လ်ဂျီယံနိုင်ငံတွင်လည်း ယောက်ျားအင်္ဂါ(လိင်)မှ မိန်းမအင်္ဂါ(လိင်)သို့ ပြောင်းလဲတပ်ဆင် ခွဲစိတ်ကုသခံခဲ့သူ အော့စတင်ဗစ်(ချ်)သည် တရားဝင် လက်ထပ်ခွင့်မရသဖြင့် ဥရောပတိုက်လံဆိုင်ရာ တရားရုံးသို့ “လိင်ပြောင်းလဲသူတို့၏ လက်ထပ်ခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး” တစ်ရပ်ကို တင်ပြလျက် ဘယ်လ်ဂျီယံနိုင်ငံအား တရားစွဲခဲ့သည်။

ဇီဝ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာပြဿနာ (Bioethical Problem) တို့သည် ခေတ်သစ် မိသားစုဥပဒေနှင့် လူသားဆိုင်ရာ ဥပဒေနယ်ပယ်အတွင်းသို့ အရှိန်ပြင်းပြင်းဖြင့် ဝင်ရောက်လာနေပြီဖြစ်သည်။ ဥပမာ ပညာရှင်တို့သည် တိုးတက်လာသော သိပ္ပံပညာ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို အမိလိုက်နိုင်စေရေးအတွက် ကြိုးပမ်းနေကြရန် လိုအပ်ကြောင်း ရေးသားအပ်ပေသတည်း။

ကိုးကားသည့်အထောက်အထား

1. Lecture given by Justice, KIRBY, President of S. C. SIDNEY, and a member of Internal Court of Justice (I.C.J), at the Victoria University of Wellington On 1st April 1987
The REVIEW - International Commission of jurists No. 39 Dec. 1987
  2. Corbett V Corbett (1971), p 83.
  3. Homosexuals, Transsexuals and Sex Discrimination Act, 1988 Public Law No:279.
  4. Van Costerwijok V Belgium (1981) EHRR 537
- ၅။ မိုးမြင့်မောင်- “ထူးဆန်းထွေလာ ပြည်မြန်မာ”(၂)
စာ-၂၇၃-၂၈၀
(မြန်မာ့ ရင်ချင်းဆက်အဖြာများ)

(ဃ)

ပြစ်မှုဝေနှင့်ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာ

(၁၇)

သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ရေး အဖြူအမည်း မကွဲသေး

သေဒဏ်ကို ဆက်လက်ထားရှိရေး (သို့မဟုတ်) ပယ်ဖျက်ရေး လုပ်ငန်းသည် မျက်မှောက်ကမ္ဘာ၏ ဥပဒေ ပြဿနာများအနက်မှ “ငြင်းချက်” တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

သေဒဏ်ကို ဆက်လက်ထားရှိကြမည်လော (သို့မဟုတ်) ပယ်ဖျက်ကြမည်လော ဟူသောပြဿနာသည် သာမန် ဆင်ခြေ(သို့မဟုတ်) သာမန် ဆင်ခြင်တုံတရားဖြင့် အခြေခံစဉ်းစားခြင်းထက် အမှန်နှင့်အမှား၊ အကောင်းနှင့် အဆိုး၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးကို သိပ္ပံနည်းကျ ခွဲခြားလေ့လာကာ ဆောင်ရွက်သင့်သည်ကို ဆောင်ရွက်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာကဏ္ဍမှ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ ဥပဒေရေးရာ “ငြင်းချက်” တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာနိုင်ငံများသည် မိမိတို့နိုင်ငံတော်ကြီး၏ အေးချမ်းသာယာရေး၊ နိုင်ငံသားများ၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်ဥစ္စာ လုံခြုံရေးတည်း

ဟူသော ဦးတည်ရည်မှန်းချက်တို့ဖြင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒများကို ချမှတ်ကာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေကို နည်းကောင်းလမ်းကောင်း စနစ်ကောင်းများမှ ရယူသုံးစွဲ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။

မျက်မှောက်ကမ္ဘာ၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒကို ချမှတ်ကြသူနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေကျမ်းကျင်သူတို့သည် လူသားများအတွက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ မှုခင်းများကို တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ရာ၌ သေဒဏ် မထားဘဲ အခြားသော ပြစ်ဒဏ်များဖြင့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ထိန်းကျောင်းနိုင်ဖွယ် ရှိသည်ဟု ထင်မှတ်လျက် ရှိကြသည်။

“သေဒဏ် ထားသင့်-မထားသင့်” ဟူသော စကားစစ်ထိုးပွဲသည် မပြီးဆုံးသေးချေ။ ပြီးဆုံးရန်လည်း ဝေးပါချေဦးမည်ဟု ထင်သည်။ လောကကျင့်ဝတ်တရား စောင့်သူများနှင့် နိုင်ငံရေးသမားအများစုသည် ရိုးရာ အစဉ်အလာသမားများနှင့် ခေတ်သစ် အယူအဆရှိသူများ၊ ရှေးဟောင်းအတွေးအခေါ်ကို ဖက်တွယ်ထားသူများနှင့် တိုးတက်သော အတွေးအခေါ် ရှိသူများ၊ တရားသေဝါဒသမားများနှင့် လက်တွေ့အမှန်တရား၏ တန်ဖိုးကို လက်ခံယုံကြည်သူများ၊ ဘာသာရေးနှင့် ဥပဒေကို ခွဲခြားဆောင်ရွက်ရေး၊ မဆောင်ရွက်ရေး အင်အားစုများ၏ အကြားတွင် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်းကြီး၏ နှလုံးသား

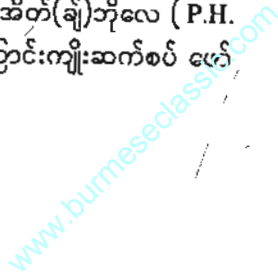
- * - Traditionalists and moderns.
- ** - Conservatives and progressives.
- *** - Dogmatists and pragmatists.
- **** - Partisans and opponents of the separation of religion and law.

ဗဟိုမှ စီးဆင်းလာသော “သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ရေး” အဆိုနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး လေ့လာ ဆင်ခြင်ကြရာ၊ လက်ရှိ ကျင့်သုံးနေသည့်အတိုင်း သာလျှင် ဆက်လက် ကျင့်သုံးကြရန် လိုလားနေကြသည်။

လူသားနှင့်အပြုအမူအပေါ် လေ့လာကြရာဝယ် ဘဝနှင့် သေခြင်း တွင် ဥပဒေ၏ နယ်ပယ် အထူးသဖြင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် နေရာယူထားပြီး ဖြစ်သည်။ အခြေကျပြီး ဖြစ်သည်။

တစ်စုံတစ်ယောက်အား လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် “သေဒဏ် ထားသင့်၊ မထားသင့်” ဟူသောပြဿနာကို အမေးပုစ္ဆာလုပ်၍ မေးမြန်းပါမူ ဝေခွဲ၍ မရသော ခွဲခြား၍ မရသော ဒွိဟသံသယတို့သည်သာ ယိုစီးလျက်၊ မရေမရာ၊ မသေမချာ အဖြေ ထွက်မလာဘဲ ရှိကြမည်သာ ဖြစ်သည်။

“ထို ဒွိဟသံသယ၏ ရလဒ်မှ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် ဤ ဆူးငြောင့် ထူပြောသော ဇာတ်ဟန်များသောပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ရန် တိကျပြတ်သားသော မူဝါဒတစ်ခုကို ချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်၍ တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်နိုင်ချေသော နည်းလမ်းများ မရှိပြီလော” ဟူ၍ ပြစ်မှုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေပကောင်စီ၏အဖွဲ့ဝင် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသား ပီအိတ်(ချ်)ဘိုလေ (P.H. Bolle)က ဖြစ်နိုင်ချေ၊ မဖြစ်နိုင်ချေတို့ကို ကြောင်းကျိုးဆက်စပ် ဖော်ထုတ်ရေးသားခဲ့သည်။

(က) သေဒဏ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ မျက်နှာစာနှစ်ရပ်

(The two faces of the death penalty.)

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဥပဒေသမိုင်းရေးအမြင်ဖြင့် လေ့လာသိရှိခဲ့ကြသည်မှာ ထုံးတမ်းဥပဒေသအရ သေဒဏ်ချမှတ်ခြင်းကို လမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍမှ ပထမဦးစွာ ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြပြီး အခြေခံဥပဒေရေးရာ အတွေးအခေါ်များ ဖွံ့ဖြိုးလာသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက်၍ ဒုတိယအဆင့်တိုးပွားလာသော နိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးရာအရ ပေါင်းစည်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပေသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သမိုင်းစဉ်တွင် လူ့ဘဝနှင့် လူသားများ၏ အခွင့်အရေးကို ကြီးမားသော အရေးပါမှုအဖြစ် ဆက်သွယ်ပေါင်းကူးမထားသည့် “သေဒဏ်”သည် ရှေးပဝေသဏီခေတ်ကာလများကပင် လျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ၏ လက်နက်ကိရိယာအဖြစ် ရိုးရိုးရှင်းရှင်းအသုံးချခဲ့ကြသည်။

“နိုင်ငံ”များသည် လက်တွေ့အရ သော်လည်းကောင်း၊ မူအရ သော်လည်းကောင်း၊ “လူ”ကို သတ်သော “လူသတ်မှု” ကျူးလွန်သူတို့ တစ်ဖန်ပြန်လည်သေစေရန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ၏ စီမံခန့်ခွဲ ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဥပဒေပတွင် ၁၈ ရာစုသို့ ရောက်လာသောအခါ အခြေခံဥပဒေရေးရာ အတွေးအခေါ်များ ကြီးထွား တိုးတက်၍လာခဲ့သည်။ ထိုအခြေခံဥပဒေ၏ သဘာဝတရား၌ လူ့အခွင့်အရေး (နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့်အရေး)ဆိုင်ရာကဏ္ဍသည် အရေးပါ၍လာကြောင်း တွေ့ခဲ့ရသည်။ အခြေခံဥပဒေရေးရာ သဘာဝတရားနှင့် ဘုရားသခင်၏ အမှုတော်ထမ်း

ရန် လူသားတစ်ဦး၏ အသက်ကို ကယ်တင်ရန်ဟူသော ဦးတည်ချက်များ ပေါင်းဆုံခဲ့ကြသည်။ ထိုမှ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူသားအသက်ရှင်ရေးကဏ္ဍတွင် “သေဒဏ်”ကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပြုခဲ့ကြပေသည်။

ထိုလုပ်ငန်းနှင့် လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် သေဒဏ်သည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒ၏ လက်နက်ကိရိယာတစ်ခုမျှသာ ရှိခဲ့ပြီး လက်တွေ့အသုံးပြုနိုင်မှုသည် အားနည်း၍ လာခဲ့သည်။ အမှန်အားဖြင့် နိုင်ငံတော်တွင် ပြစ်ဒဏ်အမျိုးမျိုးကို ချမှတ်ကျင့်သုံးရခြင်းသည် နိုင်ငံတော်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကာကွယ်နိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ကြရခြင်းဖြစ်သည်။

အဆိုပါ အချက်များကို စုရုံး ရှုမြင်ခြင်း၏ ရလဒ်သည်ကား အခြေခံဥပဒေများ၌ နိုင်ငံရေးပြစ်မှုများကို သေဒဏ် မချမှတ်ရန် တန့်သတ် ပြဋ္ဌာန်းလာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ-၆၅ ပုဒ်မခွဲ(၁) “နိုင်ငံရေးပြစ်မှုများအတွက် သေဒဏ် မချမှတ်ရ” ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြသည်။

နိုင်ငံတော်အတွက် လိုအပ်၍ အရေးကြီးသော ပြစ်မှုကြီးများ ထိုမှ တရားရုံးက ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်၍ သေဒဏ်ကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ကြသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပေသည်။ သို့သော် အမှုကြီးများ အားလုံးကို သေဒဏ် မချမှတ်ချေ။ အများနှင့်ဆိုင်သော ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် စစ်ဘက်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတို့တွင် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် သေဒဏ်တို့ကို ခွဲခြား လေ့လာသင့်ပေသည်။

* - The death penalty shall not be pronounced for political offences.

(ခ) အများနှင့်ဆိုင်သော ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်
စစ်ဘက်ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတွင် ပါရှိသော သေဒဏ်
(The death penalty in common Criminal Law and Military
Criminal Law.)

သေဒဏ်နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ဆွေးနွေးကြရာ၌ ပြစ်မှုစစ်ပွဲ ဆင်နွှဲ
ရာတွင် ပြစ်မှု မဖြစ်ပွားရေးကို ကာကွယ်တားဆီးရန် သေဒဏ်သည်
လက်နက်ကိရိယာတစ်ခုအားပလာတစ်ခုဖြစ်သည်ကို အများက လက်ခံ
ကြသည်။

သို့သော် ထိုသေဒဏ်သတ်မှတ်ချက်သည်-

(က) နိုင်ငံတော်အေးချမ်းနေသည့်ကာလ

(ခ) စစ်ဖြစ်နေသည့်ကာလ

(ဂ) အမျိုးသားကာကွယ်ရေးအတွက်သာ

(ဃ) စစ်ဖြစ်နေသည့်ကာလအတွက်သာ- စသည်ဖြင့် လိုအပ်
ချက်ကို ခွဲခြားသတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်မည်ဟု ဆိုကြသည်။

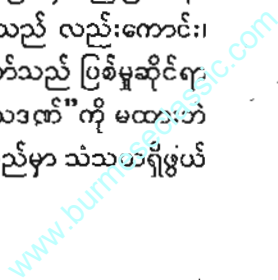
ဤသို့ ခွဲခြားဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုးသည်လည်း အမှန်တကယ်
အားဖြင့် ရှုပ်ထွေးမှုများရှိ၍ နိုင်ငံများတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှု နည်းပါး
ပေသည်။ မည်သို့ဆိုစေ အမှုအခင်း နှစ်မျိုးစလုံးကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာ
တရားရုံးက ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူအား ပြစ်ဒဏ်ချမှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း
ဖြစ်သည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်မှုအရ သေစေသင့်၍ သေဒဏ်အမိန့်ချမှတ်
သော် ကြီးဒဏ်ပေး၍ အသက်သေစေသည်။ ဤနေရာတွင် ဘဝတစ်
အဆုံးသတ်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ သေဒဏ်ပေး၍ ဘဝ အဆုံးသတ်သွား
ရခြင်း တူညီသော်လည်း ပြစ်မှုကြီးများ ကျူးလွန်ရခြင်း အကြောင်းရင်း

တို့သည်ကား မတူညီကြသဖြင့် သတိကြီးစွာ ထား၍ စူးစမ်းလေ့လာ
သင့်ပေသည်။

(ဂ) ပြစ်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ၏ ကိရိယာတစ်ခု
(An instrument of Criminal Policy.)

သေဒဏ်ကိစ္စသည် ဥရောပတွင် တစ်ချိန်က (ရှေးကာလက)
အရှင်းကြီး ရှင်းခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။ “သေဒဏ်သည် အသုံးမဝင်၊
မိမ့်မာပြ မဟုတ်၊ လိုအပ်ချက် မဟုတ်” ဟူ၍ ဆိုခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ုပ်
တို့သည် ၁၈ ရာစု တွေးခေါ်ရှင်များ တွေးခေါ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် သေဒဏ်
ကို ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဆိုသော အချက်အပေါ်တွင် ထပ်ကာထပ်ကာ
ပြောဆိုနေရန် မလိုအပ်ဟု ထင်သည်။ ကွာလွမ်းခဲ့ပြီဖြစ်သော ထို
ရှေးကာလ၏ သေဒဏ် ပယ်ဖျက်ထားရှိမှုသည် ယနေ့ကာလအတွက်
စမ်းသပ်ချက်တစ်ရပ်အဖြစ်နှင့်သာ ရှိကောင်း ရှိပေလိမ့်မည်။

ယနေ့ကမ္ဘာသည် သစ်လွင်သောပြစ်မှုဗေဒပညာရပ်၏ ဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်လာသော နည်းပညာအရ စမ်းသပ်ရှာဖွေ လုပ်ကိုင်နိုင်ကြရမည်
ဖြစ်သည်။ ခေတ်သစ် ပြစ်မှုဗေဒပညာရှင်တို့ကလည်း သေဒဏ်ကို
ပယ်ဖျက်ရန် သင့်-မသင့်ဟူသော သံသယကို ပယ်ဖျက် ရှင်းလင်းရန်ဖြစ်
သည်။ ပေါများလှသည့်အကြောင်းအချက်များ၊ ထူပြောလှသည့် ပြဿနာ
များ အပေါ်အခြေပြု တိုးပွားလာရသည့် ဥပဒေသည် လည်းကောင်း၊
ဆို ဥပဒေများအရ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် နိုင်ငံတော်သည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ
မူဝါဒ၏ လက်နက်ကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သော “သေဒဏ်” ကို မထားဘဲ
ဆန်းကျောင်း လုပ်ကိုင်နိုင်ကြပါမည်လော ဟူသည်မှာ သံသယရှိဖွယ်
ဖြစ်သည်။

(ဃ) အမျိုးသားကာကွယ်ရေးဇန်နီရီယာတစ်ခု
(An instrument of national defence.)

လူမျိုးနှင့် နိုင်ငံတော်သည် စစ်ဖြစ်နေသည့် ကာလ၌ ကြီးမားသော အန္တရာယ်အကြားတွင် ရှိသည်။ လူမျိုးနှင့် နိုင်ငံတော်၏ လိုရေး၊ ကာကွယ်ရေးအတွက် စစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ချက်တို့သည် တရားသည်ဟု ယေဘုယျ ခံယူကြသည်။

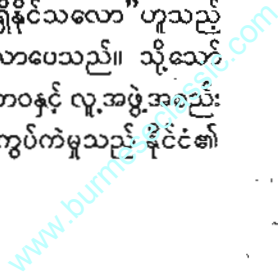
ထို အခြေခံအရ နိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် မိမိအသက်ကို စွန့်လွှဲရန် သင့်က စွန့်လွှတ်နိုင်စွမ်းရှိရမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ အခြားသူတစ်ဦးအသက်ကို ရယူရန်ရှိက ရန်သူ့လက်မှ ရယူရမည့် တာဝန်လည်း ပေးသည်။ နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံတော်သည် ထိုသို့ လိုအပ်လာသည့် အချိန်တွင် ရန်သူကို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်းသည် မွေးရာပါတာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်သကဲ့သို့ လူမှုတာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟုလည်း ခံယူထင်ကြရပေမည်။

နိုင်ငံတိုင်း နိုင်ငံတိုင်းသည် လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်လာသည့် ပြည်ပရန်သူနှင့် ပြည်တွင်းရန်သူများကို တစ်ခါတစ်ရံ တွေ့ကြုံတတ်သည်ကို သတိမူကြရပေမည်။ နိုင်ငံတော်သည် စစ်ရေးဖြင့် စစ်ပြင်ဆင်မှုလုပ်ကိုင်သူ ပြည်တွင်းရန်သူအား ပြင်းထန်စွာ နှိမ်နင်းကြရသည်။ ထိုအခါ လူမှုအန္တရာယ်များမှ ကင်းဝေးရန်နှင့် နိုင်ငံအေးချမ်းမှု ရရှိစေရန် တရားစီရင်ရေးနည်း၊ အခြားသောနည်းများဖြင့် ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရပေသည်။ “သေဒဏ်” သည် ထို စစ်ပြိုင်သူ ပြည်တွင်းရန်သူအား နှိမ်နင်းရန်အတွက် လိုအပ်နေသော နည်းလမ်း တစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိနေရပေသည်။

နိုင်ငံတော်သည် တစ်မျိုးသားလုံး၏ လူအင်အားကို အသုံးပြုရန် ရှိသော်လည်း ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများအား ထောင်သွင်း အကျဉ်းချထားခြင်းလည်း ပြုရသည်။ ထို ထောင်ကျများအားလည်း လုပ်အားအသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းအရ ၎င်းတို့၏ လုပ်အားကို အသုံးပြုနိုင်ရန် လုပ်ငန်းများ တီထွင်လုပ်ကိုင်စေရပေသည်။ တစ်ဖန် စစ်ပွဲမှ ဖမ်းဆီးရမိလာသည့် ရန်သူများကိုလည်း တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် လဲလှယ်ရန် ရှိက အပြန်အလှန် လဲလှယ်ရခြင်းမျိုးလည်း ရှိသည်။ တစ်ချိန်ထဲမှာပင် ကျွန်ုပ်တို့ စဉ်းစားသတိမူသင့်သည်မှာ အများနှင့်ဆိုင်သော ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်စစ်ဘက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်တို့သည် မတူညီကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အများနှင့်ဆိုင်သော ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေသည် ပြစ်မှုကို တိုက်ခိုက်ရန်ဖြစ်သည်။ စစ်ဘက်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် အဓိကအားဖြင့် အမျိုးသားကာကွယ်ရေးအတွက် ဖြစ်သည်။ ထိုမှခင်းများကို စစ်ဆေးစီရင်သူတို့သည် တရားသူကြီးများသာ ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်သည်ပင်လျှင် “သေဒဏ်” သည် နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်အဖြစ် တည်ရှိနေသည်ကို နားလည်ကြရမည် ဖြစ်သည်။

ထိုသို့အားဖြင့် “သေဒဏ်” ကို စစ်ဖြစ်နေသည့်ကာလတွင် အသုံးပြုကြသော်လည်း “အေးချမ်းနေသည့်ကာလတွင် ‘သေဒဏ်’ ကို ဝယ်ဖျက်၍ ကောင်းစွာဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း မရှိနိုင်သလော” ဟူသည့် မေးခွန်းကို အမေးပုစ္ဆာ ထုတ်ကြရန် လိုအပ်လာပေသည်။ သို့သော် နိုင်ငံတော်သည် မည်သည့်အချိန်မဆို လူ့ဘောင်ဘဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတို့ကို ကာကွယ်ရန် လိုအပ်သောပြုမူဆောင်ရွက် ကွပ်ကဲမှုသည် နိုင်ငံ၏ တရားဝင် အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ရန်သူကို ချေမှုန်းရန် နိုင်ငံတော်သည် စစ်စည်းမျဉ်းဥပဒေများကို နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့်အရေးများ၊ လူ့အခွင့်အရေးများ၏ ကန့်သတ်ချက်အတွင်းမှ ပြဋ္ဌာန်းသုံးစွဲပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် ရိုးရိုးနှင့်ရှင်းရှင်း ပယ်ဖျက်ထားသော "သေဒဏ်" ကို စစ်ဖြစ်နေသည့်ကာလအတွင်း နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးအတွက် ကြီးမားသောအန္တရာယ် ကျရောက်နေသည့်အခြေအနေအထူးအာဏာ ကို ရယူသုံးစွဲ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။

P. H Bolle က အထက်ပါစာပိုဒ်ကို ရေးသားလိုက်ခြင်းသည် စိတ်ကူးဖြင့် ရေးသားထားသော ဖော်ပြချက် မဟုတ်ကြောင်းကို ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံက ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးလျက်ရှိသော စစ်ဘက်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကိုဥပဒေပုဒ်မ-၂၇ ကို ကောက်နုတ်ရည်ညွှန်းပြဆိုသည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသည် သေဒဏ်မထားရေး မူဝါဒကို လက်ခံကျင့်သုံးသော်လည်း စစ်ဖြစ်နေသည့်ကာလတွင် ကြီးလေးသောပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများအား သေဒဏ် ချမှတ်နိုင်ပေသည်။*

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုပါလီမန်သည် စစ်ဖြစ်နေသည့်ကာလတွင် သေဒဏ်ကို ကျင့်သုံးရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အဆိုပါ ပုဒ်မ-၂၇ ပုဒ်မခွဲ(၁)၏ ပုဒ်မခွဲငယ်(၁)ကို ကန့်ကွက်ခဲ့ကြပေးသည်။

* - Article 27 Para 1. Sub. Para 1 of the Military Criminal Code: "The death penalty can be pronounced only in time of war."
* - Federal Chamber (Parliament).

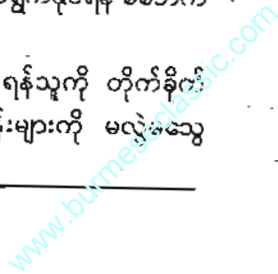
မည်သို့ဆိုစေ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၏ စစ်ဘက်ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကို ၁၉၂၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ(၁)ရက်နေ့က အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ခံမက်ကာလအတွင်း စစ်မက်ဖက်ပြိုင်ရန် အငြင်းပွားလာသည့်အချိန်တွင် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုကောင်စီ၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် သေဒဏ်ကို ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ မေလ (၂၈)ရက်နေ့က အမိန့်ချမှတ် တင်ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ထိုအချိန် ထိုကာလ၏ ထိုဥပဒေအရ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင် လူ(၁၇)ဦးအား သေဒဏ်ချမှတ်ခဲ့ရသည်က ထင်ရှားသည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသားတို့သည် သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ရေးဝါဒသမား ဖြစ်ကြသော်လည်း နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးကို ခြိမ်းခြောက်လာပါမူ လိုအပ်သည့် ပြစ်ဒဏ်ကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုလားကြပေသည်။

နိဂုံး

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် သေဒဏ်ကို လုံးဝ မပယ်ဖျက်နိုင်သေးသော်လည်း သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ရေးမူဝါဒကို စွဲကိုင်ထားရပေမည်။ တစ်ချိန်ထဲမှပင် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးနှင့် နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးကို ထိပါးလာသော စစ်ဖြစ်နေသည့်ကာလတွင် ဖြစ်ပွားသည့် ကြီးလေးသော ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို သေဒဏ်ချမှတ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စစ်ဘက်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ထားရှိရပေသည်။

စစ်အတွင်းကာလ၊ မည်သည့်နိုင်ငံမဆို ရန်သူကို တိုက်ခိုက်အောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သော ကာကွယ်မှုလုပ်ငန်းများကို မလွှဲမသွေ

* - (Federal Council (Government))

လုပ်ဆောင်ကြရမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် လူ့အသက်ကို ကယ်ဆယ်ရန်နှင့် ယေဘုယျ လူ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ထိန်းလုပ်ကိုင်ရန် ထူးခြားသော မှုခင်းများအတွက် စစ်ဘက်ဖြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် သေဒဏ်ကို သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ကြရပေသည်။

ဤသို့သော ကာကွယ်ပေးထားမှုများသည် အကယ်၍ ချွတ်ယွင်းအားနည်းလာခဲ့လျှင်လည်း ပါလီမန်(အစိုးရ)သည် အရေးပေါ်အခြေအနေကို လျင်မြန်စွာ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် အရေးပေါ်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်း၍ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နိုင်ပေသည်။

နိုင်ငံအခြေအနေသည် ဆက်လက်ဆိုးမြိုဆိုးနေပါက သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ရေးမူများကို မျက်ကွယ်ပြုလျက် တပ်မတော်နှင့် ရဲအား ဆိုးဝါးသော ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို ဖမ်းဆီးပြီး စစ်မြေပြင်တွင် စစ်ဆေးစီရင်သော အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးစီရင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ကို အပ်နှင်းဆောင်ရွက်စေရပေသည်။

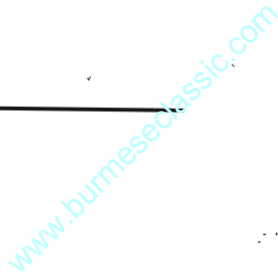
လူ့လောကတွင် သေဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ထားလိုခြင်းသည် ကြီးမားသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖြည့်ဆည်းကြရန် ဖြစ်သော်လည်း၊ လူသားတို့ ပြည့်ပြည့်ဝဝမရနိုင်သော စိတ်ကူးယဉ်မှုကို ရှေးရှုနေသည်။ မည်သို့စေ လူသားတို့အတွက် ဤအိပ်မက်သည် တစ်နေ့အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်လာပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ဤအိပ်မက်၏ အဖြစ်မှန်နှင့် အစစ်အမှန် ပန်းတိုင်၏မြင်ကွင်းသည် မည်းမှောင်၍ မသွားဘဲ ဘဝအခြေအနေ

* - (Emergency Legislation).
** - (Army and the police).
*** - Summary executions on the battlefield.

အရပ်ရပ်မှ စီးဆင်းလာသော တင်ပြတောင်းဆိုချက်တို့သည် ဖုံးကွယ်နေသော စစ်မှန်မှု အသိတရားများ ပွင့်လန်းလာသည်အခါ၊ သေဒဏ်ပယ်ဖျက်ထားသော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် နေရာယူ၍ လာကြမည်ဖြစ်သည်။

ကောင်းသောစိတ် ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်မှု၊ ဆိုးဝါးသောပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ခွဲဖျင်းသော စီမံခန့်ခွဲမှုတို့သည် မကောင်းဆိုးဝါး ထက် ပို၍ ဘာ၍ အဆိုးဆုံးဖြစ်သည်ကို သက်သေထူ၍ မြင်တွေ့ခဲ့ ကြပြီးဖြစ်သည်။ ကုစားမှုတစ်ခုကား ကောင်းသော စိတ်၊ ကောင်းသော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်၊ ကောင်းသောစီမံခန့်ခွဲမှုတို့သည် လောကကို အလှပင်နိုင်မည့် ဆေးကောင်းဝါးကောင်းများပင် ဖြစ်ပေသတည်း။

- III - conceived
- III - prescribed
** - Poorly administered.
*** - Evil.

(၁၈)

တရုတ်ပြည်၏ သေခဏ်ပယ်မျက်ရေး ချွေ့ပြေးလှုပ်ငန်း

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေသည် ပြစ်မှုနှင့်ပြစ်ဒဏ်များကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေဟု ဖွင့်ဆိုကြသည်။ ထိုဥပဒေသည် မည်သို့ ပြုမူ၍ မည်သို့ မပြုမူ၍ မည်သည့် ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သဖြင့် မည်သို့ ခန့်ခွဲ စစ်ဆေးစီရင်ရသည်ကို အထူး ဖော်ပြထားသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ အဓိကအလုပ်သည်ကား-

- (၁) လုပ်သားပြည်သူများကို အကာအကွယ်ပေးရန်
- (၂) ပြစ်မှုမဖြစ်ပွားစေရေးအတွက် ဟန့်တားရန်
- (၃) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အပြစ်ပေးရန်...တို့ ဖြစ်သည်။

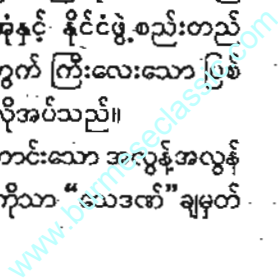
ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့သည် လူ့အသက်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများကို တိုက်ရိုက်ကာကွယ်ပေးရသည့် ခန့်ထယ်ထူးခြားလေးနက်သော ဥပဒေ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသမိုင်းစဉ်တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေသည် အုပ်စိုးသူ လူတန်းစားများက ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံ

စီးပွားရေး အခြေအနေများ တည်ငြိမ်စွာ ရပ်တည်နေနိုင်ရန် ကာလဒေသနှင့် လျော်ညီသော ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့ဖြင့် ရယူသုံးစွဲခဲ့ကြသည်။

“တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသည် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သည်နှင့်အညီပဒေသရာဇ်စနစ်(သို့မဟုတ်)အရင်းရှင်စနစ်ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံများနှင့်မတူညီ ကွဲပြားခြားနားသည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်ပြည်သည် အခြားသောနိုင်ငံများ၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေမှ ကူးယူခြင်း၊ ရယူသုံးစွဲခြင်း မပြုလုပ်ပေ။ တရုတ်ပြည်သည် ပြစ်မှုများကို ထိန်းကွပ်ရာတွင် ၎င်း ဖြတ်သန်းခဲ့ရာမှ ရရှိလာသည့် အတွေ့အကြုံများကို အခြေပြု၍ တစ်လှမ်းချင်း၊ တစ်ဆင့်ချင်း ကိုယ်ပိုင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း ကျင့်သုံးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။” ဟု ရှန်ဟဲပြည်နယ်၏ ပြစ်မှုကာကွယ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးကော်မတီအဖွဲ့ဝင်၊ အရှေ့တရုတ်ပြည်၊ ဥပဒေနှင့် နိုင်ငံရေးသိပ္ပံကျောင်း၊ ပြစ်မှုဗေဒနှင့် ပြစ်မှုကာကွယ်ရေးဌာန၊ ဌာနမှူး၊ ဝူဟန် (WU HAN)က ရေးသား ဖော်ပြခဲ့သည်။

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေသည် နိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်စံများနှင့်အညီ ရေးဖွဲ့ထားသည့် ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သော ပြစ်မှုများနှင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်မူဝါဒများ မှ ပေါင်းကူးစီးဆင်းလာသည့် ဥပဒေပင် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်သည် တန်ပြန်တော်လှန်မှုများ၊ လူမှုအဆောက်အအုံနှင့် နိုင်ငံဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံတို့ကို ဖျက်ဆီးသော ပြစ်မှုများအတွက် ကြီးလေးသော ပြစ်ဒဏ်များဖြင့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန်လည်း လိုအပ်သည်။

တရုတ်ပြည်တွင် စက်ဆုတ်ရွံ့ရှာဖွယ်ကောင်းသော အလွန်အလွန် ဆိုးရွားသော ရန်ကြမ်းသော ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကိုသာ “သေဒဏ်” ချမှတ်

နိုင်ပေသည်။ စက်ဆုတ်ရွံ့ရှာဖွယ်ကောင်းသော ပြစ်မှုများမှာ-

- တန်ပြန်တော်လှန်သောပြစ်မှု
(Counter-revolutionary offence.)
- ပြည်သူ့ဘဝလုံခြုံမှုကို ထပ်ခါထပ်ခါ အန္တရာယ်ပေးသော ပြစ်မှုများ
(Offences endangering public security and with serious consequence)
- လူသတ်မှု
(Homicide attended by grave circumstances.)
- လူယက်မှု (သို့မဟုတ်) မုဒိန်းမှုမှ ဖြစ်ပွားသည့် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှု (သို့မဟုတ်) သေဆုံးမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုမူသည့် လက်ရောက်မှုနှင့် ရိုက်ပတ်မှု (intentional assault and battery in connection with robbery or rape and causing injury or death.)
- နိုင်ငံပိုင်ပစ္စည်းများနှင့် မြောက်များစွာသော ငွေကြေးအလွဲ သုံးစားမှု
(Extremely grave cases of embezzlement of public property by a state functionary, involving a huge amount of money.) တို့ဖြစ်သည်။

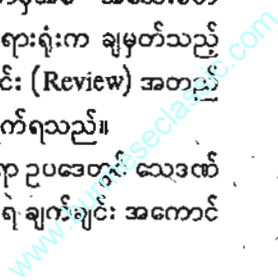
တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတွင် သေဒဏ်နှင့် စပ်ဆိုင်သော အခြေခံအချက်အလက်များကို အထက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြရပေမည်။ တရုတ်ပြည်တွင် ယခု သေဒဏ်ကို ဖျက်သိမ်းခြင်း မပြုနိုင်သေးပေ။

သို့သော် သေဒဏ်အမိန့်ချမှတ်ရာတွင် တင်းကြပ်သော ထိန်းကျောင်းမှု တို့ဖြင့် စီမံခန့်ခွဲ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သေဒဏ် ချမှတ်ခြင်း အမိန့်ကို အနိမ့်ဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်ရှိရန် လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်တို့ဖြင့် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။

အသက်(၁၈)နှစ် မပြည့်သေးသောသူနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုး သမီးများအား သေဒဏ်ချမှတ်ခွင့် မရှိပေ။ ငယ်ရွယ်သူ မဟုတ်သူများ တ ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုကြီးများအတွက် သေဒဏ် ပေးနိုင်သည်။ သို့သော် ထိုသေဒဏ်အမိန့်နှင့်အတူ သေဒဏ်စီရင်မှုကို နှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်း ထားရမည်ဟူသောအမိန့်ကိုပါ တစ်ပါတည်း ချမှတ်ရပေသည်။ (Death sentence with a two-year reprieve.)

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာမူဝင်များ စစ်ဆေး စီရင်ရာ၌ သေဒဏ်ထိုက်သောပြစ်မှုဖြစ်လျှင် ပထမ အယူခံ လက်ခံနိုင် သည့် တရားရုံးဖြစ်သော (ဒုတိယဆင့်) အလယ်အလတ်ပြည်သူ့ တရား ရုံး (Intermediate people's Court) ကသာ စစ်ဆေး စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် ပြည်သူ့တရားလွှတ်တော်ချုပ် (People's Supreme Court) သည် ကာလ သတ်မှတ်ချက် မထားဘဲ မူခင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်ပျက်ပုံ၊ အကြောင်းချင်းရာနှင့် ဥပဒေရေးရာ ပြဿနာမှအစ အသေးစိတ် ဆေးချာကနဏှာ လေ့လာစစ်ဆေး၍ မည်သည့်တရားရုံးက ချမှတ်သည့် သေဒဏ် အမိန့်များကိုမဆို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (Review) အတည် ပြုခြင်း (Confirmation) လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရသည်။

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် သေဒဏ် အပြစ်ကျခံရသူ တရားခံအား သေဒဏ်အမိန့်အရ ချက်ချင်း အကောင်

အထည်ဖော်ရန် မလိုအပ်ပေ။ ထိုသေဒဏ်အမိန့် ကျပြီးသော တရားရုံးကို ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း လုပ်အားပေးစခန်းသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်စေလျက်၊ သေဒဏ်အမိန့်ကို နှစ်နှစ် ရပ်ဆိုင်းပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။

သေဒဏ်ကျခံစေရန် အမိန့်နှင့် သေဒဏ်စီရင်မှု နှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်းထားသည့်အမိန့်တို့သည် တစ်သီးတခြားစီ သတ်မှတ်ထားသော ဖြစ်ရပ်များ မဟုတ်ပေ။ “သေဒဏ်စီရင်မှု နှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်းစေ” ဟူသော အမိန့်သည် သေဒဏ်အမိန့် ချမှတ်ခြင်း စီရင်ချက်တွင် ချိန်တွဲထားလိုက်သော အမိန့် ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုသော် သေဒဏ်စီရင်မှုနှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်းထားသော အမိန့်သည် သေဒဏ်နှင့်အတူတကွ ရှိနေသော စီရင်ချက်အမိန့်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ သေဒဏ်အမိန့် ချမှတ်ခြင်း ခံရသည့်အပြစ်ကျ တရားခံသည် နှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်းထားသည့်ကာလအတွင်းတွင် ချီးမွမ်းရက်ပြုဖွယ်ကောင်းသော လုပ်ငန်းများဖြင့် လုပ်ကိုင်ပြုသကာ မိမိကျူးလွန်ခဲ့သော အပြစ်တို့ကို နောင်ကြဉ်ပြုဖြစ်ကြောင်း ပြသနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ် ရရှိနိုင်ပေသည်။

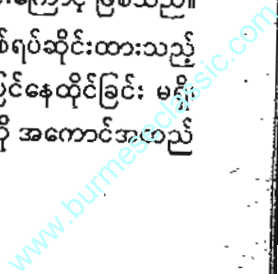
သေဒဏ်စီရင်မှု နှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်းထားသည့်ကာလ သတ်မှတ်ချက် ကုန်လွန်လေသော် အပြစ်ကျတရားခံသည် နောင်တတရားရှု နောင်ကြဉ်လျှင် ထိုသေဒဏ်အမိန့် ချမှတ်ထားသော တရားခံအသေဒဏ်မှ ထောင်ဒဏ်(၁၅-၂၀)နှစ်သို့ ပြောင်းလဲ လျှော့ပေါ့ ချမှတ်နိုင်သည်။ တရုတ်ပြည်တွင် သေဒဏ်စီရင်ရန် နှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်းထားသည့် ကာလတွင် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း၏ လုပ်အားပေးစခန်းများ

သို့ ပို့ဆောင်လုပ်ကိုင်စေပြီး သေဒဏ်အမိန့်ကို အကောင်အထည်ဖော်စီရင်သင့်မှ စီရင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့်ဆောင်ရွက်ကြရာ မှုခင်းများ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်သို့ ကျဆင်းလာသဖြင့် အမှန်တကယ် အကျိုး သက်ရောက်သော ဆောင်ရွက်ချက်များအဖြစ် သက်သေ ထူနိုင်ခဲ့ပေသည်။

သို့သော် “သေဒဏ်အမိန့်နှင့် သေဒဏ်အမိန့်ကို နှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်းထားစေ” ဟူသော စီရင်ချက်ချမှတ်ခြင်းခံရသူ အပြစ်ကျတရားခံသည် သေဒဏ်စီရင်ရန် ရပ်ဆိုင်းထားသည့်ကာလ နှစ်နှစ်အတွင်းတွင် “သေခြင်း” က ထိုသူအား အစဉ် ခြိမ်းခြောက်နေ၍ လူသားမဆန်သော ပြစ်ဒဏ်သတ်မှတ်ချက် ဖြစ်သည်ဟု ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ ဝေဖန်ခဲ့ကြခြင်းသည် လုံးဝနားလည်မှု လွဲမှားခြင်းဖြစ်သည်။ သေဒဏ်အမိန့်ကို နှစ်နှစ် ရပ်ဆိုင်းထားရန် ချမှတ်ခဲ့သည့် သေဒဏ်စီရင်ချက်အမိန့်သည် သေဒဏ်အပြစ်ကျတရားခံများအတွက် အလွန် အကျိုးရှိ၍ ထိရောက်သော သတ်မှတ်ချက်ဖြစ်သည်။ သေဒဏ်အမိန့်စီရင်ခြင်း ခံရသူသည် စောင့်ဆိုင်းကာလအတွင်း ၎င်း ကျူးလွန်ခဲ့သော အပြစ်ကို မြင်၍ နောင်တ သံဝေဂရကာ မိမိကိုယ် မိမိကောင်းအောင် ပြုပြင်နေထိုင် လုပ်ကိုင်လေသော် သေဒဏ်မှသည် ထောင်ဒဏ်သို့ လျော့ပေါ့ ပြောင်းလဲ ချမှတ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

သို့သော် ထိုသူသည် သေဒဏ်အမိန့် နှစ်နှစ်ရပ်ဆိုင်းထားသည့် ကာလတွင် မိမိကိုယ်ကို မိမိ ကောင်းအောင် ပြုပြင်နေထိုင်ခြင်း မရှိ၊ နောင်တလည်း မရချေမှ ချမှတ်ထားသည့်အမိန့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ပေသည်။

ဥပမာ- ၁၉၇၉ခုနှစ်က ပီကင်း (Beijing)၌ သေဒဏ်အမိန့်လုပ်
တရားခံ(၃၅)ဦးသည် ၎င်းတို့ ကျူးလွန်ခဲ့သော ပြစ်မှုအတွက် သေဒဏ်
မှ ထောင်ဒဏ်သို့ လည်းကောင်း၊ သေဒဏ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းအတွက်
လည်းကောင်း ပြောင်းလဲ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းသည် ထင်ရှားသောသာယာဝေ
တစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။

“တရုတ်ပြည်တွင် သေဒဏ်ပေးရန် စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ
တင်းကြပ်သော ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုများဖြင့် ဂရုတစိုက် ဆောင်ရွက်ကြ
ရသည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် တရုတ်ပြည်၏ လူဦး
တစ်သန်းတွင် တစ်ယောက်သာ သေဒဏ်ချမှတ်ခြင်း ခံရသည်။ ထို
သေဒဏ်အမိန့် ချမှတ်ခြင်း ခံရသူများအနက်မှလည်း အနည်းငယ်သာ
သေဒဏ်အမိန့်ကို အကောင်အထည်ဖော် အဆုံးစီရင်ခြင်း ခံကြရသည်။
ဟု ပြစ်မှုဗေဒနှင့် ပြစ်မှုကာကွယ်ရေးဌာန၊ ဌာနမှူး ဝူဟန် (WU
HAN) က ရေးသား ဖော်ပြခဲ့သည်။

တရုတ်ပြည်တွင် သေဒဏ်ထားသည်မှာ-

ပြစ်ဒဏ်သည် မှုခင်းဟန့်တားရေးနှင့် ပြစ်မှုထိန်းကွပ်ရေးကိရိယာ
ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ ဤသို့ ပြစ်မှုကို ဟန့်တားထိန်းကွပ်ကြ
သည်မှာလည်း နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားများ၏ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု
ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ပညာရေးထောင့်များမှ ချိန်ထိုးရယူ၍ မြင့်မား
တိုးတက်ငြိမ်းချမ်းသာယာသော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံအုတ်မြစ်
ပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားသည့် တရား၍ မှန်ကန်သော လူမှုစနစ်
အောက်တွင် ရှည်လျားသော လူ့ဘဝလမ်းကြောင်း တစ်လျှောက်
မကောင်းသောမှုခင်းများကို ချေဖျက်ပစ်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် တရုတ်ပြည်တွင် သေဒဏ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထက်ပါ
အတိုင်း ဆောင်ရွက်ကြခြင်းသည် မှုခင်းအားလုံးအတွက် သေဒဏ်
ပယ်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ရှေ့ပြေးလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။
တရုတ်ပြည်၏ အတွေ့အကြုံအရ သေဒဏ်အမိန့်နှင့်အတူ ချမှတ်
ထားသည့် သေဒဏ်အမိန့်ကို နှစ်နှစ် ရပ်ဆိုင်းထားသောအမိန့်သည်
သေဒဏ်စီရင်ခြင်းကို လျှော့ချနိုင်ရေးနှင့် သေဒဏ်ထိုက်သောပြစ်မှုများ
ကို စီမံခန့်ခွဲ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းကို ရှောင်ရှားနိုင်ရေးတို့အတွက် လုံးဝ
ထိရောက်သော ကာကွယ်မှုလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဟု မဆိုနိုင်သေးသော်လည်း
ထိုလုပ်ငန်းစဉ်သည် သေဒဏ် လုံးဝပယ်ဖျက်ရေးအတွက် ကူးပြောင်း
ရေးကာလတွင် ကောင်းသော ဖြေရှင်းမှုတစ်ရပ်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်ဟူ၍
ဝူဟန် (WU HAN)က ရေးသား ဖော်ထုတ်ခဲ့ပေသည်။

Ref:

(WU HAN-" China's Experience with the death penalty'
U.N Crime Prevention and Criminal Justice- Newsletter.
Nos. 12 & 13... November 1968.)

(၁၉)

ပိုလန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် သေဝဏ်ပြဿနာ

“သေဝဏ်” သတ်မှတ်ခြင်း ပြဿနာသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ပြစ်မှုဗေဒသီဝရီများတွင် အရေးပါသောကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထိုပြဿနာသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးဆွဲခဲ့ကြရာတွင် ရှေးကာလကပင် အဓိက အငြင်းပွားရာ အချက်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ “သေဝဏ် ထားသင့်-မထားသင့်” ဟူသော မတူညီသည့် သဘောထားနှင့် ရှုမြင်ပုံတို့သည် ပိုလန်နိုင်ငံတွင်လည်း ရိုက်ခတ်ခဲ့ပေသည်။

အထူးသဖြင့် ပိုလန်နိုင်ငံတွင် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်က အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ပိုလန်နိုင်ငံ၏ ၁၉၆၉ ခုနှစ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ* တွင် “သေဝဏ်” ကို ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝိဝါဒကွဲပြားမှုများ ရှိခဲ့ပေသည်။ ထို ၁၉၆၉ ခုနှစ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် “သေဝဏ်” ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမှာ ပိုလန်နိုင်ငံ၏ အခြေ

အရ သေဝဏ်ကို ပယ်ဖျက်ထားရှိရန် အချိန်မဟုတ်သောကြောင့် ဆင်ခြေထူ၍ ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြသည်။

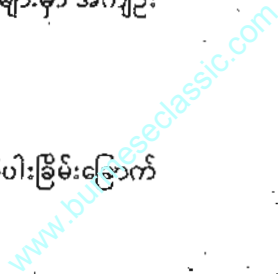
ထို့ပြင် ၁၉၈၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၂) ရက်နေ့က ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ဒီဂရီအမိန့်တစ်ရပ်ဖြင့် ပိုလန်နိုင်ငံ၌ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ဤသို့သော ပြစ်မှုများသည် သေဝဏ်အထိ ချမှတ်ရန် ပြစ်ဒဏ်နယ်ပယ်မှ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် အရေးပေါ်အခြေအနေအရ ချမှတ်သိမ်းလိုက်သည့်အခါ ထိုအမိန့် ဒီဂရီသည် ဥပဒေနယ်ပယ်မှ ထွက်ကွယ်၍ သွားခဲ့သည်။*

မည်သို့ရှိစေ သေဝဏ်ကို ပိုလန်နိုင်ငံတွင် တရားဝင် ကျင့်သုံးနိုင်ရန်ရှိသည်။ သို့သော် ကျင့်သုံးပုံမှာ သေဝဏ်ကို ထောင်ဒဏ် (၂၅) နှစ်အစားထိုး လဲလှယ်ကျင့်သုံးကြခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ အသက် ၁၈ နှစ်အောက် လူငယ်များနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများအား တရားရုံးက ထောင်ဒဏ်ပေးခွင့် မရှိချေ။ ထို့ပြင် သေဝဏ်ကို ခြွင်းချက်ဖြင့် အလွန်အမင်းဆိုးရွားသော ပြစ်မှုများတွင်သာ အသုံးပြုပေသည်။

ပိုလန်နိုင်ငံ၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေအရ အလွန်အလွန်ဆိုးရွားသော ပြစ်မှုများအတွက် အသုံးချရန် သေဝဏ်ကို သတ်မှတ်ပေးထားသည်။ အလွန်အလွန် ဆိုးရွားသော ပြစ်မှုများမှာ အကျဉ်းပြင်-

- လူသတ်မှု၊
- နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်မှု၊
- နယ်မြေတည့်တုံ့ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးကို ဖိပိးခြိမ်းခြောက်အားထုတ်မှု၊

* - Penal code of 1969, Poland.

နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေး သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးစနစ်ကို ထိခိုက်
သူလျှို သို့မဟုတ် သူလျှိုထား၍ ထောက်လှမ်းမှု၊

စိုးရွံ့ကြောက်လန့်အောင်လုပ်၍ ရက်စက်စွာ ပြုကျင့်ရန်
ထုတ်မှု၊

လုပ်ငန်းတွင် စက်ကိရိယာပစ္စည်းများကို ဖျက်ဆီးခြင်း
သော်လည်း လုပ်ငန်းပျက်ပြားစေမှု၊

နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးကို ဆန့်ကျင်သော ကြီးလေး
ပြစ်မှု၊

သေနိုင်လောက်သော လက်နက်သို့မဟုတ် သေနတ်ကို
ပြု၍ တိုး၍ ဆိုးရွားစေသော လုယက်မှု၊ စစ်မြေပြင်၌
ကြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေစဉ် အခြေအနေတွင် အ
မနာခံမှု တို့ ဖြစ်သည်။

(The Polish Penal Code Stipulates that Capital punishment is
applicable to the gravest crimes i. e. homicide, high treason, attempts to threaten the independence, territory, political security or defence of the Republic, espionage, terrorist attempts, sabotage, major offences against the socialized economy, aggravated robbery with the use of firearms or other deadly weapons, nonfulfillment of military command in an operational situation.)

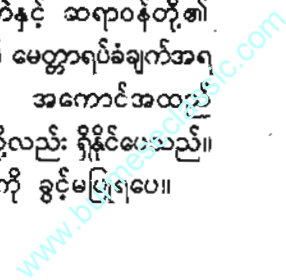
ထို့ပြင် ပိုလန်နိုင်ငံ၏ တရားလွတ်တော်ချုပ် ဆုံးဖြတ်ချက်
တွင်လည်း တရားရုံး၏ ရှုမြင်သုံးသပ်ချက်နှင့်သဘောထားမှာ ထ
ကျွေးလွန်သော ပြစ်မှုသည် လူ့ဘောင်ဘဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း

ကြီးစွာသော အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည့် လွန်ကဲထူးခြားသော မှုခင်းများ
ကိုသာ သေဒဏ်ချမှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဟူ၍ ဖော်ပြမှတ်ချက်ပြု ထား
သည်။

တရားခံတစ်ဦးအား သေဒဏ်အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်နှင့်
တစ်ပြိုင်နက် ထိုသူသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေအရ အယူခံပိုင်
ခွင့် စတင်နိုင်သည်။ အကယ်၍ အယူခံရှုံးသွားသည့်အခါ သေဒဏ်
အတည်ပြုချက် ရယူပြီး သက်ဆိုင်ရာက လိုအပ်သည်များကို လုပ်ထုံး
လုပ်နည်းနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရသည်။ အကယ်၍
ပြစ်ဒဏ်ကျခံရသူသည် ပြင်းထန်သော ရောဂါဝေဒနာ ခံစားနေရပါက
ကောင်းမွန်လာသည်အထိ စောင့်ဆိုင်းထားရသည်။

သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူသည် အမိန့်အရ သေဒဏ် ချမှတ်ခြင်း
ခံရသူအား သာမန်အားဖြင့် ကြီးပေးသတ်ဖြတ်ရခြင်း ဖြစ်သည်။
(Capital punishment is normally carried out by hanging) သို့သော်
စစ်ဘက်မှုခင်းများတွင်မူ သေဒဏ်ကျခံစေလျှင် လက်နက် (Arms)
ဖြင့် သတ်မှတ်စေရသည်။

သေဒဏ်အမိန့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဥပဒေအကျိုး
ဆောင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာမှုခင်းအဖွဲ့၏ အကြီးအကဲနှင့် ဆရာဝန်တို့၏
ချမှောက်တွင် အဆုံးစီရင်ရသည်။ အပြစ်ကျသူ၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်အရ
ဘုန်းတော်ကြီး (Prist)နှင့်သေဒဏ်အမိန့်ကို အကောင်အထည်
ဖော်ရာတွင် မှုခင်းကာကွယ်ရေး ကောင်စီလူကြီးတို့လည်း ရှိနိုင်ပေသည်။
သို့သော် လူသူအများ လာရောက်ကြည့်ရှုခြင်းကို ခွင့်မပြုပေ။

အမှန်စင်စစ် ပိုလန်နိုင်ငံ ၁၉၆၉ခုနှစ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် သေဒဏ် ပယ်ဖျက်ရေးအတွက် တိုးတက်လုပ်ကိုင်လာသော ဥပဒေ ရေးရာအခြေခံ လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ထိုဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပြီးမှ သေဒဏ်အမိန့် ကျခံရသူများ ပို၍ များလာသည်ကို လေ့လာရသည်။ ထိုပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းပြီးသည်၏ ၁၄ နှစ်အတွင်းတွင် သေဒဏ်ကျခံရသူ ၁၅၅ဦး ရှိခဲ့ရာ မပြဋ္ဌာန်းမီ ကိုးနှစ်က အခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်သော် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် တိုးလာခဲ့ သည်။ ရှေးကျသော ကာလများက လူသတ်မှု ကျူးလွန်သူများကို သေဒဏ် ချမှတ်ပြီး ၁၉၇၂ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် လူသတ်မှုမဟုတ် သော ဆိုးဝါးသော လူယက်မှုနှစ်ခုကို သေဒဏ်အမိန့် ချမှတ်ခဲ့သည်။

သေဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်း ၁၉၇၀-၁၉၈၂

ခုနှစ်	သေဒဏ်ကျခံရသူ ဦးရေ	ကြီးလေးသောပြစ်မှု ကျူးလွန်သူဦးရေ	သေဒဏ်စီရင်ခြင်း ခံရမှု ရာခိုင်နှုန်း
၁၉၇၀	၁၀	၃၀၅	၃.၅
၁၉၇၁	၉	၃၂၅	၂.၇
၁၉၇၂	၁၅	၂၅၀	၅.၁
၁၉၇၃	၁၈	၃၁၁	၅.၈
၁၉၇၄	၈	၃၈၄	၁.၈
၁၉၇၅	၁၈	၃၈၄	၄.၇
၁၉၇၆	၂၃	၂၉၁	၅.၈
၁၉၇၇	၁၀	၂၉၄	၃.၄
၁၉၇၈	၁၅	၂၉၂	၅.၁
၁၉၇၉	၅	၂၈၃	၁.၇
၁၉၈၀	၈	၂၇၇	၂.၆
၁၉၈၁	၄	၂၉၈	၁.၃
၁၉၈၂	၃	၂၅၆	၁.၂

SOURCE: U. N. Newsletter Page. 44.

Nos. 12 & 13 November 1986.

ပိုလန်နိုင်ငံတွင် ၁၉၈၀-၈၁ ခုနှစ်များအတွင်းက ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းပါရှိသော ကြီးလေးသောပြစ်ဒဏ် (သေဒဏ်)များနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဖြစ်နိုင်ဖွယ်သော ပြင်ဆင်မှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။ “သေဒဏ် ပယ်ဖျက်ရေး” လိုလားသူများသည် အများစုဟု ထင်မှတ်ရသည်။ “သေဒဏ် ဆက်လက်ထားရှိရေး” လိုလားသူများကလည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ဆွေးနွေးကြလျက် သေဒဏ်ချမှတ်ခြင်းနယ်ပယ်ကို ကန့်သတ်ကာ ပြစ်ဒဏ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အာမခံရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစားထိုးရန် လိုလားခဲ့ကြသည်။”

ဥပဒေပြုသူ (ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်း)ကလည်း ပြည်သူ့ဆို “သေဒဏ်ထားသင့်၊ မထားသင့်” ဟူသော ပြဿနာကို ဆွေးနွေးကြရန် လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့သည်။ ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ “Capital Punishment in Polish Penal Law” စာမူကို ရေးသားသူ ပိုလန်နိုင်ငံ နီကောလပ်(စ်) ကိုပါနီးကပ်(စ်)တက္ကသိုလ်၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေမဟာဌာနမှ “Alicja Grzeskowiak” က “မြောက်မြားစွာသော ဆင်ခြေနှင့် ဆင်ခြင်တုံတရား တို့အရ အကောင်းဆုံးသော အတွေးအခေါ်တစ်ရပ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်ဟု မခံယူခဲ့ပေ”

အကြောင်းပြသည်မှာ-

(၁) “သေဒဏ်ထားသင့်၊ မထားသင့်” ဟူသော ဥပဒေပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး တစ်မျိုးသားလုံးပါဝင်သော ဆွေးနွေးပွဲကြီး ပြုလုပ်၍

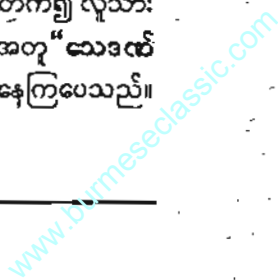
ဘာသာရပ် ကျွမ်းကျင်သူများမဟုတ်သော သူများ၏ အကြံဉာဏ်များ ရယူရန် တံခါးဖွင့်ပေးခြင်း။

ပြည်သူ၏ ရှေ့မှောက်တွင် အကြောင်းအရာပြဿနာကို ထားရှိ၍ ကြိုတင် အဆုံးအဖြတ် ပေးထားဟန်ရှိခြင်း။

တစ်ဦးချင်း၏ တစ်ခဏရောင်ပြန်ဟပ်လာသည့် ဖြစ်ပေါ်ခံစားမှု၊ ပြစ်ဒဏ်နှင့် စပ်လျဉ်းသော သတင်းဖော်ပြချက်အားနည်းမှုနှင့် လက်ခံထားကြသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တစ်ဦးချင်း၏ စိတ်တို့မှ ပေါ်လာသည့် သေဒဏ်ထားသင့်ပါသည်ဟူသော ဆန္ဒကို ပြည်သူ့ မြင်ကွင်းမှ ပြည်သူ့အများ၏ တွေးခေါ် ရှုမြင်မှုသည် အများစုပင် ဖြစ်လင့်ကစား အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံများစွာ၏ လူသားဆန်သော ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများသည် ပြည်သူများ၏ အကြံဉာဏ် သဘောထားကို တည်မှီရယူ ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းမျိုး မပြုလုပ်နိုင်ကြပါချေ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ပိုလန်နိုင်ငံတွင် ၁၉၈၁ခုနှစ်ကုန်သို့ ရောက်လာသောအခါ မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးလုပ်ငန်းသည် ရပ်နား၍ သွားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ထိုဥပဒေပြင်ဆင်ရေးလုပ်ငန်းကို တိုးတက်၍ လူသားသော ပိုလန်ဥပဒေရေးရာ အတွေးအခေါ်များနှင့်အတူ “သေဒဏ် ထားသင့်၊ မထားသင့်” ဆွေးနွေးပွဲကို ပြန်လည် ပြုလုပ်နေကြပေသည်။

* - Institutional Guarantees Concerning the Penalty.

"A. Grzeskowsk" ၏ အမြင်မှာ ပြစ်ဒဏ်တွင် ပါဝင်ပြော
ထားသည့် သေဒဏ်နှင့်စပ်လျဉ်းသော ပုဒ်မများအပေါ် ခေတ်
ကိုယ်ကျင့်တရားစံများနှင့် ခေတ်အမြင်** များအကြား ကွဲပြားနေ
သိပ္ပံနည်းကျ ရေးသားပြုစုထားသည့်စာပေ*** တို့ကို ရယူလေ့လာကြ
လိုသည်။ သေဒဏ်ချမှတ်လိုက်ခြင်းသည် ဥပဒေအရ တရားမျှ
အတွက် ရာနှုန်းပြည့် မှန်ကန်ပြီး တရားပါသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။
ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်တို့သည် ပြစ်မှုဖြစ်ပေါ်မှုများ
စပ်ဆိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များသာဖြစ်ပြီး၊ ပြစ်ဒဏ်သည်လည်း ပြစ်
အကြီး၊ အသေး၊ အလေး၊ အပေါ့တို့ အပေါ်တွင် လိုက်နာကျင့်
ကြရန် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ ဤသို့ဆိုသော် သေဒဏ်သည် ပြစ်မှုတစ်ခုအတွက်
မျှတသင့်တော်သော အပြစ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်ဟု သက်သေ
ခံယဉ်းပါလိမ့်မည်။ အဘယ်ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်၍ ထိုသူအား သေ
သတ်ဖြတ်ထိုက်ပါသနည်း။ ဤမေးခွန်း၏ အဖြေသည် လူမှုနိုင်ငံ
စနစ်အပေါ်တွင် ကြီးစွာတည်မှီနေပါသည်ဟူ၍ ဆိုရချိမ့်မည်။ ဦး
ချက်ကား ဥပဒေ ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ သေဒဏ်ထိုက်
ပြစ်ဒဏ်များနှင့်ဆိုင်သည့် ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းနယ်ပယ်များကို သတ်
ပြုလုပ်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပြောင်းလဲလာမှုကို နောက်ဆုံး
သေဒဏ်ဖြင့် အစားမထိုးစကောင်းပေ။ ထို့ပြင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပ

* - Modern moral standards.
** - ... Modern View.
*** - Scientific Literature.

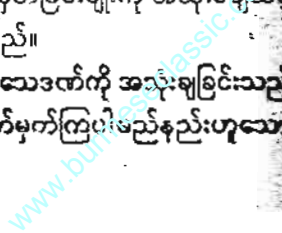
ချိုးဖောက်သော အချို့ပြစ်မှုများအတွက် သေဒဏ်ကို အသုံးပြုခြင်းသည်
မဖြစ်တန်ရာပေ။

ဥပမာ- စီးပွားရေးပြစ်မှုများကို သေဒဏ်ပေးခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။
စီးပွားရေးပြစ်မှုကို သေဒဏ်သတ်မှတ်ထားခြင်းသည် စီးပွားရေး အကျိုး
စီးပွားကာကွယ်မှုနှင့် စီးပွားရေးကျူးလွန်သူ၏ဘဝ(အသက်)တို့ကို
ညှိယူထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ညှိယူထားခြင်းသည် လူ့ဘဝ၏ တန်ဖိုး
ကို နှိမ့်ချထားခြင်းသဘောကို ဆောင်နေပေသည်။

ပိုလန်နိုင်ငံ၏ "သေဒဏ်ထားသင့်၊ မထားသင့်" ဆွေးနွေးပွဲ၌
လူသတ်မှုကို ရှေးအစဉ်အလာကပင် သေဒဏ်သတ်မှတ်ကျင့်သုံးလာ
ခြင်းသည် တရားသောပြစ်ဒဏ်ဟု လက်ခံစဉ်းစား ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

လူသူအများ၏ ဤသို့ ရှုမြင်ခြင်းမှာ "အသက်တစ်ခု ရုံးလျှင်
အသက်တစ်ခုချင်း" (A Life For A Life) ဟူသောမူအရ ကျင့်သုံးခြင်း
သည် လောကီဘုံ၌ တရားသည်ဟု ခံယူကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအယူ
အဆကို လက်ခံသည်ဆိုသော် ခေတ်သစ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ခြင်း
သည် လက်စားချေခြင်းမှသဘောကို တရားဝင်အသိအမှတ် ပြုလိုက်ခြင်း
ဖြစ်၍ သေဒဏ်သည် လူကို လူက အသိအမှတ်ပြုလိုက်ခြင်းဖြစ်၍
သေဒဏ်သည် လူကိုလူက သတ်သည့် လူသတ်မှုအားလုံးကို စီမံခန့်ခွဲ
စစ်ဆေးစီရင်ထိုက်ပေသည်။ ထိုမှသဘောတရားတွင် အခြားသော
ပြစ်မှုများအတွက် ဆိုခဲ့သော ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းမျိုးကို အသုံးမချသင့်
ဟု A. Grzeskowsk က ရှုမြင်ခံယူသည်။

ကြီးလေးသောပြစ်မှုများအတွက် သေဒဏ်ကို အသုံးပြုခြင်းသည်
အဘယ်မျှသော ပြစ်မှုဒီဂရီအထိ သတ်မှတ်ကြပါမည်နည်းဟူသော

အမေးပြဿနာတစ်ရပ် ရှိလာပေသည်။ သေဒဏ်အပြစ်ကျသူများအသေးသော သေဒဏ်သည် သေဒဏ်ထိုက်ပါ၏လော ဟူသောအချက်ကို သေချာကနဉာဏ် စစ်ဆေးစီရင်ကြရာသည်။ ဤနည်းဖြင့် ရှုမြင်ခြင်းအရ သေဒဏ်ချမှတ် သတ်မှတ်ခြင်းသည် တရားပါသည်ဟုဆိုရန် မလွယ်ကူပါချေ။ ဤတွင် နက်နဲသောတွေးထင်ရခက်သည့် အရာတစ်ခုပါဝင်နေသည်မှာ ချိုးဖောက်၍ သူတစ်ပါး၏အသက်ကို ယူဆောင်သွားသူအား ဥပဒေက သူ့အသက်ကို တစ်ဖန် ရယူလိုက်နိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

လူမှုတရား မျှတရေးအမြင် အရ ကြီးလေးသော ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား ကြီးလေးသောပြစ်ဒဏ် မပေးဘဲ ထားခြင်းသည်လည်း မှန်ကန်သော ထိန်းကျောင်းမှု မဟုတ်ပေ။ ဖော်ပြပါ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဇယားအရ ကြီးလေးသောပြစ်ဒဏ်များဖြင့် တားဆီးပိတ်ပင်မှု ရှိလေလေ၊ ကြီးလေးသောမူခင်း ကျဆင်းလေလေ ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်မူ ပြောင်းပြန်လည်း ဖြစ်တတ်ပေသည်။ အမှန်အားဖြင့် နိုင်ငံအများတွင် သေဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်ကြသည်နှင့်လူသတ်မှုနှုန်းကျဆင်းခဲ့ကြသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ် ဆင်ခြင်ကြမှု "ပြစ်ဒဏ်သည် ပညာပေးကိရိယာတစ်ခု ဖြစ်သည်"။ ဤတွင် ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေသည် စံသတ်မှတ်ချက် တစ်ရပ်သာဖြစ်သည်။ A Grzeskowisk၏ အယူအဆမှာ "ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား သတ်ပစ်လိုက်ခြင်းသည် ယနေ့မျက်မှောက်ကမ္ဘာတွင် လူမှုပညာရေး သို့မဟုတ်

ဥပဒေဖြင့် ထင်ဟပ်ဖော်စပ်ထားသော အပြုအမူဆိုင်ရာ ပုံစံများ တိုးတက်ရေးအတွက် မလိုအပ်ဟုယူဆရပေသည်" ဟူ၍ ရေးသား မှတ်တမ်း ဖြန့်ချိခဲ့ပေသည်။

ဆောင်းပါးရည်ညွှန်းကိုးကားချက်များ

- 1. A. Grzeskowisk "Capital Punishment in Polish Penal Law." United Nations, "Crime Prevention and Criminal Justice Newsletter", Nos. 12 & 13 November, 1986. P. 43.
- 2. Judgement of 10th May 1973. III K KR 62/73 Supreme Court Bulletin 6/13, Section 106. Poland.
- 3. A. Grzeskowisk "Capital Punishment in Polish Penal Law" U.N. Newsletter Nos 12 & 13 November 1986. P. 44.
- 4. W. Macior "Capital Punishment as ultima ratio" "Panstwo i prawo, Nos. 9-12, 1981.
- 5. A. Grzeskowisk "A Polish Capital Punishment." Palestra. Nos. 8-9. 1982.

www.burmeseclassic.com

(၂၀)

အရက်သောက်ခြင်းနှင့် ပြစ်မှုဗေဒဓာတ်ခြင်း

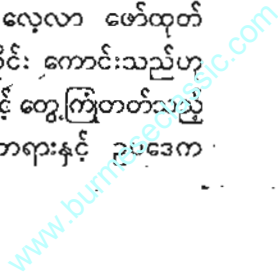
အစားကောင်း အသောက်ကောင်း စားရသောက်ရမည်ဆိုလျှင် သာမန်အားဖြင့် လူတကာတို့ ငြင်းပယ်လေ့ မရှိကြ။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ခံ ကြိုဆိုကြသည်သာ ဖြစ်သည်။ လူဟူသည် မိမိ၏ ဓနကိုယ် အသက်ရှင်မှုအတွက် ကောင်းကောင်းစားလိုသည်။ ကောင်းကောင်း သောက်လိုသည်။ ကောင်းကောင်း နေထိုင်ဝတ်ဆင်လိုသည်။ ပါးစပ် အာရုံလျှာအရသာ ခံ၍ စားသောက်လိုသည်။ ဤသည်မှာ လောက လူသား၏ ၁၀ လိုအင်အရင်းခံဆန္ဒပင် ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း အရက်သောက်ခြင်းကို မည်သည့်နိုင်ငံ မည်သည့် လူမျိုးကမှ ကောင်းသည်ဟု မယုံဆကြသေးပေ။ အထူးသဖြင့် မြန်မာ နိုင်ငံတွင် “အရက်သောက်ခြင်း” ကို “အရက်သေစာသောက်စားသည်” ဟု ရှေးရှေးကာလကပင် ရေးသားလေ့ရှိခဲ့ရာ “အရက်” နှင့် တွဲ၍ “သေစာ” “သေရည် သေရက်” ဟူသော စကားလုံးများကို တွဲ၍

သုံးနှုန်းထားသည်ကို အထူးသတိချုပ်ရန် လိုသည်။ အဓိပ္ပာယ်ကား အရက်သောက်ခြင်းကို မလိုလား မနှစ်သက်သည့်သဘော လက္ခဏာ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

အရက်သောက်ခြင်းသည် မကောင်းပါဟု ပြောဆိုရေးသား၍ နည်းမျိုးစုံဖြင့် တားဆီးနေကြသော်လည်း ကမ္ဘာလူသားအဆက်ဆက် နှင့် မည်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကမျှ အရက်သောက်ခြင်းနှင့် ကင်းခဲ့သည်ကို မတွေ့ရှိရသေးပေ။ လူ့ယဉ်ကျေးမှုအရဟူ၍ အကြောင်း ပြုပြီး ခွင့်ပြုထားကြသည်။ အရက်ကို လူလူချင်း ဆက်ဆံကြရာ၌ ဆေးစွမ်းထက်သော ပစ္စည်းကောင်းတစ်ခုအဖြစ် မှတ်ယူသုံးစွဲနေကြ သည်။ သံတမန်ပွဲလမ်းများနှင့် မင်းပွဲစိုးပွဲများတွင် အရက်နှင့်ဧည့်ခံ ကြသည်မှာ နိုင်ငံတကာက လက်ခံကျင့်သုံးနေသည့် ဓလေ့ထုံးစံ တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ဓလေ့အရ ရပ်ပွဲ ရွာပွဲ၊ သံတမန်ပွဲများတက်၍ အရက်ကို မသောက်လျှင် မဖြစ်သည်လည်း ရှိသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း ပေါက်ဖွားလာခြင်းနှင့်အတူ ကပ်၍ ပါလာသည်ဟုဆိုကြသော အရက် သောက်ခြင်းကို လုံးဝမကောင်းပါဟု ငြင်းချက်ထုတ်ရန် ခက်ပါလိမ့်မည်။

သို့သော် အရက်ကြောင့် မှားယွင်းမှု၊ ဖောက်ပြန်မှု၊ ရာဇဝတ်မှု၊ ပြစ်မှုများ ဖြစ်ပွားရသည်မှာလည်း အမှန်ပင် ဖြစ်သည်ကို ပြစ်မှုဗေဒ ပညာရှင် (CRIMINOLOGIST) တို့က စူးစမ်းလေ့လာ ဖော်ထုတ် တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အရက်သောက်တိုင်း ကောင်းသည်ဟု ဆိုသော် မှားပါလိမ့်မည်။ အရက်သောက်ခြင်းကြောင့် တွေ့ကြုံတတ်သည့် ဆေးအန္တရာယ်များမှာ များပြားလှ၍ ဘာသာတရားနှင့် ဥပဒေက တားမြစ်ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓအဆုံးအမ၌ တည်သူ၊ အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံသူ၊ သူတော်ကောင်းသူတော်စင်တို့သည် အရက်သေစာ သောက်စားခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်သည်သာဖြစ်၏။ အခြားအခြားသော ဘာသာတရားများတွင်လည်း မိမိတို့ဘာသာတရား ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူတို့အား အရက်သေစာ သောက်စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကြရန် တားမြစ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေမည်။

အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အရက်သေစာသောက်စားခြင်းကို မရှောင်ကြဉ်နိုင်သူများအတွက် ရပ်ရွာလူကြီးများ၏ သတိပေးတားမြစ်ချက်မှာ... “သောက်ရင် မမူးနှင့် မူးရင် မရမ်းနှင့်” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

“ကြို၍ သော်လည်းကောင်း၊ ကြိုက်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ငွေကြေးရှိ၍ သော်လည်းကောင်း၊ အလကားရ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ပါးစပ်ရှိ၍ သောက်၊ ဘာဖြစ်သလဲ” ဟု စောဒကတက်လျှင် အဖြေမှာ “ဘာမှ မဖြစ်ခဲ့ရင် ဘာမှ မဖြစ်ပါ။ သို့သော် မူးပြီး ရမ်းလျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ(ရာဇသတ်ကြီး)ပုဒ်မ-၅၀၀ အရ အရေးယူ အပြစ်ပေးခြင်းခံရပါလိမ့်မည်။”

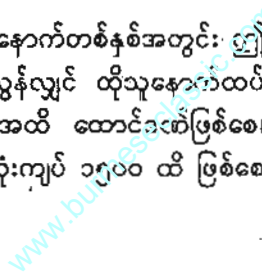
ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ-၅၀၀- မည်သူမဆို မူးယစ်လျက် အများပြည်သူနှင့်ဆိုင်သော နေရာသို့ဖြစ်စေ မိမိလာရောက်လျှင် ကျော်နှင့် ဖြစ်မည့်နေရာသို့ ဖြစ်စေ၊ လာရောက်၍ ထိုနေရာတွင် တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူအား စိတ်ငြိုငြင်အောင် ပြုမှုလျှင် ထိုသူကို နှစ်ဆယ်လေးနာရီထိ အလုပ်မဲ့ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ တစ်ဆယ်ထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။” ဟူသတည်း။

ယာဉ်စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးကော်မတီက ကြီးမှူးပြီး ယာဉ်အန္တရာယ် မရှိစေရေးအတွက် “မူးရင် မမောင်းနဲ့၊ မောင်းရင် မမူးနဲ့” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကို အနုပညာရှင်တို့က တေးသီချင်းဖွဲ့၍ သီဆိုထားသည်ကို လူတိုင်းကြားသိပြီး ဖြစ်သည်။ အရက်သောက်၍ ကားမောင်းကြခြင်းသည် များစွာ အန္တရာယ်ကြီးလှပါ၏။

အရက်သောက်လျှင် မူးမည်၊ မူးလျှင်(အခြေအနေပျက်လောက်အောင် မူးလျှင်၊ ကောင်းစွာ မထိန်းနိုင်လောက်အောင် မူးပြီး ကားကို မောင်းနှင်လျှင်) ၁၉၆၄ ခုနှစ် မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ ပုဒ်မ-၂၁ အရ အရေးယူခြင်း ခံရပါလိမ့်မည်။

ပုဒ်မ-၂၁ “မည်သူမဆို ပုဒ်မ-၃၊ ၁၂၊ ၁၅ သို့မဟုတ် ၁၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဆန့်ကျင်လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ ယာဉ်ကို အရမ်းမဲ့ (သို့မဟုတ်) ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်အောင် မောင်းနှင်လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ သေရည်သေရက် (သို့မဟုတ်) မူးယစ်စေတတ်သော ဆေးဝါးသောက်စား၍ မော်တော်ယာဉ်ကို ကောင်းစွာ မထိန်းနိုင်လောက်အောင် မူးယစ်နေစဉ် မောင်းနှင်လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ ပထမအကြိမ် အဆိုပါ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည့်အတွက် (၆)လအထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ် ၅၀၀ အထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ စီရင်ခြင်းခံရမည်။

ထို့ပြင် ယခင်ပြစ်မှု ကျူးလွန်ပြီး နောက်တစ်နှစ်အတွင်း ၎င်းပုဒ်မပါ ပြစ်မှုတစ်ခုခု နောက်ထပ်ကျူးလွန်လျှင် ထိုသူနောက်ထပ် ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုအတွက် “တစ်နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ် အနည်းဆုံး ကျပ် ၅၀၀၊ အများဆုံးကျပ် ၁၅၀၀ ထိ ဖြစ်စေ

ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ စီရင်ခြင်း ခံရမည်။” ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်း ကျင့်သုံးလျက် ရှိသည်။

စက်ရုံအလုပ်ရုံ အလုပ်သမားများအတွက် အန္တရာယ်ကင်းရှင်း စေရန် အလုပ်သမားတိုင်းသည် ထုတ်ပြန်ထားသော အလုပ်ခွင်စည်းကမ်း ကို လိုက်နာကြရမည်။ အလုပ်ခွင်စည်းကမ်းတွင်-

(က) အလုပ်ခွင်သို့ အရက်သေစာ သောက်စား၍ မလာရ။

(ခ) အလုပ်ခွင်တွင် အရက်သေစာ သောက်စားခြင်း မပြု၍။ ဟူ၍ ချမှတ်ကျင့်သုံးကြရသည်။ အကယ်၍ အလုပ်သမားတစ်ဦးတစ် ယောက်သည် အလုပ်ခွင်တွင် အရက်သောက်ပြီး အလုပ်လုပ်ရာ မတော်တဆ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိလျှင် အလုပ်ရှင်သည် ထိုအလုပ်သမား အား လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်မရှိကြောင်း အလုပ်သမားလျော်ကြေး ဥပဒေပုဒ်မ-၃ ပုဒ်မခွဲ(၁)၏ ချွင်းချက်(က)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

အရက်ကြောင့် မိမိမယားအား အပိုင်းပိုင်း အတစ်တစ် ခုတ်သတ် ပြီးမှ အလောင်းဖက်၍ ငိုကြွေးရသည့် ယောက်ျားများနှင့် လူသတ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့သူများကို အကျဉ်းထောင်တွင် သွားရောက်လေ့လာသော် တွေ့ရှိရကြောင်း စာရင်းဇယားပြု၍ ပြစ်မှုဗေဒပညာရှင်သုတေသီတို့က မှတ်တမ်းပြုခဲ့သည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် အရက်သောက်ခြင်းသည် ကောင်းပါ သလားဟု မေးလျှင် မည်သို့သောအဖြေကို ပေးကြမည်နည်း။

အရက်နှင့် လူ့အမူအယာ

အရက်သည် လူ၏ပင်ကိုယ်စိတ်ကို ထကြွစေသည်။ လူ၏အာရုံ ကြောများကိုလည်း နိုးဆွ လှုပ်ရှားစေသည်။ စိတ်နှင့်အာရုံကြောများ သည် ဆက်စပ်မှု ရှိသည်။ လူ၏အသိစိတ်(သိမှု၊ ဆင်ခြင်မှု)နှင့် အပြု

အမှုကို ထိန်းချုပ်သည့် အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော လူ့ဦးနှောက်တို့သည် လည်း ဆက်စပ်နေသည်။ အရက်သည် ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးကို လျှပ်စစ် ဓာတ်စီးဆင်းစေသည့်ပမာ စီးဝင်လှုပ်ရှားစေသည်ဟု စိတ်ပညာရှင်များ (PSYCHOLOGIST)နှင့်ဗေဒပညာရှင်များ(PHYSIOLOGIST) သည် ၎င်းတို့၏ သုတေသနစာတမ်းများတွင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည်။

ထို့ပြင် အရက်သောက်လိုသည့်အခါ ခန္ဓာကိုယ်ထိန်းချုပ်နိုင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများ လျော့ရဲ၍လာသည်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ထိုသို့ လျော့ရဲလာခြင်းသည် ဆိုးကျိုးများပေးတော့မည့်သဘောလက္ခဏာ ဖြစ်သည်။ အရက်မူးသမားတစ်ဦးသည် ပျော်စရာတွေ့လျှင် မထိန်းနိုင် မသိမ်းနိုင် ပျော်ရွှင်နေတတ်သည်။ ဝမ်းနည်းစရာတွေ့လျှင် ဝမ်းနည်း၍ မဆုံးဖြစ်တတ်သည်။ ကောင်းမကောင်း သင့်မသင့် ခွဲခြားသိနိုင်စွမ်း သော ဆင်ခြင်တုံတရားသည် ကင်းပသွားသဖြင့် မကောင်းမှုကို ပို၍ လုပ်ရဲလာတတ်ပေသည်။

အရက်သောက်သူအမျိုးမျိုး

အရက်သောက်သူ အမျိုးမျိုးရှိရာ အခြေခံအားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိသည်။

(၁) သာမန်သောက်သူများ (ကြုံမှသောက်သည်ပုဂ္ဂိုလ်၊ မသောက် ရလျှင် လည်း နေနိုင်သူ)

(၂) သာမန်ထက် ပိုသောက်သူများ (အရက်မသောက်လျှင် မနေနိုင်တော့သူများ)ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

အရက်သောက်လျှင် ထမင်းပို၍ စားကောင်းသည်။ ပျော် ရွှင်ရသည်။ အရက်သည် လူကို ရွှင်မြူးလွတ်လပ်စေသည်။ လူတို့သည်

အရက်ကို အလုပ်ပင်ပန်း၍ သောက်ကြသည်။ အအေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် သောက်ကြသည်။ သောကကင်းစေးစေရန် သောက်ကြသည်။ ရဲတပ်လို၍ သောက်ကြသည်။ မိတ်ဖြစ်ဆွဲဖြစ် တစ်ခွက်တစ်ဖလား သောက်ကြသည်ဟု ဆင်ခြင်ပေး၍ သောက်နေကြသည်။

သို့သော် တစ်ခွက်တစ်ဖလား တစ်ခါတစ်ရံသောက်ကြရာမှ အရက်ကို မသောက်ရ မနေနိုင် မထိုင်နိုင် အရက်စွဲသူ အရက်သမား ဘဝရောက်စေသည့် သောက်ခြင်းမျိုးကို လူသားအားလုံး စဉ်းစား ဆင်ခြင်၍ ရှောင်ကြဉ်ကြရန် တိုက်တွန်းရေးသားအပ်ပေသည်။

Reference

1. Text-Book of Criminology
Department of Law, University of Yangon.
2. Penal Code (Union of Myanmar)
3. The Workmen's Compensation Act.
4. ၁၉၆၄ ခုနှစ် မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ ဥပဒေအမှတ် ၂၇/၈၉-၁၉၈၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ

(c)

အလုပ်သမား ဥပဒေရေးရာ

၁၉၂

၀ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာတင်အောင်အောင်

ထိုအချိန်ကပင်အိုင်စီအိုင်အိုင်ကြီးချုပ်ဘစ်(စ်)မတ်သည် ၁၈၈၃ ခုနှစ်တွင် အလုပ်သမားတိုင်း မပါဝင်ဘဲ မနေရသည့် လူမှုဖူလုံရေး အာမခံစနစ်ကို စတင်ကျင့်သုံး အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ ပထမ ကမ္ဘာစစ် (၁၉၁၄-၁၈)မဖြစ်မီ ဗြိတိန်၊ ရုရှား၊ ဂျပန်စသည့်နိုင်ငံများ ကလည်း ၎င်းတို့နိုင်ငံများတွင် လူမှုဖူလုံရေးလုပ်ငန်းကို အကောင် အထည်ဖော်လာကြသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင်လည်း ၁၉၃၅ ခုနှစ် သြဂုတ်လ (၁၄)ရက်နေ့တွင် လူမှုဖူလုံရေး ဥပဒေကို သမ္မတကြီး ရုစဗွဲက လက်မှတ်ရေးထိုးပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုကျင့်သုံးလာခဲ့သည်။

(၂၁)

၁၉၅၄ ခုနှစ် လူမှုဖူလုံရေး ဥပဒေပါ အကျိုးခံစားခွင့်များ

ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်လာသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့ (International Labour Organization I.L.O) ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့်လုပ်ငန်းစဉ် တွင်လည်း 'အလုပ်သမားများ၏ မမာမကျန်းမှု၊ မီးဖွားမှု၊ သေဆုံးမှု နှင့် အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရမှုများအတွက် အထောက်အပံ့အဖြစ် သက်သာမှု ရစေရန် လူမှုဖူလုံရေး အာမခံစနစ်နယ်ပယ်တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ကြရန်' ပါရှိသည်။

သမိုင်းစဉ်

၁၉ ရာစုစတင်ပိုင်းများတွင် စက်မှုလုပ်ငန်းများသည် တစ်ဖက် ထိုးတိုးချဲ့လာသည်နှင့်အမျှ စက်မှုလုပ်သားများလည်း များပြားလာ သည်။ စက်မှုလုပ်သားများ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမှာလည်း များစွာ နိမ့်ကျလာခဲ့သည်။ လူမှုဒုက္ခများနှင့်လည်း ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ထိုလူ များမှ ဒုက္ခများမှ ကျော်လွှားနိုင်ရန်-

၁၉၄၇ ခုနှစ်ဇွန်လ (၆)ရက်နေ့က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင် ရေးဆွဲခဲ့သည့် 'မြန်မာနိုင်ငံပြန်လည်ထူထောင်ရေး ၂-နှစ်စီမံကိန်း' တွင် အလုပ်သမားရေးရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူမှုဖူလုံရေး စီမံကိန်း တစ်ရပ် ပါဝင်ခဲ့သည်နှင့်အညီ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပါလီမန်သည် အက်ဥပဒေအမှတ်- (၇၉)ဖြင့် ၁၉၅၄ ခုနှစ် လူမှုဖူလုံရေးအက်ဥပဒေ ကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။

- (၁) ငွေစုဘဏ်စနစ်အရ ချွေတာစုဆောင်းသောနည်း
- (၂) အလုပ်ရှင်က လျော်ကြေးပေးသောနည်း
- (၃) ပုဂ္ဂလိက အာမခံကုမ္ပဏီများဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့်နည်း စသည်တို့ဖြင့် နည်းသစ်စနစ်သစ်များဖြင့် တီထွင်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည် သို့သော် ကော့စ်ပယ်ဖယ်ဖြစ်ခဲ့ပေ။

ဥပဒေအရည်ရွယ်ချက်

လူမှုဖူလုံရေးစီမံကိန်းသည် အလုပ်လုပ်သော လုပ်သား ပြည်သူတို့၏ လူမှုဒုက္ခများကို ကာကွယ်ပေးရေး ဖြစ်သည်။ ဤသို့ကာကွယ်ပေးရာတွင် မမာမကျန်းမှု၊ မီးဖွားမှု၊ သေဆုံးမှု၊ အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရမှု စသည်တို့နှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ ဝင်ငွေရပ်သွားမှုကြောင့် တွေ့ကြုံလေ့ရှိသည့် အစားဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ၊ အနေဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခများနှင့် ဆေးကုရာမဲ့ဒုက္ခများမှ ကင်းဝေးစေရေးအတွက် အလုပ်သမားများအား လိုအပ်သည့် အကူအညီအထောက်အပံ့ပေးနိုင်ရန် ဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်း ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

လူမှုဖူလုံရေးအာမခံစနစ်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ-

- လျော်ကြေးပေးခြင်း
- ဆေးဝါးကုသပေးခြင်း
- ရောဂါကြိုတင်ကာကွယ်ပေးခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ဥပဒေအမျိုးအစား

၁၉၅၄ ခုနှစ် လူမှုဖူလုံရေး အက်ဥပဒေသည် အလုပ်သမားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ပေးသောဥပဒေ (Protective Law) အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်သည်။ ဤဥပဒေသည် နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်းအာဏာတည်သော ဥပဒေ မဟုတ်ပေ။ ဥပဒေက ကန့်သတ်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ပြုထားသော နယ်မြေဒေသ၊ အလုပ်ရွာ၊ အလုပ်သမားများနှင့်သာ အကျိုးဝင်သက်ဆိုင်ပေသည်။

အလုပ်သမားများ၏ လူမှုဖူလုံရေးဥပဒေပါ အကျိုးခံစားခွင့်များ ခံစားရရှိစေရန် အလုပ်ရှင်-အလုပ်သမားနှင့် နိုင်ငံတော်က ထည့်ဝင်ကြေးများ ပေးသွင်းစီမံဆောင်ရွက်ကြရသည်။ (ထည့်ဝင်ကြေးနှင့် နိုင်ငံတော်ထောက်ပံ့ငွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသေးစိတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဤဥပဒေအခန်း (၁၁)တွင် ပါရှိပေသည်။)

အာမခံစနစ် (၂)မျိုး

၁၉၅၄ ခုနှစ် လူမှုဖူလုံရေး အက်ဥပဒေအရ အာမခံထားမှုကိုစွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကျိုးခံစားခွင့်များ စီမံထားရှိရန် အာမခံစနစ် (၂)မျိုး သတ်မှတ်ထားသည်။

- (၁) **အရပ်ရပ်အာမခံစနစ်**
မမာမကျန်းမှု၊ မီးဖွားမှု၊ သေဆုံးမှုတို့အတွက် ဖြစ်သည်။
- (၂) **အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရမှုအာမခံစနစ်**
အလုပ်တွင် မတော်တဆထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုနှင့် အလုပ်နှင့်ဆိုင်သည့်ရောဂါ (Occupational Disease) ဖြစ်မှုတို့အတွက် ဖြစ်သည်။ ထိုအာမခံစနစ်အတွက် အလုပ်သမားက ထည့်ဝင်ကြေးပေးသွင်းရန်မလိုဘဲ အလုပ်ရှင်ကသာ စည်းမျဉ်းဥပဒေနှင့်အညီ ဝင်ကြေးပေးသွင်းရသည်။ (ပုဒ်မ-၇၆)

အကျိုးခံစားခွင့်များ

ဤအက်ဥပဒေအရ အာမခံထားသူ အလုပ်သမားများမှာ အကျိုးခံစားခွင့် (၂)မျိုး ရထိုက်ခွင့်ရှိသည်။ ခံစားခွင့်ရထိုက်သည့်

(၂) မျိုးမှာ-

- (၁) ဆေးကုသမှုအကျိုးခံစားခွင့်
- (၂) ငွေလက်ငင်းအကျိုးခံစားခွင့်တို့ ဖြစ်သည်။

(၁) ဆေးကုသမှုအကျိုးခံစားခွင့်

ဤဥပဒေအရ အာမခံထားသူ အလုပ်သမားတစ်ဦးဦးမှ မကျန်းမာခြင်း၊ မီးဖွားခြင်း၊ အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရခြင်းဖြစ်လျှင် စည်းမျဉ်းဥပဒေနှင့်အညီ ဆေးကုသခံထိုက်ခွင့်ရှိသည်။

ဆေးကုသမှု ခံစားခွင့်အနေဖြင့် အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရလျှင် ဤဥပဒေပုဒ်မ (၉) အရ အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်မထားဘဲ ဆေးကုသခံထိုက်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် ပုဒ်မ (၈) အရ မကျန်းမာမှုအတွက် ဆေးစတင် ကုသည့်နေ့မှရက်သတ္တ (၂၆) ပတ်အထိသာ ဆေးကုသခံ ထိုက်ခွင့်ရှိသည်။ အထူးအရေးကြီးသော ရောဂါ (နာတာရှည်ရောဂါ) များအတွက် ဆေးကုသရန် ကာလတို တိုးမြှင့်ကုသခံထိုက်ခွင့်ရှိကြောင်းကိုလည်း လေ့လာရရှိသည်။

(၂) ငွေလက်ငင်းအကျိုးခံစားခွင့်

ဤဥပဒေအရ အာမခံထားသူအလုပ်သမားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေ (အလုပ်လုပ်ခ-လစာ) အပေါ်တွင် မှီခိုနေထိုင်သူမိသားစုသည် အောက်ပါအကြောင်း ကိစ္စများအတွက် ငွေလက်ငင်း အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသည်။

- (က) အလုပ်မလုပ်နိုင်သည့် အတောအတွင်း မမာမကျန်းမှုမှ ဆိုင်သည့် အကျိုးခံစားခွင့်

- (ခ) မီးဖွားမှုနှင့်ဆိုင်သည့် အကျိုးခံစားခွင့်
- (ဂ) သေဆုံးသည့်ကိစ္စအတွက် အသုဘစရိတ်
- (ဃ) အလုပ်တွင် မတော်တဆဖြစ်ပွားမှုကြောင့် (ယာယီ) မသန်စွမ်းမှုနှင့်ဆိုင်သည့် အကျိုးခံစားခွင့်
- (င) အလုပ်တွင် မတော်တဆဖြစ်ပွားမှုကြောင့် အမြဲတမ်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသ/ လုံးဝမသန်စွမ်းမှုနှင့် ဆိုင်သည့် ပင်စင် (Pension)
- (စ) အလုပ်တွင် မတော်တဆဖြစ်ပွားမှုကြောင့် သေဆုံးသည့် အတွက် ကျန်ရစ်သူပင်စင်

(က) မမာမကျန်းမှုနှင့် ဆိုင်သည့် ငွေလက်ငင်းအကျိုးခံစားခွင့် အာမခံထားသူအလုပ်သမားသည် ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊ မီးဖွားခြင်း၊ အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရခြင်းနှင့် ဆိုင်သည့်ရောဂါ ရခြင်းမဟုတ်သော အခြားအကြောင်းများကြောင့် မမာမကျန်းဖြစ်၍ အလုပ်မလုပ်နိုင်သော် ဝင်ငွေရပ်စဲသွားလျှင် ထိုသူအား မမာမကျန်းမှုနှင့်ဆိုင်သည့် ခံစားခွင့်ပေးရသည်။

သို့သော် မမာမကျန်းဖြစ်သည့် ရက်နှင့်တစ်ဆက်တည်းကျသည့် ရက်သတ္တ (၂၆)-ပတ် (၆-လ) တွင် အနည်းဆုံး (၁၇) ပတ် ထည့်ဝင်ကြေးရှိမှသာ ငွေကြေးအကျိုးခံစားခွင့် ရှိစေရမည်ဟု ပုဒ်မ (၁၄) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

(ခ) မီးဖွားမှုနှင့် ဆိုင်သည်ငွေလက်ငင်းအကျိုးခံစားခွင့်

ဤဥပဒေအရ အာမခံထားသူအလုပ်သမားကိုယ်ဝန်ဆောင် မီးဖွားမှုကိစ္စပေါ်ပါက်၍ ဝင်ငွေရပ်စဲသွားလျှင် မီးဖွားမိ ရက်သတ္တ (၆)ပတ်၊ မီးဖွားပြီး ရက်သတ္တ (၆)ပတ်မျှ အလုပ်ခွင်သို့မလာရောက်ဘဲ နေသည့် အတောအတွင်း မီးဖွားမှုနှင့်ဆိုင်သည့် ခံစားခွင့်ကို ပေးရမည်ဟု ပုဒ်မ (၂၁) (၂၂) တို့တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

သို့သော် မီးဖွားသည့် အလုပ်သမားသည် မီးဖွားမိနောက်ဆုံး ရက်သတ္တ (၅၂) ပတ်အတွင်းအနည်းဆုံး (၂၆)ပတ်အတွက် ဝင်ကြေး နှင့် ညီမျှသည့် ထည့်ဝင်ကြေးကို ပေးပြီးမှသာ မီးဖွားမှုနှင့် ဆိုင်သည့် ငွေလက်ငင်း အကျိုးခံစားခွင့်ကို ပေးရမည်-ဟု ပုဒ်မ (၂၃)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ထို့ပြင် ပြစ်မှုဥပဒေအရ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သည့် ကိုယ်ဝန်ပျက်စေခြင်းမဟုတ်သည့် ကိုယ်ဝန်ပျက်သည့်ကိစ္စတွင် ကိုယ်ဝန်ပျက်ကျပြီး နောက် မီးဖွားမှုနှင့်ဆိုင်သည့် ခံစားခွင့်ရထိုက်စေရသည်။ အကျိုးခံစားခွင့် ကာလကို အသိအမှတ်ပြုဆရာဝန်က ရက်သတ္တပတ် (၆)ပတ်ထက် မပိုသော ခံစားခွင့်ကို သတ်မှတ်၍ထုတ်ပေးသော ဆေးလက်မှတ် အပေါ် အခြေပြုခံစားခွင့်ရှိကြောင်း ပုဒ်မ (၂၅)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားစေသည်။

(ဂ) ငွေလက်ငင်းပေးသည့် အသုဘစရိတ်

အာမခံထားသူအလုပ်သမားတစ်ဦးဦးသည် အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် သေဆုံးလျှင် အသုဘစရိတ်ကို ကျန်ရစ်သူမိသားစု (ဇနီး

မုဆိုးမ၊ သား-သမီး) တစ်ဦးဦးအားသော်လည်းကောင်း (သို့မဟုတ်) အသုဘစရိတ် ကျခံခိုက်ထုတ်ထားသော အခြားသူတစ်ဦးဦးအား သော်လည်းကောင်း ငွေကျပ် ၂၀၀/- ထက်မပိုသောငွေကို ပေးရမည်ဟု ပုဒ်မ(၂၇)တွင် ပြဋ္ဌာန်းပါရှိသည်။

(ဃ) ယာယီမသန်းစွမ်းမှုနှင့်ဆိုင်သည့် ငွေလက်ငင်းအကျိုးခံစားခွင့်

အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရမှု၊ မတော်တဆဖြစ်ပွားမှုနှင့် ဆိုင်သည့် အလုပ်နှင့်ဆိုင်သည့် ရောဂါစွဲကပ်မှုဖြစ်ပေါ်လျှင် ထိုအာမခံထားသူ အလုပ်သမားအား ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ အကျိုးခံစားခွင့် ရထိုက်စေရသည်။ (ပုဒ်မ-၃၀)

အာမခံထားသူ အလုပ်သမားသည် အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရ၍ အလုပ် မလုပ်နိုင်သဖြင့် ဝင်ငွေလက်လွတ်ဖြစ်သွားလျှင် ရက်သတ္တ (၅၂)ပတ် (တစ်နှစ်)အထိခံစားခွင့်ရှိသည်။ အကယ်၍ ရက်သတ္တ (၅၂) ပတ် မပြည့်မီသော်လည်းကောင်း၊ မသန်မစွမ်းမှုဖြစ်လိမ့်မည်ဟု တွက်ချက်ရရှိလျှင် ထိုသူအား အမြဲတမ်းမသန်မစွမ်းမှုနှင့် ဆိုင်သည့် ပင်စင်သို့ ပြောင်းလဲခံစားစေရသည်။ (ပုဒ်မ-၃၄)

(င) အမြဲတမ်း မသန်စွမ်းမှုနှင့် ဆိုင်သည့်ပင်စင်

အာမခံထားသူအလုပ်သမားသည် အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရမှုကြောင့် အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် အင်အားဆုံးရှုံးသွားလျှင်သော်လည်းကောင်း ထိုသို့ဆုံးရှုံးခြင်းမှာ အမြဲတမ်းဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာအကြောင်း ရှိလျှင် သော်လည်းကောင်း ထိုသူအား အမြဲတမ်းမသန်စွမ်းမှုနှင့် ဆိုင်သည့်

ပင်စင်ကို စည်းမျဉ်းဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ရထိုက်ခွင့် ရှိသည်။ (ပုဒ်မ-၃၆)

အမြဲတမ်းမသန်စွမ်းမှုနှင့် ဆိုင်သည့်ပင်စင်ကို လစဉ်ကြိုတင် ထုတ်ယူခံစားခွင့်ရှိသည်။ (ပုဒ်မ-၃၇)

အမြဲတမ်းမသန်စွမ်းမှုနှင့် ဆိုင်သည့်ပင်စင်အစား ငွေလုံး ငွေရင်းကို အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူအား စည်းမျဉ်းဥပဒေနှင့်အညီ တစ်ကြိမ် တည်း ထုတ်ယူခံစားခွင့်ပြုသည်။ (ပုဒ်မ-၃၈)

မသန်စွမ်းသူသည် အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ပြုစုမှုကို အမြဲမပြတ်လိုအပ်နေလျှင် ပင်စင်၏ ၂၅ % နှင့် ညီမျှသော ငွေကို ပင်စင်တွင် ထပ်ဖြည့်ပေးရမည်ဟု- ပုဒ်မ-၃၉ (၂)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထား ပေသည်။

(စ) ကျန်ရစ်သူပင်စင်

အလုပ်တွင် ဒဏ်ရာရမှုကြောင့် အာမခံထားသူအလုပ်သမား သေဆုံးလျှင် ထိုသူ၏ ဝင်ငွေအပေါ်တွင် မှီခိုနေထိုင်သည့် မိသားစု၌ ပါဝင်သူများအား စည်းမျဉ်းဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသော စည်းကမ်း ချက်များအရ ပေးရမည်ဟု ပုဒ်မ-(၄၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

အလုပ်တွင် မတော်တဆထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ရက်သတ္တ (၅၂) ပတ်အတွင်း လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့ရုံးသို့ အစီရင်ခံရသည်။ အမြဲတမ်းမသန်စွမ်းမှုနှင့်ဆိုင်သည့် ပင်စင်နှင့် ကျန်ရစ်သူ ပင်စင်ခံစား ခွင့်ရရန် တင်ပြတောင်းဆိုကြရသည်။ အကယ်၍သတ်မှတ်ကာလ အတွင်း မတင်ပြတောင်းဆိုခဲ့လျှင် ရထိုက်ခွင့်ရှိသော အခွင့်အရေး

များသည် ပျက်ပြယ်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ပုဒ်မ (၄၈) တွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားရှိသည်ကို လေ့လာရပေသည်။

ခေတ်နှင့်လျော်ညီစွာ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် တိုးချဲ့ထောင်ရွက်ခြင်း

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်သည် ၁၉၅၄ ခုနှစ်လူမှုဖူလုံရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၆) နှင့် (၃၁) ပါမမာမကျန်းမှုနှင့် ယာယီမသန်စွမ်းမှုနှင့် ဆိုင်သည့် အကျိုးခံစားခွင့်တို့အတွက် ၁၉၇၅ ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နည်း ဥပဒေအမှတ် (၁)ဖြင့် မမာမကျန်းမှု၊ သို့မဟုတ် ယာယီမသန်စွမ်းမှု စတင် ဖြစ်သည့် ပထမဆုံးရက်ကို ခံစားခွင့် ရထိုက်ခွင့်မရှိစေရဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ပယ်ဖျက်ပေးခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် အာမခံထားသူ ယနေ့အလုပ်သမားများသည် မမာ မကျန်းမှု၊ ယာယီမသန်စွမ်းမှု၊ အကျိုးခံစားခွင့်ကို စတင်မကျန်းမာသည့် နေ့မှစ၍ အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိနေကြပြီ ဖြစ်သည်။

၁၉၈၃ ခုနှစ် သြဂုတ်လ (၁၅)ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့က တတိယအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ပဋ္ဌမအစည်းအဝေးသို့ တင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာတွင် ယခုအခါလူမှုဖူလုံရေးရုံးချုပ်နှင့် ရုံးခွဲပေါင်း (၅၂) ရုံးဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်တွင် မြို့နယ်ပေါင်း (၃၁၄)မြို့နယ်ရှိသည့်အနက် (၇၈)မြို့နယ်သည် လူမှုဖူလုံရေးဥပဒေ နှင့် အကျိုးဝင်လျက်ရှိနေပြီ ဖြစ်ကြောင်း (၁၉၇၂-၈၃) ဘဏ္ဍာနှစ်မှ စ၍ စတုတ္ထ လေးနှစ်စီမံကိန်းကာလအတွင်း တစ်နှစ်လျှင် (၄)မြို့

ကျဖြင့် လူမှုဖူလုံရေးစီမံကိန်းကို တိုးချဲ့အကောင်အထည်ဖော်ရန်စီစဉ်ထားကြောင်း - လေ့လာရရှိသည်။

လူမှုဖူလုံရေးစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်မှုအတွက် အစီရင်ခံသည့်ကာလတွင်-

အလုပ်ရှင်-အလုပ်သမားထည့်ဝင်ကြေးမူငွေကျပ်-	၁၅၄.၅သိန်း
အဆောက်အအုံပစ္စည်းရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုကျပ်	၂၀.၄သိန်း
ငွေလက်ငင်းအကျိုးခံစားခွင့်ထုတ်ပေးငွေကျပ်	၃၀.၀သိန်း
ဆေးဝါးကုသမှုကုန်ကျစရိတ်ငွေကျပ်	၄၀.၀သိန်း
စီမံခန့်ခွဲမှုကုန်ကျစရိတ်ငွေကျပ်	၂၄.၆သိန်း
၁၅၄.၅သိန်း	၁၁၅.၀သိန်း

ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြအစီရင်ခံထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရရာ လူမှုဖူလုံရေး စီမံကိန်းသည် များစွာအောင်မြင်နေကြောင်း တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

ကိုးကားရည်ညွှန်းစာအုပ်များ

- ၁။ ၁၉၅၄ ခုနှစ် လူမှုဖူလုံရေးအက်ဥပဒေ၊
- ၂။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နည်းဥပဒေအမှတ်(၁) ၁၉၆၄ ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အလုပ်သမားများ၏ အခြေခံရပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်များ ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေ၏ နည်းဥပဒေများကို ပြင်ဆင်သည့်နည်းဥပဒေများ၊
- ၃။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် တတိယအကြိမ်ပြည်သူ့လွှတ်တော်ပဋ္ဌမအစည်းအဝေးသို့ တင်ပြသည့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ (၁၅-၈-၈၃)
- ၄။ အလုပ်သမား ဥပဒေ ပို့ချချက်များ၊ ဒေါက်တာ တင်အောင်အေး၊ တက္ကသိုလ်ပုံနှိပ်တိုက် (၁၉၇၈)
- ၅။ International Labour Organisation and Social Security.

(၂၂)

လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်ရှင်၏တာဝန်

အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီအစိုးရသည် အလုပ်သမားလျော်ကြေးအက်ဥပဒေကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် မြန်မာပြည်အတွက် ၁၉၂၃ ခုနှစ်က ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့၍ ၁၉၂၄ ခု ဇူလိုင် ၁ ရက်နေ့မှ စတင် အာဏာသက်ရောက်စေခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး ရပြီး သည့်နောက်၊ ၎င်းအက်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်အသုံးပြုခဲ့သည်။

ထို့နောက် တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် ၁၉၆၄ ခုနှစ် ပြည်သူ့အလုပ်သမားများ၏ အခြေခံရပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေကို ဆိုရှယ်လစ် အနှစ်သာရနှင့်အညီ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ပြီး ကျင့်သုံးစေခဲ့ရာ အလုပ်သမားလျော်ကြေး အက်ဥပဒေသည် အဆိုပါ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ရပိုင်ခွင့်ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက် သဘောထားများနှင့် မဆန့်ကျင်သမျှ ဆက်လက်သုံးစွဲခွင့် ရှိစေပြီး နည်းဥပဒေအဖြစ် မှတ်ယူရမည်ဟု ဆက်လက်အပ်နှင်း ပြဋ္ဌာန်းထားရှိခဲ့ပေသည်။

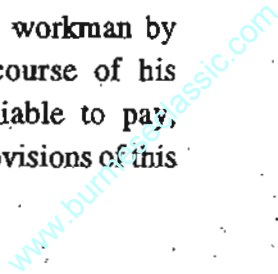
ထိုသို့ ဆက်လက်ပြင်ဆင်ကျင့်သုံးစေခဲ့ခြင်းမှာ... နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ အလုပ်ဌာနများ၏ အလုပ်သမားတစ်ဦးသည် အလုပ် လုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်း ထိုအလုပ်မှ ဖြစ်ပေါ်သည့် မတော်တဆထိခိုက် ဒဏ်ရာရမှုဖြစ်၍ သေဆုံးသွားသည့်အခါတွင်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းဆုံးရှုံး ချို့ယွင်းသွားသည့် အခါတွင်ဖြစ်စေ၊ သေဆုံးသည့်အလုပ်သမား၏ မှီခိုသူများနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသည့် အလုပ်သမားများ၏ စားဝတ်နေရေး သက်သာချောင်ချိစေရန် အထောက်အပံ့ပေးထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

အလုပ်သမားတစ်ဦးသည် အဆိုပါလျော်ကြေးဥပဒေအရ၊ အလုပ်ရုံနှင့် ပတ်သက်ပြီး မတော်တဆထိခိုက်မိခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း ဖြစ်ပါက ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် မဆန့်ကျင်လျှင် သက်ဆိုင်ရာ အလုပ်ရှင်ထံမှ သတ်မှတ်သော လျော်ကြေးငွေကို ရထိုက်ခွင့်ရှိသည်။

ဤတွင် “လျော်ကြေးပေးရန် အလုပ်ရှင်၏ တာဝန်” ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အလုပ်သမားလျော်ကြေး ဥပဒေပုဒ်မ(၃) ပုဒ်မခွဲ (၁) (၂) (၃) တို့ကို လေ့လာကြရပေမည်။

ပုဒ်မ(၃) ပုဒ်မခွဲ (၁) ၏ မူရင်းရေးသားပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ-

"If personal injury is caused to a workman by accident arising out of and in the course of his employment, his employer shall be liable to pay compensation in accordance with the provisions of this chapter."-ဟူ၍ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ အင်္ဂလိပ်-စာသားပြဋ္ဌာန်းချက်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် အနီးစပ်ဆုံးပြန်ဆိုသော်...“အလုပ်သမားတစ်ဦးသည် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်း ထိုအလုပ်မှ ဖြစ်ပေါ်သည့် မတော်တဆ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု ဖြစ်လျှင် ၎င်း၏ အလုပ်ရှင်သည် ဤအခန်းတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်ရှိစေရမည်” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဤစာပိုဒ်တွင် အရေးကြီးသောစကားစုမှာ...“ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်း ထိုအလုပ်မှဖြစ်ပေါ်သည့် ဒဏ်ရာရမှု...”

(Arising out of and in the course of his employment”) ဟူသော စကားစုဖြစ်သည်။ ထိုစကားစုကို ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်ရမည် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါစကားစုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သမားရိုးကျဆင်ခြင်သော်... အလုပ်သမားတစ်ဦးသည် အလုပ်လုပ်ရန် အလုပ်ခွင်သို့လာသည့် အချိန်မှ လုပ်ငန်းပြီးဆုံးသည်အထိ “အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသည်” ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသလော။

မိမိနေအိမ်မှ လုပ်ငန်းခွင်သို့ ထွက်လာခြင်းသည် အလုပ်လုပ်ရန် စတင်ခြင်း၏ လုပ်ရပ်စဉ်(Working Process) တစ်ခုဖြစ်သည်။ အလုပ်တစ်ခုလုံး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုသော် အလုပ်တာဝန်၏ ကနဦးအစပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်စ၍ အလုပ်ပြီးဆုံးသည်ဟူသည်ကို မည်သို့စဉ်းစားလေ့လာကြမည်နည်း။ အလုပ်သမားလျော်ကြေး ဥပဒေတွင် “အလုပ်လုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်း” (in the course of his employment) ဟူ၍သာ ပြဋ္ဌာန်းထား

ရှိသည်။ ဤဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်တွင်...(in the working hours) “အလုပ်ချိန်အတွင်း” ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းမထားရှိချေ။

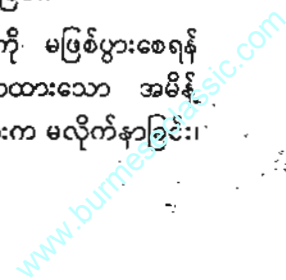
ထို့ကြောင့် အဓိက စဉ်းစားလေ့လာကြရမည်မှာ အလုပ်သမားတစ်ဦး၏ မတော်တဆထိခိုက်မှု (Accident)သည် အလုပ်ရှင်၏ (က) အလုပ် လုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်း ဖြစ်သလော (ခ) အလုပ်ကြောင့် ဖြစ်သလော...ဟူသည်ကို လေ့လာဆင်ခြင်ကြရမည်ဖြစ်သည်။

ဤသို့“လျော်ကြေးပေးရန် အလုပ်ရှင်၏ တာဝန်” ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာကြရင်း အလုပ်ရှင်က လျော်ကြေးပေးရန်မလိုသော ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့သည်လည်း ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၃ (၁) ၏ ချွင်းချက်တွင် ပါရှိပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

လျော်ကြေးဥပဒေပုဒ်မ (၃) (၁)၏ ချွင်းချက်တွင်...“သေဆုံးသော ဒဏ်ရာရမှုမဟုတ်လျှင် မောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကြောင့် မတော်တဆ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု ဖြစ်ပါက အလုပ်ရှင်၌ လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်မရှိစေရ။

(က) အလုပ်သမားသည် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသည့်အချိန်တွင် မူးယစ်စေတတ်သော အရက်၊ ဘိန်း၊ ဆေးခြောက် အစရှိသည်များကြောင့် မူးယစ်နေခြင်း၊

(ခ) အလုပ်သမား၏ ဘေးအန္တရာယ်ကို မဖြစ်ပွားစေရန် အတွက် အတိအလင်း ကြေညာထားသော အမိန့် ညွှန်ကြားချက်များကို အလုပ်သမားက မလိုက်နာခြင်း။

(ဂ) အလုပ်သမား၏ ဘေးအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ပြုလုပ်ထားသော အကာအကွယ်များကို သိလျက်နှင့် ဖယ်ရှားပစ်ခြင်း၊ လျစ်လျူရှုခြင်း” တို့ ဖြစ်သည်။

ဆိုလိုသည်မှာ အထက်ဖော်ပြပါ ပုဒ်မ ၃ (၁)၏ ချွင်းချက် (က) (ခ) (ဂ) အချက် (၃)ချက်မှ တစ်ချက်ချက်ကို မလိုက်နာပါက သေဆုံးမှုမဟုတ်သော် အလုပ်သမား၌ လျော်ကြေးရပိုင်ခွင့်မရှိချေ... ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ထို့နောက် “လျော်ကြေးပေးရန် အလုပ်ရှင်၏တာဝန်” ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ပုဒ်မ (၃)ပုဒ်မခွဲ (၂) နှင့်(၃) တို့တွင် လုပ်ငန်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် ရောဂါ (occupational Disease)နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်။ လုပ်ငန်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရသည့် ရောဂါများသည်လည်း ဤဥပဒေတွင်ပါရှိသော ဇယား (၃) စာရင်း (က)နှင့် (ခ)ပါ လုပ်ငန်းများ၌ ဖြစ်တတ်သည့်ရောဂါ များ ဖြစ်သည်။

ထိုရောဂါ ဝေဒနာတို့သည် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းကြောင့်မဟုတ်ပါဟု အလုပ်ရှင်က သက်သေမပြနိုင်လျှင် အလုပ်သမားလျော်ကြေးဥပဒေပုဒ်မ (၃) ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ မတော်တဆ ထိခိုက်မှုဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူကာ လျော်ကြေးပေးရန်သည် အလုပ်ရှင်၏ တာဝန်ဖြစ်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားရှိကြောင်း ခြုံငုံရေးသားဖော်ပြအပ်ပေသည်။

(၂၃)

နိုင်ငံဝန်ထမ်းများနှင့် ရက်သတ္တတစ်ပတ် နားရက်နှစ်ရက် ခံစားခွင့်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်သည် မြန်မာ ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ကို ချမှတ်၍ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သို့ စည်းရုံး ချီတက်လျက်ရှိသည်။ ဤသို့ စည်းရုံးချီတက်ကြရာတွင် “ အလုပ်လုပ် နိုင်သောလူတိုင်း မိမိလုပ်နိုင်သော အလုပ်များကို လုပ်ကြ၍ ဖြစ်ထွန်း လာသော အကျိုးစီးပွားများကို အလုပ်လုပ်သောလူများသည် မိမိ၏ ကာယဉာဏ ဝီရိယစွမ်းအားအလိုက် ခံစားစေရမည်”(၁) ဟု ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်း ခဲ့စဉ်အခါ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၂(ဂ)တွင် “ မိမိတို့၏ ကာယဉာဏဝီရိယ

၁ ၁၉၆၄ခုနှစ် ပြည်သူ့အလုပ်သမားများ၏ အခြေခံရပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်များ ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနိဒါန်းအပိုဒ် ၃-

စွမ်းအားအလိုက် အချိုးကျမျှတညီညွတ်သော ခံစားပိုင်ခွင့်များ ရှိရမည်” ဟုလည်းကောင်းပုဒ်မ ၁၅၀တွင် “အလုပ်လုပ်သော နိုင်ငံသားတိုင်းသည် (က) အနားယူပိုင်ခွင့်နှင့် အပန်းဖြေပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ (ခ) ဥပဒေအရ သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း အလုပ်လုပ်ချိန်နှင့် အားလပ်ခွင့်များ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။” ဟုလည်းကောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားရှိပေးသည်။

နိုင်ငံတော်တွင် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်တည်ဆောက်မှု တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များသည် တိုးတက်မြင့်တင်လာမည်ဖြစ်သည်။ အခြေခံအားဖြင့် နိုင်ငံတော်သည် အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အနည်းဆုံး အာမခံချက်များကို ရရှိစေရန် အခါအားလျော်စွာ ဥပဒေနည်း ဥပဒေအမိန့်ညွှန်ကြားချက်များပြုလုပ် ပြဋ္ဌာန်းထုတ်ပြန်ကျင့်သုံးစေပေးသည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ် ပြည်သူ့အလုပ်သမားများ၏ အခြေခံရပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်များပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေပုဒ်မ(၅) ပုဒ်မခွဲ (၃)တွင် အားလပ်ရက် ရပိုင်ခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍-

- (က) လုပ်ချိန်ကန့်သတ်ရေး-
- (ခ) ခွင့်ရက် ကန့်သတ်ရေး-
- (ဂ) အလုပ်ပိတ်ရက် ကန့်သတ်ရေး-

ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားရှိရာ ၎င်းတို့ အတွက်ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေး အဆောက်အအုံနှင့်လျော်ညီသော အခြေခံရပိုင်ခွင့်များရရှိစေရန် ချမှတ် ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။

အဆိုပါ မူဝါဒရေးရာ ဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်နှင့်အညီ ဆိုရှယ်လစ် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများတွင် အလုပ်ခွင် သာယာရေး

ကုန်လုပ်ဆက်ဆံမှု ကောင်းမွန်ရေး၊ ကုန်ထုတ်စွမ်းအား တိုးတက်ရေးနှင့် အလုပ်ခွင် စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းလိုက်နာမှု မြင့်မားလာရေးတို့အတွက် အလုပ်သမားကောင်စီ (ယခုအလုပ်သမားအစည်းအရုံး) အဖွဲ့အစည်း နှစ်ဆင့်ဆင့်က အကြံပေး ဆွေးနွေးခဲ့ကြလျက် အလုပ်သမား ဝန်ကြီးဌာနသည် အလုပ်ခွင်စည်းကမ်းချက်များ (နမူနာ)ကို ၁၉၇၀ခု ဇန်နဝါရီလ (၂၁) နေ့စွဲပါအမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၉-၁၀ဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ထိုအလုပ်ခွင် စည်းကမ်းချက်များ (နမူနာ)တွင် နိဒါန်း၊ အကျိုးသက်ရောက်ခြင်း၊ အလုပ်ခန့်ထားခြင်းနှင့် ရပ်စဲခြင်း၊ သာမန် အလုပ်ချိန် အချိန်ပိုလုပ်စေခြင်း၊ အလုပ်ချိန်သတ်မှတ်ခြင်း၊ အခကြေးငွေ ပေးခြင်း၊ အများအလုပ်ပိတ်ရက်၊ ရက်သတ္တပတ်စဉ် အလုပ်ပိတ်ရက် ခွင့်ရက်၊ ပြည်သူ့အလုပ်သမားများ၏ တာဝန်နှင့် အရေးယူခြင်း၊ လုပ်ငန်းရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်းများနှင့် အထွေထွေဟူ၍ ပိုင်းခြားထားပြီး အပိုဒ်ပေါင်း (၅၅) ခုဖြင့် ဖော်ပြပါရှိသည်။ စက်ရုံအလုပ်ရုံ တို့မှ စီမံသူနှင့် အလုပ်သမားများသည် ထိုအလုပ်ခွင် စည်းကမ်းကို လိုက်နာလိုပါက နှစ်ဦးသဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုကျင့်သုံး လိုက်နာခဲ့ကြ သည်။

၁၉၈၂ ခု အောက်တိုဘာလ (၁၁) ရက် မတိုင်မီ အလုပ်သမား ရေးရာ နည်းဥပဒေညွှန်ကြားချက်များအရ ဝန်ထမ်းတို့သည် ရက်သတ္တ တစ်ပတ်လျှင် (၆)ရက်လုပ်၍ (၁)ရက်နားစေခဲ့သည်။ ရုံးဝန်ထမ်းများ အတွက် တစ်နေ့လျှင် ၆ နှစ်ပိုင်းတစ်ပိုင်း နာရီဖြင့် တစ်ပတ်လျှင် ၃၅ နှစ်ပိုင်း တစ်ပိုင်း နာရီအလုပ်လုပ်စေခဲ့သည်။ စက်ရုံအလုပ်ရုံ ကုန်ထုတ် ဝန်ထမ်းများအတွက် တစ်နေ့လျှင် (၈) နာရီဖြင့် တစ်ပတ်လျှင်(၄၄)

နာရီအလုပ်လုပ်စေခဲ့သည်။ အဆိုင်းစနစ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ရသော ကုန်ထုတ်
ဝန်ထမ်းများအတွက် တစ်နေ့လျှင် (၈)နာရီဖြင့် တစ်ပတ်လျှင် (၄၈)
နာရီထက်မပိုစေ၊ အလုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြရသည်။

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဝန်ကြီး
အဖွဲ့သည်- အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၄ / ၈၂ ဖြင့် ၁၉၈၂ခုနှစ်
အောက်တိုဘာလ (၁၁)ရက်နေ့က စတင်၍ ဝန်ထမ်းများအား ရက်သတ္တ
တစ်ပတ်လျှင် နားရက်နှစ်ရက်ခံစားခွင့်ပြုကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်ကြော်ငြာစာတွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ထမ်းဆောင်လျက်
ရှိကြသော ဝန်ထမ်းများသည် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးစီမံကိန်းများ
အောင်မြင်ရေးအတွက် မိမိတို့၏ ကာယ ဉာဏ ဝီရိယ စွမ်းအားအလိုက်
ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြရာတွင်...

(၁) “လုပ်ဝန်းတာဝန်များကို ဆထက်ထမ်းပိုးဆောင်ရွက်
လာနိုင်စေရေး၊

(၂) လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှု အဆင့်အတန်းမြင့်မား၍ ပိုမိုထိ
ရောက်အောင်မြင်မှု ရှိလာစေရေး၊

(၃) အလုပ်လုပ်သော နိုင်ငံသားတိုင်းအား အနားယူပိုင်ခွင့်
နှင့် အပန်းဖြေပိုင်ခွင့်ကို စီစဉ်ပေးရေး...”

တို့အတွက် နိုင်ငံဝန်ထမ်းများ၏ ရက်သတ္တပတ် အလုပ်ချိန်
ကို ပြင်ဆင်လျက် တစ်ပတ်လျှင် နားရက်နှစ်ရက်ခံစားခွင့် ပြုကြောင်း
ထုတ်ပြန်ကြေညာ ကျင့်သုံးစေခဲ့သည်။

အဆိုပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာတွင် ဝန်ထမ်းအမျိုးအစား အလိုက်
ရက်သတ္တ တစ်ပတ်အတွင်း အလုပ်ချိန်နှင့် နားရက်များကို သတ်မှတ်

ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့မှာ...

ဝန်ထမ်းအမျိုးအစား	ရက်သတ္တတစ်ပတ်အတွင်း အလုပ်ချိန်	နားရက်
(က) ရုံးဝန်ထမ်းများ	တစ်နေ့လျှင် ၇နာရီဖြင့် ၅ ရက်	စနေနေ့နှင့် တနင်္ဂနွေ
(ခ) တစ်နေ့တစ်ဆိုင် စနစ်နှင့် နှစ်ဆိုင်စနစ် ကုန်ထုတ်ဝန်ထမ်းများ	တစ်နေ့လျှင် ၇နာရီဖြင့် ၅ ရက်	စနေနေ့နှင့် တနင်္ဂနွေ
(ဂ) တစ်နေ့ ၃ဆိုင် စနစ်နှင့်ကုန်ထုတ် ဝန်ထမ်းများ	တစ်နေ့လျှင် ၈နာရီဖြင့် ၅ ရက်	အလှည့်ကျ နားရက် နှစ်ရက်

ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။”

ထို့ကြောင့် (က) အမျိုးအစား ဝန်ထမ်းများအတွက် တစ်ပတ်
အတွင်း အလုပ်ချိန်နာရီပေါင်း ၇ x ၅ = ၃၅ နာရီ

(ခ) အမျိုးအစား ဝန်ထမ်းအတွက် တစ်ပတ်အတွင်း အလုပ်ချိန်
နာရီပေါင်း ၈ x ၅ = ၄၀ နာရီ

(ဂ) အမျိုးအစား ဝန်ထမ်းများအတွက် တစ်ပတ်အတွင်း
အလုပ်ချိန်နာရီပေါင်း ၈ x ၅ = ၄၀ နာရီဖြစ်သည်။

၁။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးအဖွဲ့အမိန့်
ကြေညာအမှတ် ၄/၈၂ (၁၉၈၂ ခု အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်)

ဆက်လက်ပြီး ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ ၁၉၈၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၁၁)ရက် နေ့စွဲပါ စာအမှတ် ၂/၀၀၂-က / ၀၈၇ ဖြင့် ထုတ်ပြန်လိုက်သော အမှာစာတွင် နိုင်ငံတော်အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဝန်ကြီးဌာနများ (ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနမှအပ) လက်အောက်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော ဝန်ထမ်းများ ၏ နေ့စဉ်အလုပ်ချိန်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း စီစဉ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ကြရန် ဖြစ်ပါသည် ။ ဟူ၍ ဖော်ပြပါရှိသည်။

၎င်းတို့မှာ-

- (က) ရုံးဝန်ထမ်းများသည် အများပြည်သူတို့၏ အလုပ်ပိတ်ရက် မှအပ တနင်းလာနေ့မှ သောကြာနေ့အထိ နေ့စဉ်ရုံးချိန် ကို ၀၉:၃၀နာရီမှ ၁၆:၃၀နာရီအထိ သတ်မှတ်ဆောင် ရွက်ရန်၊
- (ခ) တစ်နေ့တစ်ဆိုင်းစနစ် ကုန်ထုတ်ဝန်ထမ်းများ သည် ၀၇:၀၀ နာရီမှ ၁၁:၀၀နာရီအထိနှင့် ၁၂:၀၀ နာရီမှ ၁၆:၀၀ နာရီအထိ အလုပ်ချိန်သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ဂ) တစ်နေ့နှစ်ဆိုင်းစနစ်ကုန်ထုတ်ဝန်ထမ်းများသည် ၀၆:၃၀ နာရီမှ ၁၀:၃၀ နာရီအထိနှင့် ၁၁:၁၅နာရီမှ ၁၅:၁၅ နာရီအထိတစ်ဆိုင်းနှင့် ၁၅:၁၅နာရီမှ ၁၉:၁၅ နာရီ

၁။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးအဖွဲ့စာအမှတ် ၂/၀၀၂-က/ ၀၈၇-ရက်စွဲ ၁၁-၁၀-၁၉၈၂ အမှာစာ အပိုဒ် ၂

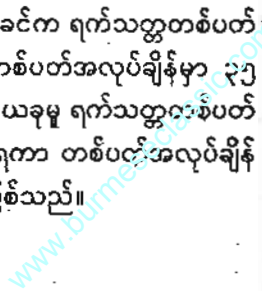
အထိနှင့် ၂၀:၀၀နာရီမှ ၂၄:၀၀ နာရီအထိ တစ်ဆိုင်း သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရန်

- (ဃ) တစ်နေ့သုံး ဆိုင်းစနစ်ကုန်ထုတ်ဝန်ထမ်းများသည် ၀၈:၀၀ နာရီမှ ၁၆:၀၀ နာရီအထိ တစ်ဆိုင်း ၁၆:၀၀ နာရီမှ ၂၄:၀၀အထိ တစ်ဆိုင်းနှင့် ၂၄:၀၀နာရီမှ ၀၈:၀၀ နာရီ အထိ တစ်ဆိုင်းသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရန်

မှတ်ချက်။ ။ ကုန်ထုတ်ဝန်ထမ်းများ၏ တစ်နေ့တာအတွက် အဆိုင်းအလိုက်အလုပ်ချိန် သတ်မှတ်မှု ပုံစံကို အထက် အပိုဒ်ခွဲ (ခ) (ဂ) နှင့် (ဃ) တို့အရ ဖြစ်စေ၊ အထူး လိုအပ်လျှင် စက်ရုံအလုပ်ရုံ၏ လုပ်ငန်းသဘာဝအလိုက် သင့်လျော်သကဲ့သို့ သတ်မှတ်သည့်အချိန်အရ ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသည် တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုလိုအပ် ချက်အပေါ်မူတည်၍ နေ့စဉ်အလုပ်ချိန်ကို သင့်လျော်သကဲ့သို့ သတ်မှတ် ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်ပါသည် ။ ဟူ၍ ဖော်ပြပါရှိပေသည်။

ထို့ကြောင့် ရုံးဝန်ထမ်းများသည် ယခင်က ရက်သတ္တတစ်ပတ် လျှင် (၆)ရက်လုပ် (၁)ရက်နားစေပြီး တစ်ပတ်အလုပ်ချိန်မှာ ၃၅ နှစ်ပိုင်း တစ်ပိုင်းနာရီလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြရသည်။ ယခုမူ ရက်သတ္တတစ်ပတ် လျှင် (၅)ရက် လုပ် (၂)ရက်နား ခံစားခွင့်ရကာ တစ်ပတ်အလုပ်ချိန် နာရီမှာ ၃၅ နာရီသာ လုပ်ကိုင်ကြရပြီ ဖြစ်သည်။

စက်ရုံအလုပ်ရုံ ကုန်ထုတ် ဝန်ထမ်းများသည် ယခင်က ရက်သတ္တ တစ်ပတ်လျှင် (၆)ရက်လုပ် (၁)ရက်နားစေပြီး တစ်ပတ် အလုပ်ချိန်နာရီမှာ သာမန်အဆိုင်ဝန်ထမ်းများအတွက် (၄၄)နာရီနှင့် အဆိုင်စနစ်အရ လုပ်ကိုင်ကြရသည့်ဝန်ထမ်းများအတွက် (၄၈)နာရီ လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြရသည်။ ယခုမူ ရက်သတ္တတစ်ပတ်လျှင် (၅)ရက် လုပ် (၂)ရက်နား ခံစားခွင့်ရကာ တစ်ပတ်အလုပ်ချိန်ပေါင်းမှာ (၄၀) နာရီသာ လုပ်ကိုင်နေကြရပြီ ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ ရုံးဝန်ထမ်းများနှင့် ကုန်ထုတ်ဝန်ထမ်းအားလုံးသည် ရက်သတ္တတစ်ပတ်လျှင် နားရက် (၂)ရက်ရရှိခြင်း တစ်ပတ်အလုပ်ချိန် ကို ယခင်ကထက်လျော့၍ လုပ်ကိုင်ရခြင်းစသည့် အကျိုးခံစားခွင့်များ တိုးတက်ရရှိလာခဲ့သည်။

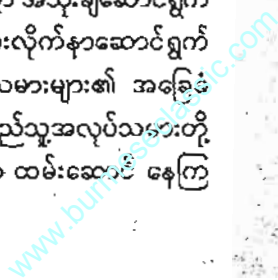
နိုင်ငံတော်သည် ဝန်ထမ်းများ၏ အကျိုးခံစားခွင့်အခွင့်အရေး များကို တိုးတက်ပေးသကဲ့သို့ ဝန်ထမ်းများကလည်း မိမိတို့ထမ်းဆောင် ရမည့် တာဝန်ပိုင်းကျေပွန်စွာ ဆောင်ရွက်ကြရန် အထူးလိုအပ်လှပေ သည်။

အဆိုပါ ဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ ၁၁-၁၀-၈၂ နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာ စာအမှတ် ၄/၈၂တွင် ဖော်ပြပါရှိသော “ ဝန်ထမ်းများအားလုံးသည် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးစီမံကိန်းများကို အောင်မြင်ရေးအတွက် ဝိုင်းဝန်း ဆောင်ရွက်ကြရာတွင်- လုပ်ငန်းတာဝန်များဆက်ထမ်းပိုး ဆောင်ရွက် လာစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုတိရောက် အောင်မြင်မှုရှိလာစေရန်အတွက်လည်းကောင်း အလုပ်လုပ်သော

နိုင်ငံသားတိုင်း အနားယူ အပန်းဖြေပိုင်ခွင့်ကို စီစဉ်ပေးရန် လိုအပ်သဖြင့် ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးအဖွဲ့သည် ဝန်ထမ်းများ၏ ရက်သတ္တပတ်အတွင်း အလုပ်ချိန်ကို ပြန်လည်ပြင်ဆင် သတ်မှတ်လျက် ရက်သတ္တတစ်ပတ်လျှင် နားရက်နှစ်ရက်ခံစားခွင့် ပြုလိုက်ပါသည်” ဟူသော ဖော်ပြချက်ကို နိုင်ငံဝန်ထမ်းတိုင်းက ကောင်းစွာသဘောပေါက် ခံယူလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြရန် အရေးကြီး လှပေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ဝန်ကြီးအဖွဲ့သည် ဝန်ထမ်းများ၏ ရက်သတ္တ တစ်ပတ်အလုပ် လုပ်ရက်နှင့် အလုပ်ချိန်များကို ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ပေး သည့် အတွက် ဝန်ထမ်းများမှာ အနားယူခွင့်နှင့် အပန်းဖြေခွင့်များ တိုးတက် ရရှိလာသည်။ ကာယဉာဏ အသိပညာရှင် အတတ်ပညာရှင် ဝန်ထမ်းများကလည်း ‘လုပ်ငန်းတာဝန်ဆက်ထမ်းပိုး ဆောင်ရွက် ကြရေးနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုတိရောက်အောင်မြင်ရေး’ တာဝန်ကို ဆိုရှယ်လစ်ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းဘဝ၏ အဓိကအရေးကြီးသော တာဝန်ကြီး အဖြစ် ခံယူကြလျက် မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ကြရန် လိုအပ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံဝန်ထမ်းများသည် မိမိတို့တာဝန်ကျရာ လုပ်ငန်းခွင်အသီးသီးတွင် အလုပ်ချိန်ကို ကောင်းစွာ အသုံးချဆောင်ရွက် ကြရပေမည်။ အလုပ်ခွင် စည်းကမ်းကို လေးစားလိုက်နာဆောင်ရွက် နေကြရပေမည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ပြည်သူ့အလုပ်သမားများ၏ အခြေခံ ရပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များ ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေပါ ပြည်သူ့အလုပ်သမားတို့ ထမ်းဆောင်ရမည့်တာဝန် (၆)ရပ်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင် နေကြ ရပေမည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့်- နိုင်ငံဝန်ထမ်းတိုင်းသည် နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ထားသော စီးပွားရေး စီမံကိန်းများပြည့်မီ ကျော်လွန်ထုတ်လုပ် နိုင်ရေးအတွက် နိုးကြားတက်ကြွသော အသိစိတ်ဓာတ်ဖြင့် လူစွမ်းအား၊ စက်စွမ်းအား၊ စွမ်းအားရှိသမျှ စွမ်းအားစုံပေါင်းစည်း၍ အားစိုက် ထုတ်လုပ် လုပ်ကိုင်ကြရမည် ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားအပ်ပေသည်။

ရည်ညွှန်းစာအုပ်စာတမ်းများ

- ၁။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၇၄-ခုနှစ်)
- ၂။ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ပြည်သူ့အလုပ်သမားများ၏ အခြေခံရပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များ ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေ
- ၃။ အလုပ်ခွင် စည်းကမ်းချက် နမူနာ (၁၉၇၀-ခုနှစ်)
- ၄။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးအဖွဲ့ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၄/၈၂ (၁၁-၁၀-၈၂)
- ၅။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဝန်ကြီး အဖွဲ့အမှာစာ (၁၁-၁၀-၈၂)

(၂၄)

အရှေ့ဥရောပ နိုင်ငံများ၏ အလုပ်ချိန်း၊ ဝိတ်ရက်၊ နားရက်နှင့် အပန်းဖြေရက်များ

စက်မှုလုပ်ငန်းခွင် ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက် ရေးတို့အတွက် အလုပ်သမားရေးရာ ကိုဥပဒေ (Labour Code)ကို နိုင်ငံတော် ဥပဒေပြု ကဏ္ဍက ပြဋ္ဌာန်းပေးသည်။

- အရှေ့ဥရောပ အလုပ်သမားရေးရာ ကိုဥပဒေတွင် ယေဘုယျအားဖြင့်-
- (၁) အလုပ်သမားဥပဒေ၏ အခြေခံမူများ
  - (၂) အလုပ်သမားအစည်းအရုံး
  - (၃) စုပေါင်းစာချုပ်များ
  - (၄) အလုပ်စာချုပ်များ
  - (၅) အလုပ်ချိန်နှင့်အနားယူအပန်းဖြေရက်များ
  - (၆) လုပ်ခ
  - (၇) အလုပ်ခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး

- (၈) အလုပ်ခွင်စည်းကမ်း
- (၉) ပစ္စည်းများထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်တာဝန်
- (၁၀) အလုပ်သမားပညာသင်ကြားရေးပြဋ္ဌာန်းချက်များ
- (၁၁) ဝါဏီဇူအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းရေးယန္တရား
- (၁၂) လူမှုပုဂ္ဂိုလ်ရေး...ဟူ၍ ကဏ္ဍအလိုက်၊ အခန်းအလိုက် ပြဋ္ဌာန်း ဆောင်ရွက်ကြသည်။

အဆိုပါ အရှေ့ဥပဒေပုဒ်မနှင့်တူညီသည့် ယင်းတို့၏အလုပ်သမား ဥပဒေများမှ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အခြေပြုလျက်သက်ဆိုင်ရာစက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ အလုပ်ဌာနတို့၏လုပ်ငန်းသဘာဝအလျောက်ကျယ်ဝန်းစွာ အသုံးပြုဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နည်းဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းအမိန့်ညွှန်ကြားချက်များဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကြပေသည်။

အရှေ့ဥပဒေပုဒ်မများ၏ အလုပ်သမားဥပဒေများပါအပိုင်း ကဏ္ဍတစ်ခုမှ အလုပ်ချိန်၊ ပိတ်ရက်၊ နားရက်နှင့် အပန်းဖြေရက်များ ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ခြုံငုံကောက်နုတ် လေ့လာဖော်ပြမည် ဖြစ်သည်။

အလုပ်ချိန်

အရှေ့ဥပဒေပုဒ်မများ၏ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ အလုပ်ဌာနများနှင့် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တစ်ပတ် အလုပ်ချိန်မှာ ၄၈ နာရီထက်ကျော်လွန်ခြင်း မရှိကြပေ။

ပိုလန်နိုင်ငံနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့တွင် တစ်ပတ်အလုပ်ချိန်မှာ ၄၆ နာရီဖြစ်သည်။

ယင်းနိုင်ငံတို့တွင် တစ်ပတ်လျှင် ၆-ရက်လုပ်၍ ၁ရက်နားသည်။ ထူးခြားချက်မှာ သောကြာနှင့် စနေနေ့များတွင် ၁ရက် အလုပ်ချိန်ကို ကျဲ့၍ လုပ်ကိုင်ကြသည်။

ဂျာမနီဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံတွင် သာမန်တစ်ပတ်အလုပ်ချိန်မှာ ၄၃ ၁/၄ နာရီဖြစ်၍ သုံးဆိုင်းစနစ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ကြသော စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတို့တွင် ၄၂-နာရီဖြစ်သည်။

ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယား နိုင်ငံတွင်မူ သာမန်တစ်ပတ်အလုပ်ချိန်မှာ ၄၂ ၁/၄ နာရီဖြစ်၍ နှစ်ဆိုင်းစနစ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ကြသော စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတို့တွင် တစ်ပတ်အလုပ်ချိန်မှာ ၄၁ ၁/၄ နာရီဖြစ်သည်။

ဘူဂေးရီးယားနိုင်ငံတွင် တစ်ပတ်လျှင် အလုပ်ချိန် ၄၂ ၁/၄ နာရီ လုပ်ကိုင်ကြ၍ ယူဂိုစလားဗီးယားနိုင်ငံတွင်မူ တစ်ပတ်လျှင် ၄၂ နာရီ လုပ်ကိုင်ကြကာဟန်ဂေရီနိုင်ငံတွင် တစ်ပတ်လျှင် ၄၀ မှ ၄၄ အတွင်း သတ်မှတ်လုပ်ကိုင်ကြကြောင်းတွေ့ရှိသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် သာမန်တစ်ပတ်အလုပ်ချိန်မှာ ၄၁ နာရီဖြစ်သည်။^၁ ပင်ပန်းကြီးစွာလုပ်ကိုင်ကြရသော ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်နိုင်သော လုပ်ငန်းများတွင် လစာမလျော့အလုပ်ချိန်၊ အလုပ်ရက်များ ကျူးစေကာလုပ်ငန်းသဘာဝနှင့် အနေအထားအလိုက်တစ်နေ့ ၆ နာရီခန့်သာ လုပ်ကိုင်ရန် သတ်မှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာ-မြေအောက်သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ကျောက်မီးသွေးလုပ်ငန်းများ၊ ဓာတ်ရောင်ခြည်ဖြင့် ဓာတ်ခွဲလုပ်ကိုင်ကြရသည့်လုပ်ငန်းများ ဖြစ်သည်။

(၁) Labour Law of the Socialist Countries. P. 377

လူငယ်များ၏ အလုပ်ချိန်နှင့်ပတ်သက်၍လည်း ဘုံဂေးရီးယား၊ ပိုလန်နှင့်ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားနိုင်ငံတို့တွင် တစ်နေ့ ၆ နာရီသာ လုပ်ကိုင်ကြရ၍ ဂျာမနီဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံတွင်မူ ၈-နာရီလုပ်ကြ ရသည်။^၂

အထက်မှ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းအရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများတွင် တစ်ပတ်လျှင် အလုပ်ချိန် ၄၄ နာရီထက် မကျော်လွန်စေဘဲ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ အလုပ်ဌာနများ၏ ထုတ်လုပ်မှုသဘာဝ၊ စက်ရုံအမျိုးအစား အလိုက်သက်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအစည်းအရုံးများ၏ နှိုးဆော်မှုဖြင့် စီမံကိန်းလျာထားချက်များ ပြည့်စီ ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် သတ်မှတ် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပေသည်။

၁၉၇၀ ခု နောက်ပိုင်း အများစုသော အရှေ့ဥရောပ နိုင်ငံများသည် တစ်ပတ်လျှင် သတ်မှတ်အလုပ်ချိန်များအတိုင်း လုပ်ကိုင်ကြကာ တစ်ပတ်လျှင် ၅ ရက် လုပ် ၂-ရက်နား စနစ်ကို ကျင့်သုံးလာကြ သည်ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။^၃

ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားနှင့် ဂျာမနီဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတ နိုင်ငံတို့၏ အချို့သော နိုင်ငံခြားပို့ကုန်ထုတ်လုပ်သည့် အကြီးစား စက်ရုံကြီးများတွင် ၁၂ နာရီလုပ် ၂၄ နာရီနား၊ ၁၂ နာရီလုပ် ၂၄ နာရီ နား၊ ၁၂ နာရီလုပ် ၇၂ နာရီနား၊ ၁၂ နာရီလုပ် ၂၄ နာရီနား ဟူ၍

ဌာနတစ်ခုတွင် (က)(ခ)(ဂ)(ဃ)အဖွဲ့များဖွဲ့၍ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက် နေကြသည်။ ဤသည်မှာ ကုန်ပစ္စည်းများကို အမြောက်အမြားထုတ်လုပ် နေသော စက်ရုံကြီးများ၏ ထူးကဲသော အလုပ်ချိန်များ ဖြစ်ပေသည်။

အများပြည်သူအလုပ်ပိတ်ရက်များ

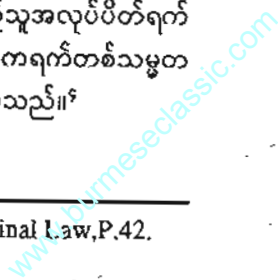
အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ၏ အလုပ်သမား ဥပဒေအရ တစ်နှစ် တာ ကာလအတွင်းအများပြည်သူအလုပ်ပိတ်ရက်များမှာ အနည်းဆုံး (၈)ရက်နှင့် အများဆုံး (၁၀) ရက်သာ ရှိကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် အများပြည်သူအလုပ်ပိတ်ရက် (၈)ရက် သာရှိကြောင်း ယင်းနိုင်ငံ၏ အလုပ်သမားရေးရာ ကိုဥပဒေ ပုဒ်မ (၃၀)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို (၈)ရက်မှာ- ဇန်နဝါရီလ (၁) ရက် နှစ်သစ်ကူးနေ့၊ ၁ရက်၊ မတ်လ(၈)ရက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အမျိုးသမီး များနေ့ ၁ ရက်၊ မေ (၁)နှင့် (၂)ရက်ကမ္ဘာ့အလုပ်သမား နေ့ ၂-ရက်၊ မေလ (၉)ရက်နာဇီကို အောင်မြင်ခဲ့သည့်နေ့ ၁ ရက်၊ နိုဝင်ဘာ (၇) ရက်နှင့် (၈)ရက်မဟာအောက်တိုဘာအောင်ပွဲနေ့ ၂-ရက်၊ ဒီဇင်ဘာ(၅) ရက်အခြေခံဥပဒေနေ့ ၁ ရက်၊ စုစုပေါင်း ၈ ရက် ဖြစ်သည်။

အလားတူပင် ဟန်ဂေရီနိုင်ငံ၌ အများပြည်သူအလုပ်ပိတ်ရက် (၈)ရက် ပိုလန်နိုင်ငံတွင် (၁၀)ရက်နှင့် ဂျာမနီဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတ နိုင်ငံတွင် (၈)ရက်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပေသည်။^၄

၂. Labour Law of Socialist Countries.P.378.
၃. Soviet Labour Law. P.175. (Sammlung ven Gesetzgebungsarten)

၄. Outline of Socialist Labour, Civil and Criminal Law,P.42.

အနားယူအပန်းဖြေရက်များ

အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ၏ အလုပ်သမား ဥပဒေတို့တွင် ခွင့်ရက်များ ဟူ၍ တသီးတခြားပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးကြခြင်း မျိုးမတွေ့ရပေ။ အထူးသဖြင့် ပြက္ခဒိန်နှစ်အတွင်း ရှောင်တခင်ခွင့် ဟူ၍သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသည်ကို လေ့လာရပေသည်။

ဂျာမန်ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ၏ အလုပ်သမားရေးရာကို ဥပဒေပုဒ်မ (၇၈)အရ ကာယ၊ ဉာဏအသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင် တစ်ဦးသည် ယင်း၏လုပ်သက်ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင်-

- (၁) မိမိကိုယ်တိုင်အိမ်ထောင်ပြုလျှင် ၁-ရက်
- (၂) မိမိ၏သား၊ သမီး၊ လင်၊မယား မိဘသေဆုံးလျှင် ၁ ရက်
- (၃) အိမ်ပြောင်းလျှင် (မြို့တွင်း) ၁ ရက်
- (၄) အိမ်ပြောင်းလျှင် (တစ်မြို့မှတစ်မြို့သို့) ၂ ရက်
- (၅) ဇနီးမီးဖွားလျှင် ၁-ရက်
- (၆) တရားရုံးတွင် သက်သေအဖြစ် ဖိတ်ခေါ်လျှင် ၁-ရက် သာလျှင် တရားဝင်အလုပ်မှနားခွင့်ရှိသည်။

အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများမှ အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံများ၏ အလုပ်သမားဥပဒေအရအလုပ်ချိန်များတွင် လုပ်ချိန်မပျက်လုပ်နိုင်ကြသကဲ့သို့ အနားယူအပန်းဖြေရမည့်ရက်များတွင်လည်း အပြည့်အဝအနားယူကြပေသည်။

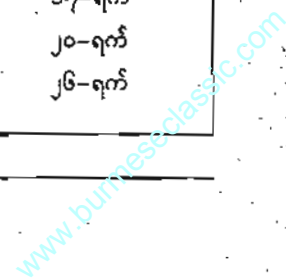
- အနားယူအပန်းဖြေပိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍-
- (က) အခြေခံအနားယူအပန်းဖြေရက်များ

(ခ) အပိုအနားယူ အပန်းဖြေရက်များဟူ၍ အလုပ်သမား ဥပဒေစာအုပ်တွင် တိကျစွာ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးကြသည်။

အလုပ်သမားများ၏ အခြေခံအနားယူအပန်းဖြေရက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဂျာမန်ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံတွင် (၁၅)ရက်နှင့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် သာမန်အားဖြင့် (၁၀)ရက်အနည်းဆုံးခံစားစေရမည်ဟူ၍ သတ်မှတ်ထားသည်။

နိုင်ငံ	အမှုထမ်းသက်	အပန်းဖြေအနားယူရက်
ဘူဂေးရီးယား	၁၀နှစ်အထိအမှုထမ်းပြီးလျှင်	၁၄-ရက်
နိုင်ငံ	၁၀နှစ်မှ ၁၅ နှစ် ပြီး ။	၁၆-ရက်
	၁၅ နှစ်အထက် ။	၁၈-ရက်
	ရက်ကိုစလို	အခြေခံအနားယူရက် ။
ဗက်ကီးယား	၅ နှစ်အထိအမှုထမ်းပြီးလျှင်	၂၁-ရက်
	၁၅ နှစ်အထက် ။	၂၈-ရက်
	ပိုလန်နိုင်ငံ	၃ နှစ်အထိ အမှုထမ်းပြီးလျှင်
၃ နှစ်မှ ၆နှစ်အထိ ။		၁၇-ရက်
၆ နှစ်မှ ၁၁ နှစ် ။		၂၀-ရက်
၁၀ နှစ်အထက် ။		၂၆-ရက်

(၅) Art. (33) of Soviet Labour Law.

ဆက်လက်၍ အသိပညာရှင်များ သိပ္ပံပညာများ၊ သုတေသီများ၊ ကျောင်းဆရာများနှင့် အနုပညာရှင်များ၏ အခြေခံအနားယူအပန်းဖြေခွင့်ရက်များနှင့်ပတ်သက်၍ (၂၄)ရက်မှ (၄၈)ရက်အတွင်း ခံစားစေရမည်ဟူ၍ အာမခံသတ်မှတ်ထားကြောင်း လေ့လာရပေသည်။^၆

ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယား၊ ပိုလန်နှင့်ဘူဂေးရီးယားနိုင်ငံတို့တွင်မူ အနားယူ အပန်းဖြေပိုင်ခွင့်ရက်များကို အမှုထမ်းသက်အချိုးအစားအလိုက်သတ်မှတ်ကျင့်သုံးကြသည်။^၇

အဆိုပါ အခြေခံ အနားယူအပန်းဖြေပိုင်ခွင့်ရက်များအပြင် အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ၏ ကာယ၊ ဉာဏလုပ်သားများသည် အပိုအနားယူအပန်းဖြေရက်များ ခံစားရရှိကြပေသေးသည်။ ယေဘုယျဖော်ပြရသော် ပင်ပန်းကြီးစွာလုပ်ကိုင်ရသော ကျန်းမာရေးထိခိုက်နိုင်သည်ဟု နိုင်ငံတော်က သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းဌာနတို့တွင် လုပ်ကိုင်ကြရသူအလုပ်သမားများသည် အပိုအနားယူအပန်းဖြေရက်များ ရရှိကြသည်။

ဟန်ဂေရီ၊ ဂျာမန်ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ၊ ပိုလန်နှင့်ရူမေးနီးယား နိုင်ငံတို့မှ အလုပ်သမားများသည် အပိုအပန်းဖြေအနားယူရက် (၁၂)ရက်ရရှိကြသည်။^၈ ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် (၁၂)ရက်မှ (၁၅)ရက်အထိ အပိုအနားယူရက်များ ရရှိကြသည်။^၉ ထို့အပြင် ဘူဂေးရီးယားနိုင်ငံတွင်မူ(၁၂)ရက်မှ (၂၂)ရက်အထိ ပင်ပန်းကြီးစွာ လုပ်ကိုင်ကြရသော

(၆) Art. (34) of Soviet Labour Law.
(၇) Labour Law of the Socialist Countries, P, 378,379.
(၈) Ibid., P.379.
(၉) Collection from Soviet Labour Law, P. 780.

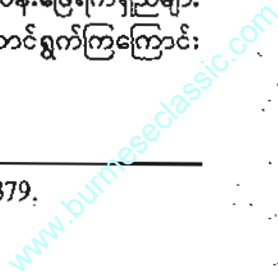
အန္တရာယ်ဖြစ်စေတတ်သော လုပ်ငန်းတို့တွင် လုပ်ကိုင်ကြသူအလုပ်သမားများအား အပိုအပန်းဖြေခွင့်ရှိရန် သတ်မှတ်ထားပေသည်။^{၁၀}

ရူမေးနီးယားနှင့် ဟန်ဂေရီနိုင်ငံများတွင် လုပ်သားကောင်းဘွဲ့ရရှိသူများသည် ၃ ရက်မှ ၅ ရက်အထိ ထပ်မံ၍ အပိုအပန်းဖြေရက်များ ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း သတ်မှတ်ထားသည်။ အလားတူပင် ဂျာမန်ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံနှင့် ဘူဂေးရီးယားပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတို့တွင်လည်း စက်ရုံအလိုက် ယှဉ်ပြိုင်ကြသော ယှဉ်ပြိုင်ပွဲများတွင် အောင်ပွဲရသူစက်ရုံလုပ်သားတို့သည် (၃)ရက်မှ (၁၂)ရက်အထိ ထပ်မံ၍ အပိုအပန်းဖြေအနားယူရက်များ ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိကြသည်။^{၁၁}

ခြုံ၍ ဆိုရသော် အားလုံးသော အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများတွင် အလုပ်သမားများအတွက် အခြေခံအနားယူအပန်းဖြေခွင့်များ ရရှိကြသည့်အပြင် ပင်ပန်းကြီးစွာလုပ်ကိုင်ကြရသော ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်သော လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ကြသူ အလုပ်သမားတို့သည် အပိုအပန်းဖြေအနားယူခွင့်များ ခံစားကြရသည်။

ထူးခြားချက်တစ်ရပ်ကား ထိုနိုင်ငံများတွင် ကျောင်းဆရာများ၊ အနုပညာရှင်များ၊ ဉာဏ်ရည် (ဦးနှောက်) ကို အထူးစိုက်ထုတ်အသုံးပြုလုပ်ကိုင် ကြရသူပညာရှင်တို့သည် အနားယူအပန်းဖြေရက်ရှည်များ ခံစားနိုင်ရန် နိုင်ငံတော်က အာမခံထားရှိဆောင်ရွက်ကြကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

(၁၀) Labour Law of Socialist Countries, P.379.
(၁၁) Ibid.

အပန်းဖြေ အနားယူရက်များကို ပြက္ခဒိန်တစ်နှစ်အတွင်း လုပ်သားတိုင်းအပန်းဖြေအနားယူကြရသည်။ အပန်းဖြေအနားယူခွင့်ရက် များ စုဆောင်းထားခွင့်မရှိ၊ အပန်းမဖြေ အနားမယူဘဲ မနေရပေ။

သုံးသပ်ချက်

အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ၏ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အလုပ်ချိန် နားရက်၊ အပန်းဖြေရက်များကို လေ့လာခဲ့ကြရာဝယ်တာဝန်နှင့် ဥပဒေပါ ရပိုင်ခွင့်များကို တိကျစွာသတ်မှတ်ထားကြောင်းတွေ့ရသည်။

ဥရောပအလုပ်သမားတို့သည် နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ထားသော စီးပွားရေးစီမံကိန်းများကို ပြည့်ပြည့်ဝဝထုတ်လုပ်နိုင်ရေး ဦးတည်ချက် တို့ဖြင့် ဥပဒေစည်းမျဉ်းပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ နည်းစနစ်တကျ အလုပ်ကိုလုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာအလုပ်ချိန်တွင် အလုပ်ကို မနိမကပ်အားကျိုးမာန်တက်အလုပ်လုပ်ကြ၍ အနားယူအပန်းဖြေချိန် တွင်လည်း တပျော်တပါးအနားယူအပန်းဖြေကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ ရှိရပေသည်။ ဤကားကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းဘဝတွင် ကုန်ထုတ်စွမ်းအား တိုးတက်ရေးကဏ္ဍ၏ အရေးပါထိရောက်သော တွန်းအားသစ်တစ်ရပ် ပင်ဖြစ်ပေသည်။

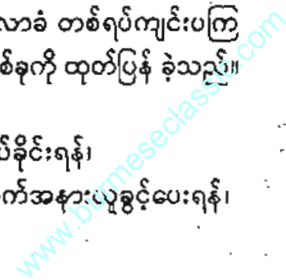
(၂၅)

တိုင်အယ်လ်တို - ပြဋ္ဌာန်းချက်နိပါတ် (၁၃၈)နှင့် နိုင်ငံများ၏ အကောင်အထည်ဖော်မှု

ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားများသည် (၁၉၁၄) ခုနှစ်မှ (၁၉၁၈) ခုနှစ် အထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ဤစစ်ကြီးပြီးဆုံး လျှင် မိမိတို့၏အလုပ်ခွင်လည်း ငြိမ်းချမ်းသာယာစေလိုသည်။ အလုပ် သမားများ၏ အခွင့်အရေးကိုလည်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ပေးစေ လိုသည်။ သို့ပါ၍ နိုင်ငံပေါင်း (၂၅) နိုင်ငံမှကိုယ်စားလှယ် (၉၀) တို့ သည် ဂျာမနီနိုင်ငံ ဘွန်းမြို့၌ နိုင်ငံတကာညီလာခံ တစ်ရပ်ကျင်းပကြ လျက် အလုပ်သမားလမ်းညွှန်ကြေညာချက်တစ်ခုကို ထုတ်ပြန် ခဲ့သည်။

ထိုကြေညာချက်တွင်-

- တစ်နေ့ (၈)နာရီသာ အလုပ်လုပ်ခိုင်းရန်၊
- တစ်ပတ်လျှင် (၃၆)နာရီဆက်တိုက်အနားယူခွင့်ပေးရန်၊

- အသက် (၁၅)နှစ်မှ (၁၈)နှစ်အကြားရှိ လူငယ်များကို တစ်နေ့ (၉) နာရီသာ အလုပ်ခိုင်းရန်၊
- အလုပ်သမားများအတွက် လူမှုဖူလုံရေး စီမံကိန်းနှင့် အလုပ်သမား အလုပ်ရှာဖွေရေးရုံးထားရှိဆောင်ရွက်ပေးရန်၊ စသည်တို့ ပါဝင်သည်။*

အဆိုပါ ဘွဲ့နည်းညီလာခံမှအလုပ်သမားများ၏ တောင်းဆိုချက်ပါ ကြေညာချက်ကြောင့်၊ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးဆုံး၍ (၁၉၁၉) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁၁)ရက်နေ့က ပြုလုပ်ခဲ့သည့် စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ်၊ အခန်း (၁၃)တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရန် ပါရှိခဲ့သည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်ကား-

- အရွယ်ရောက်သူတိုင်း အလုပ်လုပ်ခွင့်ရရေးနှင့် လူနေမှုအဆင့်မြှင့်တင်ရေး၊
- အလုပ်သမားတိုင်း၏ အလုပ်ချိန်လူနေမှုအဆင့်နှင့် လျော်ညီသော အနိမ့်ဆုံးလုပ်ခသတ်မှတ်ရေး၊
- ဆေးဝါးကုသမှုအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးကြိုတင်ကာကွယ်မှုအတွက် သော်လည်းကောင်း သက်သာမှု

၁။ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ အလုပ်သမားဥပဒေ (ပို့ချချက်များ)၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်၊ (၁၉၇၉) ခုနှစ်၊ စာ-၂၉၊၃၀
* International Labour Organization (I.L.O.)

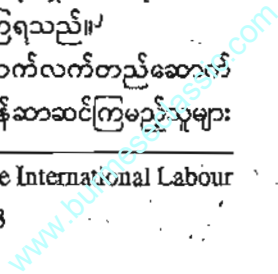
- ရစေရန်၊ မျှတသောစနစ်နှင့် လူမှုဖူလုံရေးအာမခံစနစ်နယ်ပယ်တိုးချဲ့ရေး၊
- လုပ်ငန်းခွင်ကျန်းမာသန့်ရှင်းရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးအစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ရေး၊
- ကိုယ်ဝန်ဆောင်အလုပ်သမားများ ကလေးမိခင်များနှင့် ကလေးများအတွက် ကာကွယ်ပေးမည့် အစီအစဉ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပြုလုပ်ရေး --- စသည်တို့ဖြစ်သည်။

အထက်ပါရည်ရွယ်ချက်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခဲ့သော ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး ပေါ်ပေါက်လာသည့်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့ကို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးတွင် (၁၉၄၆) ခုနှစ်မှစ၍၊ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပါဝင်ခဲ့သည်။

ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီကသော်လည်းကောင်း၊ စစ်ကြီးပြီးဆုံးသွားသည့် နောက်ပိုင်းတွင်သော်လည်းကောင်း မိသားစုစားဝတ်နေရေးအတွက် ကလေးများသည်အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းများ၊ မြေအောက်မိုင်းတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ စသည်တို့တွင် အလုပ်ရှင်က လုပ်အားခနည်းနည်းပေး၍ ခိုင်းစေသဖြင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြရသည်။^၂

ကလေးများသည် လူ့ဘောင်ဘဝ ဆက်လက်တည်ဆောက်သွားမည့်သူများဖြစ်သည်။ လောကအလှကို တန်ဆာဆင်ကြမည့်သူများ

2. Report of the Director-General to the International Labour Conference, 69 th Session, 1983.P.3

ဖြစ်သည်။ လူကြီးမိဘများသည် ကလေးများ၏ ကာယ၊ ဉာဏ၊ စာရိတ္တ ဘက်စုံ ဖွံ့ဖြိုးအောင် ပြုစုပျိုးထောင်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးကြရမည် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာလူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း၏ တာဝန်ပင် ဖြစ်သည်။

ဤတွင်ကလေး၊ လူငယ်၊ လူကြီးဟူ၍လူ့ဘဝတစ်သက်တာကို အရွယ် သတ်မှတ်ပိုင်းခြား၍ သိပ္ပံနည်းကျဖော်ထုတ်တင်ပြခဲ့ကြ သော်လည်း စိတ်ပညာရှင်များ*၊ ပညာရေးစိတ်ပညာရှင်များ၊ စက်မှု စိတ်ပညာရှင်များနှင့် ဆေးပညာရှင်များ၊ ခန္ဓာဗေဒပညာရှင်များ၊ ဇီဝကမ္မဗေဒပညာရှင် များ၏ သုတေသနပြုချက်များကို လွှမ်းမိုးရေးသား ရပေမည်။

ပညာရေးစိတ်ပညာရှင် အာရ်ဂျေဟဲဗစ်ဟတ်စ်က ၎င်းရေးသားခဲ့သော "လူသား ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်ပညာရေး" ဟူသော စာအုပ်တွင် လူ့ဘဝတစ်သက်တာကို (၉)ပိုင်းခွဲခြား၍ ပြခဲ့သည်။^၃

- (၁) မွေးဖွားချိန်မှ (၆)နှစ်အထိ (ကလေးအရွယ်)
- (၂) ၆-နှစ်မှ ၁၂ နှစ်အထိ (ကလေးကျောင်းနေစာအရွယ်)
- (၃) ၁၂-နှစ်မှ ၁၈-နှစ်အထိ (ပျိုဘော်ဝင်းအရွယ်)
- (၄) ၁၈-နှစ်မှ ၃၅-နှစ်အထိ (လူကြီးအရွယ်ပထမပိုင်း)
- (၅) ၃၅-နှစ်မှ ၆၀-နှစ်အထိ (လူကြီးအရွယ်သက်လတ်)
- (၆) ၆၀-နှစ်မှ အထက် (သက်အိုပိုင်းအရွယ်)

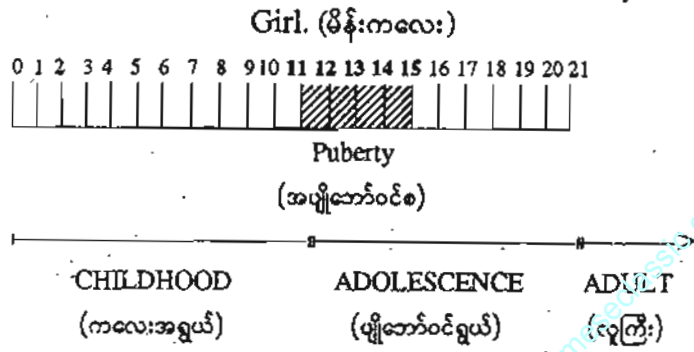
ဆက်လက်ပြီး စိတ်ပညာရှင်အိတ်ချ်ဘီအင်ဂလီရှိက လူ့ဘဝတစ်သက်တာကို (၁၁)ပိုင်း ပိုင်း၍ပြဆိုခဲ့သည်။^၄

3. R.J. Havighurst "Human Development & Education"

4. H.L. English "Chronological Divisions of Life Span".

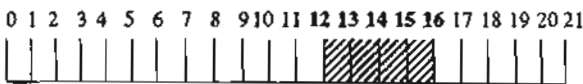
- (၁) ပဋိသန္ဓေနေ့သည်မှ မွေးသည်အထိ (Prenatal)
- (၂) မွေးပြီးချိန်မှ မွေးပြီးနှစ်ပတ်အထိ (Infancy)
- (၃) မွေးပြီးသုံးပတ်မှ ၂-နှစ်အထိ (Boyhood)
- (၄) ၂-နှစ်မှ ၆-နှစ်အထိ (Early Childhood)
- (၅) ၆-နှစ်မှ ၁၀-၁၂ နှစ်အထိ (Late Childhood)
- (၆) ၁၀-၁၂နှစ်မှ ၁၃-၁၄ နှစ်အထိ (Puberty)
- (၇) ၁၃-၁၄နှစ်မှ ၁၇-နှစ်အထိ (Early Adolescence)
- (၈) ၁၇-နှစ်မှ ၂၁-နှစ်အထိ (Late Adolescence)
- (၉) ၂၁-နှစ်မှ ၄၀-နှစ်အထိ (Early Adulthood)
- (၁၀) ၄၀-နှစ်မှ ၆၀-နှစ်အထိ (Middle Age)
- (၁၁) ၆၀-နှစ်မှအထက် (Old Age)

ပုံ (၁)^၅

ပုံ (၂)**

Boy (ယောက်ျားကလေး)

Puberty
(လူပျိုဆော်ဝင်စ)

CHILDHOOD
(ကလေးအရွယ်)

ADOLESCENCE ADULT
(ပျိုဆော်ဝင်ရွယ်) (လူကြီး)

ပုံ (၁) နှင့် ပုံ (၂) တွင် ရေးဆွဲထားသည့်အတိုင်း မိန်းကလေးသည် (၁၁) နှစ်သမီးအရွယ်မှ စ၍ အပျိုဆော်ဝင်စပြုလာကာ (၁၅) နှစ်တွင် အင်္ဂါစုံလာသည်ဟု ဆိုကြ၍၊ ယောက်ျားကလေးသည် (၁၂) နှစ်အရွယ်မှ စ၍ လူပျိုဆော်ဝင်စပြုလာကာ (၁၆) နှစ်တွင် အင်္ဂါစုံလာသည်ဟု သတ်မှတ်ကြပေသည်။ ထိုအချက်ကို ထောက်ရှု၍ စက်မှုစိတ်ပညာရှင် တို့သည် အသက် (၁၅) နှစ်အောက်— ယောက်ျားကလေး၊ မိန်းမ ကလေးများကို ကလေးအရွယ်ဖြစ်၍၊ စက်မှုလုပ်ငန်းတို့တွင် အလုပ်မလုပ် သင့်ဟု မှတ်ချက်ပြုကြသည်။

* / ** Source: Educational Psychology.
Institute of Education, (1980-81)
Lectures given by Prof: U Aung Thein.

အသက် (၁၅)၊ (၁၆)၊ (၁၇)၊ (၁၈) သည် ပျိုဆော်ဝင်ရွယ်ဟု ခေါ်ဆိုကြရာမှ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်ရန် လိုအပ်က အလုပ် လုပ်ကိုင်နိုင်သော အရွယ် 'လူငယ်' ဟု သတ်မှတ်ကြသည်လည်း ရှိသည်။ (၁၈) နှစ် (သို့မဟုတ်) (၂၁) နှစ်ကျော်မှ 'လူကြီး' ဘဝသို့ ရောက်ရှိ ကြပေသည်။

ထို့ကြောင့် (၁၉၁၉) ခုနှစ်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား ရေးရာ အဖွဲ့၏ ပထမဆုံးအကြိမ်ကျင်းပခဲ့သည့် ညီလာခံက အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ များသည်— အသက် (၁၄) နှစ် မပြည့်သေးသော ကလေးများကို စက်မှုလုပ်ငန်းဌာနတို့တွင် အလုပ်လုပ်ခွင့် မပြုရန် နှင့် ကလေးများအား ခိုင်းစေခြင်းကို တားမြစ်သည့် ဥပဒေတစ်ရပ်ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ကြပါရန်— အနိမ့်ဆုံး အသက်— သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်နံပါတ် (၅) အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။^၅

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး (၁၉၄၅) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပခဲ့သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားရေးရာ အဖွဲ့ ညီလာခံက၊ ကလေးများနှင့် လူငယ်များအလုပ်ခွင်တွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင် နေကြ ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးကြပါရန် အစီရင်ခံစာတွင် ကလေးအလုပ်သမား ပြဿနာနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြလျက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့သည်။^၆

5. Minimun Age (Industry) Convention, 1919 (No.5) I.L.O.
6. Report of the Director-General to the Internaticaal Labour Conference, 69 th Session, 1983. P.5

(၁၉၅၉) ခုနှစ်က ကျင်းပခဲ့သော ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံကလည်း ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်တွင် ကလေးများ၏ ကျန်းမာရေး၊ ပြည့်ဝစွာ စားသုံးနိုင်ရေး၊ ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်နိုင်ရေး၊ အပန်းဖြေပျော်ရွှင်ရေး၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုများမှ အကာအကွယ်ပေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်ပေသည်။ ထိုမှအထူးဖော်ပြချက်မှာ “ကလေးများကို သင့်တော်သောအနိမ့်ဆုံး အသက်မရောက်မီ အလုပ်ခွင်က လက်မခံရေးဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကလေး၏ ကာယ၊ ဉာဏ၊ ဗာဏိတ္တ၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဟန့်တားစေသောလုပ်ငန်းနှင့် အလုပ်ကို မလုပ်ကိုင်စေရန်ဖြစ်သည်” ဟု ပါရှိပေသည်။^၇

ထို ၁၉၅၉-ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံတွင်ကြေညာခဲ့သည့်ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကြေညာချက်စာတမ်းကို အခြေပြု၍ ၁၉၆၆-ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံက ဆက်လက်ပြီး ကလေးများ၏ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကို ကြေညာခဲ့သည့်ကလေး ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြန်သည်။ ၎င်းပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် အဓိကအားဖြင့် “ကလေးများနှင့် လူငယ်များကို စီးပွားရေးအရ လူမှုရေးအရ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု များမှ ကာကွယ်ပေးကြရန်ဖြစ်သည်...” ကလေးများကို အလုပ်လုပ်ခိုင်း၍ ကလေးများ၏ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဟန့်တားနှောင့်ယှက်

၆. Declaration of the Rights of the Child, adopted in 1959.
 7. Ibid., P.4

နေသော အလုပ်ရှင်များကို ဥပဒေဖြင့် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ကြပါရန် နိုင်ငံများအား တိုက်တွန်းခဲ့ပေသည်။^၈

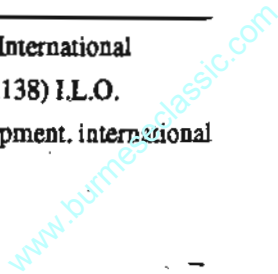
ဆက်လက်၍ နိုင်ငံများက-လူငယ်များအား အလုပ်လုပ်ခွင့်ပြုစေရာတွင် “အနိမ့်ဆုံး အသက်သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်” ကို ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့ ညီလာခံက ပြဋ္ဌာန်းချက်နံပါတ် ၁၃၈ ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။^၉

၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ ၁၉၇၉ ခုနှစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာ အဖွဲ့စာရင်းအင်းရုံး (ဂျီနီဗာ)က ကောက်ယူရရှိသော ကလေးအလုပ်သမားစာရင်းမှာ ယနေ့ကမ္ဘာတွင် (၅၆)သန်းကျော်ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းဖော်ပြပါရှိသည်။^{၁၀}

မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့က ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ၁၉၇၃ ခုနှစ်ပြဋ္ဌာန်းချက်နံပါတ် (၁၃၈) “အနိမ့်ဆုံး အသက်သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်” ကို အကောင်အထည်ဖော်လာသော နိုင်ငံတို့မှာ (၁၉၇၅)ခုနှစ်မှ (၁၉၈၀) ခုနှစ်အတွင်း အောက်တွင်ယှဉ်တွဲဖော်ပြပါ ဇယားအတိုင်း တွေ့ရှိရပေသည်။^{၁၁}

၁၉၇၅-၁၉၈၀ ခုနှစ်အတွင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်နံပါတ် (၁၃၈)ကို အကောင်အထည်ဖော်လာနိုင်သော နိုင်ငံများ-

8. Report of the Director General to the International
9. Minimum Age Convention, 1973 (No.138) I.L.O.
10. Child Work, Poverty and Underdevelopment. international Labour Office, Geneva. P.V
11. Ibid., V & VI

စဉ်	နိုင်ငံ	ခုနှစ်	အလုပ်လုပ်ရန်အနိမ့်ဆုံးအသက်
၁။	ကျူးဘား	၁၉၇၅	၁၅ နှစ်
၂။	လစ်ဗျား	၁၉၇၅	၁၈ နှစ်
၃။	ရူမေးနီယား	၁၉၇၅	၁၆ နှစ်
၄။	ကော့စ်တာရီကာ	၁၉၇၅	၁၅ နှစ်
၅။	ပင်လန်	၁၉၇၆	၁၅ နှစ်
၆။	ဂျာမဏီပြည်ထောင်စု	၁၉၇၆	၁၅ နှစ်
၇။	နယ်သာလင်	၁၉၇၆	၁၅ နှစ်
၈။	စစ်ဘီယာ	၁၉၇၆	၁၅ နှစ်
၉။	လူ့(ကံစ်)ဆင်ဘူ(ဂ်)	၁၉၇၇	၁၅ နှစ်
၁၀။	စပိန်	၁၉၇၇	၁၅ နှစ်
၁၁။	ဘုရငွေ	၁၉၇၇	၁၅ နှစ်
၁၂။	အိုင်ယာလန်	၁၉၇၈	၁၅ နှစ်
၁၃။	နိုက်ဂျာ	၁၉၇၈	၁၄ နှစ်
၁၄။	ပိုလန်	၁၉၇၈	၁၅ နှစ်
၁၅။	ဘိုင်လိုရိယား	၁၉၇၉	၁၆ နှစ်
၁၆။	ဂျီ၊ ဒီ၊ အာ	၁၉၇၉	၁၆ နှစ်
၁၇။	အစ္စရေး	၁၉၇၉	၁၅ နှစ်
၁၈။	ကင်ညာ	၁၉၇၉	၁၆ နှစ်
၁၉။	ယူကရိန်း	၁၉၇၉	၁၆ နှစ်
၂၀။	ဆိုင်ဗီယက်	၁၉၇၉	၁၆ နှစ်
၂၁။	ဘူဂေးရီးယား	၁၉၈၀	၁၆ နှစ်
၂၂။	ဟွန်ဒူးရပ်(စ်)	၁၉၈၀	၁၄ နှစ်
၂၃။	နေဘီဝေ	၁၉၈၀	၁၅ နှစ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၂၄)ရက်နေ့က စတင်အာဏာတည်ခဲ့သော ကလေးသူငယ်များ ခိုင်းစေခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့်ဥပဒေ^{၁၂}ကို အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီအစိုးရက ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။

ထိုဥပဒေပုဒ်မ (၂)တွင်-"ကလေးဆိုသည်မှာ အသက် (၁၅)နှစ်အောက် ရှိသူကို ဆိုသည်။" ဟုဖွင့်ဆိုထားသည်။ ပုဒ်မ (၃)တွင်လည်း- ကလေးအားအလုပ်ခိုင်းစေရန် ပြုလုပ်သောသဘောတူညီချက်သည် ပျက်ပြယ်စေရမည် ဟုလည်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ထို့ပြင်ကလေးသူငယ်များ ခိုင်းစေခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ (၄)နှင့် (၅)တို့အရ အသက် (၁၅)နှစ်အောက်ကလေးများကို ခိုင်းစေခွင့်ပြုသော သဘောတူညီချက်ပြုလုပ်သည့် မိဘအုပ်ထိန်းသူအား ဒဏ်ငွေ (၅၀)ရူပီ (ကျပ်)အထိလည်းကောင်း၊ ခိုင်းစေသော အလုပ်ရှင်ကို ဒဏ်ငွေ- (၂၀၀)ရူပီကျပ်အထိလည်းကောင်း၊ ငွေဒဏ်ကျခံစေရမည် ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပေသည်။

ယနေ့ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများစွာသည် အသက် (၁၅)နှစ်အောက် ကလေးများကို အလုပ်ခိုင်းစေခြင်းမှ ဥပဒေဖြင့် တားမြစ်ထားကြသည်ကို တွေ့ရ၍၊ အသက် (၁၅)နှစ်မှ (၁၈)နှစ်အတွင်းရှိ လူငယ်နှင့် အသက် (၁၈)နှစ်အထက်ရှိ လူကြီးများကိုသာ အလုပ်လုပ် ခွင့်ပြုကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပေသည်။

12. The Children (Pledging of Labour) Act.
(India Act II, 1933 (24 Feb 1933))

ကျမ်းဂါးစာရင်း

- (1) I.L.O. Convention No.5. Minimun Age Convention (Industy) No. 5. 1919.
- (2) Minimun Age Convention No.138, 1973. I.L.O.
- (3) International Labour Conference. 69 th Session, 1983.
- (4) Report of the Director-General. International Labour Office. (Geneva)
- (4) "Child Work, Poverty & Underdevelopment".
- (5) The Children (Pledging of Labour) Act. (24.2.1938)
- (6) R.J. Havighurst " Human Development & Education", 1970.
- (7) H.B.English" Chronological Divions Life Span." Journal of Educational Psychology. 1957.V.48.

(၁)

ရည်ညွှန်းစာအုပ်၊ ဥပဒေများနှင့် စီရင်ထုံးများ

(က) နိုင်ငံနှင့်ဥပဒေသမိုင်းရေးရာ

- ၁။ မြန်မာပြည်ပါဠိစာပေခေတ်ဦး (ဦးကို) စာပေနှင့်လူမှုရေးသိပ္ပံကျာနယ်၊ ၁၉၆၈-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ
- ၂။ နောက်တွေ့၊ ပျူယဉ်ကျေးမှု အထောက်အထားများ (ဦးအောင်သော်) စာပေနှင့်လူမှုရေးသိပ္ပံကျာနယ် ၁၉၆၈-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ
- ၃။ ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့်ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း (မောင်ထင်)
- ၄။ ရာဇသေဝကဒိပဏီ(နီ)ကျမ်း(ရှင်ပညာသာမိ) ဟံသာဝတီသတင်းစာတိုက်၊ ၁၉၉၁-ခုနှစ်
- ၅။ ပါဠိသက်ဝေါဟာရ အဘိဓာန်(ဦးထွန်းမြင့်)
- ၆။ ကဝိလက္ခဏာ ဥပဒေရေးရာအဖွင့်ကျမ်း (ဒေါက်တာတင်အောင်အေး) စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်
- ၇။ သုတဥပဒေအထွေထွေ (ဒေါက်တာမောင်မောင်)
- ၈။ နိုင်ငံနှင့်ဥပဒေသမိုင်း (အတွဲ-၁) (ဒေါက်တာတင်အောင်အေး) တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၇-ခုနှစ်
- ၉။ အများဆိုင်နှိုင်းယှဉ်ဥပဒေ (အတွဲ-၁ နှင့်-၂) (ဒေါက်တာတင်အောင်အေး) တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက် ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ်

- ၁၀။ Major Legal System in the world to day. by Prof. Dr. Rane David.
- ၁၁။ Indian Act, 1909, 1919, 1923. (British Parliament)
- ၁၂။ Government of Burma Act, 1935.
- ၁၃။ Constitution of the Union of Burma, 1947.
- ၁၄။ Constitution of the Socialist Republic of the Union of Burma, 1974.
- ၁၅။ Constitutions of the Nations. the Hague-1968.

(ခ) မိတ်လင်စုံ ဒိသာာရ ဥပဒေရေးရာ

- ၁၆။ Burmese Buddhist Law by Dr. Aye Maung.
- ၁၇။ မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ (ဦးမြစိန်)
- ၁၈။ ၃၄-စောင်တွဲအိမ်မှုခန်းဓမ္မသတ် (ဦးကောင်း-ကင်းဝန်မင်းကြီး)
- ၁၉။ ၃၆-စောင်တွဲ အမွေခန်းဓမ္မသတ် (ဦးကောင်း-ကင်းဝန်မင်းကြီး)
- ၂၀။ အဿသံဓေပ-ဝတ္ထုနာကျမ်း (ဦးကောင်း-ကင်းဝန်မင်းကြီး)

- ၂၁။ မြန်မာလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ ဥပဒေပညာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။
- ၂၂။ မင်္ဂလာသုတ်
- ၂၃။ သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်
- ၂၄။ ၁၉၅၄-ခုနှစ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမများအထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ
- ၂၅။ Report of The Commission on Status of Women. (United Nations)
- ၂၆။ Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages, 1962. (UN- Economics and Social Council).
- ၂၇။ The Hague Convention on Certain Questions relating to the Conflict of Nationality. 1930.
- ၂၈။ The Montevideo Convention on the Nationality of Women (1933).
- ၂၉။ The Convention on the Nationality of Married Women. (UN- General Assembly, 1957).
- ၃၀။ "Property Rights of Married Woman." UN-Economics and Social Council Resolution No. 547 I (XVIII) dated 12.7.54.

- ၃၁။ Equality of Successional Rights of Men and Women. UN-Economics and Social Council, Resolution No. 884 D (XXXIV), dated 6.7.62.
- ၃၂။ Equality of Parental Rights and Duties. UN- Economics and Social Council, Resolution No. 587 D (XX), dated 3.8.55.
- ၃၃။ Equality of Parental Rights and Custody of Children. UN-Economics and Social Council, Resolution No. 1207 (XL11), dated 29.5.67.
- ၃၄။ မောင်စိန်ညွန့်နှင့်မအေးကြည် မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ တရားရုံးချုပ် ၁၉၆၂-ခုနှစ်
- ၃၅။ မောင်ကြည်နှင့် မအုံးမြင့် ၁၉၆၈-ခုနှစ် တရားရုံးချုပ် တရားမပထမအယူခံ အမှုအမှတ် ၆၁၊
- ၃၆။ U Pe Vs. U Maung Maung Kha. 10 Ran. 261. PC (1933).
- ၃၇။ Ma Aye Tin Vs. Daw Than 1940, RLR. P.831.
- ၃၈။ CTPV. Chetty Firm Vs. Mg Tha Hlaing and Others. 3 Ran. 322 F.B.

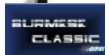

- ၃၉။ U San Yi Vs. U Pe Yi
1940, RLR. 534.
- ၄၀။ Mg Khin Vs. Mg Po Sein
6 Ran.1.
- ၄၁။ Ma Po U Vs. Ma Swe Mi
2 UBR (1897-01) 79.
- ၄၂။ Mg Wait Vs. Mg Nyein
2 UBR. (1897-11) 146.
- ၄၃။ Mg Po Khin Vs. Mg Tun Yin
4 Ran 207.
- ၄၄။ Ma Thein Mae Vs. Mg Po Kywe
8 BLT. 73.
- ၄၅။ မတင်ညွန့်နှင့်ကိုအောင်သိန်း
တရားရုံးချုပ်တရားစီရင်ထုံးများ။ ၁၉၆၃-ခုနှစ်
- ၄၆။ မသန်းကြည်နှင့် မောင်ဖိုးသူတော်
တရားရုံးချုပ်တရားစီရင်ထုံးများ ၁၉၆၇-ခုနှစ်
- ၄၇။ ဒေါ်ခင်ရီနှင့်ဦးထွန်းအောင်
၁၉၆-မတစ-၂၀၅

(ဂ) ဇီဝသိပ္ပံနှင့်ဥပဒေရေးရာ

- ၄၈။ Penal Code
(Burma Code Vol.8).
- ၄၉။ English Abortion Law.

- ၅၀။ Statute Relating to Human Embryo.
1986, LOUISIANA State (USA).
- ၅၁။ Homosexuals, Transsexuals and Sex Discrimina-
tion Act,
1988, Public Law No. 279. England.
- ၅၂။ International Law on Protection of Fetus.
by Prof. G.F. Cole (USA).
- ၅၃။ International Law on Abortion and Protection
of Fetus.
by. Prof G.F. Cole (USA).
- ၅၄။ ထူးဆန်းထွေလာ ဝြည်မြန်မာ(၂)
(မိုးမြင့်မောင်)
- ၅၅။ International Commission of Jurist
The REVIEW, NO.3, 1987.
- ၅၆။ International Commission of Jurist.
The REVIEW, NO.39, Dec. 1987.
- ၅၇။ Time Magazine
19.1.87, 24.7.89, 27.8.90.
- ၅၈။ Newsweek Magazine (7th.Dec.1987).
- ၅၉။ The Japanese Time (Newspaper)
dated 10.3.90.
- ၆၀။ Jorks Vs. Jone Case.

- ၆၁။ Mary Vs. David Case.
- ၆၂။ Julia Vs. Dr. Huge Case.
- ၆၃။ Stern Vs. Whitehead (Baby 'M'Case)
- ၆၄။ Johnson Vs. Calvert Case.
- ၆၅။ Corbett Vs. Corbett Case
- ၆၆။ Van Costerwijk Vs. Belgium.
1981. 3 EHRR 557.

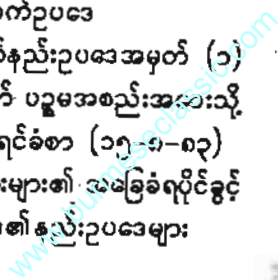
(ဃ) ငြိမ်းချမ်းပညာနှင့် ငြိမ်းမတိုင်ရာဥပဒေရေးရာ

- ၆၇။ UN Crime Prevention and Criminal Justice NEWSLETTER NO. 12/13 1986 November.
- ၆၈။ "Abolition of Death Penalty:- Dream or Reality", by P.H. Bolle.
- ၆၉။ Military Criminal Code of Switzerland (in time of war) 28.5.1940.
- ၇၀။ China's Experience with the Death Penalty, by Wu Han.
- ၇၁။ Capital Punishment in Polish Penal Law, by A. Grzeskowisk.
- ၇၂။ Abolish Capital Punishment, by A. Grzeskowisk Palestra No.8-9, 1982.

- ၇၃။ Capital Punishment as ultima ratio, by W. Macior.
Panstwo Prawo, No.9-12; 1981.
- ၇၄။ Judgment of 10.5.1973.III KKR 62/73.
S.C. Bulletin 6/13, Section 106. Poland.
- ၇၅။ Criminology
Department of Law Yangon University.
Universities Press, 1980.
- ၇၆။ The Workman's Compensation Act, 1923.
- ၇၇။ ၁၉၆၄- ခုနှစ် မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ ဥပဒေအမှတ် ၂၇/၈၉ (၁၉၈၉၊ နိုဝင်ဘာလ)

(င) အလုပ်သမားဥပဒေရေးရာ

- ၇၈။ အလုပ်သမားဥပဒေ (အတွဲ-၁နှင့်-၂)
ဒေါက်တာတင်အောင်အေး
တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၈- ခုနှစ်
- ၇၉။ ၁၉၅၄- ခုနှစ် လူမှုရေးဖူလုံရေးအက်ဥပဒေ
- ၈၀။ ၁၉၇၅- ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နည်းဥပဒေအမှတ် (၁)
- ၈၁။ တတိယအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပဋိပက္ခအစည်းအဝေးသို့ တင်ပြသည့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ (၁၅-၈-၈၃)
- ၈၂။ ၁၉၆၄- ခုနှစ် ပြည်သူ့အလုပ်သမားများ၏ သမိန်ခံရပိုင်ခွင့် နှင့်တာဝန်များ ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေ၏ နည်းဥပဒေများ

- ၈၃။ အလုပ်ခွင်စည်းကမ်းချက်များ (နမူနာ) ၁၉၇၀-ပြည့်နှစ်
- ၈၄။ ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးအဖွဲ့၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၄/၈၂ (၁၁-၁၀-၈၂)
- ၈၅။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးအဖွဲ့အမှာစာ
- ၈၆။ Social Security System of Germany, 1883.
- ၈၇။ Social Security Law of USA, 1935 (14.8.1935).
- ၈၈။ ILO and Social Security. Geneva.
- ၈၉။ Labour Laws of Socialist Countries. Moscow Publishing House.
- ၉၀။ Soviet Labour Code (Sammlung von Gesetzgebungsarten, DDR)
- ၉၁။ Outline of Socialist, Civil and Criminal Law. Moscow Publishing House.
- ၉၂။ Arbeitrects der DDR, 1972.
- ၉၃။ Minimum Age Convention (Industry) No. 5, 1919; ILO.
- ၉၄။ Minimum Age Convention No. 138, 1973; ILO.
- ၉၅။ Report of the Director General, 69th Session of International Labour Conference; 1983.

- ၉၆။ Child Work, Poverty and Under-development ILO, Geneva.
- ၉၇။ The Children (Pledging of Labour) Act; 1933. Burma Code Vol.V.
- ၉၈။ Human Development and Education by R.J. Havighurst; 1970.
- ၉၉။ Chronological Division of Life Spam, by H.B. English.
- ၁၀၀။ Journal of Educational Psychology. 1957. Vol. 48.
- ၁၀၁။ Declaration of the Rights of the Child. adopted by UN General Assembly, 1959.
- ၁၀၂။ Treaty of I World War, 1919.
- ၁၀၃။ Educational Psychology by Prof. Aung Thein Institute of Education. 1980-81: